

Hæstaréttardómar 1969 - Registur

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

XL. BINDI
1969

REYKJAVÍK
FÉLAGSPRENTSMÍÐJAN H/F
MCMLXXII

Reglulegir dómara Hæstaréttar 1969:

Jónatan Hallvarðsson. Forseti dómsins.

Einar Arnalds. Varaforseti dómsins.

Gizur Bergsteinsson.

Logi Einarsson.

Benedikt Sigurjónsson.

Registur.

I. MÁLASKRÁ.

	Dómur	Bls.
1. Jón Sæmundsson gegn Jónasi Þór Guðmundssyni. Útivistardómur	8 $\frac{1}{1}$	1
2. Ákærvaldið gegn Kjartani Runólfi Gíslasyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	10 $\frac{1}{1}$	1
3. Guðmundur Þórðarson gegn Stefáni Leó Hólmi og gagnsök. Kaupgjaldskrafa. Fjárnám. Útivist aðal-áfrýjanda	13 $\frac{1}{1}$	5
4. Ákærvaldið gegn Birgi Árnasyni. Fjársvik. Tékkamisferli	13 $\frac{1}{1}$	10
5. Ákærvaldið gegn Elíasi Bjarna Jóhannssyni. Bifreiðar. Sýknað af ákæru um nytjastuld og ölvun við akstur	13 $\frac{1}{1}$	14
6. Ákærvaldið gegn Birgi Kristjánssyni. Bifreiðar. Nytjastuldur	13 $\frac{1}{1}$	20
7. Ákærvaldið gegn Kristni Marínó Gunnarssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum .	13 $\frac{1}{1}$	23
8. Ákærvaldið gegn Þorsteini Þorsteinssyni. Undandráttur innlends tollvörugjalds	15 $\frac{1}{1}$	26
9. Örn Eyjólfsson og Snorri Ásmundsson gegn Sigurgeiri Sigurjónssyni f. h. Volkswagenwerk Aktiengesellschaft og gagnsök. Firmanafn. Dagsektir	17 $\frac{1}{1}$	57
10. Guðmundur Albertsson og Hörður G. Albertsson gegn Jóni Gíslasyni s/f og gagnsök. Samningar. Fiskverzlun. Skaðabætur	20 $\frac{1}{1}$	65
11. Ákærvaldið gegn Ole Nordman Olsen. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	22 $\frac{1}{1}$	82
12. Ákærvaldið gegn Eypóri Magnúsi Kjartanssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	22 $\frac{1}{1}$	88
13. Sigrun Karin Holdal gegn Pétri G. Jónssyni. Kaupgjald	27 $\frac{1}{1}$	92
14. Dánarbúi Helgu Hafsteinsdóttur gegn Bernhard Petersen h/f. Bifreiðar. Skaðabótamál	31 $\frac{1}{1}$	96
15. Sigurður Ingvar Hannesson og Sigríður Friðriksdóttir gegn dánar- og félagsbúi Hannesar Sigurðssonar og Ingunnar Ívarsdóttur, Valdemar, Stefáni og Ívari Hannessonum og Freyju Rögnu Gamalielsdóttur f. h. barna hennar, Sigrúnar Heiðu Ragnars-		

	Dómur	Bls.
dóttur og Hannesar Ragnarssonar og ófjárráða dóttursona, Ragnars og Sigurðar Magnússona. Skipti. Krafa í dánar- og félagsbú	31 $\frac{1}{1}$	110
16. Einar Björnsson gegn Prentverki Odds Björnssonar h/f og gagnsök. Skaðabótamál. Sératkvæði	31 $\frac{1}{1}$	117
17. Ragnar Kristjánsson gegn Kristjáni Júlíussyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	3 $\frac{1}{2}$	127
18. Karl Ó. Jónsson gegn oddvita Kjalarneshrepps f. h. hreppsins, Jóni Trausta Karlssyni og Áka Jakobsyni til réttargæzlu. Útivistardómur. Ómaksbætur ..	3 $\frac{1}{2}$	128
19. Fjöliðjan h/f gegn Margeiri Guðmundssyni. Kaupgjaldsmál	3 $\frac{1}{2}$	128
20. Theodór Árnason gegn Ásgeiri Sigurðssyni. Vixilmál. Fyrning	3 $\frac{1}{2}$	131
21. Vestmannaeyjakaupstaður gegn Sigurlaugu Sigurjónsdóttur og gagnsök. Ómerking. Heimvísun. Fjárnámsgerð felld úr gildi	5 $\frac{1}{2}$	135
22. Björn Pálsson gegn Jóni Jónssyni. Vanhæfi dómara. Ómerking. Heimvísun	7 $\frac{1}{2}$	141
23. Gjaldheimtan í Reykjavík gegn Tómasi Ó. Tómassyni. Skattamál. Synjað lögtaks	10 $\frac{1}{2}$	145
24. Stefán Sigmundsson gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Skattamál. Synjað lögtaks	10 $\frac{1}{2}$	153
25. Ágúst Fjeldsted f. h. Roberts Bechsgaards gegn póst- og símamálastjórninni og gagnsök. Tilboð. Gagntilboð. Skaðabótamál	14 $\frac{1}{2}$	160
26. Sigurjón Sigurbjörnsson gegn Magnúsi Magnússyni. Bifreiðar. Skaðabótamál	14 $\frac{1}{2}$	169
27. Norðurleið h/f gegn Magnúsi Guðlaugssyni og gagnsök. Bifreiðar. Skaðabótamál	17 $\frac{1}{2}$	174
28. Ólafur Bachmann Haraldsson gegn Hrólfi Smára Jónassyni. Bifreiðar. Skaðabótamál	17 $\frac{1}{2}$	180
29. Trygging h/f gegn Sildarútvegsnefnd f. h. Guðrúnar Gunnars. Slysatrygging	21 $\frac{1}{2}$	188
30. Sparisjóður Hafnarfjarðar gegn Birni Pálssyni, Birni Pálssyni f. h. Húna h/f og Hákonni Magnússyni. Vixilmál. Afsögn. Ómerking. Frávísun	24 $\frac{1}{2}$	208
31. Ákærvaldið gegn Sveini Jónassyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	24 $\frac{1}{2}$	211
32. Ákærvaldið gegn Erni Geirdal Gíslasyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	24 $\frac{1}{2}$	215
33. Ákærvaldið gegn Gunnari Víkingi Guðnasyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum ..	24 $\frac{1}{2}$	219
34. Tollstjórinn í Reykjavík f. h. ríkissjóðs gegn Timburverzluninni Skógi h/f og gagnsök. Stóreignaskattur. Uppboð. Um fyrningu	26 $\frac{1}{2}$	225

	Dómur	Bls.
35. Tollstjórinn í Reykjavík f. h. ríkissjóðs gegn Jóhannesi G. Helgasyni og gagnsök. Stóreignaskattur. Uppboð. Ómerking	2 $\frac{6}{2}$	231
36. Reynir Böðvarsson gegn Eiríki Ásbjörnssyni. Ómerking. Frávísun	2 $\frac{8}{2}$	241
37. Ásdís Ástþórsdóttir og Helgi Scheving gegn Útvegsbanka Íslands, Akureyri. Útivistardómur	$\frac{3}{3}$	262
38. Ásdís Ástþórsdóttir og Helgi Scheving gegn Fötum h/f. Útivistardómur	$\frac{3}{3}$	262
39. Ásdís Ástþórsdóttir og Helgi Scheving gegn innheimtumanni ríkissjóðs á Sauðárkróki, Jóhanni Salberg Guðmundssyni, bæjarfógeta, og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Útivistardómur	$\frac{3}{3}$	263
40. Ásdís Ástþórsdóttir og Helgi Scheving gegn póst- og símamálastjóra f. h. Landssíma Íslands. Útivistardómur	$\frac{3}{3}$	263
41. Kristján Pétursson gegn Helga Hjálmssyni. Útivistardómur	$\frac{3}{3}$	264
42. Verkamannafélagið Dagsbrún og Sjómannafélag Reykjavíkur gegn Málningarvörum h/f. Útivistardómur	$\frac{3}{3}$	264
43. Sigurgeir Sigurjónsson f. h. Steinige & Weilig gegn Páli Pálmasyni f. h. The Coca-Cola Company. Kærumál. Trygging fyrir málskostnaði	$\frac{3}{3}$	265
44. Helgi Benediktsson gegn Erlingi h/f. Ómerking. Frávísun	$\frac{5}{3}$	267
45. Sigurbjörn Eiríksson gegn Ragnari Þórðarsyni og gagnsök. Skuldamál. Samningar. Kaup og sala ..	$\frac{7}{3}$	278
46. Bæjarstjórinn í Kópavogi f. h. bæjarsjóðs gegn Ingólfi Finnbjörnssyni og gagnsök. Kaupgjaldsmál. Fébætur. Opinberir starfsmenn	10 $\frac{0}{3}$	305
47. Hitavirkjun h/f gegn Sigurjóni Guðmundssyni og gagnsök. Verksamningar	12 $\frac{0}{3}$	335
48. Sigurður Baldursson f. h. Hermanns Haraldssonar gegn Sigtryggi Eypórssyni og Þóreyju Eypórsdóttur og Friðjóni Skarphéðinssyni, yfirborgarfógeta í Reykjavík, til réttargæzlu. Frávísun	12 $\frac{0}{3}$	345
49. Y gegn X og Z. Barnsfaðernismál. Synjunareður ..	12 $\frac{0}{3}$	348
50. Kristján Pétursson gegn Helga Hjálmssyni. Skaðabótamál	12 $\frac{0}{3}$	360
51. Ágúst Karl Sigmundsson gegn Ögmundi Guðmundssyni og gagnsök. Bifreiðar. Skaðabótamál	14 $\frac{0}{3}$	370
52. Sigurður Baldursson f. h. Hermanns Haraldssonar gegn Páli Pálssyni. Handhafaskuldabréf. Traustnám ..	14 $\frac{0}{3}$	385
53. Guðmundur Albertsson og Hörður G. Albertsson vegna firmans G. Albertsson gegn Útgerðarstöð		

	Dómur	Bls.
Guðmundar Jónssonar. Samningar. Fiskverzlun ..	19 $\frac{1}{3}$	393
54. Ákærvaldið gegn Sigrúnu Jónsdóttur. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	19 $\frac{1}{3}$	403
55. Ákærvaldið gegn Gunnari Héðni Jakobssyni. Fjársvik	19 $\frac{1}{3}$	407
56. Ákærvaldið gegn Gunnari Finni Eiðdal Kristjánsyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	19 $\frac{1}{3}$	412
57. Ákærvaldið gegn Birgi Olsen. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	19 $\frac{1}{3}$	416
58. Vélsmiðja Njarðvíkur h/f gegn Samvinnutryggingum g/t og til réttargæzlu Tryggva Sigjónssyni h/f. Ómerking. Frávísun	21 $\frac{1}{3}$	425
59. Þórarinn Haraldsson gegn ASA Film Produktion A/S. Kærumál. Frávísunardómi hrundið. Um kröfusamlag	24 $\frac{1}{3}$	432
60. Ingimundur Jónsson gegn Kolbeini Guðmundssyni og Engilbert Kolbeinssyni. Vinnuslys. Skaðabótamál	25 $\frac{1}{3}$	442
61. Almennar tryggingar h/f og Stefán Tryggvason gegn Rannveigu G. Kristjánsdóttur og gagnsök. Bifreiðar. Skaðabótamál	28 $\frac{1}{3}$	449
62. Margrét G. Hjaltested gegn Magnúsi S. Hjaltested og Steingrími Gauti Kristjánssyni setufógeta. Kærumál. Kröfu um, að dómari víki sæti, hrundið	28 $\frac{1}{3}$	464
63. Guðmundur Ingvarsson, Margrét Guðmundsdóttir, Stefanía Jónsdóttir, Ágústa Jónsdóttir, Þorsteinn Guðmundsson og Málleysingjaskólinn í Reykjavík gegn Þórði Guðmundssyni og Guðríði Guðmundsdóttur og gagnsök. Erfðaskrá metin gild	28 $\frac{1}{3}$	469
64. Grána h/f gegn Jóni Egilssyni. Umboð. Skuldamál	28 $\frac{1}{3}$	490
65. Fjöliðjan h/f gegn Bjarna Ingólfssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	14 $\frac{1}{4}$	492
66. Fjöliðjan h/f gegn Margréti Ólafsdóttur. Útivistardómur. Ómaksbætur	14 $\frac{1}{4}$	493
67. Fjöliðjan h/f gegn Reyni Ingvasyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	14 $\frac{1}{4}$	493
68. Fjöliðjan h/f gegn Jónasi Arnórssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	14 $\frac{1}{4}$	494
69. Ákærvaldið gegn Bergþóri Bergþórssyni. Brot gegn áfengislögum og tolllögum	23 $\frac{1}{4}$	494
70. Ákærvaldið gegn Sigurði Marteini Eyjólffssyni. Brot gegn áfengislögum	23 $\frac{1}{4}$	499
71. Ákærvaldið gegn Ásgeiri Halldóri Pálmasyni Hraundal. Skjalafals	23 $\frac{1}{4}$	502
72. Margrét G. Hjaltested f. h. sjálfrar sín og ófjárráða barna sinna, Margrétar, Sigurðar Kristjáns og Karls		

	Dómur	Bls.
Lárusar gegn Magnúsi S. Hjaltested og Unnsteini Beck skiptaráðanda. Kærumál. Frávísun	2 $\frac{5}{4}$	505
73. Upprekstrarfélag Saurbæjarhrepps, Eyjafjarðarsýslu, og sýslunefnd Eyjafjarðarsýslu til réttargæzlu gegn eigendum Ábæjar og Nýjabæjar með Tinnárseli, Akrahreppi, Skagafjarðarsýslu, þeim Bjarna Halldórssyni, Birni Runólfssyni, Frosta Gíslasyni, Jóhanni Lárusi Jóhannessyni, Ólafi Þórarinssyni, Péttri Sigurðssyni, Sigurði Friðrikssyni og Stefáni Hrólfsyni og svo sýslunefnd Skagafjarðarsýslu til réttargæzlu. Landamerkmál	2 $\frac{9}{4}$	510
74. Kristján Teitsson og Hagtrygging h/f gegn Samvinnutryggingum og gagnsök. Bifreiðar. Skaðabótamál	2 $\frac{9}{4}$	555
75. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja. Kærumál. Frávísun máls frá Félagsdómi synjað	$\frac{2}{5}$	570
76. Karl Einarsson gegn Oddgeiri Sveinssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	$\frac{2}{5}$	576
77. Helgi Benediktsson gegn Björgu h/f og gagnsök. Útivistardómur. Ómaksbætur	$\frac{2}{5}$	577
78. Sigurður Ólafsson gegn Elvari Bjarnasyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	$\frac{2}{5}$	577
79. Kristján Eiríksson gegn Árna Guðjónssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	$\frac{2}{5}$	578
80. Kristján Eiríksson gegn Jóni Magnússyni Útivistardómur	$\frac{2}{5}$	578
81. Útver h/f gegn Sigurði Stefánssyni. Kaupgjaldsmál. Sjóveðréttur	$\frac{2}{5}$	579
82. Útver h/f gegn Haraldi Sigurðssyni. Kaupgjaldsmál. Sjóveðréttur	$\frac{2}{5}$	588
83. Útver h/f gegn Bryngeiri Vattnes. Kaupgjaldsmál. Sjóveðréttur. Fjárnám	$\frac{2}{5}$	597
84. Útver h/f gegn Jónasi Sigurðssyni. Kaupgjaldsmál. Sjóveðréttur	$\frac{2}{5}$	604
85. Rósmundur Runólfsson og Sigtryggur Runólfsson gegn Sigurði Hafsteini Konráðssyni og Hermann Helgasyni. Skaðabótamál. Sýkna. Frávísun	$\frac{5}{5}$	612
86. Halldór Sveinbjörn Þórðarson gegn Hraðfrystistöðinni í Reykjavík h/f, Landshöfn Keflavíkurkaupstaðar og Njarðvíkurhrepps, sjávarútvegsmálaráðherra og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs og svo til réttargæzlu Tryggingamiðstöðinni h/f. Skaðabótamál. Vinnuslys. Sératkvæði	$\frac{5}{5}$	624
87. Bjarni Bender og Ingi Ársælsson gegn Þjóðleikhússtjóra f. h. Þjóðleikhúsráðs. Útburðarmál	1 $\frac{2}{5}$	643

	Dómur	Bls.
88. Knud Andersen og Willum Andersen gegn Guðmundi Guðlaugssyni. Skipstjórالاun. Sjóveðréttur. Ómerk-ing ummæla	1 $\frac{3}{5}$	652
89. Matthías Andr�sson gegn Emil�u Gu�laugsd�ttur. Bifreiðar. Kaup og sala. Skaðabætur. Ve�skuldab�f. Tómlæti. Fyrning	1 $\frac{3}{5}$	663
90. G�ltur h/f gegn Lilju Ólafsdóttur vegna sjálfrar s�n og fyrir hönd ófjárráða barna sinna, Lov�su, Ernu, Guðmundar Hafp�rs og Kristjáns Ibsens, og gagn-s�k. Skaðabótamál. Dánarbætur. S��ve�r��ttur	1 $\frac{6}{5}$	671
91. Valdstjórnin gegn Guðmundi Jóhanni Hallvar�ssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	1 $\frac{9}{5}$	690
92. Valdstjórnin gegn Magnúsi Sæmundssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	1 $\frac{9}{5}$	692
93. Valdstjórnin gegn Rúnari Freysteini Björgvinssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	1 $\frac{9}{5}$	694
94. Valdstjórnin gegn Steingrími Steinp�r�ssyni. Kæru-m�l. Gæzluvarðhald	1 $\frac{9}{5}$	697
95. G. Þorsteinsson og Johnson h/f gegn M�lmi��junni h/f og gagnsök. Skuldamál	2 $\frac{1}{5}$	699
96. The Richards Company Incorporated gegn Aðalsteini Brynj�lfssyni og gagnsök. Skuldamál. Gengi	2 $\frac{1}{5}$	708
97. Fjármálaráðherra f. h. r�kis�j��s gegn Kristjáni G. J�hann�ssyni, Kaupgjaldsmál. Vinnusamningur	2 $\frac{3}{5}$	721
98. Skarphéðinn Bj�rn�sson gegn Sildarverksmi�jum r�k-isins og til réttargæzlu S�j�v�tryggingarfelagi Íslands h/f og gagnsök. Skaðabótamál. Vinnuslys	2 $\frac{3}{5}$	728
99. Vegagerð ríkisins gegn Hauki Tómassyni. Vinnuslys. Skaðabótamál. Sératkvæði	2 $\frac{8}{5}$	750
100. Páll S. P�l�sson hrl. f. h. Ludwig W�nsche & Co. gegn Óskari Ingib�r�ssyni og Jóni Ingib�r�ssyni. Uppboð. Gengi	2 $\frac{8}{5}$	763
101. S�j�v�tryggingarfelag Íslands h/f gegn Byr h/f, Frosta h/f, Samábyrgð Íslands � fiskiskipum, hafn-ars��i Ísafjarðar, b�jarf�getanum � K�flav�k, b�j-arf�getanum � Ísafirði og sýslumanni Ísafjarðar-sýslu, Guðmundi Gu�r��ssyni, Flateyrarhreppi, Fisk-vei�as��i Íslands og fjármálaráðherra f. h. ríkis-s��s og til réttargæzlu S��kra- og styrktars��i Verkal��sf�lagsins Skjaldar, Radiostofu Vilbergs & Þorsteins, Atvinnu��fnunars��i og Landsbanka �s-lands. �thlutunarger� ógild og uppboðsafsal úr gildi fellt	2 $\frac{8}{5}$	776
102. Margrét Hjaltested fyrir sjálfa sig og f. h. �fj�r-r��a barna sinna, Margrétar, Sigurðar Kristjáns og Karls Lárusar Hjaltesteds gegn Magnúsi Sigur��ssyni		

Hjaltested og Ólafi Þorgrímssyni hæstaréttarlög- manni f. h. Markúsar Ívars Hjaltesteds og Sigríðar Hjaltesteds og gagnsök. Skiptamál. Úthlutun	30/5	780
103. Margrét Hjaltested fyrir sjálfa sig og f. h. ófjár- ráða barna sinna, Margrétar, Sigurðar Kristjáns og Karls Lárusar Hjaltesteds gegn Magnúsi Sigurðs- syni Hjaltested. Útburðarmál	30/5	782
104. Áki Gränz og Jósafat Arngrímsson gegn Birgi Þor- valdssyni og Jóni Sveinssyni. Kærumál. Frávísun	30/5	790
105. Eyjólfur Bjarnason gegn Hellugleri h/f. Kærumál. Málskostnaðartrygging	30/5	798
106. Sigmund Jóhannsson gegn Árna Ólafssyni & Co. og Vélaverkstæði Bernhards Hannessonar. Kærumál. Frávísun	30/5	816
107. Efnagerð Reykjavíkur h/f gegn H/f Eimskipafélagi Íslands. Skaðabótamál	30/5	820
108. Ingvar S. Ingvarsson f. h. Ingvars Jóns Ingvarssonar og Sigurlaug M. Jónsdóttir gegn Óla J. Sigmundssyni persónulega og f. h. Timburverzlunarinnar Bjarkar. Útivistardómur. Ómaksbætur	2/6	826
109. Kristján B. Laxfoss gegn Magnúsi Stefánssyni. Úti- vistardómur	2/6	827
110. Jóhann Marel Jónasson gegn Halldóri Guðnasyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	2/6	827
111. Elín Ólafsdóttir gegn Jóni Magnússyni. Útivistar- dómur	2/6	828
112. Stefán G. Ásmundsson gegn Gylfa Gunnarssyni. Úti- vistardómur	2/6	828
113. Ákærvaldið gegn Sigurði Þór Söbech. Brot gegn skipulagslögum og byggingarsamþykkt. Brotflutn- ingur húss	2/6	829
114. Ákærvaldið gegn Sveinbirni Björnssyni. Brot gegn umferðarlögum og reglum um öxulþunga bifreiða ..	2/6	836
115. Kristján Ómar Kristjánsson gegn Páli Aðalsteins- syni. Ómerking. Frávísun	4/6	839
116. Blikksmiðja J. B. Pétursson gegn Bjarna Linnet og Sæmundi Jóhannssyni. Skuldamál. Fjárnám. Ósönn- uð aðild. Sýkna	4/6	843
117. Björn Pálsson og Húni h/f gegn Kaupfélagi Eyfirð- inga og gagnsök. Verksamningur. Skuldamál. Ómerk- ing. Frávísun	6/6	845
118. Ásgeir Ásgeirsson gegn Jóni Hjartarsyni og gagn- sök. Bifreiðar. Skaðabótamál	6/6	873
119. Ragnar Kristjánsson gegn Kristjáni Júlíussyni. Skuldamál. Fyrning	9/6	886
120. Haukur Haraldsson og Pétur Valdimarsson persónu-		

	Dómur	Bls.
lega og fyrir hönd Verktækni s/f gegn Aðalgeiri & Viðari h/f og Ásmundi S. Jóhannssyni setudómara. Kærumál. Vanhæfi dómara	10/6	891
121. Sveinn Garðarsson Hansen gegn Aðalsteini Guðmundssyni og Garðari Þorsteinssyni. Ómerking. Frávísun. Löghaldsgerð úr gildi felld. Útivist stefndu ..	13/6	894
122. Ákærvaldið gegn Halldóri Ólafssyni. Rán. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum ..	16/6	897
123. Kristinn Sölvason gegn Ísbirninum h/f. Kærumál. Frávísunardómur úr gildi felldur	16/6	916
124. Hafsteinn Jóhannsson gegn skiptaráðandanum í Kópavogi og Birni Sveinbjörnssyni f. h. protabús Stálskipasmiðjunnar h/f. Skiptamál	16/6	921
125. Valdstjórnin gegn Sveinbirni Gíslasyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	16/6	931
126. Ákærvaldið gegn Jóhannesi Gíslasyni. Fjárdráttur. Skjalafals. Brot í opinberu starfi. Frávísun skaðabótakröfu	18/6	935
127. Ákærvaldið gegn William Rawcliffe. Fiskveiðabrot	18/6	1009
128. Ákærvaldið gegn Gunnari Viggó Frederiksen. Manndráp	18/6	1025
129. Stefán Karlsson gegn Starfsmannafélagi Áburðarverksmiðjunnar og gagnsök. Ómerking. Frávísun ..	20/6	1070
130. Valdstjórnin gegn Þorsteini Þórði Sigurðssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	29/7	1076
131. Valdstjórnin gegn Sveinbirni Gíslasyni. Kærumál. Gæzluvarðhald. Geðheilbrigðisrannsókn	13/8	1078
132. Valdstjórnin gegn Einari Sverri Einarssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	18/8	1083
133. Björn Jóhannsson gegn Skógrækt ríkisins. Kærumál. Frávísun	24/9	1090
134. Guðbrandur Jörundsson og Ingólfur Jörundsson gegn Sveinbjörgu Kristjánsdóttur, Boga Sigurðssyni, Jökli Sigurðssyni, Sigríði Sigurðardóttur, Friði Sigurðardóttur og Yngva Ólafssyni sýslumanni. Kærumál. Vanhæfi dómara. Skipti	24/9	1092
135. Guðbrandur Valtýsson gegn Ingólfi Ólafssyni. Fjárnámssgerð staðfest	26/9	1095
136. Jón Magnússon gegn Erlu Emilsdóttur. Kærumál. Frávísunardómur úr gildi felldur	26/9	1097
137. Jón Magnússon gegn Láru Magnúsdóttur. Kærumál. Frávísunardómur úr gildi felldur	26/9	1099
138. Fiskimjölsværksmiðjan í Vestmannaeyjum h/f gegn Karli Jónssyni og Jóni Ingiberssyni f. h. protabús Friðriks Jörgensens og Unnsteini Beck, skiptaráðanda í Reykjavík. Kærumál. Frávísun	26/9	1101

	Dómur	Bls.
139. Bandalag starfsmanna ríkis og bæja gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Kærumál. Frávísun	2 $\frac{6}{9}$	1103
140. Jarlinn h/f gegn Ólafi Bjarna Ólafssyni. Kaupgjaldsmál. Sjóveðréttur	2 $\frac{9}{9}$	1104
141. Valdimar Karlsson gegn Jarlinum h/f. Útivistardómur	1 $\frac{1}{10}$	1112
142. Gísli Gíslason og Ásdís Guðmundsdóttir f. h. dánarbús Stefáns Gíslasonar gegn Samvinnutryggingum. Útivistardómur	1 $\frac{1}{10}$	1112
143. Kristján Finnsson gegn Magnúsi Blöndal. Útivistardómur	1 $\frac{1}{10}$	1113
144. Margrét Hjaltested fyrir sjálfa sig og ófjárráða börn sín, Margréti, Sigurð Kristján og Karl Lárus gegn Magnúsi Sigurðssyni Hjaltested. Kærumál. Frávísun	3 $\frac{1}{10}$	1113
145. Valdimar Baldvinsson, umboðs- og heildverzlun, gegn Þrotabúi Kaupfélags Austfjarða. Þrotabú. Riftun fjárnáms	3 $\frac{1}{10}$	1116
146. Félagsmálaráðuneytið vegna Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga gegn Ríkisútvarpinu vegna Viðtækjaverzlunar ríkisins. Lögtak. Sératkvæði	6 $\frac{1}{10}$	1125
147. Þórður Kristjánsson og Þórður Þórðarson gegn Veli h/f og gagnsök. Útboð. Samningar. Sératkvæði	10 $\frac{1}{10}$	1135
148. Stöðull h/f gegn Halldóri Hjaltasyni Gestssyni og gagnsök. Fasteign. Skaðabótamál	10 $\frac{1}{10}$	1149
149. Gunnlaugur Halldórsson, Guðmundur Kr. Kristinsson, Sigurður J. Helgason og Byggingameistarinn h/f gegn Bjarna Hannessyni. Ómerking. Ábyrgð byggingameistara og verktaka á byggingarframkvæmdum	15 $\frac{1}{10}$	1163
150. Ingvar S. Ingvarsson f. h. Ingvars Jóns Ingvarssonar og Sigurlaug M. Jónsdóttir gegn Guðmundi E. Sæmundssyni & sonum. Frávísun	17 $\frac{1}{10}$	1186
151. Knútur Kristinsson f. h. Ewalds Ellerts Berndsens gegn Skrifstofu ríkisspítalanna, Gjaldheimtunni í Reykjavík, Friðjóni Skarphéðinssyni yfirborgarfógeta, Unnsteini Beck borgarfógeta, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs svo og dómsmálaráðherra til réttargæzlu. Uppboð. Frávísun	17 $\frac{1}{10}$	1189
152. Guðmundur Ásbjörnsson gegn bæjarstjóra Kópavogskaupstaðar f. h. bæjarsjóðs og gagnsök. Ómerking. Frávísun	20 $\frac{1}{10}$	1192
153. Ásmundur Steinar Jóhannsson gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Setudómaralaun	20 $\frac{1}{10}$	1201
154. Haraldur Þorsteinsson gegn Ragnari Haraldssyni og gagnsök. Útivist aðaláfrýjanda. Skuldamál. Fjárnámsgerð staðfest	27 $\frac{1}{10}$	1205

	Dómur	Bls.
155. Sigurður Helgason gegn Herði Helgasyni og gagnsök, Skuldamál, Samningur um lausn veðbands. Dagsektir	27/10	1213
156. Stefanía Hansen gegn dánarbúi Halldórs Guðbjarnarsonar. Dánarbúi, Ráðskonukaup. Húsaleiga	31/10	1224
157. Georg Hermannsson gegn Samvinnutryggingum. Ómerking. Frávísun	31/10	1233
158. Útgerðarfélagið Barðinn h/f gegn Þórði Óskarssyni. Kærumál, Frávísun	31/10	1237
159. Hafskip h/f gegn G. Albertssyni. Útivistardómur ..	3/11	1243
160. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Kenneth Dean Nelson og gagnsök. Útivistardómur	3/11	1244
161. Kristófer Reykdal gegn Hafsteini h/f. Útivistardómur	3/11	1244
162. Gunnar og Ebenezer h/f og Sjóvátryggingarfélag Íslands h/f gegn Guðmundi Kjartanssyni og gagnsök, Bifreiðar. Skaðabótamál, Flutningur. Lögveð í bifreið	5/11	1245
163. Dánarbúi Sigtryggs Péturssonar gegn Helga Hálf-dánarsyni og bæjarstjóranum á Húsavík f. h. Húsavíkurkaupstaðar, Lóðamörk	7/11	1251
164. Björn Magnússon gegn Helga Skúlasyni og gagnsök, Bifreiðar, Skaðabótamál	7/11	1260
165. Ákærvaldið gegn Þorgeiri Þorleifssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og reglum um öxulþunga bifreiða	7/11	1266
166. Jón Ingibersson gegn skiptaráðandanum í Reykjavík f. h. protabús Friðriks Jörgensens. Gjaldþrotaskipti, Ómerking	10/11	1272
167. Ásdís Ástþórsdóttir og Helgi Scheving gegn Verksmiðjunni Fötum h/f, Frávísun, Útivist	10/11	1278
168. Ásdís Ástþórsdóttir og Helgi Scheving gegn Útvegsbanka Íslands, Frávísun, Útivist	10/11	1281
169. Ákærvaldið gegn Sveini Valdimarssyni. Ákæra um fiskveiðabrot. Birting stjórnvaldaerinda	12/11	1288
170. Ákærvaldið gegn Hilmarí Árnasyni. Ákæra um fiskveiðabrot. Birting stjórnvaldaerinda	12/11	1292
171. Ákærvaldið gegn Guðjóni Emil Aanes. Ákæra um fiskveiðabrot. Birting stjórnvaldaerinda	12/11	1296
172. Ákærvaldið gegn Günther Borgwardt. Þjófnaður. Bifreiðar, Nytjastuldur. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	12/11	1302
173. Lífeyrissjóður Verkfræðingafélags Íslands gegn Páli Hannessyni. Kærumál, Frávísun	12/11	1305
174. Björn Pálsson gegn Jóni Jónssyni og gagnsök, Synjað um framkvæmd innsetningargæðar	14/11	1307

175. Ákærvaldið gegn Hreiðari Svavarssyni. Brot gegn áfengislögum, lögum um veitingasölu og lögum um almannafrið á helgidögum þjóðkirkjunnar. Uppataka eigna	17/11	1312
176. Ákærvaldið gegn Gunnari Einarssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	19/11	1330
177. Ákærvaldið gegn Eyjólfí Guðjónssyni. Sýknað af ákæru um brot gegn tolllögum	19/11	1333
178. Gústaf A. Sveinsson fyrir Philip Morris Inc. gegn Magnúsi Thorlacius fyrir Benson & Hedges Ltd. Kærumál. Málskostnaðartrygging	19/11	1338
179. Helgi Th. Andersen gegn Magnúsi Þorleifssyni. Kaupgjaldsmál. Sjóveð	21/11	1342
180. Halldór Halldórsson gegn Magnúsi Þorleifssyni og Gunnari Jónssyni. Uppboðsmál. Ómerking. Heimvísun	21/11	1345
181. Bjarnfríður Leósdóttir gegn bæjarstjóra Akraneskaupstaðar f. h. bæjarsjóðs. Kaupgjaldsmál	26/11	1349
182. Jón S. Pálmason gegn Kaupfélagi Húnavetninga. Útivistardómur	1/12	1360
183. Hallfríður Bjarnadóttir gegn Ingvari N. Pálssyni og Guðmundi Ó. Ólafssyni og gagnsök. Forkaupsréttur. Vangeymsla	1/12	1361
184. Dánarbú Þórarins Ólafssonar gegn Hauki Sævaldssyni. Skuldamál	3/12	1375
185. Kristján Eiríksson gegn Árna Guðjónssyni. Fjárnám úr gildi fellt	3/12	1380
186. Hraðfrystistöðin í Reykjavík h/f gegn Pálma Karlsyni. Vinnulaun. Sjóveð. Fjárnám	3/12	1386
187. Byggingarfélag verkamanna og sjómanna í Ólafsvík gegn Sveinbirni Sigtryggssyni og gagnsök. Húsbýggingar. Skaðabætur	3/12	1394
188. Vélbátaábyrgðarfélagið Gróttá gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Aðstöðugjald. Lögtak	5/12	1408
189. Jón H. Þorbergsson gegn Ingimundi Erlendssyni. Uppboð	5/12	1414
190. Björn Ársælsson og Ingi R. Helgason gegn Gunnari Þorsteinssyni f. h. Sigríðar Kristínar Gunnarsdóttur, Jóni Magnússyni og skiptaráðandanum í Reykjavík f. h. þrotabús Halldórs Backmans. Fjárnám úr gildi fellt	8/12	1419
191. Ákærvaldið gegn Páli Hauki Kristjánssyni. Ákæra um fiskveiðabrot. Birting stjórnvaldaerinda	8/12	1423
192. Ákærvaldið gegn Hafsteini Má Sigurðssyni. Ákæra um fiskveiðabrot. Birting stjórnvaldaerinda	8/12	1431
193. Valdstjórnin gegn Jens Emil Snæbjörnssyni. Kæru-		

	Dómur	Bls.
mál. Gæzluvarðhald	8/12	1435
194. Ákærvaldið gegn Óla Anton Bieltvedt, Fjárdráttur. Tékkamisferli	10/12	1437
195. Kristján Ásgeirsson, Ásgeir Kristjánsson og Þormóður Kristjánsson gegn Fiskiðjusamlagi Húsavíkur h/f. Hlutfélag. Uppbætur á fiskverð	15/12	1443
196. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Kenneth Dean Nelson og gagnsök. Gæzluvarðhald, Skaðabætur	15/12	1452
197. Elín B. Jensen gegn Ingólfi Fr. Hallgrímssyni og Ingu Jónsdóttur. Aðildarskortur	17/12	1467
198. Karl Jónsson og Jón Ingibersson f. h. þrotabús Friðriks Jörgensens gegn Fiskimjölsverksmiðjunni í Vestmannaeyjum h/f. Kærumál, Frestur	17/12	1469
199. Pétur Pétursson gegn Elísabeth Clausen. Kærumál. Vitni	17/12	1481
200. Haraldur Ágústsson og Reynir R. Ásmundsson gegn Kára Guðmundssyni. Niðurfelling kaupsamnings. Endurgreiðsla	18/12	1486
201. Dánarbú Jóns Guðmundssonar gegn byggingarnefnd Kolviðarnesskóla og fjármálaráðherra og dómsmálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Verksamningur. Fébætur. Frávisun	18/12	1492

II. NAFNASKRÁ.

A. Einkamál.

	Bls.
Aðalgeir & Viðar h/f	891
Aðalsteinn Brynjólfsson	708
Aðalsteinn Guðmundsson	894
Almennar Tryggingar h/f	449
ASA Film Produktion A/S	432
Atvinnujöfnunarsjóður	776
Ágúst Fjeldsted f. h. Roberts Bechsgaards	160
Ágúst Karl Sigmundsson	370
Ágústa Jónsdóttir	469
Áki Gränz	790
Áki Jakobsson	128
Árni Guðjónsson	578, 1380
Árni Ólafsson & Co.	816
Ásdís Ástþórsdóttir	262, 263, 1278, 1281
Ásgeir Ásgeirsson	873
Ásgeir Kristjánsson	1443
Ásgeir Sigurðsson	131
Ásmundur S. Jóhannsson	891, 1201
Bandalag starfsmanna ríkis og bæja	570, 1103
Bechsgaard, Robert	160
Benson & Hedges Ltd.	1338
Bernhard Petersen h/f	96
Birgir Þorvaldsson	790
Bjarnfríður Leósdóttir	1349
Bjarni Bender	643
Bjarni Halldórsson	510
Bjarni Hannesson	1163
Bjarni Ingólfsson	492
Bjarni Linnet	843
Björg h/f	577
Björn Ársælsson	1419
Björn Jóhannsson	1090
Björn Magnússon	1260
Björn Pálsson	141, 208, 845, 1307
Björn Pálsson f. h. Húna h/f	208
Björn Runólfsson	510
Björn Sveinbjörnsson f. h. Þrotabús Stálskipasmiðjunnar h/f	921
Blikksmiðja J. B. Pétursson	843
Bogi Sigurðsson	1092

	Bls.
Bryngeir Vattnes	597
Byggingameistarinn h/f	1163
Byggingarfélag verkamanna og sjómanna í Ólafsvík	1394
Byggingarnefnd Kolviðarnesskóla	1492
Byr h/f	776
Bæjarfógetinn á Ísafirði	776
Bæjarfógetinn í Keflavík	776
Bæjarstjóri Akraneskaupstaðar f. h. bæjarsjóðs	1349
Bæjarstjórinn á Húsavík f. h. Húsavíkurkaupstaðar	1251
Bæjarstjórinn í Kópavogi f. h. bæjarsjóðs	305, 1192
The Coca-Cola Company	265
Dómsmálaráðherra	1189
Dómsmálaráðherra f. h. ríkissjóðs	1492
Efnagerð Reykjavíkur h/f	820
H/f Eimskipafélag Íslands	820
Einar Björnsson	117
Eiríkur Ásbjörnsson	241
Elín B. Jensen	1467
Elín Ólafsdóttir	828
Elisabeth Clausen	1481
Elvar Bjarnason	577
Emilía Guðlaugsdóttir	663
Engilbert Kolbeinsson	442
Erla Emilsdóttir	1097
Erlingur h/f	267
Erna Ibsen	671
Eyjólfur Bjarnason	798
Ewald Ellert Berndsen	1189
Félagsmálaráðuneytið vegna Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga	1125
Fiskiðjúsamslag Húsavíkur h/f	1443
Fiskimjölsverksmiðjan í Vestmannaeyjum h/f	1101, 1469
Fiskveiðasjóður Íslands	776
Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs 263, 570, 624, 721, 776, 1103, 1189, 1201, 1244, 1452,	1492
Fjöliðjan h/f	128, 492, 493, 494
Flateyrarhreppur	776
Freyja Ragna Gamalielsdóttir f. h. barna hennar og ófjárráða dóttursona	110
Friðjón Skarphéðinsson, yfirborgarfégeti í Reykjavík	345, 1189
Friðrik Jörgensen, protabú	1101, 1272, 1469
Friður Sigurðardóttir	1092
Frosti h/f	776
Frosti Gíslason	510
Föt h/f	262
G. Albertsson	393, 1243
G. Þorsteinsson og Johnson h/f	699

Garðar Þorsteinsson	894
Georg Hermannsson	1233
Gísli Gíslason og Ásdís Guðmundsdóttir f. h. dánarbús Stefáns Gíslasonar	1112
Gjaldheimtan í Reykjavík	145, 153, 1189, 1408
Grána h/f	490
Guðbrandur Jörundsson	1092
Guðbrandur Valtýsson	1095
Guðmundur Albertsson	65, 393
Guðmundur Ásbjörnsson	1192
Guðmundur Guðlaugsson	652
Guðmundur Guðröðsson	776
Guðmundur Hafþór Ibsen	671
Guðmundur Ingvarsson	469
Guðmundur Kjartansson	1245
Guðmundur Kr. Kristinsson	1163
Guðmundur Ó. Ólafsson	1361
Guðmundur E. Sæmundsson & synir	1186
Guðmundur Þórðarson	5
Guðriður Guðmundsdóttir	469
Guðrún Gunnars	188
Gunnar og Ebenezer h/f	1245
Gunnar Jónsson	1345
Gunnar Þorsteinsson f. h. Sigríðar Kristínar Gunnarsdóttur ..	1419
Gunnlaugur Halldórsson	1163
Gústaf A. Sveinsson fyrir Philip Morris Inc.	1338
Gylfi Gunnarsson	828
Göltur h/f	671
Hafnarsjóður Ísafjarðar	776
Hafskip h/f	1243
Hafsteinn h/f	1244
Hafsteinn Jóhannsson	921
Hagtrygging h/f	555
Halldór Backman, þrotabú	1419
Halldór Hjaltason Gestsson	1149
Halldór Guðbjarnarson, dánarbú	1224
Halldór Guðnason	827
Halldór Halldórsson	1345
Halldór Sveinbjörn Þórðarson	624
Hallfríður Bjarnadóttir	1361
Hannes Ragnarsson	110
Hannes Sigurðsson, dánar- og félagsbú	110
Haraldur Ágústsson	1486
Haraldur Sigurðsson	583
Haraldur Þorsteinsson	1205
Haukur Haraldsson	891

	Bls.
Haukur Sævaldsson	1375
Haukur Tómasson	750
Hákon Magnússon	208
Helga Hafsteinsdóttir, dánarbú	96
Helgi Th. Andersen	1342
Helgi Benediktsson	267, 577
Helgi Hálfðánarson	1251
Helgi Hjálmsón	264, 360
Helgi Scheving	262, 263, 1278, 1281
Helgi Skúlason	1260
Hellugler h/f	798
Hermann Haraldsson	345, 385
Hermann Helgason	612
Hitavirkjun h/f	335
Hraðfrystistöðin í Reykjavík h/f	624, 1386
Hrólfur Smári Jónasson	180
Húni h/f	208, 845
Hörður G. Albertsson	65, 393
Hörður Helgason	1213
Inga Jónsdóttir	1467
Ingi Ársælsson	643
Ingi R. Helgason	1419
Ingimundur Erlendsson	1414
Ingimundur Jónsson	442
Ingólfur Finnbjörnsson	305
Ingólfur Fr. Hallgrímsson	1467
Ingólfur Jörundsson	1092
Ingólfur Ólafsson	1095
Ingunn Ívarsdóttir, dánar- og félagsbú	110
Ingvar Jón Ingvarsson	826, 1186
Ingvar S. Ingvarsson	826
Ingvar S. Ingvarsson f. h. Ingvars Jóns Ingvarssonar ..	826, 1186
Ingvar N. Pálsson	1361
Innheimtumaður ríkissjóðs á Sauðárkróki	263
Ísbjörninn h/f	916
Ívar Hannesson	110
Jarlinn h/f	1104, 1112
Jóhann Salberg Guðmundsson, bæjarfógeti	263
Jóhann Lárus Jóhannesson	510
Jóhann Marel Jónasson	827
Jóhannes G. Helgason	231
Jón Egilsson	490
Jón Gíslason s/f	65
Jón Guðmundsson, dánarbú	1492
Jón Hjartarson	873
Jón Ingibersson	763, 1272

Jón Jónsson	141,	1307
Jón Trausti Karlsson		128
Jón Magnússon	578, 828, 1097, 1099,	1419
Jón S. Pálmason		1360
Jón Sveinsson		790
Jón Sæmundsson		1
Jón H. Þorbergsson		1414
Jónas Arnórsson		494
Jónas Þór Guðmundsson		1
Jónas Sigurðsson		604
Jósafat Arngrímsson		790
Jöfnunarsjóður sveitarfélaga		1125
Jökull Sigurðsson		1092
Karl Einarsson		576
Karl Lárus Hjaltsted	505, 780, 782,	1113
Karl Jónsson og Jón Ingibersson f. h. þrotabús Friðriks Jör- gensens		1101, 1469
Karl Ó. Jónsson		128
Kaupfélag Austfjarða, þrotabú		1116
Kaupfélag Eyfirðinga		845
Kaupfélag Húnavetninga		1360
Kári Guðmundsson		1486
Kenneth Dean Nelson		1244
Kjalarneshreppur		128
Knud Andersen		652
Knútur Kristinsson f. h. Ewalds Ellerts Berndsens		1189
Kolbeinn Guðmundsson		442
Kristinn Sölvason		916
Kristján Ásgeirsson		1443
Kristján Eiríksson	578,	1380
Kristján Finnsson		1113
Kristján Ibsen		671
Kristján G. Jóhannsson		721
Kristján Júlíusson	127,	886
Kristján Ómar Kristjánsson		839
Kristján B. Laxfoss		827
Kristján Pétursson	264,	360
Kristján Teitsson		555
Kristófer Reykdal		1244
Landsbanki Íslands		776
Landshöfn Keflavíkurkaupstaðar og Njarðvíkurhrepps		624
Landssími Íslands		263
Lára Magnúsdóttir		1099
Lilja Ólafsdóttir		671
Lifeyrissjóður Verkfræðingafélags Íslands		1305
Lovísa Ibsen		671

	Bls.
Ludwig Wünsche & Co.	763
Magnús Blöndal	1113
Magnús Guðlaugsson	174
Magnús S. Hjaltested	464, 505, 780, 782, 1113
Magnús Magnússon	169
Magnús Stefánsson	827
Magnús Thorlacius fyrir Benson & Hedges Ltd.	1338
Magnús Þorleifsson	1342, 1345
Margeir Guðmundsson	128
Margrét Guðmundsdóttir	469
Margrét Hjaltested	505, 780, 782, 1113
Margrét G. Hjaltested	464, 505, 780, 782, 1113
Margrét Ólafsdóttir	493
Markús Ívar Hjaltested	780
Matthías Andrésson	663
Málleysingjaskólinn í Reykjavík	469
Málmiðjan h/f	699
Málningarvörur h/f	264
Nelson, Kenneth Dean	1244, 1452
Norðurleið h/f	174
Oddgeir Sveinsson	576
Ólafur Bachmann Haraldsson	180
Ólafur Bjarni Ólafsson	1104
Ólafur Þorgrímsson hrl. f. h. Markúsar Ívars Hjaltesteds og Sigríðar Hjaltesteds	780
Ólafur Þórarinnsson	510
Óli J. Sigmundsson	826
Óskar Ingibersson	763
Páll Aðalsteinsson	839
Páll Hannesson	1305
Páll Pálmason f. h. The Coca-Cola Company	265
Páll Pálsson	385
Páll S. Pálsson hrl. f. h. Ludwig Wünsche & Co.	763
Pálmi Karlsson	1386
Pétur G. Jónsson	92
Pétur Pétursson	1481
Pétur Sigurðsson	510
Pétur Valdimarsson	891
Póst- og símamálastjórnin	160
Póst- og símamálastjóri f. h. Landssíma Íslands	263
Prentverk Odds Björnssonar h/f	117
Radiostofa Vilbergs & Þorsteins	776
Ragnar Haraldsson	1205
Ragnar Kristjánsson	127, 886
Ragnar Magnússon	110
Ragnar Þórðarson	278

	Bls.
Rannveig G. Kristjánsdóttir	449
Reynir R. Ásmundsson	1486
Reynir Böðvarsson	241
Reynir Ingvason	493
The Richards Company Incorporated	708
Ríkissjóður 225, 231, 263, 570, 624, 721, 776, 1103, 1189, 1201, 1244, 1452, 1492	
Ríkisútvarpið vegna Viðtækjaverzlunar ríkisins	1125
Rósmundur Runólfsson	612
Samábyrgð Íslands á fiskiskipum	776
Samvinnutryggingar g/t	425, 555, 1112, 1233
Sigmund Jóhannsson	816
Sigríður Friðriksdóttir	110
Sigríður Kristín Gunnarsdóttir	1419
Sigríður Hjaltested	780
Sigríður Sigurðardóttir	1092
Sigrun Karin Holdal	92
Sigrún Heiða Ragnarsdóttir	110
Sigtryggur Eypórsson	345
Sigtryggur Pétursson, dánarbú	1251
Sigtryggur Runólfsson	612
Sigurbjörn Eiríksson	278
Sigurður Baldursson f. h. Hermanns Haraldssonar	345, 385
Sigurður Friðriksson	510
Sigurður Ingvar Hannesson	110
Sigurður Helgason	1213
Sigurður J. Helgason	1163
Sigurður Kristján Hjaltested	505, 780, 782, 1113
Sigurður Hafsteinn Konráðsson	612
Sigurður Magnússon	110
Sigurður Ólafsson	577
Sigurður Stefánsson	579
Sigurgeir Sigurjónsson f. h. Volkswagenwerk Aktiengesellschaft	57
Sigurgeir Sigurjónsson f. h. Steinige & Weilig	265
Sigurjón Guðmundsson	335
Sigurjón Sigurbjörnsson	169
Sigurlaug M. Jónsdóttir	826, 1186
Sigurlaug Sigurjónsdóttir	135
Síldarútvegsnefnd f. h. Guðrúnar Gunnars	188
Síldarverksmiðjur ríkisins	728
Sjávarútvegsráðgjafi og fjármálaráðgjafi f. h. ríkissjóðs	624
Sjómannafélag Reykjavíkur	264
Sjóvátryggingarfélag Íslands h/f	728, 776, 1245
Sjúkra- og styrktarsjóður verkafélagsins Skjalda	776
Skarphéðinn Björnsson	728
Skiptaráðgjafi í Kópavogi	921

	Bls.
Skiptaráðandinn í Reykjavík	1272, 1419
Skógrækt ríkisins	1090
Skrifstofa ríkisspítalanna	1189
Snorri Ásmundsson	57
Sparisjóður Hafnarfjarðar	208
Starfsmannafélag Áburðarverksmiðjunnar	1070
Stálskipasmiðjan h/f, þrotabú	921
Stefán G. Ásmundsson	828
Stefán Gíslason, dánarbú	1112
Stefán Hannesson	110
Stefán Leó Hólm	5
Stefán Hrólffsson	510
Stefán Karlsson	1070
Stefán Sigmundsson	153
Stefán Tryggvason	449
Stefanía Hansen	1224
Stefanía Jónsdóttir	469
Steingrímur Gautur Kristjánsson, setufógeti	464
Steinige & Weilig	265
Stöðull h/f	1149
Sveinbjörg Kristjánsdóttir	1092
Sveinbjörn Sigtryggsson	1394
Sveinn Garðarsson Hansen	894
Sýslumaður Ísafjarðarsýslu	776
Sýslunefnd Eyjafjarðarsýslu	510
Sýslunefnd Skagafjarðarsýslu	510
Sæmundur Jóhannsson	843
Theodór Árnason	131
Timburverzlunin Björk	826
Timburverzlunin Skógur h/f	225
Tollstjórinn í Reykjavík f. h. ríkissjóðs	225, 231
Tómas Ó. Tómasson	145
Trygging h/f	188
Tryggingamiðstöðin h/f	624
Tryggvi Sigjónsson h/f	425
Unnsteinn Beck, skiptaráðandi	505, 1101, 1189
Upprekstrarfélag Saurbæjarhrepps	510
Útgerðarfélagið Barðinn h/f	1237
Útgerðarstöð Guðmundar Jónssonar	393
Útvegsbanki Íslands	1281
Útvegsbanki Íslands, Akureyri	262
Útver h/f	579, 588, 597, 604
Valdimar Hannesson	110
Valdimar Baldvinsson, umboðs- og heildverzlun	1116
Valdimar Karlsson	1112
Vegagerð ríkisins	750

	Bls.
Verkamannafélagið Dagsbrún	264
Verksmiðjan Föt h/f	1278
Verktækni s/f	891
Vestmannaeyjakaupstaður	135
Vélaverkstæði Bernhards Hannessonar	816
Vélbátaábyrgðarfélagið Gróttta	1408
Vélsmiðja Njarðvíkur h/f	425
Viðtækjaverzlun ríkisins	1125
Volkswagenwerk Aktiengesellschaft	57
Völur h/f	1135
Willum Andersen	652
Y	348
Yngvi Ólafsson, sýslumaður	1092
X	348
Z	348
Þjóðleikhússtjóri f. h. Þjóðleikhúsráðs	643
Þormóður Kristjánsson	1443
Þorsteinn Guðmundsson	469
Þórarinn Haraldsson	432
Þórarinn Ólafsson, dánarbú	1375
Þórður Guðmundsson	469
Þórður Kristjánsson	1135
Þórður Óskarsson	1237
Þórður Þórðarson	1135
Þórey Eypórsdóttir	345
Ögmundur Guðmundsson	370
Örn Eyjólfsson	57

B. *Opinber mál.*

Ásgeir Halldór Pálmason Hraundal	502
Bergþór Bergþórsson	494
Birgir Árnason	10
Birgir Kristjánsson	20
Birgir Olsen	416
Borgwardt, Günther	1302
Einar Sverrir Einarsson	1083
Eliás Bjarni Jóhannsson	14
Eyjólfur Guðjónsson	1333
Eyþór Magnús Kjartansson	88
Guðjón Emil Aanes	1296
Guðmundur Jóhann Hallvarðsson	690
Gunnar Einarsson	1330
Gunnar Viggó Frederiksen	1025
Gunnar Víkingur Guðnason	219

	Bls.
Gunnar Héðinn Jakobsson	407
Gunnar Finnur Eiðdal Kristjánsson	412
Günther Borgwardt	1362
Hafsteinn Már Sigurðsson	1431
Halldór Ólafsson	897
Hilmar Árnason	1292
Hreiðar Svavarsson	1312
Jóhannes Gíslason	935
Jens Emil Snæbjörnsson	1435
Kjartan Runólfur Gíslason	1
Kristinn Marínó Gunnarsson	23
Magnús Sæmundsson	692
Ole Nordman Olsen	82
Óli Anton Bieltvedt	1437
Páll Haukur Kristjánsson	1423
Rawcliffe, William	1009
Rúnar Freysteinn Björgvinsson	694
Sigrún Jónsdóttir	403
Sigurður Marteinn Eyjólfsson	499
Sigurður Þór Söbech	829
Steingrímur Steinþórsson	697
Sveinbjörn Björnsson	836
Sveinbjörn Gíslason	931, 1078
Sveinn Jónasson	211
Sveinn Valdimarsson	1288
Þorgeir Þorleifsson	1266
Þorsteinn Þórður Sigurðsson	1076
Þorsteinn Þorsteinsson	26
Þórarinn Haraldsson	432
Örn Geirdal Gíslason	215

III. S K R Á

um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl., sem vitnað er til
í XL. bindi hæstaréttardóma.

1281, *Jónsbók.*

Þjófabálkur, 16. kap. — 276.

Landsleigubálkur, 49. kap. — 512.

1878, nr. 3, 12. apríl. *Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum, o. fl.*

4. gr. — 1094.

24. gr. — 1101.

34. gr. — 240, 1120.

35. gr. — 1273.

90. gr. — 240, 1101, 1273.

96. gr. — 1470.

1882, nr. 5, 17. marz. *Landamerkjalog.*

— 544.

3. gr. — 553.

5. gr. — 553.

1883, 20. marz. *Parísarsamþykkt um vernd eignarréttinda á sviði
iðnaðar.*

— 1341.

2. gr. — 1341.

6. gr. — 266.

8. gr. — 61, 62.

1885, nr. 29, 16. desember. *Lög um lögtak og fjárnám án undanfarins
dóms eða sáttar.*

1. gr. — 227, 230, 235, 236, 239, 1130.

2. gr. — 229, 239.

12. gr. — 236.

1886, 9. september. *Bernarsáttmálinn til verndar bókmennnum og
listaverkum, endurskoðaður í Berlín 13. nóvember 1908 og í
Róm 2. júní 1928.*

1. gr. — 61.

2. gr. — 61.

1887, nr. 19, 4. nóvember. *Lög um aðför.*

2. gr. — 1382, 1384.

19. gr. — 1420.

24. gr. — 140.

33. gr. — 1384.

34. gr. — 1382.

42. gr. — 1382, 1384.

46. gr. — 1096, 1414, 1417.

50. gr. — 238, 240, 1120, 1121, 1417.

51. gr. — 1420.

52. gr. — 1420.

1903, nr. 42, 13. nóvember. *Lög um verðlanaskrár, firmu og prókúrumboð.*

10. gr. — 61.

1905, nr. 13, 20. október. *Lög um rithöfundarétt og prentrétt.*

— 61.

1905, nr. 14, 20. október. *Lög um fyrning skulda og annarra kröfurettinda.*

1. gr. — 225, 226, 229, 231, 238, 239, 240, 241.

2. gr. — 237, 238.

3. gr. — 229, 230, 237, 238, 239, 240, 368, 664, 667, 887.

4. gr. — 230, 236, 237, 238, 239, 240.

5. gr. — 230, 237, 238, 239, 669, 1376.

6. gr. — 230, 238, 239, 240.

7. gr. — 238.

8. gr. — 238.

9. gr. — 238, 1376.

10. gr. — 238.

11. gr. — 132, 230, 238, 240.

12. gr. — 132, 230, 238, 239, 240.

14. gr. — 368.

1905, nr. 19, 20. október. *Lög um byggingarsamþykktir.*

— 830.

1905, nr. 46, 10. nóvember. *Lög um hefð.*

— 144.

1914, nr. 56, 30. nóvember. *Siglingalög.*

13. gr. — 447.

45. gr. — 448.

251. gr. — 273.

1919, nr. 41, 28. nóvember. *Lög um landamerki o. fl.*

— 544.

III. kafli. — 1070.

2. gr. — 553.

7. gr. — 553.

1921, nr. 55, 27. júní. *Lög um skipulag kauptúna og sjávarþorpa.*

— 138, 830.

26. gr. — 138.

1922, nr. 39, 19. júní. *Lög um lausafjárkaup.*

1. gr. — 1158.

5. gr. — 336, 1136.

49. gr. — 1158.

54. gr. — 669.

57. gr. — 243.

58. gr. — 243.

- 1923, nr. 20, 20. júní. Lög um réttindi og skyldur hjóna.
23. gr. — 1285.
- 1924, nr. 4, 11. apríl. Lög um að miða við gullkrónur sektir fyrir landhelgisbrot.
— 1014.
- 1926, nr. 45, 15. júní. Lög um almannafrið á helgidögum þjóðkirkjunnar.
3. gr. — 1314, 1328.
7. gr. — 1314, 1328.
8. gr. — 1314, 1328.
- 1928, nr. 6, 1. febrúar. Byggingarsamþykkt fyrir Akureyri.
— 124, 126.
23. gr. — 118, 123.
- 1929, nr. 25, 14. júní. Lög um gjaldþrotaskipti.
— 1121.
1. gr. — 927.
19. gr. — 925, 1478.
20. gr. — 922.
22. gr. — 240, 1118, 1120, 1121, 1124.
23. gr. — 930, 1475, 1478.
30. gr. — 1101, 1118.
- 1933, nr. 84, 19. júní. Lög um varnir gegn óréttmætum verzlunarháttum.
— 59, 266.
9. gr. — 61, 63, 266.
- 1933, nr. 93, 19. júní. Vísillög.
1. gr. — 1097, 1099.
41. gr. — 764, 771, 772, 1098, 1100.
44. gr. — 210.
53. gr. — 209.
70. gr. — 132.
71. gr. — 132.
77. gr. — 133.
80. gr. — 1097, 1099.
- 1934, nr. 68, 28. desember. Lög um útvarpsrekstur ríkisins.
14. gr. — 1126.
- 1935, nr. 9, 22. janúar. Reglugerð um innlenda tollvörugerð.
— 27.
5. gr. — 28, 55.
6. gr. — 28, 53.
8. gr. — 28, 55, 56.
- 1936, nr. 7, 1. febrúar. Lög um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.
4. gr. — 169.
25. gr. — 491.
30. gr. — 666.

31. gr. — 203, 204.
32. gr. — 927, 930, 1217, 1223.
1936, nr. 85, 23. júní. *Lög um meðferð einkamála í héraði.*
— 1307.
30. gr. — 514, 893.
36. gr. — 142, 893, 1093.
41. gr. — 1382, 1384.
42. gr. — 1384.
45. gr. — 713.
47. gr. — 441.
52. gr. — 361, 365.
69. gr. — 1445.
71. gr. — 162, 556.
88. gr. — 1186.
95. gr. — 209.
96. gr. — 209.
108. gr. — 571.
110. gr. — 1343.
111. gr. — 1343.
113. gr. — 623.
114. gr. — 1279, 1282, 1421.
117. gr. — 576, 1479, 1480.
118. gr. — 95, 131, 133, 210, 839, 894, 1098, 1100, 1307, 1344,
1382, 1469.
120. gr. — 120, 430.
165. gr. — 359.
174. gr. — 444.
175. gr. — 1162, 1398.
177. gr. — 169.
178. gr. — 553, 1147.
183. gr. — 266, 267, 814, 815, 1338, 1340, 1341.
186. gr. — 447.
193. gr. — 64, 1214.
196. gr. — 798.
200. gr. — 136, 425.
209. gr. — 892.
211. gr. — 350.
223. gr. — 1421.
1936, nr. 102, 23. júní. *Lög um landssmiðju.*
— 1006.
1938, nr. 62, 11. júní. *Lög um bókhald.*
— 55.
1. gr. — 28, 55.
2. gr. — 28, 55.
4. gr. — 28, 55.
19. gr. — 28, 55, 56.

1938, nr. 80, 11. júní. *Lög um stéttarfélög og vinnudeilur.*

3. gr. — 726.

5. gr. — 726, 1357.

6. gr. — 1357.

7. gr. — 1350, 1357, 1359, 1386.

44. gr. — 920.

47. gr. — 920.

67. gr. — 570, 1104.

69. gr. — 571.

1939, nr. 57, 15. apríl. *Byggingarsamþykkt fyrir Húsavíkurkaupún.*

16. gr. — 1252.

1939, nr. 60, 30. desember. *Lög um gjald af innlendum tollvörutegundum.*

— 27, 28, 29, 42, 54, 55.

2. gr. — 26, 28, 53, 55.

6. gr. — 55, 56.

7. gr. — 26, 28, 53, 54, 55, 56.

8. gr. — 29.

1940, nr. 19, 12. febrúar. *Almenn hegningarlög.*

— 54.

XVII. kafli — 1076, 1089.

XVIII. kafli. — 690, 693, 695, 697.

XXVI. kafli. — 1076, 1089, 1435.

XXVII. kafli. — 690, 693, 695, 697.

5. gr. — 899, 900, 914.

20. gr. — 690, 693, 695, 697, 899, 914.

60. gr. — 1437.

68. gr. — 28, 56.

69. gr. — 1314, 1328, 1329.

71. gr. — 23, 215.

72. gr. — 411.

74. gr. — 1069.

75. gr. — 1069.

76. gr. — 1069, 1302.

77. gr. — 14, 411, 504, 914, 1006, 1302, 1437.

78. gr. — 411, 415, 1437.

81. gr. — 54.

138. gr. — 945, 1006.

155. gr. — 503, 504, 945, 1005, 1077, 1089.

158. gr. — 945, 1005, 1006.

211. gr. — 1026, 1068, 1458.

242. gr. — 1276.

244. gr. — 900, 1077, 1089, 1303, 1305.

247. gr. — 945, 1004, 1005, 1438, 1441.

248. gr. — 12, 13, 409, 411, 504, 1442.

249. gr. — 945, 1006.

250. gr. — 291.
252. gr. — 899, 914, 1458.
255. gr. — 411.
259. gr. — 17, 21, 914, 1302.
261. gr. — 12, 13, 504, 1438, 1441, 1442.
262. gr. — 28, 55.
- 1941, nr. 23, 16. júní. *Bifreiðalög.*
34. gr. — 99, 110.
- 1941, nr. 146, 20. ágúst. *Lögreglusamþykkt fyrir Kjósarsýslu.*
26. gr. — 833.
42. gr. — 833.
- 1943, nr. 49, 14. apríl. *Lög um breyting á lögum nr. 13, 20. okt. 1905, um rithöfundarétt og prentrétt.*
— 61.
- 1943, nr. 64, 16. desember. *Lög um birtingu laga og stjórnvalderinda.*
2. gr. — 1288, 1293, 1297, 1423, 1432.
4. gr. — 1288, 1293, 1297, 1423, 1432.
- 1944, nr. 33, 17. júní. *Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.*
20. gr. — 305.
65. gr. — 690, 693, 695, 697, 1076.
67. gr. — 1196, 1198.
- 1945, nr. 195, 22. október. *Byggingarsamþykkt fyrir Reykjavík.*
23. gr. — 1155.
- 1947, nr. 26, 14. apríl. *Lög um breyting á lögum nr. 60/1939, um gjald af innlendum tollvörutegundum.*
— 42.
1. gr. — 28, 53.
- 1947, nr. 61, 31. maí. *Lög um vátryggingarfélög fyrir fiskiskip.*
— 1411.
2. gr. — 1411.
3. gr. — 1411.
5. gr. — 1412.
- 1947, nr. 120, 22. desember. *Lög um heimild til þess að marka skemmtunum og samkomum tíma.*
1. gr. — 1314, 1328.
- 1948, nr. 11, 15. janúar. *Auglýsing um slit á skemmtunum og samkomum.*
— 1314, 1328.
- 1948, nr. 17, 29. janúar. *Auglýsing um slit á skemmtunum og öðrum samkomum.*
— 1314, 1328.
- 1948, nr. 37, 1. apríl. *Lög um brunavarnir og brunamál.*
VI. kafli. — 430.
34. gr. — 430.
- 1948, nr. 40, 5. apríl. *Lög um kauprétt á jörðum.*
6. gr. — 1374.

- 1948, nr. 44, 5. apríl. *Lög um vísindalega verndun fiskimiða landgrunnnsins.*
— 1288, 1292, 1297, 1423, 1432.
- 1948, nr. 97, 18. ágúst. *Auglýsing um fyrirmynd að byggingarsamþykktum.*
— 1395, 1397.
37. gr. — 830.
38. gr. — 830.
- 1949, nr. 16, 16. marz. *Lög um breyting á lögum nr. 6 9. janúar 1935, um tekjuskatt og eignarskatt.*
— 158, 159.
- 1949, nr. 18, 22. marz. *Lög um kyrrsetningu og lögbann.*
12. gr. — 815.
21. gr. — 433.
- 1949, nr. 57, 25. maí. *Lög um nauðungaruppboð.*
2. gr. — 773.
4. gr. — 346.
8. gr. — 1191.
29. gr. — 1190.
34. gr. — 776, 778.
- 1951, nr. 32, 8. marz. *Lög um loðdýrarækt.*
— 1192, 1196, 1198, 1199.
- 1951, nr. 223, 28. desember. *Byggingarsamþykkt fyrir Ólafsvíkurhrepp.*
4. gr. — 1395, 1397.
- 1952, nr. 23, 1. febrúar. *Lög um öryggisráðstafanir á vinnustöðum.*
13. gr. — 738.
- 1954, nr. 20, 8. marz. *Lög um váttryggingarsamninga.*
24. gr. — 207.
25. gr. — 429, 430, 431.
59. gr. — 426.
124. gr. — 203, 207.
- 1954, nr. 38, 14. apríl. *Lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.*
4. gr. — 305.
8. gr. — 308.
9. gr. — 307, 309.
- 1954, nr. 46, 14. apríl. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*
15. gr. — 235.
45. gr. — 227, 236.
- 1954, nr. 58, 24. apríl. *Áfengislög.*
6. gr. — 495.
17. gr. — 495.
18. gr. — 495, 1314, 1328.
19. gr. — 496, 498, 499, 500, 501.
20. gr. — 1314, 1328.

24. gr. — 2, 4, 17, 19, 24, 84, 88, 90, 91, 212, 214, 215, 216, 220, 222, 404, 406, 413, 414, 415, 420, 423, 424, 900, 914, 1303, 1331.
35. gr. — 496.
39. gr. — 496, 1314, 1323.
42. gr. — 496, 498, 500.
43. gr. — 1314, 1328.
45. gr. — 2, 4, 17, 24, 84, 88, 90, 212, 216, 404, 413, 420, 424, 900, 914, 1331.
- 1954, nr. 118, 9. september. *Reglugerð um sölu og veitingar áfengis.*
7. gr. — 1314, 1328.
- 1955, nr. 23, 6. maí. *Lög um landshöfn í Keflavíkurkaupstað og Njarðvíkurhreppi.*
— 625.
- 1955, nr. 41, 17. maí. *Lög um greiðslu kostnaðar við skóla, sem reknir eru sameiginlega af ríki og sveitarfélögum.*
3. gr. — 1493.
- 1956, nr. 20, 1. marz. *Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19 12. febrúar 1940.*
— 17
1. gr. — 21, 1303.
- 1956, nr. 68, 17. ágúst. *Lög um tollheimtu og tolleftirlit.*
22. gr. — 1334, 1335.
38. gr. — 496, 1334, 1335, 1336.
39. gr. — 496, 498.
42. gr. — 1334, 1335.
- 1957, nr. 41, 13. marz. *Reglugerð um tollheimtu og tolleftirlit.*
34. gr. — 1334, 1335.
35. gr. — 1334, 1335.
36. gr. — 1334, 1335.
102. gr. — 1334, 1335.
- 1957, nr. 44, 3. júní. *Lög um skatt á stóreignir.*
— 225, 227, 228, 230, 232, 236, 239.
2. gr. — 228, 237.
4. gr. — 228, 237.
10. gr. — 227, 228, 235, 236.
- 1957, nr. 57, 5. júní. *Lög um breyting á lögum nr. 56 frá 31. maí 1927, um skemmtanaskatt og þjóðleikhús.*
— 1129.
Ákvæði til bráðabirgða — 1127, 1129.
- 1957, nr. 95, 28. júní. *Reglugerð um skatt á stóreignir.*
— 228, 230, 239.
23. gr. — 228, 236.
24. gr. — 227, 235, 236.
- 1958, nr. 26, 2. maí. *Umferðarlög.*
1. gr. — 16.

7. gr. — 455.
11. gr. — 1236.
17. gr. — 837, 838, 1268, 1271.
24. gr. — 186.
25. gr. — 2, 17, 24, 84, 88, 89, 90, 186, 212, 220, 222, 404, 413, 414, 420, 423, 900, 914, 1331.
26. gr. — 2, 4, 90, 567.
27. gr. — 90, 220, 222, 496.
37. gr. — 2, 4, 17, 90, 567.
41. gr. — 17, 90, 469.
46. gr. — 17.
47. gr. — 881.
49. gr. — 190, 567.
55. gr. — 178, 837, 1267, 1268, 1269.
56. gr. — 837, 838, 1267, 1268, 1269, 1271.
66. gr. — 177.
67. gr. — 177, 186, 1235, 1237, 1248, 1249, 1250.
68. gr. — 567.
69. gr. — 177, 185, 451, 455, 1250.
70. gr. — 455, 1235, 1236.
74. gr. — 450, 451, 456, 1248, 1250.
80. gr. — 2, 4, 17, 24, 84, 88, 90, 212, 220, 404, 413, 420, 424, 837, 838, 900, 914, 1268, 1271, 1331.
81. gr. — 2, 4, 19, 24, 25, 84, 88, 90, 91, 212, 214, 220, 224, 404, 406, 413, 415, 420, 424, 914, 1331, 1332.
1958, nr. 87, 29. ágúst. *Reglugerð um viðauka við reglugerð nr. 70 30. júní 1958, um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
— 1289, 1294, 1298, 1424, 1433.
1958, nr. 194, 8. desember. *Auglýsing um greiðslu á stóreignaskatti.*
— 228, 236.
1959, nr. 52, 14. ágúst. *Lög um kosningar til Alþingis.*
5. gr. — 545.
1960, nr. 4, 20. febrúar. *Lög um efnahagsmál.*
— 42.
1960, nr. 30, 25. maí. *Lög um skipan innflutnings- og gjaldeyris- mála o. fl.*
7. gr. — 715.
1960, nr. 58, 28. júní. *Lög um bann við okri, dráttarvexti o. fl.*
— 587, 596, 611.
5. gr. — 603.
1960, nr. 79, 22. desember. *Lög um bráðabirgðabreyting og fram- lenging nokkurra laga.*
— 42.
1960, nr. 94, 31. maí. *Auglýsing um staðfestingu á byggingarsamþykkt fyrir Hafnarfjarðarkaupstað.*
— 1161.

23. gr. — 1155.
- 1960, nr. 120, 13. júlí. *Auglýsing um skipulag í Mosfellshreppi.*
— 830.
- 1960, nr. 125, 15. júlí. *Auglýsing um staðfestingu á byggingarsamþykkt fyrir Mosfellshrepp í Kjósarsýslu.*
— 830.
4. gr. — 830.
37. gr. — 830.
38. gr. — 830.
- 1961, nr. 3, 11. marz. *Reglugerð um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
— 1289, 1294, 1298, 1424, 1433.
1. gr. — 1015, 1289, 1293, 1297, 1424, 1432.
7. gr. — 1016, 1289, 1294, 1298, 1424, 1433.
- 1961, nr. 4, 11. marz. *Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 87 29. ágúst 1948, um viðauka við reglugerð nr. 70 30. júní 1958, um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
— 1289, 1294, 1298, 1424, 1433.
- 1961, nr. 4, 11. marz. *Auglýsing um samkomulag um lausn fiskveiðideilunnar við Breta.*
— 1289, 1294, 1298, 1424, 1433.
- 1961, nr. 10, 29. marz. *Lög um Seðlabanka Íslands.*
13. gr. — 587, 596, 603, 611.
- 1961, nr. 19, 23. janúar. *Reglugerð fyrir Austur-Húnavatnssýslu um fjallskil og fleira.*
45. gr. — 144.
- 1961, nr. 36, 29. marz. *Ábúðarlög.*
1. gr. — 786.
13. gr. — 1115.
50. gr. — 1115.
51. gr. — 1115.
60. gr. — 1115.
- 1961, nr. 82, 21. ágúst. *Lög um meðferð opinberra mála.*
XVII. kafli. — 834.
- XVIII. kafli — 1464.
2. gr. — 829, 834.
35. gr. — 16.
67. gr. — 690, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 931, 1076, 1077, 1078, 1083, 1089, 1435, 1458.
75. gr. — 1078.
89. gr. — 49.
102. gr. — 16.
115. gr. — 1329.
118. gr. — 495.
130. gr. — 1016.
131. gr. — 56.
132. gr. — 56.

133. gr. — 56.

134. gr. — 56.

135. gr. — 56.

136. gr. — 56.

141. gr. — 411.

145. gr. — 55.

150. gr. — 1466.

152. gr. — 1466.

154. gr. — 1453, 1467.

155. gr. — 1466.

157. gr. — 1452, 1466.

172. gr. — 690, 692, 694, 697, 931, 1076, 1078, 1083, 1435.

178. gr. — 25.

1961, nr. 97, 18. desember. Lög um verðlagsráð sjávarútvegsins.
— 1450.

10. gr. — 1443.

1961, nr. 102, 28. desember. Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til
að staðfesta fyrir Íslands hönd Parísarsamþykktina um vernd
eignarréttinda á sviði iðnaðar.

— 61, 62, 266, 1341.

1961, nr. 104, 18. desember. Lög um bráðabirgðabreyting og fram-
lenging nokkurra laga.

— 42.

1962, nr. 5, 5. júní. Auglýsing um aðild Íslands að alþjóðasamþykkt
(Parísarsamþykkt) um vernd eignarréttinda á sviði iðnaðar.

— 62.

1962, nr. 8, 14. marz. Erfðalög.

34. gr. — 487, 489.

42. gr. — 487, 489.

45. gr. — 482, 488.

46. gr. — 488.

1962, nr. 25, 16. apríl. Lög um aðstoð við fatlaða.

— 27, 28, 54.

1. gr. — 26, 28.

2. gr. — 28.

1962, nr. 38, 18. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 68 28. desember
1934, um útvarpsrekstur ríkisins.

— 1127.

1962, nr. 52, 27. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 57/1957, um breyt-
ing á lögum nr. 56 frá 31. maí 1927, um skemmtanaskatt og
þjóðleikhús.

— 1127, 1128, 1132, 1138.

1. gr. — 1127, 1129.

2. gr. — 1126, 1127, 1134.

1962, nr. 55, 28. apríl. Lög um kjarasamninga opinberra starfsmanna.

— 572, 574, 575.

- 7. gr. — 572, 573, 574, 575.
- 12. gr. — 575.
- 14. gr. — 576.
- 20. gr. — 572.
- 21. gr. — 575, 916.
- 25. gr. — 575.
- 1962, nr. 57, 18. apríl. *Lög um Hæstarétt Íslands.*
 - 20. gr. — 346, 1470.
 - 21. gr. — 265, 790, 798, 816, 1090, 1101, 1104, 1114, 1237, 1305, 1338, 1481.
 - 22. gr. — 505.
 - 27. gr. — 505.
 - 36. gr. — 5, 1345, 1380, 1470.
 - 39. gr. — 5, 1205.
 - 45. gr. — 624.
 - 59. gr. — 1103.
- 1962, nr. 69, 28. apríl. *Lög um tekjustofna sveitarfélaga.*
 - 1127, 1130, 1412.
 - 2. gr. — 1130.
 - 17. gr. — 1130.
 - 18. gr. — 1127, 1130.
 - 31. gr. — 152.
- 1962, nr. 81, 21. júní. *Reglugerð um aðstöðugjald.*
 - 6. gr. — 1410.
 - 10. gr. — 1409, 1411, 1412.
- 1962, nr. 90, 13. desember. *Lög um bráðabirgðabreyting og framlenging nokkurra laga.*
 - 42.
- 1962, nr. 182, 5. nóvember. *Reglugerð um landsútsvör.*
 - 1127.
 - 17. gr. — 1134.
- 1963, nr. 53, 20. apríl. *Lög um veitingasölu, gististaðahald o. fl.*
 - 3. gr. — 1314, 1328.
 - 27. gr. — 1314, 1328.
- 1963, nr. 56, 20. apríl. *Lög um lögreglumenn.*
 - 1. gr. — 308.
- 1963, nr. 66, 31. desember. *Siglingalög.*
 - VII. kafli — 635, 636.
 - 2. gr. — 243.
 - 8. gr. — 635.
 - 99. gr. — 1245.
 - 205. gr. — 273.
 - 216. gr. — 599, 603, 662, 674.
- 1963, nr. 67, 31. desember. *Sjómannalög.*
 - 1386.
 - 2. gr. — 656.

- 3. gr. — 661.
- 4. gr. — 660.
- 5. gr. — 660.
- 8. gr. — 656.
- 13. gr. — 580.
- 18. gr. — 1387, 1391.
- 32. gr. — 587.
- 34. gr. — 585, 587.
- 47. gr. — 681.
- 1963, nr. 73, 30. desember. *Lög um bráðabirgðabreyting og framlenging nokkurra laga.*
 - 42.
- 1963, nr. 245, 31. desember. *Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.*
 - 15. gr. — 146, 150.
 - 20. gr. — 157, 158.
- 1964, nr. 13, 25. apríl. *Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að innheimta með viðauka skemmtanaskatt samkvæmt lögum nr. 56 31. maí 1927, um skemmtanaskatt og þjóðleikhús, og lögum um breytingar á þeim.*
 - 2. gr. — 1127.
- 1964, nr. 19, 21. maí. *Skipulagslög.*
 - 138, 830, 1073, 1076.
 - 5. gr. — 830.
 - 6. gr. — 830, 833.
 - 29. gr. — 138.
 - 36. gr. — 830.
- 1964, nr. 29, 11. marz. *Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 4 11. marz 1961, um breyting á reglugerð nr. 87 29. ágúst 1958, um viðauka við reglugerð nr. 70 30. júní 1958, um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
 - 1289, 1294, 1298, 1424, 1433.
- 1964, nr. 29, 30. apríl. *Lög um ferðamálaráð.*
 - II. kafli — 490.
- 1964, nr. 34, 21. maí. *Lög um loftferðir.*
 - 114. gr. — 1245.
 - 116. gr. — 1245.
- 1964, nr. 51, 10. júní. *Lög um tekjustofna sveitarfélaga.*
 - 1127, 1130, 1412.
 - II. kafli — 1127.
 - III. kafli — 1412.
 - IV. kafli — 1127.
 - 18. gr. — 1130.
 - 31. gr. — 430, 1133.
 - 32. gr. — 1126, 1127, 1130, 1133.
 - 34. gr. — 1127, 1130.
 - 62. gr. — 1126, 1128, 1130, 1134.

- 1965, nr. 39, 24. marz. Byggingarsamþykkt Reykjavíkur.
— 1495, 1500, 1501.
45. gr. — 1155.
- 1965, nr. 71, 22. maí 1965. Lög um breyting á lögum nr. 58 frá 28. júní 1960, um bann við okri, dráttarvexti o. fl.
— 587, 588, 596, 603, 611.
- 1965, nr. 90, 7. október. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.
— 159, 1133.
7. gr. — 146, 147, 149, 150, 154.
10. gr. — 154, 158.
- 1965, nr. 92, 22. desember. Lög um breyting á lögum um skipan innflutnings- og gjaldeyrismála o. fl., nr. 30 25. maí 1960.
— 715.
- 1965, nr. 157, 5. júlí. Auglýsing um skipulag í Laugardalshreppi í Árnassýslu.
— 1073, 1074.
- 1966, nr. 43, 6. maí. Lög um breyting á lögum nr. 51 10. júní 1964, um tekjustofna sveitarfélaga.
— 1127, 1130, 1132.
3. gr. — 1126, 1127.
4. gr. — 1126, 1127.
- 1966, nr. 53, 13. maí. Lög um vernd barna og ungmenna.
1. gr. — 467.
5. gr. — 467.
18. gr. — 467, 468.
22. gr. — 467.
48. gr. — 467, 468.
- 1966, nr. 71, 6. maí. Lög um verðtrygging fjárskuldbindinga.
1. gr. — 710, 715, 716, 719, 1098, 1100.
2. gr. — 716.
- 1967, nr. 19, 14. apríl. Lög um afnám heimildar til einkasölu á viðtækjum.
— 1129.
- 1967, nr. 54, 4. apríl. Auglýsing um staðfestingu félagsmálaráðuneytisins á byggingarsamþykktum.
— 1074.
- 1967, nr. 62, 18. maí. Lög um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu.
— 1288, 1292, 1297, 1423, 1432.
1. gr. — 1015, 1289, 1293, 1297, 1424, 1432.
4. gr. — 1016, 1024, 1289, 1294, 1298, 1424, 1433.
6. gr. — 1014, 1016, 1025.
7. gr. — 1016, 1024, 1025.
- 1967, nr. 86, 24. maí. Auglýsing um staðfestingu félagsmálaráðuneytisins á byggingarsamþykkt fyrir Hafnarfjörð.
— 1155.

29. gr. — 1158.
- 1967, nr. 123, 9. maí. *Tilkynning til innflytjenda sjónvarps- og útvarpstækja.*
— 1129
- 1968, nr. 34, 22. apríl. *Fjáraukalög fyrir árið 1966.*
— 1134.
- 1968, nr. 40, 23. apríl. *Umferðarlög.*
— 214, 837, 1267, 1268, 1269, 1271.
25. gr. — 88, 216, 404, 1303, 1331.
27. gr. — 1303.
80. gr. — 88, 215, 216, 404, 1303, 1331.
81. gr. — 88, 215, 216, 1303, 1305.
- 1968, nr. 41, 1. marz. *Reglugerð um gjöld af innlendum tollvöru- tegundum.*
8. gr. — 55.
9. gr. — 53.
10. gr. — 56.
11. gr. — 55.
- 1968, nr. 47, 2. maí. *Lög um vörumerki.*
14. gr. — 266.
- 1968, nr. 49, 1. maí. *Lög um áskorunarmál, viðauki við lög nr. 85 23. júní 1936, um meðferð einkamála í héraði.*
9. gr. — 711.
- 1968, nr. 88, 20. desember. *Lög um breyting á lögum nr. 62 18. maí 1967, um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu.*
— 1289, 1293, 1298, 1424, 1433.
- 1968, nr. 304, 20. desember. *Reglugerð um leyfi til togveiða í fiskveiðilandhelgi Íslands.*
— 1288, 1289, 1292, 1293, 1297, 1298, 1423, 1424, 1432, 1433.
2. gr. — 1289, 1294, 1298, 1424, 1433.
- 1969, nr. 39, 27. febrúar. *Auglýsing um sérstök veiðisvæði fyrir línu og net fyrir Suðvesturlandi.*
— 1288, 1292, 1296, 1423, 1432.
1. gr. — 1289, 1293, 1298, 1424, 1433.

IV. EFNISSKRÁ TIL YFIRLITS.

Bla

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetning, lögbann, lögtak, útburðargerðir.	
Aðgerðarleysi. Sjá tómlæti.	
Aðilaskýrslur	412, 416, 897, 1233, 1278, 1281, 1307, 1345
Aðild. Sjá einnig skuldskeyting.	96, 110, 174, 345, 370, 425, 505, 510, 624, 671, 708, 721, 728, 776, 780, 782, 829, 843, 1113, 1163, 1186, 1189, 1345, 1467, 1492
Aðstöðugjald. Sjá skattar.	
Afsláttur. Sjá fasteignakaup.	
Atvinnulöggjöf. Sjá firma, fiskverð, óréttmætir verzlunarhættir, veitingasala, vörumerki.	
Almannafriður. Sjá áfengislög, veitingasala.	
Atvinnuréttindi 1, 23, 26, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 412, 416, 897,	1302, 1330
Ábyrgð	820, 1245
Ábyrgð á verkum annarra 96, 117, 169, 174, 180, 305, 360, 370, 442, 449, 555, 612, 624, 671, 728, 750, 873, 1149, 1163, 1245, 1260, 1452, 1492	
Áfengislög 1, 14, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 412, 416, 494, 499, 897, 1302, 1312, 1330	
Áfrýjun	5, 23, 96, 345, 624, 763, 935, 1205, 1342
Áfrýjunarfrestur liðinn og áfrýjunarleyfi veitt 5, 65, 110, 131, 153, 174, 188, 241, 305, 345, 370, 393, 442, 469, 490, 597, 612, 652, 699, 728, 776, 839, 843, 921, 1095, 1104, 1116, 1135, 1149, 1163, 1189, 1192, 1205, 1224, 1251, 1278, 1342, 1345, 1380, 1394, 1408, 1419, 1492	
Áfrýjun samkvæmt 36. gr. laga nr. 57/1962 um Hæstarétt Íslands	5, 360, 393, 886, 1345, 1380, 1452
Ný gögn lögð fyrir Hæstarétt:	
a) Einkamál 231, 241, 278, 442, 469, 490, 643, 652, 728, 750, 839, 1116, 1224, 1342, 1361, 1380	
b) Opinber mál 1, 10, 14, 20, 23, 26, 88, 211, 215, 219, 403, 416, 897, 1009, 1266, 1330, 1333	
Áfrýjunarfrestur. Sjá áfrýjun.	
Áfrýjunarleyfi. Sjá áfrýjun.	
Ágreiningsatkvæði. Sjá sératkvæði.	
Ákæra	1312, 1333
Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.	
Árekstur skipa	624
Áskorunarmál. Sjá málflutningur.	
Barnsfaðernismál	348

Bifreiðar:

a) Einkamál	96, 169, 174, 180, 370, 449, 555, 873, 1245, 1260
b) Opinber mál 1, 14, 20, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 412,	416, 494, 499, 836, 897, 1266, 1302, 1330
Blóðrannsókn 1, 14, 23, 82, 88, 188, 211, 215, 219, 348, 403, 412,	416, 897, 1025, 1302, 1330
Bókhald	26
Byggingarlöggjöf	829
Dagsektir	57, 1213
Dánarbætur. Sjá skaðabætur.	
Dómar og úrskurðir. Sjá og dómarar, dómarahæfi, dómstólar,	
ómerking, réttarfarsvítur	3, 208, 652
Dómenda ekki getið í héraðsdómi 1, 20, 128, 135, 141, 153,	
211, 225, 241, 267, 597, 652, 690, 692, 694, 697, 921, 1090, 1092,	
1101, 1189, 1288, 1292, 1296, 1302, 1330, 1349, 1431, 1443	
Dómarahæfi	141, 464, 891, 1092
Dómarar. Sjá og dómar og úrskurðir, dómarahæfi, dómstólar,	
réttarfarsvítur	1201
Dómstólar 135, 169, 208, 219, 425, 442, 464, 505, 790, 891, 1025,	
1186, 1272, 1307, 1345, 1380, 1419	

Samdómendur í héraði:

Landamerkjadómur	510
Lóðamörk	1251
Sakadómur 1, 26, 935, 1009, 1288, 1292, 1296, 1423, 1431	
Sjó- og verzlunardómur 57, 65, 160, 267, 278, 393, 442, 579,	
588, 597, 604, 652, 699, 820, 845, 1104, 1338, 1342, 1386,	
1443, 1467	
Skaðabótamál 117, 174, 360, 612, 624, 671, 750, 873, 1149,	
1163, 1245, 1492	
Skuldamál	1237
Vátrygging	188, 1233
Verksamningar	335, 1135, 1205, 1394, 1492
Dómveð. Sjá fasteignakaup, fjárnám, gjaldþrotaskipti, lögtak,	
traustnám, þinglýsingar.	
Eiður. Sjá barnsfaðernismál.	
Eignarréttur. Sjá byggingarlöggjöf, eignarréttur að fasteign,	
fasteignakaup, forkaupsréttur, fjárnám, innsetningargerðir,	
landamerki, lóðamörk, ógildingardómar, skipulagslög, traust-	
nám, þinglýsingar.	
Eignarréttur að fasteign	510
Embættismenn. Sjá opinberir starfsmenn.	
Endurgreiðsla	721, 1394
Endurupptaka máls	1103
Erfðaskrár	469
Farmsamningar	820
Fasteignakaup	360, 612, 1095, 1149, 1361, 1414, 1486

Fasteignir. Sjá nánar byggingarlöggjöf, eignarréttur að fasteign, fasteignakaup, fjárnám, forkaupsréttur, landamerki, leigusamningar, lóðamörk, skaðabætur, skipulagslög, traustnám, þinglýsing	117, 278, 360, 510, 612, 643, 829, 1095, 1251, 1361, 1414
Félagsdómur	570, 916, 1103
Firma	57
Fiskveiðabrot	1009, 1288, 1292, 1296, 1423, 1431
Fiskverð	1443
Fiskverzlun. Sjá fiskverð, skaðabætur.	
Fjárdráttur	935, 1437
Fjárnám 5, 131, 135, 597, 843, 1055, 1116, 1205, 1380, 1386, 1414, 1419	
Fjársvik	10, 407
Flutningssamningar	1245
Forkaupsréttur	1361
Fógetagerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetning, lögbann, lögtak, útburðargerðir.	
Framfærsla	110
Frávisun:	
a) Frá héraðsdómi 208, 241, 267, 425, 432, 570, 612, 790, 839, 845, 895, 916, 935, 1070, 1097, 1099, 1163, 1186, 1192, 1233, 1237, 1305, 1312, 1492	
b) Frá Hæstarétti 345, 505, 816, 1090, 1101, 1103, 1113, 1189, 1278, 1281	
Frestir	1469
Fyrning:	
a) Fyrning kröfuréttinda 131, 348, 360, 663, 886, 1163, 1375, 1452	
b) Fyrning veðréttinda	225
c) Fyrning sakar	26, 219
Geðrannsókn	1925, 1078
Gengi. Sjá einnig verðtrygging	760
Geymslusamningar	820
Gjafsókn. Gjafvörn 117, 345, 442, 510, 624, 671, 728, 845, 1224, 1492	
Gjaldmiðill	1452
Gjaldþrotaskipti	921, 1101, 1116, 1272
Greiðslugeymsla	335, 643
Gæzluvarðhald 690, 692, 694, 697, 897, 931, 1025, 1076, 1078, 1083, 1302, 1312, 1435, 1452	
Handveð	921
Hegningarauki	407, 412, 1437
Heimvísun. Sjá ómerking.	
Hlutafélög	1443
Húsleit	26, 1025
Innheimta. Sjá fjárdráttur.	
Innsetningargerðir	1307
Ítrekun brots. Sjá refsingar.	

Kaup og sala. Sjá fasteignakaup, lausafjárkaup.

Kaupgjaldsmál. Sjá vinnusamningar.

Kjarasamningar. Sjá félagsdómur, opinberir starfsmenn, vinnusamningar.

Kýrsetning 131, 895

Kærumál:

a) Einkamál 265, 432, 464, 505, 570, 790, 798, 816, 891, 916,
1090, 1092, 1097, 1099, 1101, 1103, 1113, 1237, 1305, 1338,
1469, 1481

b) Opinber mál 690, 692, 694, 697, 1076, 1078, 1083, 1435

Landamerki 510

Lausafjárkaup 160, 241, 278, 490, 663, 699, 708, 1213, 1375, 1443

Leigusamningar 643

Loforð. Sjá lausafjárkaup, samningar, umboð.

Lóðamörk 1251

Læknar. Sjá mat og skoðun 1, 188, 897, 1025

Blóðrannsókn:

Bifreiðastjórn 1, 14, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 412, 416,
897, 1302, 1330

Faðerni 348

Önnur tilvik 1025

Geðrannsókn 1025

Getnaðar- og meðgöngutími 348

Líkamsáverkar 96, 180, 370, 449, 624, 728, 750, 873

Örorka 96, 449, 624, 728, 750, 873

Læknaráð 1, 188, 1025

Lög. Lögskýringar 145, 153, 305, 335

Lögbann 816

Löggiltir endurskoðendur 26, 278

Löghald. Sjá kýrsetning.

Lögmenn. Sjá málflutningur.

Lögreglumenn. Sjá einnig opinberir starfsmenn 14, 82, 305

Lögræði 110, 370, 505, 671, 780, 782, 1113, 1186, 1189

Lögtak 145, 153, 225, 231, 1125, 1408

Lögveð 1245

Manndráp 1025

Mat og skoðun:

Annamarkar á matsgerð 241, 845, 1163, 1192

Atvinnutjón 96, 624, 728, 750

Álitsgerðir og matsgerðir og skoðunar um ýmis efni 26, 92,
96, 117, 160, 174, 188, 241, 278, 348, 360, 442, 612, 671, 845,
873, 897, 1009, 1025, 1149, 1163, 1201, 1361, 1394

Áverkar og heilsutjón .. 96, 180, 370, 449, 624, 728, 750, 873, 1025

Blóðrannsókn 1, 14, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 348, 403, 412,
416, 897, 1025, 1302, 1330

Geðheilbrigðis- og sakhæfisrannsókn 1025

Örorka	96, 449, 624, 728, 750,	873
Málflutningsmenn. Sjá málflutningur.		
Málflutningur 26, 241, 267, 348, 360, 425, 432, 464, 624, 708, 780,		
790, 843, 1104, 1113, 1163, 1186, 1205, 1233, 1278, 1281, 1307,		
	1342, 1469	
Málshöfðun. Sjá ákæra, málflutningur.		
Málskostnaður 5, 26, 57, 65, 131, 169, 265, 442, 798, 1205, 1338,		
	1394, 1452, 1467, 1492	
Miskabætur. Sjá skaðabætur.		
Nauðungaruppböð	225, 231, 345, 763, 776, 1189, 1345, 1414	
Nytjastuldur	14, 20, 897, 1302	
Opinber mál 1, 10, 14, 20, 23, 26, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 412,		
416, 690, 692, 694, 697, 829, 897, 931, 935, 1009, 1025, 1076,		
	1078, 1083, 1266, 1312, 1330, 1333, 1435, 1452	
Opinberir starfsmenn	345, 570, 935, 1201	
Ógildingardómar	385	
Ómaksbætur	127, 128, 492, 493, 494, 576, 577, 578, 826,	827
Ómerking 135, 141, 208, 231, 241, 267, 425, 432, 597, 776, 839, 845,		
895, 916, 1070, 1097, 1099, 1163, 1186, 1192, 1233, 1272, 1345,		
	1380, 1419	
Ómerking ummæla	652	
Óréttmætir verzlunarhættir	57	
Ráðskonukaup. Sjá vinnulaun.		
Rán	897	
Refsingar:		
1. Einstök refsiverð verk og refsíákvæði 1, 10, 20, 23, 26, 82,		
88, 211, 215, 219, 403, 407, 412, 416, 494, 499, 502, 829, 836,		
	897, 935, 1009, 1025, 1266, 1302, 1312, 1330, 1437	
2. Einstakar refsitengundir og önnur viðurlög:		
a) Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing 26, 412, 494,		
	499, 829, 836, 1009, 1266, 1312	
b) Fangelsi dæmt 10, 407, 502, 897, 935, 1025, 1302, 1312, 1437		
c) Varðhald dæmt 1, 20, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 416, 1330		
d) Svípting ökuleyfis dæmd 1, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 403,		
	416, 897, 1302, 1330	
e) Dæmd svípting leyfis til að reka vörugerð á innlend-		
um tollvörutegundum og svo iðjuleyfis	26	
f) Eignarupptaka	494, 499, 1009, 1312	
g) Brottflytningur húss	829	
Réttarfar. Sjá aðilaskýrslur, aðild, áfrýjun, ákæra, dómur og		
úrskurðir, dómarahæfi, dómstólar, endurupptaka máls, fé-		
lagsdómur, frávísun, gjafsókn, gjaldþrotaskipti, gæzluvarð-		
hald, kyrrsetning, kærumál, lögbann, lögtak, mat og skoð-		
un, málflutningur, málskostnaður, nauðungaruppböð, opin-		
ber mál, ómaksbætur, ómerking, réttarfarsvitur, sératkvæði,		

sjó- og verzlunardómur, skiptamál, stefnubirting, sönnun, útivist aðila, varnarþing, vettvangsmál, vitni, þingvottar.	
Réttarfarsvitur	88, 208, 219, 442, 464, 505, 652, 1113, 1345
Riftun	241
Samningar. Sjá fasteignakaup, forkaupsréttur, lausafjárkaup, leigusamningar, skaðabætur, skuldamál, umboð, váttryggingar, vinnusamningar.	
Sektir	26
Sératkvæði	117, 624, 750, 1125
Sjó- og verzlunardómur 57, 65, 160, 267, 278, 393, 425, 442, 579, 588, 597, 604, 624, 652, 699, 820, 845, 916, 1104, 1338, 1342, 1386, 1443, 1467	
Sjómannalög	579
Sjóveðréttur	579, 588, 597, 604, 652, 671, 1104, 1342, 1386
Skaðabætur 65, 96, 117, 128, 160, 169, 174, 180, 305, 360, 370, 393, 407, 442, 449, 502, 555, 612, 624, 652, 663, 671, 728, 750, 820, 873, 935, 1149, 1163, 1245, 1260, 1394, 1452, 1492	
Skattar	26, 145, 153, 225, 1125, 1408
Skilorðsbundnir refsíðómar	1437
Skipasala. Sjá lausafjárkaup.	
Skipti. Sjá einnig erfðaskrár, gjaldþrotaskipti, vitni 110, 780, 782, 1092	
Skipulag	829
Skjalafals	502, 935
Skuldabréf	385
Skuldamál. Sjá fasteignakaup, lausafjárkaup, váttryggingar, vinnusamningar.	
Skuldskeyting	845
Stefnubirting	208
Stjórnarskráin 305, 690, 692, 694, 697, 1076, 1288, 1292, 1296, 1423, 1431	
Stjórnsýsla	120, 1125, 1288, 1292, 1296, 1423, 1431
Sönnun	1, 14, 82, 412, 416, 494, 499, 555, 886, 897, 1266
Tékkar. Sjá einnig fjársvik	1437
Tolllagabrot	494, 1333
Tómlæti	110, 160, 663, 1163, 1361, 1443
Traustnám	385, 1095, 1414
Umboð	490
Umboðssala	65
Umferðarlög. Sjá áfengislög, bifreiðar.	
Uppboð. Sjá nauðungaruppboð.	
Upprekstrarréttur. Sjá eignarréttur að fasteign.	
Upptaka eigna	1312, 1333
Útburðargerðir	464, 643, 782, 1090, 1113
Útivist aðila 1, 5, 127, 128, 262, 263, 264, 492, 493, 494, 576, 577, 578, 776, 826, 827, 828, 894, 1112, 1113, 1189, 1205, 1243, 1244, 1278, 1281, 1360	

Vangeymsla. Sjá tómlæti.

Varnarþing 1305

Vátryggingar 188, 425, 449, 555

Veðbandslausn 1213

Veitingasala 1312

Verðtrygging 708, 1097, 1099

Verksamningar 335, 845, 1135, 1163, 1205, 1394, 1492

Vernd barna og unglinga 464

Vettvangsmál 1070

Vextir 188, 335, 579, 588, 597, 604, 1125

Vinnusamningar 5, 92, 128, 579, 588, 597, 604, 652, 721, 1104, 1201,
1224, 1342, 1349, 1386

Vinnuslys. Sjá skaðabætur.

Vitni 26, 1481

Víxlar 131, 208, 1097, 1099

Vörumerki 57

Þinglýsingar 1095, 1414

Þingvottar 1380

Þjófnaður 897, 1302

Örorka 96, 449, 624, 728, 750

V. EFNISSKRÁ.

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetning, lögbann, lögtak, útburðargerðir.

Aðgerðarleysi. Sjá tómlæti.

Bls.

Aðilaskýrslur.

- Með viðurkenningu G fyrir dómi þótti sannað, að hann hefði gerzt sekur um ölvun við bifreiðarakstur, enda gat afturhvarf G frá þessum frumframburði sínum ekki breytt sönnunarmati dómsins í því efni 412
- Sökunautur í refsímáli verður margsaga um aðalatriði máls .. 416
- Akstur undir áfengisáhrifum nægilega sannaður með játningu sökunauts fyrir lögregluvarðstjóra og niðurstöðu blóðrannsóknar þrátt fyrir neitun ákærða fyrir dómi 897
- Máli vísað frá héraðsdómi vegna þess meðal annars, að söknaaðili gaf eigi aðilaskýrslu fyrir dómi 1233
- Löghald og fjárnám var gert í tiltekinni fasteign fyrir dóm-skuld H. Á, eiginkona H, áfrýjaði löghaldinu og fjárnáminu, þar sem fasteignin væri séreign hennar eða að minnsta kosti hjúskapareign. Af hálfu Á og H var ekki freistað að gera fullnægjandi grein fyrir þeim fjármunum, sem varið var til að reisa umrætt hús. Sjálf komu þau ekki fyrir dóm til að gefa glöggar skýrslur um það efni, eins og þeim bar, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936. Var málið því svo vanreifað af þeirra hálfu, að því var vísað frá Hæstarétti 1278, 1281
- Í innsetningarmáli var ágreiningur með aðilum um eignarrétt að hryssu. Gagnaöflun var mjög áfátt í málinu, þar sem aðilar höfðu hvorki komið fyrir dóm né vitni verið leidd um meginatriði málsins. Voru því ekki skilyrði til að beita innsetningargerð 1307
- Tekið fram, að rétt hefði verið af héraðsdómara að gefa aðila kost á að renna stoðum undir staðhæfingar sínar um ólæsi 1345

Aðild. Sjá einnig skuldskeyting.

- Aðila stefnt til réttargæzlu 345, 425, 510, 624, 728, 776, 1189
- Dánarbúi áfrýjanda tekur við aðild máls fyrir Hæstarétti 96
- Lögráða maður fer með mál ólögráða aðila 110, 370, 505, 671, 780, 782, 1113, 1186, 1189
- Tjón varð á klukku, sem var eign erlends firma. Innlendur

verzlunarmaður höfðaði bótamál af því tilefni, en hann kvaðst ábyrgur fyrir henni og skyldur til að setja upp nýja klukku á sinn kostnað	174
Mál til heimtu bóta fyrir tjón af völdum bifreiðar höfðað á hendur lögráðamanni fyrir hönd bifreiðareigandans, sem var ólögráða, er málið var höfðað. Hann varð hins vegar lögráða undir rekstri málsins og tók þá við aðild þess ..	370
Erlent fyrirtæki, sem falið hafði islenzku fyrirtæki bækur til sölumeðferðar í umsýslu, höfðar mál á hendur kaupanda bókkanna, þótt umsýsluaðilinn kæmi fram sem seljandi gagnvart kaupanda	708
Ríkissjóði dæmt að greiða starfsmanni Varnarliðsins þóknun, sem hann átti rétt á samkvæmt samningi stéttarfélags við Starfsmannahald varnarliðsins	721
Krafa um brottflutning mannvirkis, sem braut í bága við skipulags- og byggingarlöggjöf, höfð uppi í refsímáli	829
B áfrýjaði fjárnámsgerð til Hæstaréttar, en hann var ekki aðili máls þessa í héraði. Í stefnu og greinargerð fyrir Hæstarétti kvaðst B áfrýja málinu „sem meðalgöngumaður“, án þess að greina á hverju aðild hans að málinu byggðist. Þar sem B færði engin gögn fram fyrir því, að hann ætti aðild málsins, voru stefndu í málinu sýknaðir af kröfum hans	843
Félagsmaður byggingarfélags fer í skaðabótamál út af göllum á íbúð sinni, eftir að hafa fengið framsal frá félaginu á þeim rétti, er það kunni að eiga í tilefni af gallanum	1163
M gerði kröfu um greiðslu af uppboðsandvirði m/s B, en hann hafði verið skipverji á skipinu. Uppboðsdómarinn hratt þessari kröfu M, en ákvað að greiða skyldi lögmanni hans tiltekna fjárhæð af uppboðsandvirði vegna starfa hans í þágu M. Lögmaðurinn var ekki aðili málsins, og var þessi meðferð löglaus	1345
I og F höfðu uppi kröfur á hendur E, en samkvæmt gögnum málsins var um að ræða hluta af kröfu M h/f. Ekki komu fram heimildir frá hlutafélaginu til handa I og F til fjárheimtunnar. Áttu I og F samkvæmt því eigi aðild að málinu, og var E þess vegna sýknuð	1467
Hinn 5. apríl 1962 gerði byggingameistarinn J tilboð í byggingu heimavistarbarnaskóla nokkurs. Tilboð þetta var samþykkt af hlutaðeigandi aðilum og gerður verkamningur við J hinn 14. maí 1962. J taldi sig eiga rétt til frekari greiðslna en tilboð hans sagði til um og höfðaði mál á hendur byggingarnefnd skólans (B) og svo ríkissjóði (R). B var sótt í málinu sem slík, en eigi sem málsvari fyrir sveitarfélög þau, er hlut áttu að máli. B var aðeins starfsaðili, sem brast sjálfstætt málsaðildarhæfi í dómsmáli. Af	

þeim sökum varð að ómerkja ákvæði héraðsdómsins um B
og frávísa sökinni á hendur B frá héraðsdómi 1492

Aðstöðugjald. Sjá skattar.

Afsláttur. Sjá fasteignakaup.

Atvinnulöggjöf. Sjá firma, fiskverð, óréttmætir verzl-
unarhættir, veitingasala, vörumerki.

Almannafriður. Sjá áfengislög, veitingasala.

Atvinnuréttindi.

- Bifreiðarstjóri, sem gerðist sekur um akstur undir áfengis-
áhrifum og gálausan akstur einnig að öðru leyti, sviptur
ökuleyfi í eitt ár 1
- Bifreiðarstjóri, sem gerðist sekur um ölvun við akstur bif-
reiðar, sviptur ökuleyfi ævilangt. Samkvæmt 5. mgr. 81. gr.
umferðarlaga nr. 26/1958 og 178. gr. laga nr. 82/1961 var
ákveðið, að áfrýjun skyldi ekki fresta framkvæmd öku-
leyfissviptingarinnar 23
- Þ dró undan gjald af innlendum tollvörum, sem hann fram-
leiddi. Braut Þ með þeim hætti gegn löggjöf um gjald
þetta. Auk þess færði hann ekki lögskipað bókhald og braut
þannig gegn ýmsum lagaákvæðum. Hann var sviptur ævi-
langt leyfi til að reka vörugerð á innlendum tollvöruteg-
undum og iðjuleyfi samkvæmt 2. mgr. 68. gr. almennra
hegningarlaga nr. 19/1940, 8. gr. reglugerðar nr. 9/1935,
sbr. nú 10. gr. reglugerðar nr. 41/1968, sbr. 6. gr. laga nr.
60/1939 og 19. gr. laga nr. 62/1938 26
- Bifreiðarstjóri, sem gerðist tvívegis sekur um akstur bifreiðar
undir áhrifum áfengis, sviptur ökuleyfi ævilangt 82
- Bifreiðarstjóri, sem gerðist sekur um akstur undir áhrifum
áfengis og brot á ýmsum ákvæðum umferðarlaga, sviptur
ökuleyfi í eitt ár að frádreginni tveggja mánaða bráða-
birgðasviptingu 88
- Bifreiðarstjóri, sem gerðist sekur um akstur bifreiðar sinnar
undir áfengisáhrifum, sviptur ökuleyfi í eitt ár 211, 219
- Bifreiðarstjóri, sem gerðist sekur um ítrekað brot gegn áfengis-
og umferðarlögum með akstri undir áhrifum áfengis,
sviptur ökuleyfi ævilangt 215, 1330
- Bifreiðarstjóri, sem gerðist sekur um akstur bifreiðar undir
áhrifum áfengis, sviptur ökuleyfi ævilangt 403, 416, 897
- Bifreiðarstjóri gerðist sekur um akstur bifreiðar undir áhrif-
um áfengis, en eigi þóttu efni til að beita sviptingu ökuleyfis 412
- Bifreiðarstjóri, sem ók bifreið í heimildarleysi, ölvaður og öku-

réttindalaus, sviptur ævilangt rétti til að öðlast ökurétt- indi bifreiðarstjóra	1302
---	------

Ábyrgð.

Farmflytjandi undanþiggur sig ábyrgð á vörum, sem hann hafði í geymslu að flutningi loknum	820
E h/f tók að sér gegn flutningsgjaldi að flytja muni fyrir G með bifreið. Ósannað var, að G hefði fengið í hendur fylgi- bréf, þar sem E h/f hafði undanþegið sig ábyrgð á flutn- ingnum	1245

Ábyrgð á verkum annarra.

Ábyrgð á tjóni af völdum bifreiða 96, 169, 174, 180, 370, 449, 555, 873, 1245, 1260	
Eigandi fasteignar dæmdur skaðabótaskyldur vegna tjóns, er hlaut af vanbúnaði fasteignar	117
Bæjarsjóður dæmdur bótaskyldur vegna ólögmætrar brottvikn- ingar lögregluvarðstjóra úr starfi	305
Húsasmíðameistari skaðabótaskyldur vegna galla á húsi	360
Eigendur og útgerðarmenn sýknaðir af bótakröfum vélstjóra, er varð fyrir slysi um borð í skipi	442
H keypti af S og R kjallaraíbúð í húsi nokkru. Var íbúðin seld fokheld og sagði í kaupsamningi aðilja, að kaupandi gengi „inn í sameiginlegan kostnað við miðstöðvarkerfi eftir reikningi“. Pípulagningameistarinn J annaðist allar pípu- lagnir í húsið samkvæmt samkomulagi við R og S, en ekki var ljóst, hvort þessi samningur lá fyrir, er H keypti kjall- araíbúðina. H galt S og R þá fjárhæð, sem í hlut kjallara- íbúðarinnar kom af kostnaðinum við pípulögnina. Varð ekki annað ráðið en að H hefði samþykkt, að J leysti verkið af hendi. Báru R og S því ekki ábyrgð gagnvart H á þeim mistökum, er J urðu á við framkvæmd verksins	612
Ríkissjóður og Landshöfn Keflavíkurkaupstaðar og Njarðvík- urhrepps sýknuð af bótakröfum skipverja vegna slyss, er varð, þegar skip hans var að leggjast að bryggju	624
Eigandi og útgerðarmaður skips dæmdur bótaskyldur í tilefni af eldsvoða um borð í skipinu	671
Starfsmaður Sildarverksmiðja ríkisins varð fyrir slysi við vinnu sína. Var þeim gert að bæta starfsmanninum tjón hans að 1/3 hluta, þar sem öryggisbúnaði var áfátt, en meginorsök slyssins var hins vegar ógætni hans sjálfs	728
Vegagerð ríkisins dæmd skaðabótaskyld vegna slyss, er varð við vél í eigu vegagerðarinnar og var að rekja til þess, auk ógætni tjónþola, að öryggisútbúnaður vélarinnar var eigi fullnægjandi af hálfu framleiðanda	750
Seljandi fasteignar dæmdur bótaskyldur vegna galla á fasteign	1149

Múrarameistari og verktaki múrverks dæmdir skaðabótaskyldir í tilefni af mistökum, er urðu við framkvæmd verksins	1163
Ríkissjóður dæmdur skaðabótaskyldur vegna beitingar gæzluvarðhalds	1452
Ríkissjóður dæmdur skaðabótaskyldur vegna tjóns, er var að rekja til mistaka á skrifstofu húsameistara ríkisins	1497

Áfengislög.

Hinn 13. maí 1967 ók K bifreið sinni út af vegi, og valt hún. Hann var færður til blóðrannsóknar, sem leiddi í ljós reducerandi efni, er samsvöruðu 2.02% af alkóhóli. Vitni sáu ekki áfengisáhrif á K, en blóðrannsóknin þótti sanna það. Gerðist K því sekur um brot á 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Með gálausum akstri gerðist K og brotlegur við 1. mgr. 26. gr. og 1. mgr. 37. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958. K var ákveðin refsing varðhald 12 daga og svipting ökuleyfis í 1 ár	1
Sýknað af ákæru um nytjastuld og ölvun við akstur. Sjá nánar sönnun	14
K ók bifreið undir áhrifum áfengis. Við blóðrannsókn reyndust í blóði hans reducerandi efni, er svöruðu til 1.33% af alkóhóli. Varðaði brot K við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var K dæmt varðhald 15 daga og ökuleyfissvipting ævilangt. Var ákveðið samkvæmt 5. mgr. 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 178. gr. laga nr. 82/1961, að áfrýjun frestaði ekki framkvæmd ökuleyfissviptingar	23
O ók bifreið sinni tvívegis undir áhrifum áfengis, í fyrra skiptið 23. apríl 1967 og hið síðara 30. júní sama árs. Áfengismagn í blóði O reyndist við blóðrannsókn 1.90% í fyrra skiptið og 2.00% í síðara skiptið. Þetta atferli O varðaði við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var honum dæmt varðhald 15 daga. Þá var O sviptur ökuleyfi ævilangt samkvæmt 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958	82
E ók bifreið um götur kaupstaðar nokkurs undir áhrifum áfengis og án þess að hafa meðferðis ökuskírteini sitt. Á þessari ferð sinni ók hann utan í bifreið vegna gáleysislegs aksturs miðað við aðstæður, er hann ók fram úr bifreið á gatnamótum. Hélt E áfram án þess að sinna frekar um óhappið, unz hann var stöðvaður af lögreglu. Blóðrannsókn, sem framkvæmd var, sýndi reducerandi efni, er samsvöruðu 1.72% af alkóhóli. Þetta atferli E varðaði við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., 1. mgr. 26. gr., 1. mgr. 27. gr., 1. mgr. 37. gr.,	

1. og 2. mgr. 41. gr. og 49. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var refsing E ákveðin varðhald 10 daga og hann sviptur ökuleyfi í 1 ár, að frádreginni tveggja mánaða bráðabirgðasviptingu, sbr. 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 88
- S ók bifreið sinni ölvaður. Við rannsókn reyndist blóðsýnishorn innihalda 1.93‰ alkóhóls. Varðaði þetta brot S við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var S dæmt varðhald 15 daga og svipting ökuleyfis í 1 ár samkvæmt 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 211
- Aðfaranótt hins 30. júní 1968 settist Ö undir stýri bifreiðar sinnar, er stóð á bifreiðastæði í Reykjavík, og gangsetti hana. Er lögreglumenn komu að, var Ö sofandi undir stýri hennar. Ö var færður til blóðtöku, og reyndust reducerandi efni í blóði Ö samsvara 1.56‰ af alkóhóli. Gangsetning bifreiðar taldist þáttur í akstri hennar, og varðaði atferli Ö við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Hinn 23. apríl 1963 hafði Ö með dómi sakaðóms verið dæmdur í 10 daga varðhald og sviptur ökuréttindum eitt ár frá 25. júlí 1962. Með náðun var refsivist þessari hinn 18. júlí 1963 breytt í sekt, er Ö greiddi að fullu hinn 30. ágúst 1963. Samkvæmt 3. mgr. 71. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 4. mgr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, hafði dómur þessi ítrekunaráhrif á mat refsingar og ökuleyfisviptingar. Var refsing Ö ákveðin varðhald 15 daga, og samkvæmt 81. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 var Ö sviptur ökuleyfi ævilangt 215
- Aðfaranótt 2. ágúst 1965 ók G bifreið undir áhrifum áfengis og án ökuréttinda nokkurn spöl um Húsadal í Þórsmörk. Við blóðrannsókn, sem framkvæmd var, fundust reducerandi efni, sem samsvöruðu 2.58‰ af alkóhóli. Vítaverður og óhæfilegur dráttur varð á rekstri refsímáls á hendur G, en ekki var sök talin fyrnd. Varðaði atferli G við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 27. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Refsing G var ákveðin varðhald 10 daga og samkvæmt 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 svipting ökuleyfis í 1 ár 219
- S ók bifreið undir áhrifum áfengis, enda sýndi blóðrannsókn reducerandi efni, sem samsvöruðu 1.58‰ af alkóhóli. Varðaði þetta atferli S við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. sömu greinar laga nr.

40/1968, og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var S dæmt varðhald 10 daga og svo ökuleyfissvipting ævilangt, sbr. 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 403

Samkvæmt viðurkenningu G fyrir dómi þótti sannað, að hann hefði hinn 31. júlí 1966 gerzt sekur um bifreiðarakstur undir áhrifum áfengis, þar sem síðara afturhvarf G frá þeim framburði gat ekki breytt sönnunarmati dómsins í því efni. Hins vegar hafði niðurstaða blóðrannsóknar, sem fram fór tæpum sólarhring eftir akstur G og sýndi reducerandi efni, er samsvöruðu 1.60% af alkóhóli, ekki neina þýðingu við ákvörðun sektar eða sýknu G, en óhrakinn stóð sá framburður G, að hann hefði neytt áfengis á þeim tíma. Gerðist G með atferli sínu brotlegur við 2. mgr. 25. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954. G hafði hinn 1. marz 1968 undirgengizt dómsátt, kr. 4.000.00 sekt og sviptingu ökuréttinda í sex mánuði, fyrir brot á áfengis- og umferðarlögum. Samkvæmt síðastnefndri dómssátt og 78. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 var refsing G ákveðin sekt kr. 3.000.00 og vararefsing varðhald 7 daga. Hins vegar þótti mega ákveða, að G yrði ekki gerð ökuleyfissvipting 412

Að morgni laugardagsins 2. janúar 1965 stóð lögreglubifreið fyrir framan hús eitt í Hafnarfirði. Var lögreglumaður undir stýri bifreiðarinnar og beið starfsfélaga síns, er kominn var út á tröppur hússins. Lögreglumennirnir veittu þá athygli bifreið, sem ekið var fram hjá í sama mund. Sneru lögregluþjónarnir lögreglubifreiðinni við og héldu á eftir umræddri bifreið. Misstu þeir sjónar af henni smástund, en komu síðan auga á hana aftur. Komu þeir að henni, þar sem hún stóð kyrrðstæð við vegarbrún. Sat B, eigandi bifreiðarinnar, í framsæti við hlið ökumannssætis, en í aftursæti var H og virtist sofandi. H og B voru báðir færðir til blóðrannsóknar og reyndust reducerandi efni í blóði B samsvara 1.28% af alkóhóli, en 1.70% í blóði H. B varð margsaga um stjórnanda bifreiðarinnar og umræddri ökuferð. B skýrði m. a. svo frá, að H hefði í viðurvist tveggja manna viðurkennt að hafa stjórnað bifreiðinni, en báðir þessir menn lýstu því fyrir dómi, að þeir minntust þess ekki að hafa heyrt slíkt af vörum H, sem staðfestlega neitaði því, að hafa verið við stjórn bifreiðarinnar. Með hliðsjón af því, hvernig H var á sig kominn, þótti og mjög ósennilegt, að hann hefði stýrt bifreiðinni. Framburður B um að ókunnur þriðji maður hefði ekið bifreiðinni, var markleysa, sem enginn gaumur var gefandi. Þótti nægilega sannað, að B hefði ekið bifreiðinni undir áhrifum áfengis.

- Varðaði atferli B við 2. mgr., sbr. 3. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var B dæmd refsing varðhald 10 daga og svipting ökuleyfis ævilangt, sbr. 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 416
- Hinn 10. marz 1968 veittu lögreglumenn leigubifreið B eftirför, en þeir grunuðu hann um ólöglega áfengissölu. Virtist þeim hann eiga einhver viðskipti við farþega og stöðvuðu því brátt akstur leigubifreiðarinnar. Farþeginn, G, reyndist vera með í fórum sínum einn whiskyflöyg, og samkvæmt vætti G hafði hann keypt það af B. Við leit í bifreiðinni fannst ein flaska af Hulstkampgenever, sem ekki var merkt Á. T. V. R. Við áfengiskönnun á heimili B fundust þrjár áfengisflöskur, sem merktar voru Á. T. V. R. Þar sem lögreglumenn sáu ekki vörzluskipti á áfengi fara fram og með hliðsjón af því, að G var undir áhrifum áfengis, þótti gegn neitun B ekki sannað, að hann hefði gerzt sekur um ólöglega áfengissölu greint sinn. Þá var geymsla B á áfengisflöskunum þremur ekki refsiverð, og kom krafa um upptöku ekki til greina. Hins vegar hafði B ekki í skilningi 4., sbr. 3. mgr. 19. gr. áfengislaga nr. 58/1954 gert næga grein fyrir geneverflösku þeirri, sem í bifreið hans fannst, og var hún gerð upptæk til handa ríkissjóði, en brot B varðaði við 17. gr. og 2. mgr. 42. gr. áfengislaga nr. 58/1954 og svo 2. mgr. 29. gr. laga nr. 68/1956 um tollheimtu og tollettirlit. Var refsing B ákveðin kr. 5.000.00 sekt til Menningarsjóðs og vararefsing varðhald 5 daga 494
- Aðfaranótt laugardagsins 9. marz 1968 gerðu lögreglumenn leit í bifreið, er S ók sem leigubifreið. Fundust tvær flöskur af áfengi við leit þessa. Þar sem S leiddi ekki sterkar líkur að því, að áfengi þetta væri eigi ætlað til sölu, voru ekki skilyrði fyrir hendi samkvæmt 4. mgr. 19. gr. laga nr. 58/1954 til að sýkna S. Gerðist S því brotlegur við 4. mgr., sbr. 3. mgr. 19. gr., sbr. 2. mgr. 42. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var S dæmd refsing kr. 4.075.00 sekt til Menningarsjóðs og vararefsing varðhald 4 daga. Þá var áfengið gert upptækt handa ríkissjóði 499
- Laugardaginn 13. ágúst 1966, kl. 0200, stöðvuðu lögreglumenn við umferðareftirlit bifreið, sem H ók. Við yfirheyrslu hjá lögregluvarðstjóra játaði H áfengisneyzlu, og við blóðrannsókn fundust reducerandi efni, er samsvöruðu 1.12% af alkóhóli. Þrátt fyrir það að H neitaði því fyrir dómi að hafa verið undir áhrifum áfengis, var nægilega sannað, að H hefði gerzt sekur um atferli, er varðaði við 2. mgr., sbr. 3. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954 897

Hinn 29. maí 1968 tók G vörubifreið í heimildarleysi og ók henni, unz hann var stöðvaður af lögreglu. G var ökuréttindalaus, og rannsókn á blóðsýnishorni, sem tekið var eftir ofangreindan akstur, sýndi reducerandi efni, sem samsvöruðu 1.35% af alkóhóli. Þá var einnig leitt í ljós, að G hafði tekið ófrjálsri hendi ýmsa muni í bátum í Vestmannaeyjum. Atferli G varðaði við 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 1. gr. laga nr. 20/1956, 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 27. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, sbr. 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954, svo og 244. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. G var samkvæmt greindum ákvæðum og 77. gr. laga nr. 19/1940 ákveðin refsing fangelsi 6 mánuði, en til frádráttar refsingunni skyldi koma gæzluvarðhaldstími G. Þá var G sviptur ævilangt rétti til að öðlast ökuréttindi bifreiðarstjóra . . 1302

H hafði aðalatvinnu og atvinnutekjur af rekstri tveggja nauturklúbba í Reykjavík. Fór þar fram sala á áfengi, gosdrykkjum, smurðu brauði, tóbaki og kaffi til fjölmargra meðlima og gesta klúbbanna. Í öðrum klúbbanna fór aðallega fram spilamennska og áfengisneyzla, en í hinum dans og drykkja. Var um að ræða veitinga- og skemmtistarfsemi í svipuðu formi og í veitingahúsum borgarinnar. Til starfsemi þessarar hafði H ekki leyfi yfirvalda. Hann hélt ekki bókhald og greiddi enga skatta af rekstrinum. H braut því gegn 18. gr., sbr. 1. og 2. mgr. 39. gr. áfengislaga nr. 58/1954, sbr. 20. gr. og 43. gr. sömu laga, að því er snerti áfengissölu í atvinnuskyni, gegn 1. mgr. 3. gr., sbr. 27. gr. laga um veitingasölu og gististaðahald o. fl. nr. 53/1963, að því er snerti aðra veitingasölu, auglýsingum nr. 11 og 17/1948 um slit á skemmtunum og samkomum, sbr. 1. gr. laga nr. 120/1947 um heimild til að marka skemmtunum og samkomum tíma, að því er snerti lokunartíma skemmtistaðarins, og 7. gr., sbr. 3. gr., sbr. 8. gr. laga nr. 45/1926 um almannafrið á helgidögum þjóðkirkjunnar, sbr. einnig 2. mgr. 7. gr. reglugerðar um sölu og veitingar áfengis nr. 118/1954, að því er snerti það að hafa opið um páskahelgi og selja þá áfengi. Lagaheimild brast til að gera upptækt áfengi, sem H hafði útvegað sér til áframhaldandi áfengissölu og hald var lagt á við húsleit. Sama máli gegndi um skjöl, reikninga og gögn varðandi starfsemi klúbbanna. Hins vegar voru gerðir upptækir afgreiðslumiðar fyrir áfengi og öðrum veitingum, svo og rennslistappar og vínmælir, sem sannað var, að notaðir voru við áfengissöluna. Krafizt var upptöku ávinnings, sem H hefði haft af brotum sínum. Ekki var tilgreind fjárhæð, enda leiddi rannsókn málsins ekki í ljós, hver vinningur hafði orðið. Fullnægði

ákæra að þessu leyti ekki ákvæðum 115. gr. laga nr. 82/1961, og var þessari kröfu vísað frá dómi. Refsing H var ákveðin fangelsi 30 daga og kr. 60.000.00 sekt til ríkissjóðs, vara-refsing í stað sektar fangelsi 60 daga	1312
Með játningu G og blóðrannsókn, sem sýndi reducerandi efni, er samsvöruðu 1.33% af alkóhóli, var sönnuð sekt hans um akstur bifreiðar undir áhrifum áfengis. Varðaði brot G við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. nú sömu greinar laga nr. 40/1968, og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Um ítrekað brot var að ræða, og var G dæmd refsing varðhald 12 daga og svipting ökuleyfis ævilangt	1330
<i>Áfrýjun.</i>	
Áfrýjunarfrestur liðinn og áfrýjunarleyfi veitt 5, 65, 110, 131, 153, 174, 188, 241, 305, 345, 370, 393, 442, 469, 490, 597, 612, 652, 699, 728, 776, 839, 843, 921, 1095, 1104, 1116, 1135, 1149, 1163, 1189, 1192, 1205, 1224, 1251, 1278, 1342, 1345, 1380, 1394, 1408, 1419, 1492	
Áfrýjun samkvæmt 36. gr. laga nr. 57/1962 um Hæstarétt Íslands	5, 360, 393, 886, 1345, 1380, 1452
Ný gögn lögð fyrir Hæstarétt:	
a. Einkamál 231, 241, 278, 442, 469, 490, 643, 652, 728, 750, 839, 1116, 1224, 1342, 1361, 1380	
b. Opinber mál 1, 10, 14, 20, 23, 26, 88, 211, 215, 219, 403, 416, 897, 1009, 1266, 1330, 1333	
G var í héraðsdómi dæmdur til að greiða S, starfsmanni sínum, eftirstöðvar kaups og kaup vegna uppsagnarfrests. G áfrýjaði dóminum og fjárnámssgerð, sem framkvæmd hafði verið samkvæmt honum, og gagnáfrýjaði S þá til staðfestingar. Vegna útivistar G var aðalsök felld niður, sbr. 39. gr. laga nr. 57/1962. Í gagnsök var héraðsdómur og fjárnámssgerð síðan staðfest. Þar sem málsskot af hálfu G gáfu tilefni til áfrýjunar af hendi S, var S dæmdur málskostnaður úr hendi G fyrir Hæstarétti	5
Ákveðið samkvæmt 5. mgr. 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 178. gr. laga nr. 82/1961, að áfrýjun skyldi ekki fresta framkvæmd ökuleyfissviptingar	23
Dánarbú áfrýjanda tekur við aðild máls fyrir Hæstarétti ..	96
Lagaheimild brast til útgáfu leyfis til áfrýjunar uppboðsgerðar, þegar það var veitt, sbr. 2. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949, sbr. 1. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962	345
Áfrýjandi hafði uppi fyrir Hæstarétti hærri fjárkröfu en hann gerði í héraði, án þess að efni væru til að leyfa þá hækkun samkvæmt 45. gr. laga nr. 57/1962	624
Tekið fram, að staðfesta bæri niðurstöðu héraðsdóms, þar sem	

honum hefði ekki verið gagnáfrýjað	763
Áfrýjun refsímáls tók aðeins til annars af tveimur mönnum, sem ákærðir voru, þar sem hinn lézt eftir uppsögu héraðsdóms	935
Með dómi héraðsdóms, uppkveðnum 25. júlí 1968, var H gert að greiða R þóknun fyrir verk, sem R hafði unnið samkvæmt samningi fyrir H. Samkvæmt kröfu R var síðan gert fjárnám í eign H hinn 30. ágúst 1968. H áfrýjaði bæði héraðsdóminum og fjárnámsgerðinni til Hæstaréttar, en R gagnáfrýjaði af sinni hendi. Er málið var tekið til munnlegs málflutings í Hæstarétti, var eigi sótt þing af hálfu H, og var mál hans, aðalsök, á hendur R þá fellt niður. Var héraðsdómur og fjárnámsgerðin staðfest, en R fyrirgerði áfrýjunarrétti til heimtu hærri fjárhæðar en héraðsdómur dæmdi, þar sem hann gerði ekki við fjárnámið fyrirvara um áfrýjun af sinni hálfu. H hafði áfrýjað málinu, áður en R tók út áfrýjunarstefnu sína, og var þá ástæða til að R áfrýjaði málinu til staðfestingar héraðsdómi. Var því rétt, að H greiddi málskostnað fyrir Hæstarétti	1205
Með dómi sjó- og verzlunardóms var útgerðarmaðurinn H dæmdur til að greiða M skuld, er stafaði af starfi M sem háseta á skipi H. Fyrir Hæstarétti lagði H fram ýmis gögn, sem mótmælt var af hálfu M sem of seint fram komnum. Gögnum þessum var ekki gaumur gefinn, þar sem H var í lófa lagið að færa þau fram í héraði, sbr. 110. gr., sbr. 111. gr. laga nr. 85/1936. Þar sem héraðsdómurinn var í samræmi við þau gögn, sem lögð voru fram í héraði, var hann staðfestur	1342

Áfrýjunarfrestur. Sjá áfrýjun.

Áfrýjunarleyfi. Sjá áfrýjun.

Ágreiningsatkvæði. Sjá sératkvæði.

Ákæra.

Krafizt var upptöku ávinnings, sem stafaði af refsiverðri háttsemi. Ekki var tilgreind í ákæru nein fjárhæð, enda hafði rannsókn máls ekki leitt í ljós, hver ávinningur hafði orðið. Fullnægði ákæran að þessu leyti ekki ákvæðum 115. gr. laga nr. 82/1961, og var kröfu þessari vísað frá dómi	1312
Við leit tollvarða í skipinu V fundust þar tvær þvottavélar. Leitt var í ljós, að eigendur þeirra voru þeir S og Sk. Ósannað var, að E, skipstjóri á V, hefði vitað eða haft nokkra aðstöðu til að vita um flutning þvottavélanna með skipinu. Var E samkvæmt því sýknaður af ákæru um brot gegn 42.	

gr., sbr. 22. gr. laga nr. 68/1956 og 34.—36. gr., sbr. 102. gr. reglugerðar nr. 41/1957. Þar sem ákærvaldið gerði ekki kröfu um upptöku þvottavélanna á hendur eigendum þeirra, varð upptaka eigi dæmd í málinu, enda þótt heimil væri samkvæmt 38. gr. laga nr. 68/1956 1333

Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.

Árekstur skipa.

Er verið var að leggja skipi að bryggju, hugðist stýrimaður á skipinu koma fyrir „stuðpúða“ milli skipsins og bryggjuunnar. Við verk þetta varð vinstri handleggur stýrimannsins milli hvalbaksbrúnar og staura á bryggjuendanum. Ekki varð fallizt á, að atvikum yrði jafnað til áreksturs skipa og að beita bæri ákvæðum VII. kafla siglingalaga nr. 66/1963 við úrlausn málsins 624

Áskorunarmál. Sjá málflutningur.

Barnsfaðernismál.

X lýsti í fyrstu á bæjarþingi Reykjavíkur hinn 27. maí 1959 Z föður að sveinbarni sínu, fæddu 4. febrúar 1959, og staðhæfði, að hún hefði ekki haft samfarir við nokkurn annan mann en Z á mögulegum getnaðartíma barnsins og raunar ekki heldur á því tveggja til þriggja ára tímabili, er kunningsskapur hennar og Z entist. Neitaði X þá því og, að hafa nokkurn tíma haft samfarir við Y. Er X var kunnbert á bæjarþingi Reykjavíkur hinn 28. júlí 1959, að samkvæmt blóðrannsókn gæti Z eigi verið faðir barnsins, felldi X málið gegn Z niður. Gerði X svo engan reka að höfðun máls til viðurkenningar á faðerni barnsins fyrr en með bréfi til bæjarfógetans í Hafnarfirði, dags. 28. janúar 1965. Með bréfi, dags. 6. júlí 1965, sótti X til dómsmálaráðuneytisins um leyfi til að höfða barnsfaðernismál á hendur Y, en leyfi þetta var veitt hinn 8. sama mánaðar samkvæmt 6. mgr. 211. gr. laga nr. 85/1936, og hinn 12. júlí 1967 var henni veitt heimild til að stefna Z inn í málið. Á bæjarþingi Hafnarfjarðar hinn 17. september 1965 lýsti X svo Y föður barnsins og skýrði frá því, að hún hefði í eitt skipti, sunnudaginn 25. maí 1958, haft samfarir við Y í herbergi hans, eftir að þau höfðu farið saman til Keflavíkur. Y neitaði því á hinn bóginn eindregið að hafa nokkurn tíma haft samfarir við X, enda hefðu þau aldrei þekkt náið. Kvaðst Y ráma í að hafa farið með X til Keflavíkur, en sagði för þessa sér að öðru leyti úr minni liðna. Vitnið D gat ekki borið frekar um samskipti X og Y, eftir að þau

komu úr Keflavíkurförinni, en að X hefði komið inn í herbergi Y. Var talið rétt að láta úrslit málsins velta á synjunareiði Y. Þar sem blóðrannsókn útilokaði faðerni Z að barninu, var Z þegar af þeirri ástæðu sýknaður af kröfum X

348

Bifreiðar.

a) Einkamál.

Hinn 3. marz 1952 var H, þá sjö ára að aldri, á leið norður yfir Hringbraut í Reykjavík. Lenti H þá á vörubifreið í eigu B, sem ekið var austur nyrðri akbraut Hringbrautar og nálgaðist vegamót hennar og Hofsvallagötu. Stóðu bifreiðar á suðurjaðri nefndrar akbrautar, og hafði H hlaupið milli þeirra inn á akbrautina. H féll í götuna og hlaut m. a. veruleg höfuðmeiðsl. Var H metin 25% varanleg örorka frá 16 ára aldri. Ökumanni bifreiðar B bar að gæta ýtrustu varkárni, er hann nálgaðist hinar kyrrstæðu bifreiðar, og huga að föngum að umferð af syðri akbraut Hringbrautar norður í milli bifreiðanna, enda jafnan hætta á vangæzlu vegfarenda við slíkar aðstæður, einkum ef í hlut eiga börn eða unglingar. Varð ekki ráðið af gögnum málsins, að hann hefði að þessu leyti sýnt fulla aðgæzlu, heldur benti það, sem rannsóknarlögreglan skráði eftir honum, frekar í þá átt, að athygli hans hefði einvörðungu beint að veginum framundan. Samkvæmt því bar að fella ábyrgð á tjóni af slysinu að hluta á B, sbr. 1. mgr. 34. gr. laga nr. 23/1941, sem í gildi voru, er slysið varð. Á hinn bóginn var ferð H mjög gálausleg, og var H gert að bera tjón sitt að $\frac{1}{4}$ hlutum

96

Um kl. 1300 hinn 16. desember 1965 varð í Reykjavík árekstur milli bifreiða S og M á mótum Þvervegur og Shellvegur. Skullu bifreiðarnar saman á gatnamótunum, en hálka var. S hélt sig ekki vinstra megin á götunni, eins og honum bar, og ekki hafði bifreið hans búnað til aksturs í hálku. Þá átti S að veita bifreið M athygli fyrr en raun bar vitni. Hins vegar varð ekki fallið á, að rangt hefði verið af S að stíga á hemla bifreiðar sinnar. Ekki var sannað, að M hefði brugðizt þannig við aðstæðum, að saknæmt yrði kallað. Var ekki í ljós leitt, að M hefði ekið hraðar en rétt var, og vegna hinnar óvenjulegu stöðu bifreiðar S á götunni var ekki komið fram, að M yrði gefið að sök, að hann sveigði ekki til vinstri út af götunni. Leggja varð til grundvallar, að báðar bifreiðarnar hefðu verið á ferð, er áreksturinn varð, en akstur S var svo sérstæður, að það varð ekki metið M til sakar, að honum auðnaðist ekki að stöðva bifreið

- sína, áður en áreksturinn varð. Var S samkvæmt því talinn bera óskipta sök og fébótaábyrgð á árekstrinum 169
- Er langferðabifreið N var ekið austur Strandgötu í Hafnarfirði, mætti hún á móts við verzlun M stórrí kranabifreið. Sveigði þá stjórnandi bifreiðar N alveg upp að gangstéttarbrún, en við það rakst yfirbygging bifreiðarinnar í klukku, er fest var utan á hús nefndrar verzlunar, og eyðilagðist hún. Frambrún klukkunnar var í lóðréttri línu miðað við gangstéttarbrún, og hæð hennar yfir götuyfirborð var 2.90 m. Þessi staðsetning klukkunnar var óforsvaranleg, þegar þess var gætt, að vænta mátti, að um götuna færu ökutæki allt að 3.80 m á hæð, en bifreið N var 3.23 m. Samkvæmt þessu og þar sem ekki var í ljós leitt, að ökumaður bifreiðar N hefði sýnt af sér ógætni, var N sýknaður af fébótakröfum M 174
- Að morgni hins 5. ágúst 1965 ók H bifreið sinni á brúarstólpa við Víkurá í Vík í Mýrdal. Ó, sem var farþegi í bifreiðinni, slasaðist og höfðaði fébótamál af því tilefni á hendur H. Orsakir slyssins var að rekja til gálauss aksturs H, sem var undir áhrifum áfengis. Ó hafði tekið þátt í vındrykkju með H nóttina fyrir slysið og mátti gera ráð fyrir, að H væri óhæfur til að aka bifreið árla morguninn eftir. Úr því að Ó allt að einu settist af frjálsum vilja upp í bifreið H við þessar aðstæður, gerði hann það á eigin áhættu og fyrirgerði þannig rétti til bóta. Breytti það ekki niðurstöðunni, þótt dómgreind Ó kynni að hafa verið skert sakir ölvunar í umrætt sinn 180
- Að morgni hins 11. október 1964 varð árekstur á mótum Réttarholtsveggar og Bústaðavegar í Reykjavík milli bifreiðar Ó, sem var ekið austur Bústaðaveg, og bifreiðar Á, sem var ekið suður Réttarholtsveg. Ó var farþegi í bifreið sinni, og skarst hann í andliti við áreksturinn. Höfðaði hann af því tilefni mál á hendur Á og svo vegna tjóns, sem varð á bifreiðinni. Ljóst var, að ökumenn beggja bifreiðanna sýndu ekki næga aðgæzlu við aksturinn, en akstursskilyrði voru slæm, myrkur og rigning. Ökumaður bifreiðar Á gætti ekki aðalbrautarréttar Bústaðavegar gegnt Réttarholtsvegi, en ökumaður bifreiðar Ó ók með óhóflegum og ólögætum hraða að mótum Bústaðavegar og Réttarholtsveggar, og var þessi hraði og óvarkári akstur hans meginorsök árekstrarins. Var Á í samræmi við það gert að bæta Ó tjón hans að % hlutum 370
- Hinn 21. ágúst 1963 var R farþegi í bifreið á leið austan úr Þingeyjarsýslu til Akureyrar, en ökumaður bifreiðarinnar var S, eiginmaður R, og var hann eigandi bifreiðarinnar. Á beygju við brú á þjóðveginum missti S stjórn á bif-

reiðinni með þeim afleiðingum, að bifreiðin rakst á brúarstöpulinn. Við það opnaðist hurð bifreiðarinnar, og hrökk R út. Hlaut R slæmt kjálkabrot og veruleg lýti af þeim sökum. Var R metin 10% varanleg örorka. Höfðaði R skaðabótamál á hendur S og A h/f, en bifreiðin var tryggð ábyrgðartryggingu hjá því félagi. Ágreiningslaust var, að slysið var að rekja til ógætni ökumanns. Mátti R samkvæmt 2. mgr. 74. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 sækja kröfu sína beint á hendur A h/f, og haggði það ekki bótarétti R á hendur A h/f, að eigandi og ökumaður bifreiðarinnar var eiginmaður hennar 449

Hinn 29. janúar 1967, um kl. 1600, varð árekstur í brekku á Krýsuvíkurvegi í Ölfusi milli bifreiðar K, sem hann ók austur veginn, og bifreiðar, sem G ók í vesturátt. Ökumenn beggja bifreiðanna voru báðir kunnugir staðháttum og mátti því báðum vera ljóst, að nauðsynlegt var að sýna sérstaka gát, þar sem blindhæð var þarna á veginum. Átti G sök á árekstrinum, þar sem hann ók allt of hratt og gálauslega fram af hæðarbrúninni. K ók bifreið sinni af árekstrarstað, þótt honum mætti vera ljóst, að með því kynni hann að spilla sönnunargögnum. Varð K því að bera hallann af sönnunarskorti um staðsetningu bifreiðar sinnar eftir áreksturinn, enda mátti ætla, að K hefði verið unnt að marka staðsetningu bifreiðarinnar á veginum, áður en hann hreyfði hana, eða kynna mönnum á vettvangi staðsetningu hennar með öðrum hætti, svo að lögregla ætti þess kost að marka staðsetningu bifreiðarinnar réttilega á uppdrátt af vettvangi. Gögn málsins gáfu til kynna, að með því að aka of innarlega á veginum miðað við aðstæður, hefði K ekki heldur sýnt nægilega gát, en ástæða var til þess að sýna ýtrustu varkárni vegna þess, hve vegurinn var mjór við blindhæðina. Með hliðsjón af því og þeim sönnunarreglum, sem við áttu, var K talinn eiga nokkra sök á árekstrinum, en G þó meginsökina vegna hins hóflausa ökuhraða. Var sök skipt þannig, að G var látinn bera $\frac{2}{3}$ sakar, en K $\frac{1}{3}$ 555

Hinn 7. október 1966, um kl. 1500, óku J og Á bifreiðum sínum suður Austurbrún í Reykjavík. Á mótum nefndrar götu og Dragavegar sveigði J til hægri. Varð þá árekstur milli bifreiðanna með þeim hætti, að hægri framhorn bifreiðar J lenti aftarlega á vinstri hlið bifreiðar Á. Missti Á stjórn á bifreið sinni, ók á konu, síðan á kyrrstæða bifreið og loks inn í húsagarð. Hlaut Á meiðsli af þessum sökum, skurð á á höfði og sennilega heilahristing. Ekki var Á metin nein varanleg örorka. Á höfðaði bótamál á hendur J. Ljóst þótti, að hvorugur aðila hefði sýnt nægilega varúð í akstri.

- Var talið rétt, að báðir aðilar bæru fébótaábyrgð að jöfnu á tjóni því, sem af hlauzt 873
- E h/f tók að sér gegn flutningsgjaldi að flytja búslóð G með bifreið frá Ísafirði til Reykjavíkur, en bifreiðin var tryggð ábyrgðartryggingu hjá S h/f. Skemmdir urðu á nokkrum munum í flutningi þessum. E h/f leiddi eigi sönnur að því, að spjöllin hefðu orðið, án þess að vanrækslu af þess hendi eða mistökum væri um að kenna. Bar E h/f því skaðabótaábyrgð á tjóni því, er á varningnum varð, bæði samkvæmt meginreglu í 99. gr. siglingalaga nr. 66/1963 og 114. gr. og 116. gr. loftferðalaga nr. 34/1964 og svo 1. og 2. mgr. 67. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, enda ósannað, að G hefði fengið fylgibréf í hendur, þar sem E h/f hafði undanþegið sig ábyrgð. Þá var S h/f bótaskyld samkvæmt 2. mgr. 74. gr. síðastgreindra laga. Á hinn bóginn sýndi G af sér nokkurt andvaraleysi við umbúnað munanna undir flutning. Var G því gert að bera $\frac{1}{4}$ hluta tjóns síns sjálfur 1245
- Hinn 4. ágúst 1963 varð árekstur í nánd við Hraun í Holts- hreppi milli vörubifreiðar B og fólksbifreiðar H. Var leitt í ljós, að afturhjólf bifreiðar B hafði farið yfir stein nálægt vegarbrún, um leið og árekstur varð, en nánari atvik voru óljós. Var talið rétt, eins og gögnum málsins og atvikum væri háttað, að B bætti H tjón hans að $\frac{2}{3}$ hlutum 1260
- b) Opinber mál.
- K ók bifreið sinni undir áhrifum áfengis. Lenti bifreiðin út af vegi og valt. Auk brots gegn áfengis- og umferðarlögum með akstri undir áhrifum áfengis, gerðist K með gálausum akstri brotlegur við 1. mgr. 26. gr. og 1. mgr. 37. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958. Var refsing K ákveðin varðhald 12 daga og hann sviptur ökuleyfi í 1 ár 1
- Sýknað af ákæru um nytjastuld og ölvun við akstur. Sjá nánar sönnun 14
- B tók ásamt M í heimildarleysi lögreglubifreið, en M ók henni um kaupún nokkurt og nágrenni þess. Atferli B varðaði við 1. mgr. 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 1. gr. laga nr. 20/1956. Var B dæmt 60 daga varðhald 20
- K ók bifreið ölvaður, og varðaði brot hans við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var refsing K ákveðin varðhald 15 daga og hann sviptur ökuleyfi ævi- langt. Var ákveðið samkvæmt 5. mgr. 81. gr. umferðar- laga nr. 26/1958 og 178. gr. laga nr. 82/1961, að áfrýjun skyldi ekki fresta framkvæmd ökuleyfissviptingar 23
- O ók bifreið sinni tvívegis undir áhrifum áfengis. Varðaði atferli hans við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr.

- umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var O dæmt varðhald 15 daga og ökuleyfisvipting ævilangt 82
- E ók bifreið um götur kaupstaðar nokkurs undir áhrifum áfengis og án þess að hafa meðferðis ökuskirteini sitt. Á þessari ferð sinni ók hann utan í bifreið vegna gáleysislegs aksturs miðað við aðstæður, er hann ók fram úr bifreið á gatnamótum. Hélt E áfram án þess að sinna frekar um óhappið, unz hann var stöðvaður af lögreglu. Þetta atferli E varðaði við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., 1. mgr. 26. gr., 1. mgr. 27. gr., 1. mgr. 37. gr., 1. og 2. mgr. 41. gr. og 49. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var refsing E ákveðin varðhald 10 daga og hann sviptur ökuleyfi í 1 ár, að frádreginni tveggja mánaða bráðabirgðasviptingu, sbr. 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 88
- S ók bifreið sinni ölvaður. Varðaði þetta brot S við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var S dæmt varðhald 15 daga og svipting ökuleyfis í 1 ár samkvæmt 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 211
- Ö ók bifreið sinni ölvaður. Varðaði atferli Ö við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Þar sem um ítrekað brot var að ræða, var refsing Ö ákveðin varðhald 15 daga, og samkvæmt 81. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 var Ö sviptur ökuleyfi ævilangt 215
- Aðfaranótt 2. ágúst 1965 ók G bifreið undir áhrifum áfengis og án ökuréttinda nokkurn spöl um Húsadal í Þórsmörk. Varðaði atferli G við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 27. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Refsing G var ákveðin varðhald 10 daga og samkvæmt 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 svipting ökuleyfis í 1 ár 219
- S ók bifreið undir áhrifum áfengis. Varðaði þetta atferli S við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. sömu greinar laga nr. 40/1968, og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var S dæmt varðhald 10 daga og svo ökuleyfisvipting ævilangt, sbr. 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 403
- Með akstri bifreiðar undir áhrifum áfengis gerðist G brotlegur við 2. mgr. 25. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24.

- gr. áfengislaga nr. 58/1954. Samkvæmt 78. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 var refsing G ákveðin sekt kr. 3.000.00 og vararefsing varðhald 7 daga. Hins vegar þótti mega ákveða, að G yrði ekki gerð ökuréttindasvipting .. 412
- Nægilega þótti sannað, að B hefði ekið bifreið sinni undir áhrifum áfengis. Varðaði atferli B við 2. mgr., sbr. 3. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var B dæmd refsing varðhald 10 daga og svipting ökuleyfis ævilangt, sbr. 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 416
- Leigubifreiðarstjórinn B var sýknaður af ákæru fyrir ólöglega áfengissölu, en hins vegar gerði hann ekki í skilningi 4., sbr. 3. mgr. 19. gr. áfengislaga nr. 58/1954 nægilega grein fyrir geneverflösku, sem fannst í bifreið hans og ekki var merkt Á. T. V. R. Var flaskan gerð upptæk, en brot B varðaði við 17. gr. og 2. mgr. 42. gr. áfengislaga nr. 58/1954, og svo 2. mgr. 29. gr. laga nr. 68/1956 um tollheimtu og tolfefirlit. Var refsing B ákveðin kr. 5.000.00 sekt til Menningarsjóðs og vararefsing varðhald 5 daga 494
- Leigubifreiðarstjórinn S leiddi ekki sterkar líkur að því, að tvær flöskur af áfengi, sem fundust við leit í bifreið hans, væru eigi ætlaðar til sölu. Voru því ekki skilyrði fyrir hendi samkvæmt 4. mgr. 19. gr. laga nr. 58/1954 til að sýkna hann. Varðaði brot S við 4. mgr., sbr. 3. mgr. 19. gr., sbr. 2. mgr. 42. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var S dæmd sektarrefsing og áfengið gert upptækt til handa ríkissjóði 499
- Hinn 25. janúar 1968 stöðvuðu lögreglumenn vörubifreið á Reykjanesbraut, en ökumaður var S. Samkvæmt vigtnun, er vegaeftirlitsmenn framkvæmdu, reyndist þungi á afturöxli bifreiðarinnar 1900 kg. meiri en skoðunarvottorð bifreiðarinnar heimilaði og 2.400 kg. meiri en lögleyfður hámarkspungi var á veginum. Vann S þannig til refsingar samkvæmt 2. mgr. 17. gr. og 56. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. auglýsingu vegamálastjóra 29. júlí 1967. Refsing S, sem hafði hinn 30. ágúst 1967 sætt á greiðslu kr. 2.400.00 sektar fyrir sams konar brot, var samkvæmt 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 ákveðin kr. 6.000.00 sekt til ríkissjóðs og vararefsing varðhald 6 daga 836
- Laugardaginn 13. ágúst 1966, kl. 0200, stöðvuðu lögreglumenn, er voru við umferðareftirlit, bifreið, sem H ók. Við yfirheyrslu hjá lögregluvarðstjóra jataði H áfengisneyzlu, og við blóðrannsókn fundust reducerandi efni, er samsvöruðu 1.12% af alkóhóli. Þrátt fyrir það að H neitaði því fyrir dómi að hafa verið undir áhrifum áfengis, var samkvæmt framansögðu nægilega sannað, að H hefði gerzt sekur um

atferli, er varðaði við 2. mgr., sbr. 3. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Auk annarra refsiviðurlaga var H dæmd svipting ökuleyfis ævilangt	897
Þ gerðist tvívegis sekur um að aka bifreið með meiri öxulþunga en leyfður var, enda varð að byggja á því, að löggilt vog, sem bifreiðarnar voru vegnar á, hefði sýnt réttan þunga. Hafði löggiltur vigtunarmaður annazt vigtun þeirra í viðurvist lögreglumanns og vegaeftirlitsmanns. Þ gerðist þannig brotlegur við 2. mgr. 17. gr., sbr. 3. mgr. 56. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. nú lög nr. 40/1968, svo og auglýsingar vegamálastjóra frá 15. september 1959 og 29. júlí 1967. Var refsing Þ ákveðin kr. 6.000.00 sekt til ríkissjóðs og vararefsing varðhald 6 daga	1266
Auk annarra afbrota gerðist G sekur um ölvunarakstur án ökuréttinda og nytjastuld bifreiðar. Atferli G varðaði m. a. við 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 1. gr. laga nr. 20/1956, 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 27. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, sbr. 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Auk annarra viðurlaga var G sviptur ævilangt rétti til að öðlast ökuréttindi bifreiðarstjóra	1302
G gerðist sekur um akstur bifreiðar undir áhrifum áfengis. Varðaði brot G við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. nú sömu greinar laga nr. 40/1968, og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Um ítrekað brot var að ræða, og var G dæmd refsing varðhald 12 daga og svipting ökuleyfis ævilangt	1330

Blóðrannsókn.

Rannsókn á blóði bifreiðarstjóra 1, 14, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 412, 416, 897, 1302, 1330	
Rannsókn á blóði úr líki manns, sem hafði drukknað	188
Blóðrannsókn framkvæmd í barnsfaðernismáli	348
Rannsókn, sem framkvæmd var á blóði G tæpum sólarhring eftir ölvunarakstur hans og sýndi reducerandi efni, er samsvöruðu 1.60% af alkóhóli, gat ekki haft neina þýðingu við ákvörðun sektar eða sýknu G, enda stóð óhrakinn sá framburður G, að hann hefði neytt áfengis á þeim tíma ..	412
Blóðrannsókn framkvæmd á manni, er hafði gerzt sekur um manndráp af ásetningi	1025

Bókhalld.

Þ rak lakkrísgerð hér á landi og var bókhalddsskyldur samkvæmt 5. tl. 2. gr., sbr. 1. gr. laga nr. 62/1938. Þ vanrækti hins vegar að halda bækur þær og reikninga, sem boðið	
---	--

er í lögum nr. 62/1938, og færði því ekki þá tvíhliða skráningu á viðskiptum sínum, sem boðið er í 1. mgr. 4. gr. laganna. Þá vanrækti Þ og að færa dagbækur um framleiðslu, sölu og afhendingu vöru sinnar í samræmi við 5. gr. reglugerðar nr. 9/1935, sbr. nú reglugerð nr. 41/1968, 8. gr., sbr. 6. gr. laga nr. 60/1939. Samkvæmt þessu vann Þ til refsingar samkvæmt 19. gr. laga nr. 62/1938, 8. gr. reglugerðar nr. 9/1935, sbr. nú 11. gr. reglugerðar nr. 41/1968, sbr. 7. gr. laga nr. 60/1939, og 262. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940

26

Byggingarlöggjöf.

Hinn 11. maí 1966 eignaðist S með kaupsamningi landspildu úr landi jarðar nokkurrar í Mosfellssveit. Í októbermánuði sama árs flutti S tilbúinn sumarbústað úr timbri á land sitt. Var húsið sem næst 5x10 metrar að flatarmáli og hvíldi á bifreiðargrind. Voru hjól undir, sem voru grafin ofan í svörðinn. Grindin var bundin með jarðföstum járnstöngum, og undir útveggi voru settar sex stoðir. Upp úr sökklum við hlið hússins gengu járnboltar, sem ætlaðir voru til að festa botngrind hússins við sökklana. Á ofangreindan kaupsamning hafði sveitarstjóri Mosfellshrepps ritað áritun þess efnis, að hreppsnefnd hafnaði forkaupsrétti og að óheimilt væri að byggja á ofangreindu landi, nema samþykkt væri af því skipulag og leyfi byggingarnefndar fyrir Mosfellshrepp fengið. Sama áritun var einnig á afsali fyrir landspildunni, en því var þinglýst hinn 19. september 1966. Með framangreindum byggingarframkvæmdum gerðist S brotlegur við 4., 37. og 38. gr. byggingarsamþykktar fyrir Mosfellshrepp í Kjósarsýslu, sbr. auglýsingu nr. 125/1960, auglýsingu nr. 97/1948 um fyrirmynd að byggingarsamþykktum, lög nr. 19/1905 um byggingarsamþykktir og lög nr. 55/1921 um skipulag kauptúna og sjávarþorpa, sbr. nú skipulagslög nr. 19/1964, sbr. og auglýsingu nr. 120/1960 um skipulag í Mosfellshreppi, enn fremur við 5. gr., sbr. 6. gr. og 36. gr. skipulagslaga nr. 19/1964 og loks við 26. gr., sbr. 42. gr. lögreglusamþykktar fyrir Kjósarsýslu nr. 146/1941. Var S dæmd refsing kr. 10.000.00 sekt til ríkissjóðs (vararefsing varðhald 10 daga) og kveðið á um brottflutning hússins á kostnað S með niðurrifi, ef með þyrfti

829

Dagsektir.

Aðilar, sem gerðust sekir um óheimila notkun firmanafns, skyldaðir til að láta afmá firmanafnið úr firmaskrá, að viðlögðum dagsektum
Kröfu um veðbandslausn varð að jafna til kröfu um peninga-

57

greiðslu, og urðu dagsektir því ekki dæmdar, sbr. 2. mgr.	
193. gr. laga nr. 85/1936	1213

Dánarbætur. Sjá skaðabætur.

Dómar og úrskurðir. Sjá og dómara, dómaraæfi, dómstólar, ómerking, réttarfarsvitur.

Dómenda ekki getið í héraðsdómi 1, 20, 128, 135, 141, 153, 211, 225, 241, 267, 597, 652, 690, 692, 694, 697, 921, 1090, 1092, 1101, 1189, 1288, 1292, 1296, 1302, 1330, 1349, 1431, 1443	
Bæjarfógetafulltrúi, sem framkvæmdi afsagnargerð vixils, lýsti því, að hann hefði framkvæmt afsagnargerðina hinn 3. maí 1968, en misritast hefði í afsagnargerðinni, að hún hefði farið fram 3. apríl 1968. Þessi misritun var svo stórvægileg mistök, að nefnd réttarathöfn fulltrúans hafði ekki réttarverkanir lögmætrar afsagnargerðar	208
Í héraðsdómi voru eftirfarandi ummæli um stefndan aðila í dómsforsendum: „verður framkoma K ... í því ljósi með afbrigðum óhreinlynd“. Að kröfu umboðsmanns aðilans voru þessi ummæli átalín og ómerkt	652

Dómaraæfi.

Á byrjunarstigi máls framkvæmdi héraðsdómari skoðun og mat í málinu ásamt fjórum mönnum, er hann hafði til þess kvatt. Að svo komnu mátti hann ekki fara með málið og dæma það, sbr. 4. tl. 36. gr. laga nr. 85/1936, og bar honum að víkja úr dómaraæti í því. Bar því að ómerkja úrskurð hans ásamt málsmeðferð í héraði og heimvísa málinu til löglegrar meðferðar	141
Við útburðargerð fól fógæti börn gerðarþola í umsjá barnaverndarfulltrúa, sem fógæti kvaddi til, en gerðarþoli, móðir barnanna, hafði neitað að fjarlægja börnin af aðfararstað. Af þessu tilefni var gerð krafa um að fógæti viki sæti, en þeirri kröfu var hrundið, þar sem ráðstöfun fógæta var þáttur í útburðinum og gerð til að forða því að meira tjón yrði af gerðinni en þörf var á og til að fullnægja laga-skyldu samkvæmt 3. mgr. 48. gr. og 1. mgr. 18. gr. laga nr. 53/1966 um vernd barna og ungmenna	464
Á var skipaður setudómari til að fara með og dæma mál, þar sem hinn reglulegi dómari hafði vikið sæti, en Á var aðalfulltrúi við embætti hans. Krafa var gerð um, að Á viki sæti, þar eð hætta væri á, að hann gæti ekki litið óhlutdrægt á málavöxtu, þar sem lögmaður stefnanda væri fulltrúi við greint embætti og réttaröryggi væri auk þess skert, ef fulltrúar við þetta embætti stunduðu málflutningsstörf. Á hratt kröfu þessari með úrskurði og rökstuddi hann með	

því, að dómarinn hefði sérstaka skipun til þess að fara með málið, sbr. 30. gr. laga nr. 85/1936, og bæri því skaðabóta- og refsíðabyrgð gagnvart aðilum. Málið varðaði hvorki hann né venzlamenn hans verulega fjárhagslega eða siðferðilega og huglæg afstaða hans gagnvart umboðsmanni stefnanda væri ekki önnur en gagnvart öðrum mönnum í lögfræðingastétt. Úrskurði þessum var skotið með kæru til Hæstaréttar, sem staðfesti úrskurðinn	891
Hrundið kröfu um, að skiptaráðanda bæri að víkja sæti, þar sem ekki voru komin fram í málinu efnisrök, er leiddu til þeirrar niðurstöðu, sbr. 36. gr. laga nr. 85/1936	1032

Dómarar. Sjá og dómar og úrskurðir, dómarahæfi, dómsstólar, réttarfarsvítur.

Dómsmálaráðherra skipaði lögfræðinginn Á með sérstakri umboðsskrá til þess að framkvæma dómsrannsókn vegna kæru út af tiltekinni prestskosningu. Í bréfi til Á, sem fylgdi umboðsskránni, var tekið fram, að þóknun fyrir starfið yrði greidd eftir reikningi úrskurðuðum af ráðuneytinu. Á setti upp kr. 80.000.00 fyrir starf sitt, en dóms- og kirkjumálaráðuneytið greiddi honum kr. 25.000.00, sem það taldi hæfilega þóknun. Höfðaði Á þá mál á hendur ríkissjóði til heimtu mismunarins. Á tók að sér án lagskyldu að framkvæma umrædda dómsrannsókn og lauk henni án nokkurs fyrirvara um þá ákvörðun dómsmálaráðuneytisins, er hann fékk vitneskju um samtímis skipunarbréfi sínu, að honum yrði greidd þóknun fyrir störf sín samkvæmt reikningi úrskurðuðum af ráðuneytinu. Samkvæmt meginreglum laga batt þó viðtaka skipunarbréfsins og athugasemdalaus vitneskja Á um greiðsluhátt dómsmálaráðuneytisins hann eigi til að hlíta ósanngjarnri greiðslu fyrir rannsóknarstörf sín. Með hliðsjón af umfangi rannsóknarinnar og fyrirhöfn Á var fjárhæð sú, sem dómsmálaráðuneytið greiddi Á, eigi talin neðan þess marks, sem Á yrði að hlíta. Samkvæmt því var ríkissjóður sýknaður af kröfum Á	1201
---	------

Dómsstólar.

Samdómendur í héraði:	
Landamerkjadómur	510
Lóðamörk	1251
Sakadómur	1, 26, 935, 1009, 1288, 1292, 1296, 1423, 1431
Sjó- og verzlunardómur	57, 65, 160, 267, 278, 393, 442, 579, 588, 597, 604, 652, 699, 820, 845, 1104, 1338, 1342, 1386, 1443, 1467
Skaðabótamál	117, 174, 360, 612, 624, 671, 750, 873, 1149, 1163, 1245, 1492

Skuldamál	1237
Vátrygging	188, 1233
Verksamningar	335, 1135, 1205, 1394, 1492
Héraðsdómur ómerktur, þar sem látið var undir höfuð leggjast að kveðja til sérfróða samdómendur	135
Dómari samkvæmt sérstakri umboðsskrá fer með og dæmir mál	169
Bæjarfógetafulltrúi, sem framkvæmdi afsagnargerð á víxli, kvaðst hafa afsagt víxlinn hinn 3. maí 1968, en misritast hefði í afsagnargerðinni, að hún hefði farið fram 3. apríl 1968. Þessi misritun var svo stórvægileg mistök, að nefnd réttarathöfn fulltrúans hafði ekki réttarverkanir lögmætrar afsagnargerðar	208
Víttur óhæfilegur dráttur á rekstri refsímáls	219
Héraðsdómur ómerktur og máli vísað frá héraðsdómi, þar sem það var rekið og dæmt á bæjarþingi, en átti undir sjó- og verzlunardóm	425
Héraðsdómi láist að kveða á um greiðslu málskostnaðar í samræmi við 174. gr. laga nr. 85/1936	442
Dæmt, að ekki væru efni til að taka til greina kröfu um að tiltekin ummæli í kærðum úrskurði yrðu átalín, en hins vegar víttur óhæfilegur dráttur af hálfu héraðsdómara að senda Hæstarétti skjöl málsins	464
Víttur óhæfilegur dráttur af hálfu héraðsdómara að senda Hæstarétti skjöl kærú máls	505
Máli vísað ex officio frá dómi samkvæmt 2. mgr. 196. gr. laga nr. 85/1936	790
Á var skipaður setudómari til að fara með og dæma mál, þar sem hinn reglulegi dómari hafði vikið sæti, en Á var aðalfulltrúi við embætti hans. Krafa var gerð um, að Á viki sæti, þar eð hættu væri á, að hann gæti ekki litið óhlutdrægt á málavöxtu, þar sem lögmáður stefnanda væri fulltrúi við greint embætti og réttaröryggi væri auk þess skert, ef fulltrúar við þetta embætti stunduðu málflutningsstörf. Á hratt kröfu þessari með úrskurði og rökstuddi hann með því, að dómariinn hefði sérstaka skipun til þess að fara með málið, sbr. 30. gr. laga nr. 85/1936, og bæri því skaðabóta- og refsíabýrgð gagnvart aðilum. Málið varðaði hvorki hann né venzlamenn hans verulega fjárhagslega eða siðferðilega og huglæg afstaða hans gagnvart umboðsmanni stefnanda væri ekki önnur en gagnvart öðrum mönnum í lögfræðingastétt. Úrskurði þessum var skotið með kærui til Hæstaréttar, sem staðfesti úrskurðinn	891
Þrír sakadómarar dæma refsímál í sakadómi Reykjavíkur ..	1025
Dómkröfur samrýmast ekki 88. gr. laga nr. 85/1936 um meðferð einkamála í héraði	1186
Fyrir skiptadómi Reykjavíkur gerði J þær dómkröfur á hendur	

- skiptaráðanda fyrir hönd þrotabús F, að honum yrðu greiddar utan skuldaraðar úr þrotabúinu kr. 117.938.38 af innstæðu tiltekins hlaupareiknings F í Útvegsbanka Íslands. Bankinn kvaðst fara með vörzlur fjárens á sjálfs sín vegum og sér sjálfum til ávinnings og hagræðis, en eigi fyrir hönd þrotabúsins. J átti því að réttu að búa málið á hendur Útvegsbanka Íslands og svo á hendur þrotabúi F til réttargæzlu og hagsmuna. Slíkt mál bar undir hinn almenna héraðsdómara, en ekki skiptaráðanda, sbr. 35. gr. og 90. gr. laga nr. 3/1878. Þar sem málalilbúnaður var þannig eigi í lagi og málið dæmt af óbærum dómara, var úrskurður skiptadóms ómerktur 1272
- Í innsetningarmáli var ágreiningur með aðilum um eignarrétt að hryssu. Gagnaöflun var mjög áfátt í málinu, þar sem aðilar höfðu hvorki komið fyrir dóm né vitni verið leidd um meginatriði málsins. Voru því ekki skilyrði til að beita innsetningargerð, en auk þess tekið fram, að réttara væri að reka slíkt mál sem þetta fyrir hinum almennu dómstólum 1307
- Tekið fram, að rétt hefði verið af héraðsdómara að gefa aðila kost á að renna stoðum undir staðhæfingar sínar um ólæsi 1345
- Við framkvæmd fjárnáms gætti fógeti eigi sem skyldi laga-reglna, er honum bar að fara eftir við framkvæmd fógeta-gerðarinnar. Umboðsmenn aðila hurfu af vettvangi, áður en bókun fjárnámsgerðarinnar var lesin upp, og þeir undirrituðu hana eigi, þótt hún fæli í sér samkomulag um, að hún færi fram annars staðar en á heimili gerðarþola. Þá ritaði aðeins einn vottur undir fjárnámsgerðina. Voru slíkir misbrestir á fjárnámsgerðinni, að hana bar að ógilda, sbr. 2. mgr. 2. gr., 2. mgr. 33. gr. og 4. mgr. 42. gr. laga nr. 19/1887 og 41. gr. og 2. mgr. 42. gr. laga nr. 85/1936 .. 1380
- Dómari vanrækir leiðbeiningarskyldu sína við ólöglærðan aðila 1419

Dómveð. Sjá fasteignakaup, fjárnám, gjaldþrotaskipti, lögtak, traustnám, þinglýsingar.

Eiður. Sjá barnsfaðernismál.

Eignarréttur. Sjá byggingarlöggjöf, eignarréttur að fasteign, fasteignakaup, forkaupsréttur, fjárnám, innsetningar-gerðir, landamerki, lóðamörk, ógildingardómur, skipulags-lög, traustnám, þinglýsingar.

Eignarréttur að fasteign.

Ágreiningur varð milli Upprekstrarfélags Saurbæjarhrepps í Eyjafjarðarsýslu (U) annars vegar og eigenda Ábæjar og

Nýjabæjar með Tinnárseli í Skagafjarðarsýslu (E) hins vegar um landamerki á hálendissvæði. Var deilt um eignarrétt að landsvæði þessu en ekki upprekstrarrétt. U reisti kröfur sínar á því, að U hefði tekið heimildir á landsvæðinu frá fyrri eigendum jarðanna Möðruvalla og Hóla í Saurbæjarhreppi, sem frá fornu fari hefðu talizt taka yfir landsvæðið. E reistu dómkröfur sínar á afsali fyrir hálfri jörðinni Nýjabæ frá 29. janúar 1464, þar sem landið væri talið vera hluti jarðarinnar. Hvorki U né E færðu fram gögn fyrir fullkominni eignatöku að fornu eða nýju á landsvæði því, sem um var að tefla í málinu. T. d. varð eigi séð, að eigendur Ábæjar og Nýjabæjar með Tinnárseli eða eigendur Möðruvalla og Hóla hefðu fyrrum innt af hendi smölun og fjallskil á landsvæðinu, svo sem eigendum jarða var boðið að gera á jörðum sínum, sbr. Jónsbók, landsleigubálk 49. Yfirlýsingar í afsölum fyrr og síðar, sem eigi studdust við önnur gögn, nægðu ekki til að dæma öðrum hvorum aðila eignarrétt til öræfalandsvæðis þessa. Voru því kröfur hvorugs aðila í málinu teknar til greina .. 510

Embættismenn. Sjá opinberir starfsmenn.

Endurgreiðsla.

Ríkissjóður dæmdur til að endurgreiða starfsmanni varnarliðsins þóknun, sem ranglega hafði verið felld niður og dregin frá kaupum hans 721

Í ágreiningsmáli út af verkamningi færði verkkaupi ekki fram nein örugg gögn fyrir því, að hann mætti endurkrefja ofgreidda þóknun úr hendi verksala. Sjá nánar verkamningar 1394

Endurupptaka máls.

Krafizt var endurupptöku máls fyrir Félagsdómi, en þeirri kröfu var hrundið. Synjun þessari var skotið til Hæstaréttar með kæru. Þar sem lagheimild brast til kæru málsins, sbr. 21. gr. laga nr. 57/1962 og 67. gr. laga nr. 80/1938, var því vísað frá Hæstarétti 1103

Erfðaskrár.

H andaðist 18. maí 1965, en hann var talinn fæddur 15. nóvember 1884. Uppskrift á dánarbúi hans fór fram 23. júní 1965 og kom þá fram arfleiðsluskrá, dags. 30. maí 1964, þar sem H ráðstafaði meginhluta eigna sinna til fóstursystkina sinna, maka þeirra og erfingja. Lögerfingjar H, systrabörn hans, vefengdu erfðaskrá þessa. H var mjög heyrnardauf-

ur, en ekki fullkomlega heyrnarlaus. Hann var lítið eitt talandi og gat gert sig skiljanlegan þeim, sem vöndust umgengni við hann. Vætti bentu til, að H hefði haft töluverða æfingu í að lesa mál af vörum manna. Hann var vinnusamur maður, og af skýrslum mátti marka, að heyrnardeyfa hans og málvöntun hefði ekki valdið erfiðleikum í skiptum hans við yfirmenn og starfsfélaga. Samkvæmt óhröktu vætti þriggja vitna gat H lesið nokkuð og einnig var í ljós leitt, að H gat skrifað lítið eitt. Af vætti vitna mátti ráða, að H hefði verið sæmilega viti borinn og athugull þrátt fyrir heyrnar- og máldeyfuna. H var mikill ráðeildarmaður um meðferð fjár síns, kvittaði fyrir kaupi sínu og lagði peninga sína sjálfur á banka og tók þá út eftir þörfum. Þá er lítið var til náins sambands H við fóstursystkini sín, varð arfleiðslugerningur hans að teljast eðlilegur. Þegar öll atriði voru virt, m. a. skilgöð frásögn um aðdraganda og gerð arfleiðslugerningsins, er ekki varð rengd, og vætti arfleiðsluvotta, sem var gilt svo langt sem það náði, voru fyrir hendi nægileg sönnunargögn til að hrinda vefengingunni á erfðaskránni, sbr. 2. mgr. 45. gr. erfðalaga nr. 8/1962. Var erfðaskráin samkvæmt því metin gild

469

Farmsamningar.

H/f EÍ annaðist flutning fjögurra vörusendinga fyrir h/f E sumarið 1967. Vörurnar voru fluttar með skipum H/f EÍ, og kom síðasta sendingin til landsins hinn 26. ágúst. Vörur þessar eyðilögðust í eldi, er geymsluskáli H/f EÍ brann hinn 30. ágúst 1967. Höfðaði E h/f mál á hendur H/f EÍ til heimtu skaðabóta fyrir vörurnar. Á H/f EÍ hvíldu skyldur geymslumanns, þar sem félagið annaðist geymslu á vörum þeirra aðila, sem það flutti vörur fyrir til landsins og tók sérstakt gjald fyrir þá þjónustu. Voru engin tíma-mörk sett af hálfu H/f EÍ um þá geymslu. Eins og áður hafði tíðkast í skiptum aðila, hafði E h/f fengið tilkynningu frá H/f EÍ um komu vörunnar, þar sem meðal annars var frá því greint, að H/f EÍ undanþægi sig ábyrgð á þeim vörum, sem lögju í geymslum félagsins. Var undanþága þessi tilgreind á áberandi hátt, og varð að telja E h/f, sem rak allnokkur innflutningsviðskipti, við fyrirvarann bundið, enda varð hann ekki talinn óeðlilegur. Voru ekki komin upp slík mistök af hendi H/f EÍ, sem berum orðum hafði undanþægið sig ábyrgð á bruna, að félaginu yrði dæmt áfall í málinu. Í samræmi við það var H/f EÍ sýknað af kröfum E h/f

820

Fasteignakaup.

Með kaupsamningi, dags. 9. janúar 1961, keypti H efri hæð íbúðarhúss í Reykjavík, en íbúðin var þá í smíðum og komin nokkru lengra á veg en það, sem í daglegu tali kallast fokhelt. Seljandi eignarhlutans var K, sem var einn af byggjendum hússins og jafnframt húsasmíðameistari við það. H seldi G íbúðina hinn 19. júní 1962. Í nóvember sama ár tók að bera á leka í gegnum þakeinangrun og niður með veggjum íbúðarinnar. Höfðaði G skaðabótamál á hendur H með stefnu, birtri 21. janúar 1964. Gekk dómur í málinu hinn 24. september 1965 og var H þar gert að greiða G kr. 26.500.00 í skaðabætur, auk vaxta og málskostnaðar. Greiddi H dómkröfuna, samtals kr. 44.305.27, hinn 17. nóvember 1965, en útlagður kostnaður H af málinu til lögmanns síns nam kr. 7.175.50. Höfðaði H síðan mál hinn 21. nóvember 1966 á hendur K til greiðslu á heildarkostnaði sínum af fyrrgreindu máli, kr. 51.480.77. Gallar þeir, sem fram komu á umræddu húsi, urðu á meðan K var húsasmíðameistari við húsið, og bar K því fébótaábyrgð á þeim. Ekki kom til álita sú málsástæða K, að bótakrafa H væri fyrnd, þar sem hún þótti of seint fram komin við munnlegan flutning málsins. H gerði K strax viðvart, er bótakrafa kom fram af hálfu G. Þá tilkynnti H og K mála-
reksturinn og skoraði á hann að ganga inn í málið í samræmi við ákvæði 52. gr. laga nr. 85/1936. Að svo vöxnu þótti einnig rétt að taka til greina kröfu H, sem á engan hátt átti sök á göllunum, um greiðslu þess kostnaðar úr hendi K, sem H hafði haft af málssókn G. Var K í samræmi við það gert að greiða H ofangreindan kostnað hans, að frátöldum þó kr. 1.000.00, sem ekki var sýnt fram á, að hefði verið óhjákvæmilegur kostnaður, eða samtals kr. 50.480.77

360

SK keypti hinn 21. júní 1958 af S og R íbúð í kjallara húss nokkurs í Reykjavík. Var íbúðin seld fokheld. Í kaupsamningi sagði, að kaupandi gengi „inn í sameiginlegan kostnað við miðstöðvarkerfi eftir reikningi“. Pípulagningameistarinn J annaðist allar pípulagnir í húsið samkvæmt samkomulagi við R og S. Ekki var ljóst, hvort þessi samningur lá fyrir, er SK keypti kjallaraíbúðina. SK galt S og R þá fjárhæð, sem í hlut kjallaraíbúðarinnar kom af kostnaðinum við pípulögnina. Varð ekki annað ráðið en að SK hefði samþykkt, að J leysti verkið af hendi. Báru R og S því ekki ábyrgð gagnvart SK á þeim mistökum, er J hafði orðið á við framkvæmd verksins, enda stöfuðu gallar þeir, sem fram komu, ekki af tilverknaði S og R. H keypti hinn 9. september 1958 1. hæð ofangreinds húss af þeim S og R.

- Samkvæmt kaupsamningnum var íbúðin seld tilbúin „undir tréverk og málningu, og skal öllu sameiginlegu múrverki vera lokið“. Sprunga reyndist á kaldavatnspípu, og varð tjón af. Stafaði sprungan af missmið við uppsetningu leiðslunnar. Átti H rétt til afsláttar á kaupverði því, er hann galt R og S fyrir íbúðina, vegna galla, sem raktir yrðu til þessa vansmiðis, en þessi þáttur málsins var svo vanreifaður, að ekki varð dómur á hann lagður, og var málinu að því leyti vísað frá héraðsdómi 612
- Að kröfu I var hinn 16. ágúst 1967 gert fjárnám í kjallaraíbúð í húsi einu í Reykjavík til tryggingar dómskuld að fjárhæð kr. 14.500.00, vöxtum og kostnaði. I var dómhafi, en dómþolandi GJ. Samkvæmt afsals- og veðmálabókum Reykjavíkurborgar var íbúð þessi þá þinglesin eign I, en hann hafði afsalað GJ íbúðinni hinn 16. nóvember 1966. Var því afsali þinglýst hinn 18. desember 1967. GJ afsalaði GV íbúðinni hinn 14. marz 1967, en því afsali var þinglýst 20. desember 1967. Það er meginregla, að réttindum yfir fasteign skuli þinglýsa, til þess að þau haldi gildi gegn skuldheimtumönnum eiganda. Eignarrétti GV hafði ekki verið þinglýst, er fjárnáminu var þinglýst, sbr. 2. mgr. 46. gr. laga nr. 19/1887, og varð GV því að víkja fyrir skuldheimtumanni GJ, en eigi skipti máli, hvort I var grandlaus um hinn óþinglýsta eignarrétt GV 1095
- Með kaupsamningi, dags. 20. desember 1965, keypti H af S h/f íbúð á jarðhæð í fjölbýlishúsi í Hafnarfirði. Samkvæmt samningnum var íbúðin seld tilbúin undir tréverk og málningu. Gallar komu fram á múrverki, sem S h/f bar ábyrgð á. Bauðst S h/f til að bæta úr göllunum, en eftir að H hafði við henni tekið og flutt í hana. Varð ekki samkomulag um það með aðilum. S h/f átti rétt á að bæta úr umræddum göllum, ef það ylli H ekki verulegum óþægindum eða kostnaði. Eins og á stóð, fyrirgerði H hins vegar ekki bótarétti sínum, þótt hann hafnaði tilboði S h/f um að brjóta upp gólfíð í íbúðinni. Var S h/f dæmt til að greiða H bætur vegna galla á múrverki, kr. 20.200.00, og vegna afnotamissis, kr. 8.000.00. Einnig átti H rétt til bóta fyrir það, að vanrækt var að setja einangrun undir gólf íbúðarinnar, sem var yfir óupphituðum kjallara. Voru þær bætur ákveðnar kr. 4.800.00. Var S h/f því gert að greiða H samtals kr. 33.000.00 1149
- H og M byggðu hús saman. Í sameignarsamningi þeirra frá 23. október 1943 var hvorum þeirra um sig heitið forkaupsrétti að eignarhluta hins. Eignarhluti M gekk síðan nokkrum sinnum kaupum og sölum. Hinn 8. september 1960 seldi I, þáverandi eigandi, G nefndan eignarhluta. H höfðaði mál

á hendur G og I með stefnu, birtri 15. janúar 1968, til riftunar á kaupunum og viðurkenningar á rétti sínum til að ganga inn í þau. Gögn málsins veittu sterkar líkur fyrir því, að H hefði mátt vera ljóst eigi síðar en síðla árs 1965, að kaup hefðu gerzt með G og I um nefndan húshluta. H hafði ekki hirt um forkaupsrétt sinn við hinar fyrri sölur á honum. Var H af þeim sökum sérstaklega mikil nauðsyn að halda forkaupsréttinum til streitu, svo fljótt sem efni voru til. H lét það hins vegar dragast úr hömlu og varð að bera hallann af því. Samkvæmt því voru þeir I og G sýknaðir af kröfum H 1361

G var eigandi húseignar. Hinn 30. marz 1968 gerði G kaupsamning um fasteign þessa við J, en afsal gaf G ekki út til J fyrr en 6. ágúst s. á. Hinn 9. júlí 1968 lét I gera fjárnám í fasteign þessari fyrir dómsskuld á hendur G, og lét I þinglýsa fjárnámi þessu hinn 10. sama mánaðar. Þar sem eignarrétti J var fyrst þinglýst hinn 22. október 1968, varð hann að víkja fyrir fjárámsrétti I, sbr. 2. mgr. 46. gr. laga nr. 19/1887. Varð J af þeim sökum að hlíta því, að fasteignin yrði seld á uppboði til lúkningar fjárnámskröfu I 1414

K keypti með kaupsamningi hinn 22. október 1965 íbúð af H og R, en þeir reistu hús það, sem íbúðin var í. Í viðbótarsamningi við kaupsamninginn var kveðið á um lágmarksbætur vegna samningsrofa, að fjárhæð kr. 10.000.00. Kaupverð íbúðarinnar var ákveðið kr. 845.000.00. Við undirritun kaupsamningsins greiddi K kr. 250.000.00 upp í kaupverðið og hinn 7. maí 1966 kr. 100.000.00. Um mánaðamótin júní og júlí 1966 var fyrrgreindum samningum aðila rift, og endurgreiddu H og R síðan hinn 21. júlí 1966 K kr. 100.000.00 af fé því, er hann hafði innt af hendi upp í kaupverð íbúðarinnar. H og R seldu síðan íbúðina aftur 21. október 1966 fyrir kr. 930.000.00 miðað við sama stig byggingar og í samningnum við K. Við undirskrift kaupsamnings greiddi kaupandinn kr. 400.000.00 upp í kaupverðið. H og R greiddu í rekstri málsins í héraði K kr. 221.400.00 sem lokagreiðslu á kröfum K. Var það á því byggt, að frá þeim kr. 250.000.00, sem K greiddi og hafði eigi fengið endurgreiddar, bæri að draga samningsskaðabætur, kr. 10.000.00, og sölulaun vegna síðari sölu íbúðarinnar, kr. 18.600.00. Stóð deilan um fé þetta. Óljóst var, hvað um samdist með aðilum, er þeir felldu kaupsamninginn úr gildi, og varð að telja, að H og R hefðu þurft að tryggja sér sönnun fyrir því, ef K skyldi greiða samningsskaðabætur og sölulaun, er íbúðin var seld aftur. Þetta gerðu H og R ekki og varð því að leggja til grundvallar, að þeir hefðu ekki áskilið sér greiðslur þessar úr hendi K. Voru H og R samkvæmt því dæmdir

til að greiða K kr. 28.600.00. Einnig átti K rétt á vöxtum af kr. 250.000.00 frá 1. nóvember 1966, er síðari sala íbúðarinnar hafði átt sér stað 1486

Fasteignir. Sjá nánar byggingarlöggjöf, eignarréttur að fasteign, fasteignakaup, fjárnám, forkaupsréttur, landamerki, leigusamningar, lóðamörk, skaðabætur, skipulagslög, traustnám, þinglýsingar.

Skaðabótamál vegna tjóns, er hlaut af vanbúnaði fasteignar ..	117
Skuldamál út af sölu á veitingastað	278
Skaðabótamál í tilefni af galla á fasteign 360, 612, 1149, 1163,	1394
Deilt um eignarrétt að öræfalandsvæði	510
Synjað útburðar, er krafist var vegna brota á leigumála um veitingahúsnæði	643
Refsimál út af broti gegn skipulagslögum og byggingarsamþykkt	829
Ágreiningur um rétthæð þinglýsts dómveðs í fasteign gagnvart eignarrétti samkvæmt afsali, er síðar var þinglýst 1095,	1414
Deila um lóðamörk	1251
Deila um forkaupsrétt að fasteign	1361

Félagsdómur.

Bandalag starfsmanna ríkis og bæja (B) gerði þær dómkröfur á hendur fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs (R) fyrir Félagsdómi, að dæmd yrði ólögmet ákvörðun R um greiðslu verðlagsuppbótar á laun fyrir marz mánuð 1969 og að R yrði dæmdur til að greiða þessa verðlagsuppbót miðað við vísitölu 1. febrúar 1969. R krafðist aðallega frávísunar málsins frá Félagsdómi, en til vara sýknu af kröfum B. Deila stóð um skyldur R og réttindi B samkvæmt dómi Kjaradóms frá 21. júní 1968 á tímabili því, er kynni að líða frá 1. marz 1969 og þar til Kjaradómur hefði afgreitt það kjaramál, sem til hans var skotið 4. marz 1969, en báðar dómkröfur B lutu að þessu efni. Samkvæmt 1. mgr. 25. gr. laga nr. 55/1962 dæmir Félagsdómur í málum, sem rísa milli samningsaðila út af brotum á nefndum lögum og ágreiningi um skilning á kjarasamningi og gildi hans, sbr. 3. mgr. 21. gr. sömu laga. Skipti ekki máli við úrlausn á frávísunarkröfu R, þótt skotið hefði verið til Kjaradóms kröfu R um það, að sá dómur tæki til endurskoðunar ákvæði dómsins frá 21. júní 1968 um verðlagsvísitölu á laun starfsmanna ríkisins. Samkvæmt þessu hratt Félagsdómur með úrskurði sínum frávísunarkröfu R. R kærði úrskurðinn, sem var staðfestur í Hæstarétti 570
K höfðaði mál fyrir sjó- og verzlunardómi til heimtu kaupkröfu, sem reist var á kjarasamningi ýmissa stéttarfélaga

yfirmanna á fiskiskipum og Landssambands íslenzkra útvegsmanna frá 29. desember 1963 og viðbótarsamningi 26. febrúar 1965. Sjó- og verzlunardómur vísaði málinu hins vegar frá dómi, þar sem það bæri undir Félagsdóm. Telja varð almennum dómstólum rétt að meta öll atriði, er kaupkröfuna varðaði, og skýra að því leyti ákvæði greindra samninga, þar á meðal hvort breyting hefði orðið á þeim síðar. Var hinn kærði dómur af þeim sökum felldur úr gildi og málinu vísað til héraðsdóms til löglegrar meðferðar og efnisdóms 916

Krafizt var endurupptöku máls fyrir Félagsdómi, en þeirri beiðni var hafnað. Synjun þessari var skotið til Hæstaréttar með kæru. Þar sem lagaheimild brast til kæru málsins, sbr. 21. gr. laga nr. 57/1962 og 67. gr. laga nr. 80/1938, var því vísað frá Hæstarétti 1103

Firma.

Hinn 23. október 1956 fékk þýzka fyrirtækið Volkswagenwerk Aktiengesellschaft (V) skrásett hér á landi tvö vörumerki. Annað var orðið Volkswagen, en hinu var lýst þannig: „Innan í hring er bókstafurinn W, en fyrir ofan hann bókstafurinn V“. Í tilkynningu í Stjórnartíðindum voru bæði þessi vörumerki skrásett „fyrir farartæki á landi, í lofti og á sjó, bifreiðar, varahluti til bifreiða, hluta í vagna, varahluti til farartækja, og sjálfstæða bremsuhreyfla“. Hinn 4. febrúar 1966 fengu þeir Ö og S skráð í firmaskrá Kópavogs firmað „Fólksvagn sf.“ fyrir bifreiðaverkstæði, sem þeir ráku með ótakmarkaðri ábyrgð. Notuðu þeir Ö og S mynd af Volkswagenbifreið á reikningum fyrirtækisins og í dagblaði birtu þeir auglýsingu ásamt mynd af Volkswagen. Sagði m. a. svo í auglýsingu þessari: „VW. eigendur, athugið, látið okkur annast viðhald og viðgerðir á bifreið yðar. Sérþjálfaðir menn. Höfum varahluti á staðnum“. Dæmt var, að Ö og S væri óheimilt að nota firmanafnið „Fólksvagn sf.“ og að auglýsa firma sitt með framangreindum hætti. Voru þeir samkvæmt því skyldaðir til að láta afmá firmanafnið úr firmaskrá Kópavogs að viðlögðum kr. 300.00 dagsektum. Var talið með vísun til vættis þriggja bifreiðasala og viðurkenningar þeirra Ö og S, að orðið fólksvagn væri notað manna meðal í íslenzku máli um Volkswagen bifreiðar og þá tegund bifreiða eina, enda væri um að ræða íslenzkaða alþýðlega orðmynd hins þýzka orðs. Þar sem orðin fólksvagn og Volkswagen væru að auki lík í framburði og rithætti, væri notkun orðsins fólksvagn í firmanafninu „Fólksvagn sf.“ til þess fallin að vekja hjá almenningi þá trú, að um einhvers konar lög-

gildingu væri að ræða af hálfu V á starfsemi Ö og S og að viðskiptasamband væri þeirra á milli. Þar sem Ö og S höfðu ekki neina heimild frá V til að nota orðið fólksvagn í sambandi við atvinnurekstur sinn, brutu þeir með framangreindum hætti gegn 10. gr. laga nr. 42/1903 um verzlunaskrár, firmu og prókúruumboð, 8. gr. Parísarsamþykktar um vernd eignarréttinda á sviði iðnaðar frá 20. marz 1883, sbr. lög nr. 102/1961 og auglýsingu nr. 5/1962, og svo 9. gr. laga nr. 84/1933 um varnir gegn óréttmætum verzlunarháttum. Þá var framangreind auglýsing Ö og S einnig ólögmet gagnvart V, þar sem notkun bókstafanna „V.W.“ ásamt mynd af Volkswagen bifreið var til þess fallin, eins og auglýsingunni var háttað, að vekja hjá almenningi þá trú, að um viðskiptasamband milli greindra aðila væri að ræða eða einhvers konar löggilding af hálfu V á starfsemi Ö og S

57

Fiskveiðabrot.

Hinn 11. nóvember 1968 mældi varðskip (V) með ratsjá staði brezks togara á tímabilinu frá kl. 2133 til kl. 2211, og voru staðirnir frá um 1.65 og til 0.1 sm innan fiskveiðimarkanna. Kl. 2151, 2159,5, 2211 og 2246 var stöðvunarmerkið K sent á ljósmorsi. Skipherra, I. og II. stýrimaður á V lýstu því, að kl. 2248 hefði sézt net á stjórnborðssíðu togarans og kl. 2250 hlerar í gálgu og netið úti. Kl. 2253 var gerð staðarákvörðun, og reyndist staður togarans þá um 0.36 sm utan fiskveiðimarkanna. Kl. 2257 fóru I. og II. stýrimaður yfir í togarann. Skýrði I. stýrimaður svo frá, að belgur vörpunnar hefði verið í sjó, þegar komið var að togaranum, og mest öll skipshöfnin verið að vinnu á þilfari, meðal annars að bæta vörpuna. Hefði hann athugað fisk í kössum á þilfari og séð lifandi þorsk og kola. Framburður II. stýrimanns hneig í sömu átt. Skólastjóri Stýrimannaskólans í Reykjavík markaði eftir uppsögu héraðsdóms á sjókort staði togarans samkvæmt mælingum V, og reyndist staður togarans á tímabilinu frá kl. 2133 og til kl. 2211 frá um 1.60 og til 0.20 sm innan fiskveiðimarkanna. Einnig setti hann út staðarákvarðanir V miðað við 2½% fjarlægðarskekkju og 1° miðunarskekkju togaranum í hag. Samkvæmt því mældust staðir togarans á tímabilinu frá kl. 2133 til 2159,5 frá 1.1 til 0.2 sm innan fiskveiðimarkanna, kl. 2205 á fiskveiðimarkalínunni og kl. 2211 til kl. 2253 frá um 0.3 sm til 0.8 sm utan fiskveiðimarkanna. Niðurstaða matsmanna, sem dómkvaddir voru til að láta uppi álit á öryggi staðarmælinganna, var sú, að mismunur við mælingar hefði ekki rýrt nákvæmni mælinganna, þar sem

tillit hefði verið tekið til hans við útsetningar í sjókort. Þá báru skipherra, I. og II. stýrimaður, að útilokað væri, að um rugling á skipum hefði getað verið að ræða. Samkvæmt þessu þótti sannað, að skipstjórinn (R) á togaranum hefði verið að botnvörpuveiðum innan fiskveiðimarkanna í umrætt sinn. Samkvæmt vottorði Seðlabanka Íslands jafngiltu 100 gullkrónur kr. 3.992.93. Með hliðsjón af mála-vöxtum og greindu gullgengi, sbr. lög nr. 4/1924, þótti refs-ing R hæfilega ákveðin kr. 700.000.00 sekt til Landhelgis-sjóðs Íslands og vararefsing varðhald 8 mánuði. Þar sem á hinn bóginn var ekki sannað, að R hefði framið brot sitt af ásettu ráði, varð honum ekki auk sektar dæmt varð-hald samkvæmt 6. gr. laga nr. 62/1967, enda þótt um ítrek-un brots væri að tefla 1009

Skipstjórnarnir S, H, G, P og M voru sóttir þeim sökum, að hafa verið að botnvörpuveiðum á hafsvæði, þar sem botnvörpu-veiðar voru bannaðar með auglýsingu sjávarútvegsráð-herra 27. febrúar 1969 um sérstök veiðisvæði fyrir línu og net fyrir Suðvesturlandi, sem sett hafði verið samkvæmt lögum nr. 44 5. apríl 1948 um vísindalega verndun fiski-miða landgrunnsins og lögum nr. 62 18. maí 1967 um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu með síðari breyt-ingum, sbr. reglugerð nr. 304 20. desember 1968 um leyfi til togveiða í fiskveiðilandhelgi Íslands, til þess að öðlast þegar gildi. S, H og G voru að veiðum hinn 20. marz 1969, M hinn 21. marz s. á. og P hinn 14. apríl s. á. Ofangreind auglýsing var birt í Lögbirtingablaði 4. marz 1969 og síðan í B-deild Stjórnartíðinda 30. apríl 1969. Samkvæmt 2. gr. laga nr. 64/1943 um birtingu laga og stjórnvaldaerinda bar að birta auglýsinguna í B-deild Stjórnartíðinda, og samkvæmt 7. gr. sömu laga mátti ekki beita ákvæðum hennar, fyrr en svo hafði verið gert. Voru ákærðu að svo vöxnu máli sýknaðir af kröfum ákærvaldsins 1288, 1292, 1296, 1423, 1431

Fiskverð.

K, Á og Þ lögðu inn fisk hjá Fiskiðjúsamlagi Húsavíkur h/f (F) á árinu 1964. F greiddi þeim samkvæmt verðákvæðum Verðlagsráðs sjávarútvegsins, sbr. 5. gr., 1. tl., og 10. gr. laga nr. 97/1961, en þeir töldu sig eiga rétt til hærri verðs og byggðu þá kröfu á 26. gr. félagssamþykktu F. K var ekki hluthafi í F árið 1964. F hafði ekki lofað K hærri verði og ekki gat K reist rétt til hærri verðs á innri regl-um F, þeim, er greindi í 26. gr. samþykktanna. Á og Þ voru hins vegar félagar í F 1964, en á aðalfundi 14. des-ember 1965 voru eigi af þeirra hálfu höfð uppi andmæli

gegn ársreikningum F fyrir árið 1964 og arðráðstöfun fyrir það ár. Var þeim af þeim sökum fyrirbunað að vefengja téða ársreikninga og arðráðstöfun í málinu, sem eigi var höfðað fyrr en með stefnu 2. júní 1967. Samkvæmt því var F sýknað af kröfum K, Á og Þ 1443

Fiskverzlun. Sjá fiskverð, lausafjárkaup, skaðabætur.

Fjórdráttur.

Haustið 1965 var vikið frá störfum þeim M, aðalgjaldkera Landsmiðjunnar (L), og J, aðalbókara sama fyrirtækis, þar sem endurskoðun leiddi í ljós margs konar misfellur í bókhaldi stofnunarinnar. Reyndust M og J sekir um margvíslegt misferli í störfum. Í fyrsta lagi höfðu þeir endurnotað gömul fylgiskjöl og dregið sér með þeim hætti fé úr sjóði L. Í öllum tilvikum var reikningur sá, sem endurnotaður var, færður í bókhald. Var þar því um að ræða rangar færslur í bók, sem lögskylt var að halda. Vörðuðu þrot þessi við 158. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Í mörgum tilvikum breyttu þeir í blekkingarskyni innihaldi skjala og notuðu þau síðan sem sjóðsfylgiskjöl. Unnu þeir til refsingar samkvæmt 155. gr. almennra hegningarlaga, er tæmir sök gagnvart 247. gr. sömu laga, sem varð því ekki einnig beitt. Í öðrum tilvikum var hins vegar refsað fyrir brot gegn 247. gr. Í öðru lagi höfðu samlagningarstrimlar verið rangfærðir með því að hafa of háa samlagningu á fylgiskjölum fyrir útborgunum, sem síðan voru bókfærð í samræmi við hina röngu samlagningu. Drógu þeir M og J sér fé með þessum hætti og unnu þannig til refsingar samkvæmt 247. og 158. gr. almennra hegningarlaga. Í þriðja lagi fölsuðu þeir skjöl með þeim hætti, að þeir breyttu innihaldi þeirra í blekkingarskyni og notuðu þau síðan sem fylgiskjöl. Vörðuðu þessi brot við 155. gr. almennra hegningarlaga, en eigi varð 247. gr. sömu laga beitt jafnframt, þótt auðgun hefði leitt af brotunum. Samkvæmt hinum fölsuðu skjölum voru rangar tölur færðar í bókhald L, sem varðaði við 158. gr. almennra hegningarlaga. Í fjórða lagi voru skjöl ranglega notuð sem sjóðsfylgiskjöl með þeim hætti, að ranglega var tilgreint, að greiðslur hefðu farið til nafngreinds fyrirtækis. Voru skjöl þessi notuð þannig til að dylja tilsvarendi fjártökur úr sjóði L, er runnu í eigin vasa M og J. Vörðuðu brot þessi við 247. og 158. gr. almennra hegningarlaga. Í fimmta lagi gerðust M og J brotlegir við 247. og 158. gr. almennra hegningarlaga með því að nota ranglega afrit af reikningi, ljósrit af sjóðsfylgiskjali og ókvittaðan reikning til að

taka fé úr sjóði L. L var starfrækt af ríkissjóði samkvæmt lögum nr. 102/1936, og voru M og J, sem voru fastir starfsmenn L, því opinberir starfsmenn. Bar því að ákveða refsingu samkvæmt 138. gr. almennra hegningarlaga. M lézt eftir að héraðsdómur gekk, og tók áfrýjun málsins því einungis til J. J var ákveðin refsing fangelsi eitt ár. Skaðabótakröfu L var vísað frá dómi, þar sem ekki var leitt í ljós, að hve miklu leyti misferli J olli L tjóni og að hve miklu leyti viðskiptamönnum L 935

Ó stóð Gjaldheimtunni eigi skil á fé, er hann hafði kvittað fyrir móttöku á til lúkningar opinberum gjöldum starfsmanns fyrirtækis þess, sem Ó veitti forstöðu. Gerðist Ó með því brotlegur við 247. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 1437

Fjárnám.

B áfrýjaði fjárnámsgerð til Hæstaréttar, en hann var ekki aðili máls þessa í héraði. Í stefnu og greinargerð fyrir Hæstarétti kvaðst B áfrýja málinu „sem meðalgöngumaður“, án þess að greina á hverju aðild hans að málinu byggðist. Þar sem B færði engin gögn fram fyrir því, að hann ætti aðild málsins, voru stefndu í málinu sýknaðir af kröfum hans 843

Að kröfu I var hinn 16. ágúst 1967 gert fjárnám í kjallaraíbúð í húsi einu í Reykjavík til tryggingar dómskuld að fjárhæð kr. 14.500.00, vöxtum og kostnaði. I var dómhafi, en dómþolandi GJ. Samkvæmt afsals- og veðmálabókum Reykjavíkurborgar var íbúð þessi þá þinglesin eign I, en hann hafði afsalað GJ íbúðinni hinn 16. nóvember 1966. Var því afsali þinglýst hinn 18. desember 1967. GJ afsalaði GV íbúðinni hinn 14. marz 1967, en því afsali var þinglýst 20. desember 1967. Það er meginregla, að réttindum yfir fasteign skuli þinglýsa, til þess að þau haldi gildi gegn skuldheimtumönnum eiganda. Eignarrétti GV hafði ekki verið þinglýst, er fjárnáminu var þinglýst, sbr. 2. mgr. 46. gr. laga nr. 19/1887, og varð GV því að víkja fyrir skuldheimtumanni GJ, en eigi skipti máli, hvort I var grandlaus um hinn óþinglýsta eignarrétt GV 1095

Með úrskurði skiptaréttar hinn 8. marz 1968 var bú Kaupfélags Austfjarða (K) tekið til gjaldþrotaskipta. Hinn 15. febrúar sama árs hafði verið gert fjárnám í tilteknu lausafé í eigu K til tryggingar dómkröfu V á hendur K samkvæmt dómi bæjarþings hinn 27. janúar 1968, en málið var höfðað af V sama dag. Fógeti hafði tekið vörzlu lausafjárins, og var það síðan selt á nauðungaruppbóði hinn 18. apríl 1968. Þrotabú K höfðaði mál á hendur V og krafðist riftunar á

ofangreindu fjárnámi. Var sú krafa tekin til greina, þar sem 22. gr. laga nr. 25/1929 um gjaldprotaskipti tók til fjárnáms þessa, en V tókst ekki að sanna, að hann hefði haft fulla ástæðu til að ætla, að K ætti fyrir skuldum, er hann hóf áðurgreinda málssókn á hendur því	1116
Fjárnámssgerð staðfest í Hæstarétti	5, 1205, 1386
Fjárnámssgerð felld úr gildi	131, 135
Fjárnámssgerð staðfest í Hæstarétti fyrir dæmdum fjárhæðum, en hún að öðru leyti úr gildi felld	597
Við framkvæmd fjárnáms gætti fógeti eigi sem skyldi laga-reglna, er honum bar að fara eftir við framkvæmd fógeta-gerðarinnar. Umboðsmenn aðila hurfu af vettvangi, áður en bókun fjárnámssgerðarinnar var lesin upp, og þeir undirrituðu hana eigi, þótt hún fæli í sér samkomulag um, að hún færi fram annars staðar en á heimili gerðarþolanda. Þá ritaði aðeins einn vottur undir fjárnámssgerðina. Voru slíkir misbrestir á fjárnámssgerðinni, að hana bar að ógilda, sbr. 2. mgr. 2. gr., 2. mgr. 33. gr. og 4. mgr. 42. gr. laga nr. 19/1887 og 41. gr. og 2. mgr. 42. gr. laga nr. 85/1936 ..	1380
G var eigandi húseignar. Hinn 30. marz 1968 gerði G kaupsamning um fasteign þessa við J, en afsal gaf G ekki út til J fyrr en 6. ágúst s. á. Hinn 9. júlí 1968 lét I gera fjárnám í fasteign þessari fyrir dómsskuld á hendur G, og lét I þinglýsa fjárnámi þessu hinn 10. sama mánaðar. Þar sem eignarrétti J var fyrst þinglýst hinn 22. október 1968, varð hann að víkja fyrir fjárnámsrétti I, sbr. 2. mgr. 46. gr. laga nr. 19/1887. Varð J af þeim sökum að hlíta því, að fasteignin yrði seld á uppboði til lúkningar fjárnámskröfu I	1414
Án þess að fjárnámssgrundvöllur væri skjalfestur í fógetarétti, var fjárnám gert á heimili gerðarþola í handhafaveðskuldabréfi, sem var á skrifstofu lögmannsins J eða í öðrum vörzlum hans. Eiginkona gerðarþola mætti fyrir hans hönd, en eigi leiðbeindi fógeti henni, sem eigi var vitað að væri lögfróð, að hún gæti borið fram eða reynt að bera fram varnir á þeim grundvelli, að um framhaldsfjárnám væri að tefla. Eigi benti fógeti henni heldur á, að ástæða væri fyrir hana að bera sig saman við eiginmann sinn um það, hvort hann væri eigandi nefnds handhafaveðskuldabréfs, sbr. 114. gr. og 223. gr. laga nr. 85/1936. Þá grennsaðist fógeti eigi eftir þessum atriðum af sjálfsdáðum. Af þessum sökum var fjárnámssgerðinni svo áfátt, að fella varð hana niður	1419

Fjársvik.

B leysti út vörusendingu og greiddi af henni aðflutningsgjöld með tékka á ávísanareikning sinn, þótt honum væri ljóst,

að næg innstæða var ekki fyrir hendi. Gerðist B með þessu brotlegur við 248. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Enn fremur gerðist hann sekur um brot á 261. gr. sömu laga með greiðslu með innstæðulausum tékka, er að nokkru átti að ganga til greiðslu gjaldfallinnar húsaleigu, en að öðru leyti til fyrirframgreiðslu á húsaleigu. Með hliðsjón af ferli B og 77. gr. almennra hegningarlaga var honum dæmt fangelsi sex mánuði 10

G aflaði sér í sjö tilvikum fjár með svíksamlegum hætti með því að taka sér leigubifreiðar, án þess að eiga fé til greiðslu ökugjalds strax að akstri loknum, svo sem venja er, fá í hendur vörur með því að láta ranglega í veðri vaka, að hann væri að sækja þær fyrir nafngreinda stofnun, og nota innstæðulausa tékka í lögskiptum. Varðaði þetta atferli G refsingu samkvæmt 248. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. G hafði ellefu sinnum áður verið dæmdur í refsingu fyrir auðgunarbrot og var því vanaafbrotamaður. Var G dæmd refsing fangelsi eitt ár með hliðsjón af 72., 77., 78. og 255. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Þá var G dæmdur til að greiða nokkrum aðilum skaðabætur vegna tjóns, er þeir höfðu beðið við brot hans 407

Flutningssamningar.

E h/f tók að sér gegn flutningsgjaldi að flytja búslóð G með bifreið frá Ísafirði til Reykjavíkur, en bifreiðin var tryggð ábyrgðartryggingu hjá S h/f. Skemmdir urðu á nokkrum munum í flutningi þessum. E h/f leiddi eigi sönnur að því, að spjöllin hefðu orðið, án þess að vanrækslu af þess hendi eða mistökum væri um að kenna. Bar E h/f því skaðabótaábyrgð á tjóni því, er á varningnum varð, bæði samkvæmt meginreglu í 99. gr. siglingalaga nr. 66/1963 og 114. gr. og 116. gr. loftferðalaga nr. 34/1964 og svo 1. og 2. mgr. 67. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, enda ósannað, að G hefði fengið í hendur fylgibréf, þar sem E h/f hafði undanþegið sig ábyrgð. Þá var S h/f bótaskyld samkvæmt 2. mgr. 74. gr. síðastgreindra laga. Á hinn bóginn sýndi G af sér nokkurt andvaraleysi við umbúnað munanna undir flutning. Var G því gert að bera $\frac{1}{4}$ hluta tjóns síns sjálfur 1245

Forkaupsréttur.

H og M byggðu hús saman. Í sameignarsamningi þeirra frá 23. október 1943 var hvorum þeirra um sig heitið forkaupsrétti að eignarhluta hins. Eignarhluti M gekk síðan nokkrum sinnum kaupum og sölum. Hinn 8. september 1960 seldi I, þáverandi eigandi, G nefndan eignarhluta. H höfð-

aði mál á hendur G og I með stefnu, birtri 15. janúar 1968, til riftunar á kaupunum og viðurkenningar á rétti sínum til að ganga inn í þau. Gögn málsins veittu sterkar líkur fyrir því, að H hefði mátt vera ljóst eigi síðar en síðla árs 1965, að kaup hefðu gerzt með G og I um nefndan húshluta. H hafði ekki hirt um forkaupsrétt sinn við hinar fyrri sölu á honum. Var H af þeim sökum sérstaklega mikil nauðsyn að halda forkaupsréttinum til streitu, svo fljótt sem efni voru til. H lét það hins vegar dragast úr hömlu og varð að bera hallann af því. Samkvæmt því voru þeir I og G sýknaðir af kröfum H 1361

Fógetagerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetning, lögbann, lögtak, útbuðargerðir.

Framfærsla.

Hinn 20. júlí 1957 andaðist H, en eiginkona hans, I, hafði látizt hinn 16. apríl 1929. Uppskrift á eignum dánar- og félagsbúsins fór fram 27. nóvember 1959. S, sonur nefndra hjóna, gerði þá kröfu á hendur búinu, að honum yrðu greiddar kr. 138.361.44 fyrir fæði og þjónustu, sem hann hefði látið H í té, en þeirri kröfu var mótmælt. Eftir öllum atvikum voru svo miklar líkur fyrir því, að H hefði fengið þjónustu og aðra fyrirgreiðslu á heimili S síðustu æviár sín, að rétt væri að taka kröfu S til greina með kr. 30.000.00, enda var ekki talið, að um vangeymslu væri að ræða af hálfu S 110

Frávísun.

a) Frá héraðsdómi.

Héraðsdómsstefna í máli á hendur B persónulega og f. h. H h/f var birt fyrir dóttur B í Reykjavík. Þar sem B átti hins vegar samkvæmt vottorði Hagstofu Íslands heima í Austur-Húnavatnssýslu og heimili H h/f var talið á sama stað, var nefnd stefnubirting ekki fullnægjandi að lögum, sbr. 95. og 96. gr. laga nr. 85/1936. Var héraðsdómur af þeim sökum ómerktur og málsmeðferð og málinu vísað frá héraðsdómi 208

E seldi R skip sitt með afsali 1. september 1964. R krafðist riftunar á kaupunum vegna galla, sem hann taldi skipið hafa verið haldið, en E var sýknaður af þeirri kröfu með dómi héraðsdóms, er kveðinn var upp 30. september 1966, þótt þar væri talið, að einhver fúi hefði verið kominn í skipið fyrir kaupin. Niðurstaða matsgerðar sérfræðinga,

sem dómkvaddir voru hinn 23. apríl 1968, var á þá leið, að skipið herði verið haldið maðkskemmdum, áður en ofangreind kaup áttu sér stað. Í málinu lágu eigi fyrir viðhlitandi gögn eða fullgilt mat um það, hvort eða að hvaða marki R væri fær um að skila hinum seldu hlutum, skipinu ásamt búnaði þess og veiðarfærum svo á sig komnum og förnum sem þeir voru, þá er R varð þess var, að nefnt skip var haldið leyndum löstum, og ef R væri eigi megnugur að skila fjárhlutum þessum í áminnztu horfi, hversu mikilli fjárhæð næmi rýrnun þeirra í vörzlum hans á þessu tímabili, sbr. 57. og 58. gr. laga nr. 39/1922. Um þessi atriði brast matsgerð, sem sameina mátti nauðsynlegri skoðunargerð samkvæmt 2. gr. siglingalaga nr. 66/1963 um það, hvort skipið var, þá er ágallarnir komu í ljós, talið þess vert, að við það væri gert. Í slíkri matsgerð hefði átt að greina út af fyrir sig, hvað viðgerð á hinum leynda fúa og leyndu maðkskemmdum hefði kostað. Ef metið væri, að svarað hefði kostnaði að gera við skipið, þegar er hinir leyndu lestir fundust, þurfti matsgerð að liggja fyrir um, hvort skipið væri þess vert, að viðgerð á því borgaði sig fjárhagslega. En í þessu sambandi var þess að geta, að matsgerð frá 9. janúar 1966, sem fram fór í málinu, var eigi fullnægjandi, bæði sökum þess, að E var eigi til hennar kvaddur og hún svaraði eigi spurningum um öll þau atriði, sem kanna þurfti. Kröfugerð R í málinu, þar sem eigi var boðin fram lögmæt skil hinna keyptu hluta, gagnasöfnun og málflutningur voru eigi svo rækileg, að málið hefði komizt á dómhæft stig. Varð því að ómerkja alla meðferð málsins fyrir héraðsdómi og svo héraðsdóminn og frávísa málinu frá héraðsdómi 241

Skipstjóri á skipi H fékk að láni hjá E h/f akkerisfesti til að nota hana sem kjölfestu. Skip H fórst, og höfðaði E h/f mál á hendur H til greiðslu á andvirði festarinnar. Ekki var sannað, að samráð hefði verið haft við H um ofangreind skipti, en sonur H, sem virtist hafa farið með útgerðarstjórn af hans hendi, bar fyrir dómi, að hann hefði að beiðni skipstjórans fengið mann til að logskera festina í sundur og séð það verk unnið. Hefði festin verið bæði ryöguð og tærð, en verið gæti, að hún hefði verið einhvers virði sem brotajárn. Mátti nefndur útgerðarstjóri þess vegna treysta því, að verðmæti festarinnar væri eigi meira en verðmæti hennar sem brotajárns. E h/f aflaði engra gagna um það, hvert hefði verið raunverulegt verðmæti akkerisfestarinnar, þegar hún var lánuð, né hvert hefði verið verð á brotajárni á þeim tíma og á þeim stað, sem þarna var um að ræða. Þar sem málið var svo vanreifað, var héraðs-

dómur í málinu ómerktur og málsmeðferð öll og málinu vísað frá héraðsdómi	267
Bátur í eigu T h/f var til viðgerðar hjá V h/f. Tjón varð á bátnum vegna bruna, en hann var brunatryggður hjá S. V h/f bætti T h/f tjónið að fullu, enda viðurkenndi V h/f, að starfsmenn félagsins hefðu valdið tjóninu af vangá. Höfðaði V h/f síðan mál á hendur S og reisti kröfur sínar á því, að T h/f hefði framselt sér bótakröfu á hendur S vegna brunans, þrátt fyrir það, að krafa tjónþola á hendur váttryggjanda um brunabætur væri niður fallin. Mál þetta var höfðað fyrir aukadómþingi Gullbringu- og Kjósarsýslu og síðan rekið og dæmt á bæjarþingi Hafnarfjarðar, en samkvæmt 1. tl. 200. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 2. mgr. 59. gr. laga nr. 20/1954, átti að reka málið fyrir sjó- og verzlunardómi. Var héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi	425
Þ sótti í einu máli á hendur A kröfur, sem áttu rót sína að rekja til framlaga hans sjálfs og tveggja aðila annarra. Hafði Þ fengið framsal tveggja síðastgreindra aðila fyrir kröfum þeirra. Þar sem ekki var talin ástæða til að ætla, að réttarfarsþyngsli hlytust af málsmeðferð þessari, var felldur úr gildi héraðsdómur, sem hafði vísað frá dómi kröfum þeim, sem framsalið tók til, og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og dómsálagningar	432
Bandalag starfsmanna ríkis og bæja (B) gerði þær dómkröfur á hendur fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs (R) fyrir Félagsdómi, að dæmd yrði ólögmaet ákvörðun R um greiðslu verðlagsuppbótar á laun fyrir marz mánuð 1969 og að R yrði dæmdur til að greiða þessa verðlagsuppbót miðað við vísitölu 1. febrúar 1969. R krafðist aðallega frávísunar málsins frá Félagsdómi, en til vara sýknu af kröfum B. Deila stóð um skyldur R og réttindi B samkvæmt dómi Kjaradóms frá 21. júní 1968 á tímabili því, er kynni að líða frá 1. marz 1969 og þar til Kjaradómur hefði afgreitt það kjaramál, sem til hans var skotið 4. marz 1969, en báðar dómkröfur B lutu að þessu efni. Samkvæmt 1. mgr. 25. gr. laga nr. 55/1962 dæmir Félagsdómur í málum, sem rísa milli samningsaðila út af brotum á nefndum lögum og ágreiningi um skilning á kjarasamningi og gildi hans, sbr. 3. mgr. 21. gr. sömu laga. Skipti ekki máli við úrlausn á frávísunarkröfu R, þótt skotið hefði verið til Kjaradóms kröfu um það, að sá dómur tæki til endurskoðunar ákvæði dómsins frá 21. júní 1968 um verðlagsvísitölu á laun starfsmanna ríkisis. Samkvæmt þessu hratt Félagsdómur með úrskurði sínum frávísunarkröfu R. R kærði úrskurðinn, sem staðfestur var í Hæstarétti	570

- H keypti hinn 9. september 1958 1. hæð húss nokkurs af þeim S og R. Samkvæmt kaupsamningnum var íbúðin seld til-búin „undir tréverk og málningu, og skal öllu sameiginlegu múrverki vera lokið“. Sprunga reyndist á kaldavatns-pípu, og hlaut tjón af. Stafaði sprungan af missmið við uppsetningu leiðslunnar. Átti H rétt til afsláttar á kaup-verði því, er hann galt R og S fyrir íbúðina, vegna galla sem raktir yrðu til þessa vansmiðis, en þessi þáttur máls þess, er um var að ræða, var svo vanreifaður, að ekki varð dómur á hann lagður, og var málinu að því leyti vísað frá héraðsdómi 612
- Á og J höfðu uppi fjárkröfur á hendur B og JS, sem urðu til-efni málaferla milli þeirra. Voru B og JS sýknaðir af greindum fjárkröfum með dómi héraðsdóms hinn 31. októ-ber 1967 og dómi Hæstaréttar hinn 15. maí 1968. Á og J höfðuðu mál af nýju á grundvelli nýrrar málsástæðu. Þar sem Á og J gátu komið að málsástæðu þessari í fyrra mál-inu og var þá jafnframt gefið sérstakt tilefni til þess af hálfu B og JS, var málinu vísað ex officio frá dómi sam-kvæmt 2. mgr. 196. gr. laga nr. 85/1936 790
- Með samningi 11. febrúar 1963 sömdu K og P um kaup á sandi til múrhúðunar samkvæmt skilmálum, er í samningnum greindi. Eftir uppsögu héraðsdóms viðurkenndi P fyrir dómi, að K hefði greitt honum kr. 10.000.00 upp í viðskipti samkvæmt samningi þessum og auk þess greitt honum eftir samningsgerðina kr. 17.500.00, sem hann hefði á þeim tíma, er greiðslur fóru fram, „í og með talið að ... væru upp í eldri reikninga“. Fyrir Hæstarétti hélt P því fram, að samningi þessum hefði hann rift vegna vanefnda K. P gat ekki samnings þessa í héraðsstefnu né í málflutningi sínum í héraði í máli, sem hann höfðaði á hendur K til greiðslu skuldar út af sandkaupunum. Var málið því svo vanreifað, að héraðsdómur var ómerktur og málsmeðferð öll í héraði, og var málinu vísað frá héraðsdómi 839
- Samkvæmt verksamningi bar K að skila fiskibáti fullsmíð- uðum fyrir 1. apríl 1963, en skilaði honum ekki fyrr en 15. júlí s. á. Í máli, þar sem eigandi bátsins hafði uppi kröfur af þessu tilefni, voru lagðar fram matsgerðir um tekjumissi vegna þess að báturinn var ekki gerður út tímabilið 1. marz 1963 til júliloka sama ár. Hins vegar lágu ekki fyrir gögn um tekjumissi, vegna þess að báturinn varð ekki nýtt- ur frá 31. marz 1963 til miðs júlímánaðar s. á. Var því um vanreifun að tefla um þetta sakarefni. Bar því að ómerkja ákvæði héraðsdóms um það og vísa nefndri kröfu frá hér- aðsdómi 845
- A og G höfðuðu mál á hendur S og höfðu uppi fjárkröfur á

hendur honum með þeim rökum, að hann hefði farið fyrirvaralaust úr skiprúmi á nafngreindum báti og skuldaði því uppsagnarfrestinn og orlof. Í héraði var ekki gerð nánari grein fyrir málavöxtum og ekki voru lagðir fram þeir kjarasamningar, sem krafan var reist á. Var málið því í öndverðu svo vanreifað af hálfu A og G, að ómerkja bar héraðsdóminn og vísa málinu frá héraðsdómi. Einnig var felld úr gildi löghaldsgerð, sem fram hafði farið til tryggingar ofangreindum kröfum, enda héldu A og G ekki uppi vörnum í málinu í Hæstarétti

894

K höfðaði mál fyrir sjó- og verzlunardómi til heimtu kaupkröfu, sem reist var á kjarasamningi ýmissa stéttarfélaga yfirmanna á fiskiskipum og Landssambands íslenzkra útvegs-
manna frá 29. desember 1963 og viðbótarsamningi 26. febrúar 1965. Sjó- og verzlunardómur vísaði málinu hins vegar frá dómi, þar sem það ætti undir Félagsdóm. Telja varð almennum dómstólum rétt að meta öll atriði, er kaupkröfunna varðaði, og skýra að því leyti ákvæði greindra samninga, þar á meðal hvort breyting hefði orðið á þeim síðar. Var frávisunardómurinn af þeim sökum felldur úr gildi og málinu vísað til héraðsdóms til löglegrar meðferðar og efnisdóms

916

J gerðist sekur um fjárdrátt og margs konar annað misferli í starfi sínu sem aðalbókari Landssmiðjunnar (L). Í refsímáli á hendur J hafði L uppi fébótakröfur á hendur J. Skaðabótakröfu þessari var hins vegar vísað frá dómi, þar sem ekki var í ljós leitt, að hve miklu leyti misferli J hafði valdið L tjóni og að hve miklu leyti viðskiptamönnum L ..

935

Kaupandi landspildu höfðaði mál fyrir aukadómþingi á hendur seljanda hennar og krafðist þess, að hann yrði dæmdur til að láta í té vegarstæði frá spildunni. Mál þetta varðaði efni, sem fara bar með samkvæmt ákvæðum III. kafla laga nr. 41/1919, en þess var ekki gætt í héraði. Samkvæmt gögnum málsins var seljanda skylt að veita kaupanda aðstöðu til umferðar að landi sínu, en slíkt virtist ekki unnt, nema veita kaupanda umferðarrétt um lönd aðila, sem seljandi hafði leigt eða selt landspildur á svæðinu. Rétthöfum þessara landspildna var þó ekki stefnt í málinu til að þola slíkan umferðarrétt eða gæta réttar síns. Varð því ekki lagður dómur á, hvort seljandi gæti fullnægt framan-
greindri skyldu eftir aðalefni hennar. Meðferð málsins var því ekki að lögum og málið vanreifað. Var héraðsdómur af þeim sökum ómerktur og málsmeðferð og málinu vísað frá héraðsdómi

1070

Héraðsdómur vísaði víxilmáli frá dómi, þar sem efni víxilsins væri ekki lögmætt samkvæmt lögjöfnun frá 1. gr. laga nr.

71/1966 um verðtryggingu fjárskuldbindinga, en víxilfjárhæðin var tilgreind í erlendum gjaldeyri. Frávísunardómur þessi var kærður til Hæstaréttar. Þar sem gervi víxilsins var í lagi, sbr. 1. og 80. gr. laga nr. 93/1933, bar að fella héraðsdóminn úr gildi og vísa málinu heim í hérað til efnismeðferðar og dóms 1097, 1099

Á árinu 1960 gerðist B aðili að byggingu fjölbýlishúss í Reykjavík. Slitlag á gólfum íbúðar B sprakk mjög, og höfðaði hann af því tilefni skaðabótamál, m. a. á hendur arkitektunum GH og GK, sem teiknuðu húsið. Matsgerð sú, dags. 30. apríl 1965, sem B lét framkvæma og reisti kröfur sínar á, var framkvæmd löngu áður en GH og GK var stefnt inn í málið, og var þeim eigi veittur kostur á að gæta hagsmuna sinna við það mat. Þá fór heldur ekki fram neitt mat né könnun staðreynda, er hald var í og varðaði GH og GK sérstaklega, eftir að þeim var stefnt til greiðslu skaðabóta. Var þessi þáttur málsins í grundvallaratriðum óreifður. Var málsmeðferð og dómur í héraði af þeim sökum ómerktur að því er til GH og GK tók, og málinu vísað að því leyti frá héraðsdómi 1163

G höfðaði mál á hendur S og I til greiðslu skuldar eftir eignarhlutföllum S og I í tiltekinni húseign. Kröfur þessar samrýmdust ekki ákvæðum 88. gr. laga nr. 85/1936 og voru því ódómhæfar. Var héraðsdómur og meðferð málsins í héraði af þeim sökum ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi .. 1186

G átti sundmarðahús í Kópavogi. Í máli á hendur ríkissjóði, sem dæmt var af Hæstarétti hinn 12. júní 1964, voru G dæmdar skaðabætur, sem miðaðar voru við það, að sundmarðahúsið hefði orðið G ónothæf eign, eftir að sundmarðældi var lagt niður hér á landi samkvæmt lögum nr. 32/1951. Hins vegar var G ekki sviptur eignarrétti sínum til sundmarðahússins með dómi þessum. Með bréfi 26. apríl 1963 lýsti Kópavogskaupstaður (K) því, að sundmarðahúsið skyldi rífa samkvæmt heimild í erfðaleigusamningi K og G. Tók K við landi því, sem síðastgreindur samningur tók til og með heimild í honum ásamt ræktun og mannvirkjum öllum, þar á meðal sundmarðahúsinu. Greiddi K bætur fyrir ræktun og mannvirki að undanteknu sundmarðahúsinu, en G gerði fyrirvara um heimtu bóta fyrir það í sérstöku máli, og var sá fyrirvari samþykktur af K. Samkvæmt mati tveggja dómkvaddra matsmanna frá 14. maí 1965 var verðmæti sundmarðahússins kr. 240.200.00, ef miðað var við verðlag á efni og vinnu að frádreginni fyrningu. Ef húsið yrði rífið, töldu matsmenn á hinn bóginn, að ekki kæmi til verðs annað en járn og timbur, og töldu þeir þá fjárhæð hæfilega ákveðna kr. 49.500.00. G höfðaði mál á hendur K

- hinn 20. september 1967 og krafði K um bætur fyrir sundmarðahúsið, en K var sýknaður af þeirri kröfu í héraðsdómi, sem G skaut til Hæstaréttar. Dæmt, að ekki hefðu verið viðhafðir af hendi G neinir tilburðir, sem hald væri í, til að leiða í ljós og sanna, að sundmarðahúsið hefði verið fémæt eign, þá er K lét rífa það. Var tilbúnaði málsins og reifun samkvæmt því svo áfátt, að ómerkja varð héraðsdóminn og alla málsmeðferð í héraði og vísa málinu frá héraðsdómi 1192
- Ágreiningur var um skilning á váttryggingarsamningi um ábyrgðartryggingu. Eigi gaf váttryggingartaki aðilaskýrslu fyrir dómi og ekki gaf heldur skýrslu fyrir dómi sá starfsmaður váttryggingarfélagsins, er annaðist tryggingarbeiðnina. Var meðferð málsins því svo áfátt, að héraðsdómur og málsmeðferð í héraði var ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi 1233
- Útgerðarfélagið B h/f höfðaði mál á hendur skipstjóra (Þ) á skipi félagsins til heimtu skuldar, er það taldi til á hendur honum. Af reikningsyfirlitum þeim, sem frammi lágu í málinu, varð ekki ráðið, hvernig viðskipti aðila stæðu. Þrátt fyrir áskorun Þ, lagði B h/f ekki fram viðskiptareikning Þ eftir bókhaldi sínu. Þar sem B h/f var bókhaldsskylt, varð að ætla, á meðan annað væri ekki upplýst, að bókhald félagsins hefði slíkan reikning, sem greindi viðskipti aðila sundurliðuð. Var þessa því fremur þörf, þar sem B h/f hafði látið af hendi kvittanir þær, sem Þ fékk gegn greiðslum þeim, sem hann innti af hendi fyrir B h/f 1237
- P, sem var heimilisfastur í Kópavogi, var stefnt fyrir bæjarþing Reykjavíkur til greiðslu lífeyrissjóðsiðgjalda með stefnu, birtri á heimili hans í Kópavogi. Engin heimild var til að stefna P fyrir bæjarþing Reykjavíkur, og var málinu samkvæmt því vísað frá héraðsdómi 1305
- Krafizt var upptöku ávinnings, sem stafaði af refsiverðri háttsemi. Ekki var tilgreind í ákæru nein fjárhæð, enda hafði rannsókn máls ekki leitt í ljós, hver ávinningur hafði orðið. Fullnægði ákæran að þessu leyti ekki ákvæðum 115. gr. laga nr. 82/1961, og var kröfu þessari vísað frá dómi 1312
- Byggingameistarinn J gerði tilboð í byggingu heimavistarbarnaskóla nokkurs. Tilboð þetta var samþykkt af hlutaðeigandi aðilum og síðan gerður verksamningur við J. J taldi sig eiga rétt til frekari greiðslna en tilboð hans sagði til um og höfðaði mál til heimtu þeirrar fjárhæðar á hendur byggingarnefnd skólans (B) og svo ríkissjóði. B var sótt í málinu sem slik, en eigi sem málssvari fyrir sveitarfélög þau, er hlut áttu að máli. Var B aðeins starfsaðili, sem brast sjálfstætt málsaðildarhæfi í dómsmáli. Af þeim sökum varð

að ómerkja ákvæði héraðsdómsins um B og frávísa sökinni
á hendur B frá héraðsdómi 1492

b) Frá Hæstarétti.

- Hinn 9. ágúst 1967 var tekið fyrir í uppboðsdómi að selja á nauðungaruppboði íbúð í eigu H til lúkningar opinberum gjöldum. Hinn 31. ágúst 1967 voru gerð boð í eignina, og hinn 21. nóvember sama árs gaf uppboðshaldari út uppboðsafsal fyrir eigninni. H skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 9. október 1968, að fengnu áfrýjunarleyfi 24. september 1968. Samkvæmt 2. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949, sbr. 1. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962 er áfrýjunarfrestur uppboðsgerðar 4 vikur frá lokum gerðar, en dómsmálaráðherra má þó leyfa áfrýjun næstu 3 mánuði frá sama tíma, ef sérstaklega stendur á. Áfrýjunarfrestur var því liðinn, er áfrýjunarstefna var gefin út, og lagaheimild brast til útgáfu áfrýjunarleyfis, þegar það var veitt. Var málinu af þessum sökum vísað frá Hæstarétti 345
- Með úrskurði skiptadóms Kópavogs, sem upp var kveðinn 28. september 1968, var hrundið kröfu um, að setuskiptaráðandi viki sæti í tilteknu skiptamáli. Úrskurður þessi var kærður til Hæstaréttar með kæru 30. október 1968. Þar sem kærufrestur var liðinn, þegar úrskurðurinn var kærður, sbr. 22. gr. laga nr. 57/1962, var málinu vísað frá Hæstarétti, en ómótmælt var þeirri athugasemd af hálfu skiptaráðanda, að kæranda hefði verið kunnugt um niðurstöðu úrskurðarins, áður en kærufrestur var liðinn 505
- Fógetadómur ákvað með úrskurði, að tiltekið lögþann skyldi fara fram gegn tryggingu af hálfu gerðarbeiðanda, sem var ákveðin kr. 500.000.00 vegna lögþanns á hendur öðrum gerðarþola og kr. 3.000.000.00 vegna lögþanns á hendur hinum, en gerðarþolar voru tveir. Gerðarbeiðandi skaut málinu til Hæstaréttar með kæru og krafðist lækkunar á tryggingarfjárhæðum, en málinu var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild brast til kæru þess, sbr. 21. gr., 3. a, laga nr. 57/1962 816
- Í útburðarmáli hafði gerðarþoli uppi kröfu um frávísun málsins, sem fógetadómur hratt með sérstökum úrskurði. Fógeta bar hins vegar að kveða á um, hvort útburður skyldi fara fram eða ekki, og átti eigi við sérstakur úrskurður um frávísunarkröfu. Að svo vöxnu máli og þar sem lagaheimild brast til að kæra synjun frávísunar, sbr. 21. gr., 1. b, laga nr. 57/1962, var málinu vísað frá Hæstarétti .. 1090
- Með ákvörðun skiptadóms var einum skuldheimtumanna þrotabús heimilað að höfða mál til riftunar viðskiptasamningi, en sú ákvörðun var kærð til Hæstaréttar. Lagaheimild

- brast til kæru þess máls, sbr. 2. tl., d-lið, 21. gr. laga nr. 57/1962, og var málinu af þeim sökum vísað frá Hæstarétti. Hins vegar var tekið fram í dómi Hæstaréttar, að skiptaráðanda bæri að skera úr ágreiningi fundarmanna á skiptafundi samkvæmt 2. mgr. 24. gr., sbr. 90. gr. laga nr. 3/1878, sbr. og 30. gr. laga nr. 25/1929 1101
- Krafizt var endurupptöku máls fyrir Félagsdómi, en þeirri beiðni var hafnað. Synjun þessari var skotið til Hæstaréttar með kæru. Þar sem lagaheimild brast til kæru málsins, sbr. 21. gr. laga nr. 57/1962 og 67. gr. laga nr. 80/1938, var því vísað frá Hæstarétti 1103
- Fógetadómur hratt kröfu um, að útburðargerð samkvæmt úrskurði skyldi ekki ná fram að ganga. Fyrirnefndum úrskurði var skotið til Hæstaréttar með kæru, en málinu vísað frá Hæstarétti, þar sem það sætti ekki kæru, sbr. 21. gr., 3. a, laga nr. 57/1962. Kæran vítt, þar sem hún var gersamlega að ófyrirsynju 1113
- Húshluti var seldur á nauðungaruppboði ásamt lóðarréttindum, en eign þessi var sameign E og systra hans þriggja, G, M og S. E skaut uppboðsgerðinni til Hæstaréttar og krafðist þess, að hún yrði úr gildi felld. G, M og S voru aðilar uppboðsmálsins í héraði, sbr. 2. tl. 8. gr. laga nr. 57/1949, og hefði efnisdómur í Hæstarétti og bundið þær. Þeim var hins vegar ekki stefnt fyrir Hæstarétt, og varð af þeim sökum að vísa málinu frá Hæstarétti 1189
- Löghald og fjárnám var gert í tiltekinni fasteign fyrir dóm-skuld H. Á, eiginkona H, áfrýjaði löghaldinu og fjárnáminu, þar sem fasteignin væri séreign hennar eða að minnsta kosti hjúskapareign. Af hálfu Á og H var ekki freistað að gera fullnægjandi grein fyrir þeim fjármunum, sem varið var til að reisa umrætt hús. Sjálf komu þau ekki fyrir dóm til að gefa glöggar skýrslur um það efni, eins og þeim bar, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936. Var málið því svo vanreifað af þeirra hálfu, að því var vísað frá Hæstarétti 1278, 1281

Frestir.

- Frestur veittur til skila á greinargerð með hliðsjón af 2. mgr. 117. gr. laga nr. 85/1936, unz úrslit lægju fyrir í tilteknu hæstaréttarmáli 1469

Fyrning.

a) Fyrning kröfuréttinda.

- Á, útgefandi vixils, sem gefinn var út 20. ágúst 1964 og samþykktur af T til greiðslu 20. desember s. á., höfðaði mál á

- hendur T til greiðslu víxilfjárhæðarinnar, en áður hafði Á látið gera löghald hjá T til tryggingar greiðslu víxilfjárhæðarinnar. Var löghaldsmálið tekið fyrir í fógetarétti hinn 14. desember 1967. Réttarstefna í málinu, sem gefin var út 16. desember 1967, var birt 6. janúar 1968. Var víxilkrafan þá fyrnd samkvæmt skýlausum ákvæðum 70. og 71. gr. víxillaga nr. 93/1933, en nefnd 71. gr. er um riftun fyrningar í samræmi við aðalreglu 11. og 12. gr. laga nr. 14/1905 um fyrningu skulda og annarra kröfuréttinda 131
- Tekið fram í dómi í barnsfaðernismáli, að fyrningarreglum laga um meðlög hefði ekki verið hreyft 348
- Sú málsástæða, að krafa væri fyrnd, talin of seint fram komin, þar sem henni var fyrst hreyft við munnlegan flutning máls 360
- E seldi M bifreið hinn 21. júlí 1962. Kaupverðið var kr. 150.000.00 og var greitt í peningum, kr. 50.000.00, með fasteignatryggðu veðskuldabréfi, kr. 60.000.00, og víxlum samþykktum af M, kr. 40.000.00. Nefnt veðskuldabréf var gefið út af S og tryggt með 3. veðrétti í húseign á Stokkseyri. Hafði M fengið bréfið fyrir bifreið, sem hann seldi. Er veðskuldabréfið féll í gjalddaga í fyrsta sinn, stóð S ekki í skilum með afborgunina. Var húsið selt á nauðungaruppboði og lagt 1. veðréttarhafa út sem ófullnægðum veðhafa. Þar sem veðtrygging veðskuldabréfsins var ekki lengur fyrir hendi, höfðaði E mál á hendur S. Var S dæmdur til að greiða höfðstól bréfsins auk vaxta og málskostnaðar með dómi uppkveðnum 5. júlí 1965. E höfðaði skaðabótamál á hendur M, þar sem S hefði reynzt með öllu ógjaldfær. Héraðsdómsstefna var birt 23. janúar 1968, og var krafa E því m. a. fallin niður fyrir fyrningu, sbr. 1. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 663
- K galt R kr. 20.000.00 í peningum hinn 30. júlí 1959. Var því haldið fram af R, að þá hefði verið komið á samkomulag milli þeirra um tilteknar sameiginlegar byggingarframkvæmdir og það verið ætlun þeirra, að þessari fjárhæð yrði varið til þeirra. K höfðaði mál á hendur R til heimtu þessa fjár með stefnu, sem var gefin út hinn 18. ágúst 1966. Var því fyrst haldið fram af hálfu K, að til mála hefði komið, þegar fjárhæðin var greidd, að R fengi að endurgreiða hana með lóð, er R hefði sagzt eiga von á að fá úthlutaða hjá Kópavogskaupstað. Síðar í rekstri málsins kvað K, að þetta atriði hefði fyrst borið á góma um tveim til þrem mánuðum eftir afhendingu peninganna. Ekki færði K sönnur á, að þessi greiðsla hefði verið peningalán til R, og var krafan því fallin niður fyrir fyrningu, sbr. 5. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905. Samkvæmt því var R sýknaður af kröfum K 886

- Ekki sinnt þeirri málsástæðu, að krafa væri fyrnd, þar sem hún var of seint fram komin við munnlegan flutning málsins . . 1163
- Haustið 1963 smíðaði Þ 23 glugga fyrir H. Þ lézt hinn 27. nóvember 1967, og höfðaði dánarbú hans (D) mál á hendur H til heimtu eftirstöðva andvirðis glugganna með stefnu 6. marz 1968, en andvirði þeirra var kr. 20.799.00. Umrædd krafa var verzlunarskuld. Fyrningarfrestur hennar hófst því 1. janúar 1964, sbr. 1. mgr. 5. gr. laga nr. 14/1905. Fullt ár var ekki eftir af fyrningarfrestinum, þegar Þ lézt. Lengdist fyrningarfresturinn því um eitt ár frá þeim tíma, sbr. 9. gr. sömu laga. Krafa D var því ófyrnd 1375
- Við rannsókn út af morði á leigubifreiðarstjóra, sem framið var í Reykjavík aðfaranótt hins 18. janúar 1968, var N, bandarískur ríkisborgari, úrskurðaður í gæzluvarðhald hinn 20. janúar s. á. Sat N í gæzluvarðhaldinu til 24. s. m. Ekkert benti til þess, að N væri sekur um verksnað þann, er varð tilefni gæzluvarðhalds hans. Átti N rétt til bóta úr ríkissjóði, sbr. 150. gr., 152. gr. og 155. gr. laga nr. 82/1961, enda var krafa N ekki fallin niður fyrir fyrningu, þar sem N var ekki tilkynnt, svo séð yrði, er hann var látinn laus úr gæzlu, né síðar um niðurfall þeirrar rannsóknar, sem beint var gegn honum, og ósannað var, að hann hefði fengið vitneskju um það sex mánuðum áður en hann hafði uppi bótakröfuna fyrir sakadómi, sbr. 157. gr. laga nr. 82/1961 1452

b) Fyrning veðréttinda.

- T h/f var gert að greiða stóreignaskatt samkvæmt lögum nr. 44/1957 að fjárhæð kr. 53.210.00. Hinn 2. maí 1961 framkvæmdi fógeti lögtak hjá T h/f í timburþurrkofni til tryggingar skattskuldinni ásamt vöxtum og kostnaði. Dómveð það, sem þannig skapaðist í nefndum þurrkofni, hélzt, hvað sem leið fyrningu skattkröfunnar almennt, sbr. 3. mgr. 1. gr. laga nr. 14/1905, sem kveður svo á, að veðréttur ónýtist ekki, þótt krafa fyrnist, en undantekningarákvæði nefndrar málsgreinar og svo 4. málsgreinar sömu lagagreinar um fyrningu sjálfsvörzluveðréttar tekur ekki til dómveðs. Samkvæmt þessu var tollstjóranum í Reykjavík f. h. ríkissjóðs rétt að leita fullnustu skattkröfu sinnar ásamt vöxtum og kostnaði með sölu greinds þurrkofns á nauðungaruppbóði 225

c) Fyrning sakar.

- Þ rak lakkrísgerð hér á landi. Á árunum 1961—1964 vantaldi Þ í skýrslum sínum til skattyfirvalda þann lakkrísvarning, sem hann framleiddi. Með því að segja þannig rangt til um vörugerð sína braut Þ gegn ákvæðum 2. gr., 7. tl. 1. kafla laga nr. 60/1939 um gjald af innlendum tollvöruteg-

undum, sbr. 1. gr. laga nr. 26/1947 og 6. gr. reglugerðar nr. 9/1935, sbr. nú 9. gr. reglugerðar nr. 41/1968. Vann Þ til refsingar samkvæmt 7. gr. laga nr. 60/1939. Þar sem um framhaldsbrot var að ræða, samkynja og samfellda brotaröð, varð ekki fallizt á, að atferli Þ væri að hluta fyrirnt, en dómsrannsókn hófst í málinu hinn 14. maí 1965	26
Óhæfilegur dráttur varð á rekstri refsímáls, en sök var ekki fyrnd	219

Geðrannsókn.

Yfirlæknir á Kleppsspítalanum rannsakar geðheilbrigði og sak- hæfi manns, sem sekur gerðist um manndráp af ásetningi	1025
Ýmis atvik, sem fram komu við rannsókn máls, þóttu vekja grunsemdir um, að kærði, S, hefði valdið dauða manns eða þá verið hlutdeildarmaður í þeim verknaði. Framlengdi sakadómur með úrskurði gæzluvarðhaldsvist S og kvað jafnframt svo á, að S skyldi sæta því, að sérfræðingur í geðsjúkdómum rannsakaði geðheilbrigði hans og sakhæfi. Úrskurði þessum skaut S til Hæstaréttar með kæru. Eins og sakarefni og sönnunatriðum málsins var háttað, bar að staðfesta niðurstöðu úrskurðarins, sbr. 1. og 4. tl. 1. mgr. 67. gr. og 2. tl., d. 75. gr. laga nr. 82/1961	1078

Gengi. Sjá einnig verðtrygging.

Með dómi bæjarþings Reykjavíkur, sem kveðinn var upp á ár-
inu 1967, voru Ó og F dæmdir til að greiða þýzka fyrirtæk-
inu L in solidum 20.761.94 vestur-þýzk mörk ásamt vöxtum
og kostnaði. Hinn 13. október 1967 gerði L fjárnám í flatn-
ingsvél í eigu Ó og J fyrir dómkröfunni ásamt kostnaði.
Höfðaði L síðan mál með uppboðsauglýsingu, er fyrst var
birt 21. febrúar 1968, og gerði kröfu um sölu flatningsvélar-
innar á nauðungaruppboði til lúkningar eftirstöðvum dóms-
skuldarinnar, en þeir Ó og J höfðu innt eftirtaldr greiðsl-
ur af hendi: 1. Kr. 150.000.00, greiddar 24. október 1967.
Fjárhæð þessi var yfirfærð hinn 23. desember 1967 með
8.282.55 vestur-þýzkum mörkum, en áður hafði verið dreg-
ið frá málskostnaður, bankaþóknun og leyfisgjald. 2. Pen-
ingar og ávísun á geymslufé, samtals kr. 47.500.00, sem
afhent var í janúar 1968 og yfirfært hinn 18. febrúar 1968
með 3.342.35 vestur-þýzkum mörkum. 3. Greiðsla á upp-
boðsþingi 29. febrúar 1968, kr. 10.547.90 í reiðufé, og afhend-
ing til uppboðsdómara á sparisjóðsbók með kr. 85.000.00
innstæðu, sem Ó og J mótmæltu að yrði afhent L. 4. Kr.
1.720.00, sem greiddar voru á uppboðsþingi hinn 4. marz
1968. 5. Kr. 1.583.00, sem greiddar voru á uppboðsþingi hinn
6. nóvember 1968. 6. Kr. 7.00, sem Ó og J greiddu hinn 14.

maí 1969 upp í kröfur L og töldu þær þar með að fullu greiddar. Ágreiningur var með L og Ó og J um það í fyrsta lagi, á hvaða gengi bæri að reikna kr. 150.000.00 greiðsluna, hvort lögmanni L hefði verið heimilt að taka málflutningsþóknun og annan kostnað af síðastnefndri greiðslu og hvort L hefði verið heimilt að láta greiðslur ganga upp í áfallna vexti. Þar sem málinu var ekki gagnáfrýjað af hálfu Ó og J, var staðfest úrlausn uppboðsdómara um þessi atriði, og bar samkvæmt því að miða við, að hinn 31. desember 1967 hefði verið ógreitt af dómkröfum L 11.084.59 vestur-þýzk mörk. Í öðru lagi var ágreiningur um greiðslur þær, sem fóru fram samkvæmt framansögðu hinn 29. febrúar 1968. L fékk ekki fé það, sem var í sparisjóðsbókinni. Jafngilti afhending hennar ekki greiðslu upp í uppboðs-kröfu L, sbr. ákvæði 41. gr. laga nr. 93/1933, og gat því fé það, sem þarna var um að ræða, ekki komið til frádráttar kröfum L. Af reiðufénu, kr. 10.547.90, var L heimilt að taka fyrst eftirstöðvar málskostnaðar, kr. 870.80, en kr. 9.727.10 skyldu renna til greiðslu höfuðstóls kröfu L miðað við sölugengi vestur-þýzkra marka í Reykjavík á greiðsludegi, en 100.00 vestur-þýzk mörk jafngiltu þá kr. 1.424.95. Í þriðja lagi var ágreiningur um leyfisgjald og bankapóknun vegna þeirrar fjárhæðar, sem yfirfærð var hinn 23. desember 1967, eins og að framan greinir. Var ekki ákveðið uppboð til lúkningsar fjárhæðum þessum, þar sem Ó og J var rétt að greiða skuld þá, sem málið fjallaði um, með krónum, miðað við sölugengi vestur-þýzkra marka á greiðsludögum. Fjárhæðir þær, sem Ó og J greiddu L 4. marz 1968, 6. nóvember 1968 og 14. maí 1969, bar að reikna sem greiðslu á kröfum L miðað við sölugengi vestur-þýzkra marka á greiðsludögum. Ógreiddur höfuðstóll kröfu L nam því 7.233.57 vestur-þýzkum mörkum hinn 1. desember 1968 og ógreiddir vextir 468.50 vestur-þýzkum mörkum, en frá þeirri fjárhæð bar að draga 0.32 vestur-þýzk mörk, jafnvirði þeirra kr. 7.00, sem greiddar voru 14. maí 1969. Bar þess vegna að leyfa nauðungaruppboð á hinni fjárnumdu eign til lúkningsar vestur-þýzkum mörkum 7.701.75 auk 1% vaxta á mánuði af vestur-þýzkum mörkum 7.233.57 frá 1. desember 1968 til greiðsludags í íslenskum krónum eftir gengi í Reykjavík á greiðsludegi, svo og ógreiddum uppboðskostnaði

Geymslusamningar.

H/f EÍ annaðist flutning fjögurra vörusendinga fyrir E h/f sumarið 1967. Vörurnar voru fluttar með skipum H/f EÍ og kom síðasta sendingin til landsins hinn 26. ágúst. Vörur

þessar eyðilögðust í eldi, er geymsluskáli H/f EÍ brann hinn 30. ágúst 1967. Höfðaði E h/f mál á hendur H/f EÍ til heimtu skaðabóta fyrir vörurnar. Á H/f EÍ hvíldu skyldur geymslumanns, þar sem félagið annaðist geymslu á vörum þeirra aðila, sem það flutti vörur fyrir til landsins, og tók sérstakt gjald fyrir þá þjónustu. Voru engin tímatakmörk sett af hálfu H/f EÍ um þá geymslu. Eins og áður hafði tíðkast í skiptum aðila, hafði E h/f fengið tilkynningu frá H/f EÍ um komu vörunnar, þar sem meðal annars var frá því greint, að H/f EÍ undanþægi sig ábyrgð á þeim vörum, sem lægju í geymslum félagsins. Var undanþága þessi tilgreind á áberandi hátt, og varð að telja E h/f, sem rak nokkur innflutningsviðskipti, við fyrirvarann bundið, enda varð hann ekki talinn óeðlilegur. Voru ekki komin upp slík mistök af hendi H/f EÍ, sem berum orðum hafði undanþægið sig ábyrgð á bruna, að félaginu yrði dæmt áfall í málinu. Í samræmi við það var H/f EÍ sýknað af kröfum E h/f 820

Gjafsókn. Gjafvörn.

Aðila, sem orðið hafði fyrir tjóni af völdum vanbúnaðar á fasteign, veitt gjafsókn í héraði 117

Uppboðspóla veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti 345

Vélstjóra, sem hafði orðið fyrir slysi um borð í skipi, veitt gjafsókn fyrir héraðsdómi og Hæstarétti í skaðabótamáli, er hann höfðaði af greindu tilefni á hendur eigendum og útgerðarmönnum skipsins. Í sama máli fær annar útgerðarmannanna gjafvörn fyrir Hæstarétti 442

Aðilum landamerksamáls, þar á meðal réttargæzluaðilum, veitt gjafsókn og gjafvörn fyrir héraðsdómi og Hæstarétti 510

Skipverja, sem varð fyrir slysi við vinnu á skipi, veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti í skaðabótamáli, er hann höfðaði af þessu tilefni 624

Ekkju og börnum skipstjóra, sem fórst í eldsvoða um borð í skipi sínu, veitt gjafsókn fyrir héraðsdómi og Hæstarétti í máli á hendur útgerð skipsins til heimtu dánarbóta 671

Starfsmanni Sildarverksmiðja ríkisins veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í skaðabótamáli, sem hann höfðaði á hendur sildarverksmiðjunum vegna slyss, er hann varð fyrir og var að nokkru að rekja til skorts á öryggisútbúnaði á vinnustað 728

Ágreiningur varð út af verkamningi um smíði fiskiskips. Verkaupfi fær gjafsókn fyrir Hæstarétti 845

Konu, sem sótti dánarbú um greiðslu ráðskonukaups og húsaleigu, veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti 1224

Verktaka, sem sótti ríkissjóð til ábyrgðar vegna rangra upplýs-

inga um rúmmálstal frá skrifstofu húsameistara ríkisins,
veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti 1492

Gjaldmiðill.

Bandarískur ríkisborgari, N, átti rétt til bóta úr ríkissjóði vegna
gæzluvarðhalds að ósekju. Krafa N um greiðslu í erlendri
mynt átti ekki við rök að styðjast, og skipti ríkisfang eða
búseta N þar ekki máli 1452

Gjaldþrotaskipti.

H lánaði S h/f hinn 5. maí 1966 til bráðabirgða kr. 300.000.00, og
skyldi fjárhæð þessi ásamt 8% ársvöxtum endurgreiðast af
fé því, sem S h/f átti ógoldið hjá F h/f. Var atvinnu- og
samgöngumálaráðuneytinu sem greiðsluaðila vegna F h/f
tilkynnt þetta samstundis. Kvaðst ráðuneytið eigi telja að
óbreyttu ástandi nein vandkvæði á þessari ráðstöfun á
nefndri innstæðu hjá því, ef um hana yrði að tefla. Hinn
5. maí 1966 hafði H greitt S h/f meira en umsamið smíðis-
verð skips þess, sem S h/f hafði í smíðum fyrir H, og eftir
þann tíma innti H af hendi til S h/f allmiklar fjárhæðir,
án tryggingar, að því er séð varð. S h/f varð gjaldþrota
hinn 17. október 1966, og greiddi atvinnu- og samgöngu-
málaráðuneytið innstæðu S h/f vegna F h/f til skiptaráð-
anda, kr. 285.194.88. Með tilkynningu S h/f til atvinnu- og
samgöngumálaráðuneytisins hinn 5. maí 1966 um greiðslu
til H á innstæðu S h/f hjá ráðuneytinu vegna F h/f stofn-
aðist veð, handveðréttar eðlis, í nefndri innstæðu til handa
H. Handveðsréttarigildi þetta var sett til tryggingar láni,
sem stofnað var á sama tíma og var gilt samkvæmt 20.
gr. laga nr. 25/1929 um gjaldþrotaskipti, enda viðhafði H
ekki slíkt atferli, er firrti hann rétti til handveðsigildisins.
Var skiptaráðanda og þrotabúi S h/f af þessum sökum
gert að greiða H að kröfu hans ofangreinda fjárhæð, kr.
285.194.88 921

Með ákvörðun skiptadóms var einum skuldheimtumanna þrota-
bús heimilað að höfða mál til riftunar viðskiptasamningi,
en sú ákvörðun var kærð til Hæstaréttar. Lagaheimild brast
til kæru þess máls, sbr. d-lið, 2. tl., 21. gr. laga nr. 57/1962,
og var málinu af þeim sökum vísað frá Hæstarétti. Hins
vegar var tekið fram í dómi Hæstaréttar, að skiptaráðanda
þæri að skera úr ágreiningi fundarmanna á skiptafundi
samkvæmt 2. mgr. 24. gr., sbr. 90. gr. laga nr. 3/1878, sbr.
og 30. gr. laga nr. 25/1929 1101

Með úrskurði skiptaréttar hinn 8. marz 1968 var bú Kaupfélags
Austfjarða (K) tekið til gjaldþrotaskipta. Hinn 15. febrúar
sama árs hafði verið gert fjárnám í tilteknu lausafé í

eigu K til tryggingar dómskuld V á hendur K samkvæmt dómi bæjarþings hinn 27. janúar 1968, en málið var höfðað af V sama dag. Fógeti hafði tekið vörzlu lausafjárins, og var það síðan selt á nauðungaruppbóði hinn 18. apríl 1968. Þrotabú K höfðaði mál á hendur V og krafðist riftunar á ofangreindu fjárnámi. Var sú krafa tekin til greina, þar sem 22. gr. laga nr. 25/1929 um gjaldþrotaskipti tók til fjárnáms þessa, en V tókst ekki að sanna, að hann hefði haft fulla ástæðu til að ætla, að K ætti fyrir skuldum, er hann hóf áðurgreinda málssókn á hendur því 1116

Fyrir skiptadómi Reykjavíkur gerði J þær dómkröfur á hendur skiptaráðanda fyrir hönd þrotabús F, að honum yrðu greiddar utan skuldaraðar úr þrotabúinu kr. 117.938.38 af innstæðu tiltekins hlaupareiknings F í Útvegsbanka Íslands. Bankinn kvaðst fara með vörzlu fjárins á sjálfs sín vegum og sér sjálfum til ávinnings og hagræðis, en eigi fyrir hönd þrotabúsins. J átti því að réttu að búa málið á hendur Útvegsbanka Íslands og svo á hendur þrotabúi F til réttargæzlu og hagsmuna. Slíkt mál bar undir hinn almenna héraðsdómara, en ekki skiptaráðanda, sbr. 35. gr. og 90. gr. laga nr. 3/1878. Þar sem málátilbúnaður var þannig eigi í lagi og málið dæmt af óbærum dómara, var úrskurður skiptadóms ómerkjur 1272

Greiðslugeymsla.

H h/f skuldaði S laun fyrir ákvæðisvinnu, er S hafði samið um við H h/f og lokið hinn 24. marz 1959. Var H h/f gert að greiða S vexti af skuldinni frá nefndum degi, enda var ekki í ljós leitt, að fjárhæðin eða hluti hennar hefði verið boðin fram á fullnægjandi hátt, enda var H h/f í lófa lagið að koma fénu þá þegar í löggæmslu í Landsbanka Íslands .. 335

Í útburðarmáli leigusala á hendur leigutökum tekið fram, að leigutakar hafi komið í greiðslugeymslu þeirri fjárhæð, sem leigusali taldi þeim til skuldar. 643

Gæzluvarðhald.

G, M, R og S voru grunaðir um háttsemi, tilraun til sprengingar og brennu herskála í Hvalfirði, sem varðað gat þá fangelsisrefsingu eftir ákvæðum XVIII. og XXVII. kafla, sbr. 20. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Voru því samkvæmt 65. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944 fyrir hendi skilyrði til gæzluvarðhalds, sem rétt var að beita eins og á stóð, sbr. 1. tl. 67. gr. laga nr. 82/1961, en veigamiklar líkur voru þegar komnar fram fyrir því, að þeir væru viðriðnir nefndan verknað. Virtist málið yfirgripsmikið, og hafði hvorki náðst til allra þeirra, sem voru lík-

- legir sakborningar, né gefizt tími til að taka skýrslur af ýmsum vitnum. Samkvæmt þessu voru staðfestir úrskurðir héraðsdóms um gæzluvarðhaldsvist þeirra G, M, R og S, en þeir höfðu verið kærðir til Hæstaréttar 690, 692, 694, 697
Gæzluvarðhald sökunauts látið koma til frádráttar refsivist, sbr. 76. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 897, 1025, 1302, 1312
- Staðfestur úrskurður sakadóms um framlengingu á gæzluvarðhaldsvist manns, sem grunaður var um morð eða hlutdeild í morði 931
- Á meðan stóð á rannsókn máls á hendur Þ út af fölsun á tékkum, úrskurðaði rannsóknardómarinn Þ í áframhaldandi gæzluvarðhald allt að 30 dögum, en áður hafði Þ verið úrskurðaður í 45 daga gæzluvarðhald. Úrskurð þenna kærði Þ til Hæstaréttar. Þ var gefin að sök háttsemi, sem gat varðað hann fangelsisrefsingu eftir XVII. og XXVI. kafla almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Voru því samkvæmt 65. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944 fyrir hendi skilyrði til gæzluvarðhalds, sem rétt var að beita, eins og á stóð, sbr. 1. tl. 67. gr. laga nr. 82/1961. Samkvæmt því var úrskurður héraðsdóms staðfestur 1076
- Ýmis atvik, sem fram komu við rannsókn máls, þóttu vekja grunsemdir um, að kærði, S, hefði valdið dauða manns eða þá verið hlutdeildarmaður í þeim verknaði. Framlengdi sakadómur með úrskurði gæzluvarðhaldsvist S og kvað jafnframt svo á, að S skyldi sæta því, að sérfræðingur í geðsjúkdómum rannsakaði geðheilbrigði hans og sakhæfi. Úrskurði þessum skaut S til Hæstaréttar með kæru. Eins og sakarefni og sönnunaratriðum málsins var háttað, bar að staðfesta niðurstöðu úrskurðarins, sbr. 1. og 4. tl. 1. mgr. 67. gr. og 2. tl., d, 75. gr. laga nr. 82/1961 1078
- Á meðan rannsókn stóð á ýmiss konar afbrotum, sem E var kærður fyrir, framlengdi sakadómur gæzluvarðhaldsvist E. Var rannsókn málsins umfangsmikil, henni hvergi nærri lokið og af sakaferli E mátti ráða, að hann væri vanaafbrotamaður. Þótti því með tilvísun til 1. og 5. tl. 67. gr. laga nr. 82/1961 verða að framlengja gæzluvarðhaldsvist E, svo að hann spillti ekki sakargögnum og til að koma í veg fyrir að hann héldi áfram brotum, en brot þau, sem E var kærður fyrir, vörðuðu við XVII. og XXVI. kafla almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og gátu varðað fangelsi. E kærði úrskurð sakadóms til Hæstaréttar, sem staðfesti úrskurðinn 1083
- J var grunaður um brot, sem gat varðað hann fangelsisrefsingu samkvæmt XXVI. kafla almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Rannsókn máls var á frumstigi, og var J úrskurðaður í gæzluvarðhald með tilvísun til 1. tl. 67. gr. laga nr.

82/1961 1435

Við umfangsmikla rannsókn út af morði á leigubifreiðarstjóra, sem framið var í Reykjavík aðfaranótt hins 18. janúar 1968, var N, bandarískur ríkisborgari, úrskurðaður í gæzluvarðhald hinn 20. janúar s. á. Sat N í gæzluvarðhaldi til 24. s. m. Ekkert benti til þess, að N væri sekur um verknað þann, er varð tilefni gæzluvarðhalds hans. Átti N rétt til bóta úr ríkissjóði, sbr. 150. gr., 152. gr. og 155. gr. laga nr. 82/1961, enda var krafa N ekki fallin niður fyrir fyrningu, þar sem N var ekki tilkynnt, svo séð yrði, er hann var látinn laus úr gæzlu, né síðar, um niðurfall þeirrar rannsóknar, sem beint var gegn honum, og ósannað var, að hann hefði fengið vitneskju um það sex mánuðum áður en hann hafði uppi bótakröfuna fyrir sakadómi, sbr. 157. gr. laga nr. 82/1961. Við ákvörðun bótafjárhæðar var meðal annars haft í huga, að N neitaði að nafngreina eiganda skammbyssu, sem hann hafði undir höndum í nóvembermánuði 1967, en skotvopnaleyfi hafði ekki verið veitt honum sjálfum. Krafa N um greiðslu í erlendri mynt hafði ekki við rök að styðjast, og skipti ríkisfang eða búseta N þar ekki máli. Bætur til N voru ákveðnar kr. 60.000.00, sem greiða bar úr ríkissjóði ásamt vöxtum og málskostnaði í héraði og Hæstarétti, sbr. 154. gr. laga nr. 82/1961 1452

Handveð.

H lánaði S h/f hinn 5. maí 1966 til bráðabirgða kr. 300.000.00, og skyldi fjárhæð þessi ásamt 8% ársvöxtum endurgreiðast af fé því, sem S h/f átti ógoldið hjá F h/f. Var atvinnu- og samgöngumálaráðuneytinu sem greiðsluaðila vegna F h/f tilkynnt þetta samstundis. Kvaðst ráðuneytið eigi telja að óbreyttu ástandi nein vandkvæði á þessari ráðstöfun á nefndri innstæðu hjá því, ef um hana yrði að tefla. Hinn 5. maí 1966 hafði H greitt S h/f meira en umsamið smíðisverð skips þess, sem S h/f hafði í smíðum fyrir H, og eftir þann tíma innti H af hendi til S h/f allmiklar fjárhæðir án tryggingar, að því er séð varð. S h/f varð gjaldþrota hinn 17. október 1966, og greiddi atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið innstæðu S h/f vegna F h/f til skiptaráðanda, kr. 285.194.88. Með tilkynningu S h/f til atvinnu- og samgöngumálaráðuneytisins hinn 5. maí 1966 um greiðslu til H á innstæðu S h/f hjá ráðuneytinu vegna F h/f stofnaðist veð handveðsréttar eðlis í nefndri innstæðu til handa H. Handveðsréttarígildi þetta var sett til tryggingar láni, sem stofnað var til á sama tíma, og var gilt samkvæmt 20. gr. laga nr. 25/1929 um gjaldþrotaskipti, enda viðhafði H ekki slíkt atferli, er firrti hann rétti til handveðsigildisins.

Var skiptaráðanda og protabúi S h/f af þessum sökum gert að greiða H að kröfu hans ofangreinda fjárhæð, kr. 285.194.88	921
--	-----

Hegningarauki.

Hegningarauki dæmdur, sbr. 78. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940	407, 412, 1437
---	----------------

Heimvísun. Sjá ómerking.

Hlutafélög.

K, Á og Þ lögðu inn fisk hjá Fiskiðjusamlagi Húsavíkur h/f (F) á árinu 1964. F greiddi þeim samkvæmt verðákvæðum Verðlagsráðs sjávarútvegsins, sbr. 5. gr., 1. tl., og 10. gr. laga nr. 97/1961, en þeir töldu sig eiga rétt til hærri verðs og byggðu þá kröfu á 26. gr. félagssamþykktu F. K var ekki hluthafi í F árið 1964. F hafði ekki lofað K hærri verði og ekki gat K reist rétt til hærri verðs á innri reglum F, þeim, er greindi í 26. gr. samþykktanna. Á og Þ voru hins vegar félagar í F 1964, en á aðalfundi 14. desember 1965 voru eigi af þeirra hálfu höfð uppi andmæli gegn ársreikningum F fyrir árið 1964 og arðráðstöfun fyrir það ár. Var þeim af þeim sökum fyrimunað að vefengja téða ársreikninga og arðráðstöfun í málinu, sem eigi var höfðað fyrr en með stefnu 2. júní 1967. Samkvæmt því var F sýknað af kröfum K, Á og Þ	1443
---	------

Húsleit.

Húsleit gerð samkvæmt dómsúrskurði í opinberu máli að bókhaldsgögnum í fyrirtæki og á heimili ákærða	26
Rannsóknarlögreglumenn gera leit að skotfærum á heimili manns, er sekur gerðist um manndráp af ásetningi	1025

Innheimta. Sjá fjárdráttur.

Innsetningargerðir.

Í innsetningarmáli var ágreiningur með aðilum um eignarrétt að hryssu. Gagnaöflun var mjög áfátt í málinu, þar sem hvorki höfðu aðilar komið fyrir dóm né vitni verið leidd um meginatriði málsins. Voru því ekki skilyrði til að beita innsetningargerð, en auk þess tekið fram, að réttara væri að reka slíkt mál sem þetta fyrir hinum almennu dómstólum	1307
---	------

Ítrekun brots. Sjá refsingar.

Kaup og sala. Sjá fasteignakaup, lausafjárkaup.

Kaupgjaldsmál. Sjá vinnusamningar.

Kjarasamningar. Sjá félagsdómur, opinberir starfsmenn, vinnusamningar.

Kyrrsetning.

Kyrrsetning felld úr gildi 131, 895

Kærumál.

a) Einkamál.

Sjó- og verzlunardómur lauk með úrskurði ágreiningi um upphæð málskostnaðartryggingar. Hæstiréttur staðfesti úrskurðinn, sem var kærður til Hæstaréttar með heimild í 21. gr., 1. g, laga nr. 57/1962	265
Héraðsdómur um frávísun framseldra krafna var felldur úr gildi og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og dóms. Sjá nánar frávísun	432
Héraðsdómari hratt með úrskurði kröfu annars málssaðila um að hann viki sæti. Úrskurðurinn var kærður til Hæstaréttar, sem staðfesti hann. Sjá nánar dómarahæfi	464
Þar sem kærufrestur var liðinn, þegar tiltekinn úrskurður var kærður, sbr. 22. gr. laga nr. 57/1962, var máli vísað frá Hæstarétti. Sjá nánar frávísun	505
Staðfestur úrskurður Félagsdóms, sem hratt kröfu um frávísun máls frá Félagsdómi. Sjá nánar Félagsdómur, frávísun ..	570
Staðfestur héraðsdómur um frávísun máls samkvæmt 2. mgr. 196. gr. laga nr. 85/1936. Sjá nánar frávísun	790
Staðfestur úrskurður héraðsdóms, sem hratt kröfu um að sett yrði trygging fyrir greiðslu væntanlegs málskostnaðar. Sjá nánar málskostnaður	798
Fógetadómur ákvað með úrskurði, að tiltekið lögbann skyldi fara fram gegn ákveðinni tryggingu af hálfu gerðarbeiðanda. Gerðarbeiðandi skaut málinu til Hæstaréttar með kæru og krafðist lækkunar á tryggingarfjárhæðum, en málinu var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild brast til kæru þess, sbr. 21. gr., 3. a, laga nr. 57/1962	816
Staðfestur úrskurður setudómara, þar sem hrundið var kröfu um að hann viki sæti. Sjá nánar dómarahæfi	891
Sjó- og verzlunardómur vísaði frá dómi máli, er höfðað var til heimtu kaupkröfu, sem var reist á kjarasamningi stéttarfélaganna á fiskiskipum og Landssambands íslenzkra útvegsmanna, þar sem málið heyrði undir Félagsdóm. Telja varð hins vegar almennum dómstólum rétt að dæma um kröfu þessa, og var dómur sjó- og verzlunardóms, sem kærður hafði verið til Hæstaréttar, af þessum sökum felldur úr gildi og málinu heimvísað	916

Í útburðarmáli hafði gerðarþoli uppi kröfu um frávísun málsins, sem fógætadómur hratt með sérstökum úrskurði. Fógæta bar hins vegar að kveða á um, hvort útburður skyldi fara fram eða ekki, og átti eigi við sérstakur úrskurður um frávísunarkröfu. Að svo vöxnu máli og þar sem lagaheimild brast til að kæra synjun frávísunar, sbr. 21. gr., 1, b, laga nr. 57/1962, var málinu vísað frá Hæstarétti	1090
Krafa nokkurra erfingja um opinber skipti á dánar- og félagsbúi tekin til greina með úrskurði skiptaréttar, enda viðurkennt, að hvorki hafði verið gengið formlega frá skiptum né erfðafjárskattur greiddur og hverjum erfingja rétt að krefjast opinberra skipta samkvæmt 4. gr. skiptalaga nr. 3/1878, þótt aðrir erfingjar séu á það sáttir að skipta sjálfir. Úrskurður þessi var kærður til Hæstaréttar, sem staðfesti hann	1092
Í ofangreindum úrskurði hratt skiptaráðandi kröfu um, að hann viki sæti í málinu, og var sá úrskurður staðfestur, þar sem ekki voru komin fram efnisrök í málinu, er leiddu til þess, að skiptaráðanda bæri að víkja sæti í málinu, sbr. 36. gr. laga nr. 85/1936	1092
Þar sem gervi víxils var í lagi, var felldur úr gildi héraðsdómur um frávísun víxilmáls, sem kærður var til Hæstaréttar, og málinu vísað heim í hérað til efnismeðferðar og dóms. Sjá nánar frávísun, verðtrygging	1097, 1099
Með ákvörðun skiptadóms var einum skuldheimtumanna þrotabús heimilað að höfða mál til riftunar viðskiptasamningi, en sú ákvörðun var kærð til Hæstaréttar. Lagaheimild brast til kæru þess máls, sbr. d-lið, 2. tl., 21. gr. laga nr. 57/1962, og var málinu af þeim sökum vísað frá Hæstarétti	1101
Krafizt var endurupptöku máls fyrir Félagsdómi, en þeirri beiðni var hafnað. Synjun þessari var skotið til Hæstaréttar með kæru. Þar sem lagaheimild brast til kæru málsins, sbr. 21. gr. laga nr. 57/1962 og 67. gr. laga nr. 80/1938, var því vísað frá Hæstarétti	1103
Fógætadómur hrindir með úrskurði kröfu um, að útburðargerð samkvæmt úrskurði skuli ekki ná fram að ganga. Fyrirnefndum úrskurði skotið til Hæstaréttar með kæru, en málinu vísað frá Hæstarétti, þar sem það sætti ekki kæru, sbr. 21. gr., 3, a, laga nr. 57/1962. Kæran vítt, þar sem hún var gersamlega að ófyrirsynju	1113
Staðfestur héraðsdómur um frávísun máls vegna tregðu á framlagningu tiltekinnna gagna. Sjá nánar frávísun	1237
Staðfestur héraðsdómur um frávísun máls vegna rangs varnarþings. Sjá nánar frávísun, varnarþing	1305
Staðfest niðurstaða úrskurðar sjó- og verzlunardóms um málskostnaðartryggingu. Sjá nánar málskostnaður	1338

- Staðfestur úrskurður héraðsdóms um veitingu frests til skila á greinargerð með hliðsjón af 2. mgr. 117. gr. laga nr. 85/1936, unz úrslit lægju fyrir í tilteknu hæstaréttarmáli 1469
- Staðfestur úrskurður skiptadóms, þar sem hrundið var kröfu um, að synja bæri um tiltekna vitnaleiðslu. Sjá nánar vitni 1481

b) Opinber mál.

- Staðfestur úrskurður sakadóms um gæzluvarðhaldsvist. Sjá nánar gæzluvarðhald 690, 692, 694, 697, 1435
- Staðfestur úrskurður sakadóms um framlengingu á gæzluvarðhaldsvist. Sjá nánar gæzluvarðhald 931, 1076, 1078, 1083

Landamerki.

Ágreiningur varð milli Upprekstrarfélags Saurbæjarhrepps í Eyjafjarðarsýslu (U) annars vegar og eigenda Ábæjar og Nýjabæjar með Tinnárseli í Skagafjarðarsýslu (E) hins vegar um landamerki á hálendissvæði. Var deilt um eignarrétt að landsvæði þessu, en ekki upprekstrarrétt. U reisti kröfur sínar á því, að U hefði tekið heimildir á landsvæðinu frá fyrri eigendum jarðanna Möðruvalla og Hóla í Saurbæjarhreppi, sem frá fornu fari hefðu talizt taka yfir landsvæðið. E reistu dómkröfur sínar á afsali fyrir hálfri jörðinni Nýjabæ frá 29. janúar 1464, þar sem landið væri talið vera hluti jarðarinnar. Hvorki U né E færðu fram gögn fyrir fullkominni eignatöku að fornu eða nýju á landsvæði því, sem um var að tefla í málinu. T. d. varð eigi séð, að eigendur Ábæjar og Nýjabæjar með Tinnárseli eða eigendur Möðruvalla og Hóla hefðu fyrrum innt af hendi smölun og fjallskil á landsvæðinu, svo sem eigendum jarða var boðið að gera á jörðum sínum, sbr. Jónsbók, landsleigubálk 49. Yfirlýsingar í afsöllum fyrr og síðar, sem eigi studdust við önnur gögn, nægðu ekki til að dæma öðrum hvorum aðila eignarrétt til öræfalandsvæðis þessa. Voru því kröfur hvorugs aðila í málinu teknar til greina 510

Lausafjárkaup.

Hinn 12. júlí 1961 sendi Frímerkjasala Póst- og símamála-stjórnarinnar (F) B umburðarbréf, þar sem frá því er skýrt, að hinn 18. september 1961 verði gefin út „Evrópu-frímerki 1961“. Frímerkjunum var lýst, getið verðs þeirra og sagt, að pöntun á fyrsta dags umslögum skuli berast fjórtán dögum fyrir útgáfudag. B ritaði F bréf hinn 19. ágúst, þar sem segir m. a., að hann þurfi af þessari útgáfu „á að halda mun meiri eintakafjölda en af öðrum útgáfum“ og að hann „geri ráð fyrir“ að hann „þurfi að nota milli 30.000 og 50.000 samstæður“. Jafnframt spurðist

B fyrir, hvort hann gæti „fengið minni háttar afslátt, t. a. m. 5—10%, við kaup á ofangreindum eintakafjölda“. Þá fór B þess á leit í bréfinu, að F sendi frímerkin til Sendiráðs Íslands í Kaupmannahöfn, þannig að B „gæti vitjað merkjanna á sjálfum útgáfudeginum“. Loks bauðst B til að greiða merkin fyrirfram. Í svarbréfi F frá 25. ágúst 1961 sagði: „Vér höfum móttengið heiðrað bréf yðar, dags. 19. ágúst s.l., varðandi Evrópuútgáfu þessa árs. Vér höfum skráð pöntun yðar á henni, allt að 50.000 samstæður. Vér veitum engan afslátt. Vér getum ekki afgreitt merkin fyrr en á útgáfudeginum“. Leið nú og beið, unz B sendi F með bréfi 15. september 1961, sem henni barst að morgni þess 18. s. m., tvær ávísanir að fjárhæð kr. 576.000.00. F svaraði með símskeyti 18. september, þar sem segir m. a.: „Pöntun yðar á 50.000 samstæðum Evrópufrímerkja er ekki hægt að afgreiða. Frímerkjabirgðir búnar“. F endursendi B nefndar tvær ávísanir með bréfi sama dag. Í málaleitun B 19. ágúst 1961 var frímerkjamagn það, sem hann kvaðst þurfa, eigi fastákveðið, heldur var einungis greint lágmark og hámark þess. Í svarbréfi F frá 25. ágúst 1961 var sagt, að skráð hefði verið hámarks magn það, sem greindi í málaleitun B, og hafnað tilmælum hans um afslátt af kaupverði, afgreiðslustað og afgreiðslutíma. Þar sem slíkt ósamræmi var milli málaleitunar B frá 19. ágúst 1961 og svars F frá 25. ágúst 1961, var B nauðsynlegt, ef hann vildi skuldbinda F áfram samkvæmt bréfi F frá 25. ágúst 1961, að tilkynna F það, svo fljótt sem kostur var. Þetta gerði B ekki, heldur dró tilkynningu sína. Leiddi af þessum tilkynningardrætti B, að F varð laus mála í skiptum þeirra. Af þessum sökum var F sýknuð af bótakröfum þeim, sem B hafði uppi á hendur F

E seldi R skip sitt með afsali 1. september 1964. R krafðist riftunar á kaupum vegna galla, sem hann taldi skipið hafa verið haldið, en E var sýknaður af þeirri kröfu með dómi héraðsdóms, er kveðinn var upp 30. september 1966, þótt þar væri talið, að einhver fúi hefði kominn í skipið fyrir kaupin. Niðurstaða matsgerðar sérfræðinga, sem dómkvaddir voru hinn 23. apríl 1968, var á þá leið, að skipið hefði verið haldið maðkskemmdum, áður en ofangreind kaup áttu sér stað. Í málinu lágu eigi fyrir viðhlítandi gögn eða fullgilt mat um það, hvort eða að hvaða marki R væri fær um að skila hinum seldu hlutum, skipinu ásamt búnaði þess og veiðarfærum svo á sig komnum og förnum sem þeir voru, þá er R varð þess var, að nefnt skip var haldið leyndum löstum, og ef R væri eigi megnugur að skila fjárhlutum þessum í áminnztu horfi, hversu mikilli fjárhæð

næmi rýrnun þeirra í vörzlum hans á þessu tímabili, sbr. 57. og 58. gr. laga nr. 39/1922. Um þessi atriði brast matsgerð, sem sameina mátti nauðsynlegri skoðunargerð samkvæmt 2. gr. siglingalaga nr. 66/1963 um það, hvort skipið var, þá er ágallarnir komu í ljós, talið þess vert, að við það væri gert. Í slíkri matsgerð hefði átt að greina út af fyrir sig, hvað viðgerð á hinum leynda fúa og leyndu maðk-skemmdum hefði kostað. Ef metið væri, að svarað hefði kostnaði að gera við skipið, þegar er hinir leyndu lestir fundust, þurfti matsgerð að liggja fyrir um, hvort skipið væri þess vert, að viðgerð á því borgaði sig fjárhagslega. En í þessu sambandi var þess að geta, að matsgerð frá 9. janúar 1966, sem fram fór í málinu, var eigi fullnægjandi bæði sökum þess, að E var eigi til hennar kvaddur og hún svaraði eigi spurningum um öll þau atriði, sem kanna þurfti. Kröfugerð R í málinu, þar sem eigi var boðin fram lögmæt skil hinna keyptu hluta, gagnasöfnun og málflutningur voru eigi svo rækileg, að málið hefði komið á dómhæft stig. Varð því að ómerkja alla meðferð málsins fyrir héraðsdómi og svo héraðsdóminn og frávísa málinu frá héraðsdómi

241

Með leigumála, dags. 1. september 1961, tók R h/f á leigu Framsóknarhúsið nr. 7 við Fríkirkjuveg í Reykjavík, og hóf R þar rekstur veitingahússins Glaumbæjar. Með samningi 13. og 15. maí 1963 keypti S veitingastaðinn af R ásamt starfsheitum, tilfæringum þeim og innanstokksmunum, sem R hafði notað við rekstur staðarins, svo og leiguréttindum til Framsóknarhússins. Kaupverðið var kr. 3.200.000.00. Kr. 500.000.00 áttu að greiðast út í hönd, kr. 1.000.000.00 voru greiddar með víxlum á þeim tímamörkum, sem í samningi sagði, og kr. 1.700.000.00 áttu að greiðast með jöfnum afborgunum 15. október á ári hverju, í fyrsta sinn 15. október 1964. Þá skyldu rekstrarvörubirgðir þær, sem R átti á staðnum við afhendingu veitingahússins, greiddar honum sérstaklega. Taldi R andvirði þeirra nema kr. 40.000.00, en S viðurkenndi einungis kr. 20.000.00 af þeirri kröfu. R afhenti S veitingastaðinn hinn 15. maí 1963, og hóf S þegar veitingarekstur þar, en afsal var eigi gefið út til S fyrir hinum seldu verðmætum. S lét undir höfuð leggja að inna af hendi kr. 60.000.00 af fé því, sem greiðast átti út í hönd, og hann lét undan fallast að gefa út til handa R veðskuldabréf að fjárhæð kr. 1.700.000.00 með veði í hinum seldu munum. Í stað þess veðsetti S hinn 31. janúar 1964 muni þessa til tryggingar víxilskuld við þriðja aðila. Með úrskurði fógetadóms Reykjavíkur frá 8. ágúst 1964 var tekin til greina krafa húseiganda um útburð á R h/f úr

- veitingahúsinu svo og þeim, er rétt sinn leiddu frá félaginu, þar sem bæði R og S væru í vanskilum með greiðslu húsaleigu fyrir húsnæði veitingahússins. S átti sjálfur mikla sök á því, að húseigandinn hófst handa um útburðarmálið, en R, sem eigi tók til varna í málinu, stóð einnig ábyrgur fyrir niðurlagi úrskurðarins. Eftir uppsögu úrskurðarins samdi S við húseiganda um framhaldandi veitingarekstur í húsnæðinu. Jafnframt fór S áfram með hin umsömdu verðmæti sem sína eign, en synjaði R um frekari greiðslu, þar sem hann taldi þegar greiddar kr. 1.440.000.00 fullnaðargreiðslu. Að svo vöxnu máli mátti R krefja S loka-skila, er honum varð ljóst, að S taldi viðskiptum þeirra lokið. Þótti eðlilegt að setja þetta tímamark hinn 15. október 1964, þá er S átti samkvæmt samningi aðila að greiða fyrstu afborgun af kr. 1.700.000.00 samningsskuldinni. Við ákvörðun fullnaðarskila varð annars vegar að líta á það, hvernig hin seldu verðmæti hefðu nýttzt S, og hins vegar á það, að S varð að taka á sig útburðarskuld R við húseiganda til að ná samkomulagi við hann. Þótti að öllu athuguðu hæfilegt að dæma S til að greiða R alls kr. 1.350.000.00 gegn afsali umræddra verðmæta 278
- J tók út vöru í verzlun G h/f og lét skrifa hana hjá F. Þar sem ekki var í ljós leitt, að J hefði haft umboð F til að kaupa vöru þessa, var J með hliðsjón af ákvæðum 1. mgr. 25. gr. laga nr. 7/1936 dæmdur til að greiða G h/f andvirði vörunnar 490
- E seldi M bifreið hinn 21. júlí 1962. Kaupverðið var kr. 150.000.00, og var greitt í peningum kr. 50.000.00, með fasteignatryggðu veðskuldabréfi kr. 60.000.00 og víxlum, samþykktum af M, kr. 40.000.00. Nefnt veðskuldabréf var gefið út af S og tryggt með 3. veðrétti í húseign á Stokks-eyri. Hafði M fengið bréfið fyrir bifreið, sem hann seldi. Er veðskuldabréfið féll í gjalddaga í fyrsta sinn, stóð S ekki í skilum með afborgunina. Var húsið selt á nauðungaruppbóði og lagt 1. veðréttarhafa út sem ófullnægðum veðhafa. Þar sem veðtrygging veðskuldabréfsins var ekki lengur fyrir hendi, höfðaði E mál á hendur S. Var S dæmdur til að greiða höfuðstól bréfsins auk vaxta og málskostnaðar með dómi uppkveðnum 5. júlí 1965. E höfðaði skaðabótamál á hendur M, þar sem S hefði reynzt með öllu ógjaldfær. Samkvæmt gögnum málsins varð að telja, að í bifreiðakaupunum hefði veðskuldabréfið verið tekið sem fullnaðargreiðsla á hluta andvirðis hinnar seldu bifreiðar. Ef E vildi síðar bera fyrir sig að þessari greiðslu væri áfátt, þar E að skýra M frá því án ástæðulausrar tafar, og því heldur, þar sem verðmæti veðsins hafði borið

á góma við kaupin. Þau voru gerð hinn 21. júlí 1962, en af hálfu E kom umkvörtun ekki fram fyrr en 14. október 1963. Var því krafa, sem E kunni að hafa átt á hendur M, fallin niður fyrir tómlæti, enda voru svik ekki höfð í frammi. Héraðsdómsstefna var birt 23. janúar 1968, og var krafa E því einnig fallin niður fyrir fyrningu, sbr. 1. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905. Samkvæmt þessu var M sýkn-
aður af bótakröfu E 663.

Á árinu 1964 pantaði M h/f og fékk afhenta vél af tiltekinni gerð hjá G h/f. Þegar til kom, gat M h/f ekki haft fyrir-
huguð not af vélinni, og varð ekki af greiðslu kaupverðs. B, framkvæmdastjóri M h/f, og G, forstjóri G h/f, áttu
vorið 1965 viðræður um þessi viðskipti. Kvaðst B ekki minn-
ast þess í þinghaldi 27. febrúar 1967, að í þessum viðræðum
hefði verið samið um ákveðinn gjaldfrest á andvirði vélar-
innar. Hins vegar „hafi hann dregið á það að greiða vél-
ina með það í huga, að Blikksmiðja Akraness myndi
kaupa hana, en eigi hafi orðið úr kaupunum af hálfu blikk-
smiðjunnar“. G h/f ritaði M h/f bréf hinn 8. júní 1966, þar
sem sagði m. a.: „Um miðjan síðastliðinn mánuð gáfuð þér
ákveðið loforð um að koma hingað á skrifstofu vora og
gera þessi viðskipti upp fyrir 28. maí 1966“. Þetta efni
bréfsins var borið undir B í fyrrnefndu þinghaldi og kvað
B þar rétt frá greint, og tók fram í því sambandi, að hann
hefði eigi fengið heimild meðeigenda sinna til greiðslunnar.
Þetta greiðsluloforð var bindandi fyrir M h/f, og var M h/f
samkvæmt því dæmt til að greiða G h/f andvirði vélar-
innar 699.

Með samningi við H h/f hinn 17. júlí 1967 skuldbatt A sig til
að kaupa tilteknar bækur, sem bandaríska fyrirtækið R
flutti til landsins, en fékk H h/f til sölumeðferðar í um-
sýslu, þannig að eignarréttur R til þeirra héldist, unz þær
væru greiddar, enda þótt umsýsluaðilinn kæmi fram sem
seljandi gagnvart kaupanda. A skuldbatt sig til að kaupa
bækurnar fyrir 240 bandaríkjadollara auk 18 dollara sölu-
skatts. A greiddi 24 bandaríkjadollara við undirritun samn-
ingsins, en eftirstöðvarnar, 234 dollara, átti hann að greiða
með jöfnum mánaðarlegum afborgunum, hverri að fjár-
hæð 18 dollara, þar til upphæðin væri að fullu greidd.
Gjalddagi fyrstu afborgunarinnar skyldi vera 1. október
1967, en hinn síðasti 1. október 1968. A greiddi af kaupverð-
inu í íslenskum krónum jafnvirði 78 bandaríkjadollara mið-
að við gengi á greiðsludegi. Höfðaði R síðan mál á hendur
A til heimtu eftirstöðvanna, 180 bandaríkjadollara, með
stefnu, útgefinni 30. janúar 1969. Eins og málið var lagt
fyrir, varð að miða við, að ofangreindir 78 bandaríkja-

dollarar hefðu farið til greiðslu á söluskatti og afgangurinn til R. Söluakostnaður bókanna hér á landi nam samkvæmt gögnum málsins og málflutningi 60 bandaríkjadollurum. Þessi fjárhæð var í eðli sínu greiðsla frá kaupanda, vistföstum á Íslandi, til aðila, sem einnig voru vistfastir hér á landi, en afgangurinn, 120 bandaríkjadollarar, voru í raun réttir greiðsla frá aðilum, vistföstum hér á Íslandi, til aðila vistfastra erlendis, jafnvel þótt hérlendir umsýsluaðili kæmi fram gagnvart A sem seljandi. Að málavöxtum athuguðum og samkvæmt grunnreglum 1. mgr. og 3. mgr. 1. gr. laga nr. 71/1966 var A því dæmdur til að greiða R 60 bandaríkjadollara í íslenskum krónum eftir gengi í Reykjavík hinn 17. júlí 1967 og 120 bandaríkjadollara í íslenskum krónum eftir gengi í Reykjavík á greiðsludegi

708

H keypti af S hlutabréf í E h/f. Við kaupin skuldbatt H sig til að leysa S undan tilteknum víxilskuldbindingum. Í samræmi við þann samning var H dæmdur til að greiða S fjárhæð eins af víxlum þeim, sem þarna var um að ræða og S hafði orðið að leysa til sín. Hins vegar var H sýknaður af kröfu S um greiðslu víxils, sem ekki var getið meðal þeirra víxilskuldbindinga, er H hafði skuldbundið sig til að leysa S frá. Enn fremur var H dæmdur til þess samkvæmt loforði sínu að leysa veð af eignarhluta S í tiltekinni fasteign í Reykjavík. Kröfu S um þessa veðbandslausn varð að jafna til kröfu um peningagreiðslu, og urðu dagsektir því ekki dæmdar, sbr. 2. mgr. 193. gr. laga nr. 85/1936

1213

Haustið 1963 smíðaði Þ 23 glugga fyrir H. Þ lézt hinn 27. nóvember 1967, og höfðaði dánarbú hans (D) mál á hendur H til heimtu andvirðis glugganna með stefnu 6. marz 1968, en andvirði þeirra var kr. 20.799.00. H krafðist sýknu og byggði sýknukröfu sína á því, að Þ hefði tekið tvo glugganna til baka, en eftirstöðvarnar væru að fullu greiddar samkvæmt samningi þeirra með verkfræðistörfum H í þágu Þ. Var slík greiðsla að fjárhæð kr. 5.000.00 viðurkennd. Gegn mótmælum D var ósannað, að kaupin um gluggana tvo hefðu gengið til baka og einnig brast sönnur fyrir því, að H hefði látið Þ í té gagngjald umfram greindar kr. 5.000.00. Umrædd krafa var verzlunarskuld. Fyrningarfrestur hennar hófst því 1. janúar 1964, sbr. 1. mgr. 5. gr. laga nr. 14/1905. Fullt ár var ekki eftir af fyrningarfrestinum, þegar Þ lézt, Lengdist fyrningarfresturinn því um eitt ár frá þeim tíma, sbr. 9. gr. sömu laga. Krafa D var því ófyrnd, og var H gert að greiða D kr. 15.799.00 ..

1375

K, Á og Þ lögðu inn fisk hjá Fiskiðjusamlagi Húsavíkur h/f (F) á árinu 1964. F greiddi þeim samkvæmt verðákvæð-

um Verðlagsráðs sjávarútvegsins, sbr. 5. gr., 1. tl., og 10. gr. laga nr. 97/1961, en þeir töldu sig eiga rétt til hærri verðs og byggðu þá kröfu á 26. gr. félagssamþykktta F. K var ekki hluthafi í F árið 1964. F hafði ekki lofað K hærri verði og ekki gat K reist rétt til hærri verðs á innri reglum F, þeim, er greindi í 26. gr. samþykktanna. Á og Þ voru hins vegar félagar í F 1964, en á aðalfundi 14. desember 1965 voru eigi af þeirra hálfu höfð uppi andmæli gegn ársreikningum F fyrir árið 1964 og arðráðstöfun fyrir það ár. Var þeim af þeim sökum fyrirmunað að vefengja téða ársreikninga og arðráðstöfun í málinu, sem eigi var höfðað fyrr en með stefnu 2. júní 1967. Samkvæmt því var F sýknað af kröfum K, Á og Þ 1443

Leigusamningar.

Seint á árinu 1966 tóku B og I á leigu kjallara Þjóðleikhússins til veitingastarfsemi, Leigutíminn var tvö ár, frá 1. janúar 1967 til 31. desember 1968, en að þeim tíma liðnum skyldi samningurinn framlengjast um eitt ár í senn, væri honum ekki sagt upp með þriggja mánaða fyrirvara. Leigumál-
anum var ekki sagt lausum af leigusala, Þjóðleikhúsinu (Þ), fyrir 1. október 1968, þ. e. með þriggja mánaða fyrirvara, en hinn 27. september það ár, taldi Þ skuld B og I nema kr. 189.860.08, og hinn 6. nóvember s. á., er Þ ritaði þeim B og I og krafðist riftunar á leigusamningnum, taldi Þ skuld þeirra nema kr. 214.860.04, en hinn 15. janúar 1969 krafðist Þ útburðar á starfsemi B og I. Frá því í október 1968 og fram að næstu áramótum tók Þ við greiðslum frá B og I, og var ósannað gegn andmælum þeirra, að Þ hefði gert nokkurn fyrirvara um útburð, er Þ veitti greiðslum þessum viðtöku. Við greind áramót taldi Þ skuld B og I nema kr. 61.031.06, sem Þ færði ekki sönnur á gegn andmælum B og I, að væri eftirstöðvar vangoldinnar húsaleigu. Voru ekki nægileg rök að því leidd, að B og I hefðu um áramót 1968 og 1969 verið í slíkum vanskilum með greiðslu húsaleigu, að útburði varðaði. Var heldur ekki sannað, að B og I hefðu að öðru leyti brotið svo leigumálann, að réttlætti útburð. Var því synjað um útburð, en samkvæmt gögnum, sem lögð voru fram í Hæstarétti, höfðu B og I staðið skil á húsaleigugreiðslum eftir áramót 1968 og 1969 og komið greindri fjárhæð, kr. 61.031.06, í greiðslugeymslu 643

Loforð. Sjá lausafjárkaup, samningar, umboð.

Lóðamörk.

Sýknað af kröfu um, að mörk milli tiltekinna lóða í kaupstað nokkrum yrðu ákveðin með tilteknum hætti og að girðing yrði fjarlægð, þar sem girðingin reyndist á réttum lóðamörkum	1251
---	------

Læknar. Sjá mat og skoðun.

Tveir læknisfróðir menn samdómendur í máli út af broti gegn áfengis- og umferðarlögum	1
---	---

Blóðrannsókn:

Bifreiðarstjórn 1, 14, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 412, 416, 897, 1302,	1330
---	------

Faðerni	348
---------------	-----

Önnur tilvik	1025
--------------------	------

Geðrannsókn	1025
-------------------	------

Getnaðar- og meðgöngutími	348
---------------------------------	-----

Líkamsáverkar	96, 180, 370, 449, 624, 728, 750, 873
---------------------	---------------------------------------

Örorka	96, 449, 624, 728, 750, 873
--------------	-----------------------------

Tveir læknisfróðir menn samdómendur í máli til heimtu vátryggingarfjár vegna manns, sem drukknaði við veiðar ..	188
---	-----

Læknir framkvæmir krufningu á líki manns, er drukknad hafði við veiðar. Í sama máli gerð rannsókn á alkóhólmagni í blóði úr líkinu	188
--	-----

Tveir læknisfróðir menn dómkvaddir til að láta uppi álit um dánarorsök og þátt ölvunar í því sambandi. Álit hinna dómkvöddu matsmanna borið undir Læknaráð	188
--	-----

Læknir gefur í vottorði upplýsingar um mann, sem sakaður var um rán og fleiri afbrot	897
--	-----

Læknir kryfur lík myrts manns	1025
-------------------------------------	------

Læknir skoðar gæzlufanga og lýsir ásigkomulagi hans	1025
---	------

Læknaráð.

Mál út af broti gegn áfengis- og umferðarlögum sent Læknaráði til umsagnar	1
--	---

Borið undir Læknaráð álit dómkvaddra læknisfróðra manna um dánarorsök og þátt ölvunar í því sambandi	188
--	-----

Læknaráð staðfestir álit yfirlæknis á Kleppsspítalanum um geðheilbrigði og sakhæfi manns, er sekur gerðist um mann-dráp af ásetningi	1025
--	------

Lög. Lögskýringar.

Samkvæmt ákvæðum 2. mgr. E-liðar 7. gr. laga nr. 90/1965, sbr.

1. tl. 1. mgr. 15. gr. reglugerðar nr. 245/1963, er hagnaður af sölu fasteignar, sem seljandi hefur eigi átt í fimm ár, ekki skattskyldur, ef hann innan árs kaupir aðra fasteign, sem er jöfn eða hærri að fasteignamati hins selda. Varð

að telja, að regla þessi gildi einnig, þegar um væri að ræða hluta fasteignar	145
Reglur um skattfrelsi eignaauka, sem stafar af aukavinnu íbúðarbyggjanda, eru í E-lið 10. gr., sbr. niðurlagsákvæði E-liðar 7. gr. laga nr. 90/1965. Þar segir, að til tekna teljist ekki eignaauki, „sem stafar af aukavinnu, sem einstaklingar leggja fram utan reglulegs vinnutíma við byggingu íbúða til eigin nota“. Þá segir, að ívilnun þessi falli þó burt, „að því leyti sem vinnan kann að fást endurgreidd með söluhagnaði af íbúðinni skv. E-lið 7. gr.“. Í lagareglu þessari kemur ekki fram, að það skuli skerða ívilnun þessa, að skattþegn hefur áður átt íbúðarhúsnæði. Varð eigi talið, að fjármálaráðherra hefði með niðurlagsákvæðum E-liðar 10. gr. öðlzt heimild til að bjóða með reglugerð skerðingu á ívilnun þessari	153
Tekið fram, að gildi 4. gr. laga nr. 38/1954 takmarkist af ákvæðum 20. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944	305
Endurgjald fyrir ákvæðisvinnu ekki talið ósanngjarnt, sbr. 5. gr. laga nr. 39/1922	335

Lögbann.

Fógetadómur ákvað með úrskurði, að tiltekið lögbann skyldi fara fram gegn tryggingu af hálfu gerðarbeiðanda, sem var ákveðin kr. 500.000.00 vegna lögbanns á hendur öðrum gerðarþola og kr. 3.000.000.00 vegna lögbanns á hendur hinum, en gerðarþolar voru tveir. Gerðarbeiðandi skaut málinu til Hæstaréttar með kæru og krafðist lækkunar á tryggingarfjárhæðum, en málinu var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild brast til kæru þess, sbr. 21. gr., 3. a, laga nr. 57/1962	816
---	-----

Löggiltir endurskoðendur.

Löggiltur endurskoðandi lætur uppi álit í opinberu máli	26
Tveir löggiltir endurskoðendur samdómendur í sjó- og verzlunardómsmáli, er dæmdi skuldaskil aðila út af sölu á veitingastað	278

*Löghald. Sjá kyrrsetning.**Lögmenn. Sjá málflutningur.**Lögreglumenn. Sjá einnig opinberir starfsmenn.*

Á það bent í refsímáli út af nytjastuldi og ölvun við akstur bifreiðar, að fingrafara var ekki leitað í bifreiðinni	14
Talið aðfinnsluvert, að lögreglumenn, sem handtóku mann, er grunaður var um akstur bifreiðar undir áfengisáhrifum,	

- skyldu ekki við handtöku framkvæma leit eftir áfengi í bifreið hans 82
- Bæjarfógeti í kaupstað nokkrum krafðist rannsóknar á ávirðingum lögregluvarðstjórans I. Var í vikið úr starfi um stundarsakir, á meðan rannsóknin stóð yfir, eða frá 1. september 1965 til 31. marz 1966, en að henni lokinni var I leystur frá störfum. Höfðaði I þá skaðabótamál á hendur kaupstaðnum. Ljóst þótti af framburði vitna, að I hafði verið andvígur framkvæmd tiltekinnar löggæzlu á þann hátt, sem lagt var fyrir hann, en hins vegar kom ekki fram, að I hefði neitað að hlýða fyrirmælum yfirmanns síns um framkvæmd hennar. Bar og vitnum saman um, að eftir að lögreglustjóri gaf varðstjórnum skrifleg fyrirmæli um að framfylgja löggæzlu þessari stranglega, hefði I orðið við þeirri skipun. Ekki leiddi sakamálsrannsóknin í ljós gegn eindregnum mótmælum I, að hann hefði haldið uppi við undirmenn sína óhróðri um yfirmann sinn. Þá var ósannað, að framkoma I við undirmenn sína hefði verið aðfinnsluverð. Hins vegar báru tvö vitni, að I hefði ekki brugðið skjótt við, er tilkynnt hafði verið um tiltekinn eldsvoða, og einnig var leitt í ljós, að I sýndi ekki sjálfsagðan viðbragðsflýti í tilefni af hvarfi stúlku nokkurrar í kaupstaðnum. Þessar ávirðingar þóttu þó ekki slíkar, að það réttlætti fyrirvaralausar brottvikingu úr starfi, enda var I ekki gefin áminning og honum gefinn kostur á að bæta ráð sitt. Brottvikning I úr störfum var því ekki studd nægilegum rökum og því ólögmæt. Á hinn bóginn þótti ljóst, að I hefði ekki sýnt þá háttsemi í starfi, er ákjósanleg væri, þegar um væri að ræða lögregluvarðstjóra. Átti I þannig þátt í því, að starfi hans sem lögregluvarðstjóra lauk fyrr en ella, og var til þess litið við ákvörðun fébóta til I, sem þóttu hæfilega ákveðnar kr. 98.000.00 með hliðsjón m. a. af fastakaupi því, sem I hafði haft, kr. 14.000.00 á mánuði, starfsaldri I og svo því, að I hafði notið hálfra launa á meðan fyrrgreind rannsókn í máli hans stóð 305

Lögræði.

Lögráða maður fer með mál ólögráða aðila 110, 370, 505, 671, 780, 782, 1113, 1186, 1189

Lögtak.

Synjað um framgang lögtaks fyrir tilteknum opinberum gjöldum, þar sem álagning þeirra var ekki lögmæt 145, 153

T h/f var gert að greiða stóreignaskatt samkvæmt lögum nr. 44/1957 að fjárhæð kr. 53.210.00. Hinn 2. maí 1961 framkvæmdi fógeti lögtak hjá T h/f í timburþurrkofni til

tryggingar skattskuldinni ásamt vöxtum og kostnaði. Dómveð það, sem þannig skapaðist í nefndum þurrkofni, hélzt, hvað sem leið fyrningu skattkröfunnar almennt, sbr. 3. mgr. 1. gr. laga nr. 14/1905, sem kveður svo á, að veðréttur ónýtist ekki, þótt krafa fyrnist, en undantekningarákvæði nefndrar málsgreinar og svo 4. málsgreinar sömu laga-greinar um fyrningu sjálfsvörzluveðréttar tekur ekki til dómveðs. Samkvæmt þessu var tollstjóranum í Reykjavík f. h. ríkissjóðs rétt að leita fullnustu skattkröfu sinnar ásamt vöxtum og kostnaði með sölu greinds þurrkofns á nauðungaruppboði 225

Að kröfu tollstjórans í Reykjavík f. h. ríkissjóðs var hinn 2. maí 1961 í fógetadómi Reykjavíkur framkvæmt lögtak til tryggingar stóreignaskattsskuld J í íbúð hans á 1. hæð fjölbýlishúss nokkurs í Reykjavík. Með samkomulagi ríkissjóðs og J 17. og 18. janúar 1967 var veðréttur samkvæmt greindu lögtaki færður yfir á aðra íbúð J, sem var á 3. hæð í sama húsi. Í héraði krafðist tollstjórinn í Reykjavík f. h. ríkissjóðs uppboðs á íbúð J á 1. hæð umrædds fjölbýlishúss, en fyrir Hæstarétti á hinn bóginn uppboðs á fyrrnefndri íbúð á 3. hæð. Fjallaði uppboðsdómur því ekki um efni það, sem dómkrafa ríkissjóðs fyrir Hæstarétti tók til. Ljóst mátti vera, að lögtakskrafan, sem hvíldi á íbúð J á 3. hæð í fyrrgreindu fjölbýlishúsi, var sú hin sama skattkrafa, sem þinglýst hafði verið með dómveði í íbúð J á 1. hæð í sama húsi samkvæmt lögtakinu frá 2. maí 1961. Atvik að þessu voru ekki reifuð af hendi málsaðila, og bar uppboðshaldara því að krefjast um þau skýrslina, áður en hann lauk úrskurði á sakarefni. Þar sem uppboðshaldari lét þetta undir höfuð leggjast, var úrskurður uppboðsdóms ómerktur 231

Dæmt, að lögtak skuli fram fara fyrir landsútsvari til Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga 1125

Dæmt, að lögtak skuli fram fara fyrir hækkun á aðstöðugjaldi og kirkjugarðsgjaldi, sem reyndist eiga nægilega stoð í lögum 1408

Lögveð. Sjá og sjóveðréttur.

Lögveð dæmt í bifreið til tryggingar skaðabótum fyrir tjón á munum, sem bifreiðin flutti 1245

Manndráp.

G var flugstjóri hjá Flugfélagi Íslands (FÍ) og hafði verið flugmaður hjá félaginu frá 1. apríl 1946. Í byrjun maímánaðar 1967 fór G ásamt fleiri flugmönnum til starfsþjálfunar vegna kaupa FÍ á nýrri flugvél. G gat ekki sætt

sig við það, að flugþjálfun hans skyldi vera hagað þannig, að henni var ekki lokið, er greindri flugvél var flogið til Íslands hinn 23. júní 1967. Hrapaði G að því að fara við svo búið heim með vélinni í heimildarleysi. Varð það til þess, að G var látinn hætta starfi sínu hjá FÍ, og tók G sér það mjög nærri. G hélt, að J, deildarstjóri hjá FÍ, hefði átt sök á því, að G gat ekki lokið flugþjálfun sinni í tæka tíð, og enn fremur lagt til, að G yrði látinn víkja úr starfi. Ekkert kom þó fram, er renndi stoðum undir þessa skoðun G. G lagði af þessum sökum hatur á J, og jókst það eftir því sem stundir liðu fram. Hvarflaði jafnvel að G í fáein skipti að vinna á J, án þess þó að til þess kæmi. Snerist hugur G mjög um það að komast aftur í starf sitt. Aðfaranótt hins 9. maí 1968 eftir kvöldverðarhóf og neyzlu áfengis hitti G mann, sem hann hafði væntzt að yrði sér hjálplegur í þessu efni, og kvaðst G hafa fengið staðfest, að ekkert hefði verið gert honum til stuðnings. G hélt síðan heim til sín þessa nótt, tók fram skammybyssu, er hann hafði haft undir höndum rúmt ár, og hlóð hana níu skotum. Hélt G síðan til heimilis J í því skyni að hitta hann, og kvaðst G hafa haft byssuna með sér til að skjóta J, ef svo bæri undir. Skaut G svo umsvifalaust á J, þegar hann sá J inni í húsinu og réði honum þannig bana. Ekki þótti fullvíst, að sá ásetningur G að ráða J af dögum hefði verið orðinn til fyrr en aðfaranótt hins 9. maí, en sá ásetningur hefði verið ákveðinn að fullu eigi síðar en þegar G lagði af stað heiman frá sér áleiðis til heimilis J með hlaðna byssu. Varðaði atferli G við 211. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Eigi voru fyrir hendi skilyrði til þess að ákvarða refsingu G með hliðsjón af 4. tl. 74. gr. né 75. gr. sömu laga. Var refsing G ákveðin fangelsi 16 ár. Gæzluvarðhaldsvist G skyldi koma refsingu hans til frádráttar 1025

Mat og skoðun.

Annmarkar á matsgerð:

Matsgerð talin ófullnægjandi, þar sem aðili, sem hagsmuna átti að gæta, var ekki til hennar kvaddur og hún svaraði eigi spurningum um öll þau atriði, sem kanna þurfti 241

Ágreiningur varð um endurgjald til aðila, sem hafði tekið að sér smíði fiskiskips með verksamningi. Tveir sérkunn- áttumenn voru dómkvaddir til að meta eðlilegan bygg- ingarkostnað og hæfilega vexti. Mat þetta varð hins vegar ekki lagt til grundvallar í málinu, þar sem þar var miðað við meðalverð á tækjum og vélum, en ekki þeirra tækja og véla, sem fóru í skipið. Einnig var aðferð við útreikning vaxta ónákvæm 845

- Á árinu 1960 gerðist B aðin að byggingu fjölbýlishúss í Reykjavík. Slitlag á gólfum íbúðar sprakk mjög, og höfðaði hann af því tilefni skaðabótamál, m. a. á hendur arkitektunum GH og GK, sem teiknuðu húsið. Matsgerð sú, dags. 30. apríl 1965, sem B lét framkvæma og reisti kröfur sínar á, var framkvæmd löngu áður en GH og GK var stefnt inn í málið, og var þeim eigi veittur kostur á að gæta hagsmuna sinna við það mat. Þá fór heldur ekki fram neitt mat né könnun staðreynda, er hald var í og varðaði GH og GK sérstaklega, eftir að þeim var stefnt til greiðslu skaðabóta. Var þessi þáttur málsins í grundvallaratriðum óreifaður. Var málsmeðferð og dómur í héraði af þeim sökum ómerktur að því er til GH og GK tók, og málinu vísað að því leyti frá héraðsdómi 1163
- G átti sundmarðahús í Kópavogi. Í máli á hendur ríkissjóði, sem dæmt var af Hæstarétti hinn 12. júní 1964, voru G dæmdar skaðabætur, sem miðaðar voru við það, að sundmarðahúsið hefði orðið G ónothæf eign, eftir að sundmarðaeildi var lagt niður hér á landi samkvæmt lögum nr. 32/1951. Hins vegar var G ekki sviptur eignarrétti sínum til sundmarðahússins með dómi þessum. Samkvæmt mati tveggja dómkvaddra matsmanna frá 14. maí 1965 var verðmæti sundmarðahússins kr. 240.200.00, ef miðað var við verðlag á efni og vinnu að fráðreginni fyrningu. Ef húsið yrði rífið, töldu matsmenn á hinn bóginn, að ekki kæmi til verðs annað en járn og timbur, og töldu þeir þá fjárhæð hæfilega ákveðna kr. 49.500.00. G höfðaði mál á hendur K hinn 20. september 1967 og krafði K um bætur fyrir sundmarðahúsið. Dæmt, að ekki hefðu verið viðhafðir af hendi G neinir tilburðir, sem hald væri í, til að leiða í ljós og sanna, að sundmarðahúsið hefði verið fémæt eign, þá er K lét rífa það. Var tilbúnaði málsins og reifun samkvæmt því svo áfátt, að ómerkja varð héraðsdóminn og alla málsmeðferðina í héraði og vísa málinu frá héraðsdómi 1192

Atvinnutjón:

Tryggingafræðingur metur atvinnutjón 96, 624, 728, 750

Álitsgerðir og matsgerðir og skoðunar um ýmis efni:

Löggiltur endurskoðandi skilar álitsgerð um grundvöll að álagningu tollvörugjalds á framleiðslu fyrirtækis, er ekki hafði greitt lögskipuð gjöld af framleiðslu sinni og brotið gegn bókhaldslögum 26

Í sama máli skila tveir dómkvaddir sérfræðingar, tveir efnaverkfræðingar, álitsgerð um það, hvert hafi á tilteknu

árabili átt að vera framleiðslumagn fullunninnar vöru hjá fyrirtækinu með hliðsjón af hráefnakaupum þess	26
Í sama máli voru sömu menn dómkvaddir til að láta álit uppi um eðlilega rýrnun á framleiðslu umrædds fyrirtækis	26
Í sama máli var leitað álits Verzlunarráðs Íslands á því, hvort vöruskortur hefði verið á tilteknum vörum tiltekið árabil	26
Tryggingafræðingur reiknar út verðmæti ráðskonukaups Lögreglumenn og bifreiðaeftirlitsmenn athuga bifreið, sem olli slysi	92
Tveir sérfróðir matsmenn meta tjón á bifreið, sem varð, þegar þakhluti lenti á henni í hvassviðri	96
Tveir sérkunnáttumenn lýsa gerð þaks, sem fokið hafði og valdið tjóni	117
Leitað álits Verzlunarráðs Íslands á merkingu tiltekins orðalags	117
Tveir sérfróðir menn, málarameistari og úrsmíðameistari, dómkvaddir í skaðabótamáli til að meta tjón á klukku ..	160
Tveir læknisfróðir menn dómkvaddir til að láta uppi álit um dánarorsök og þátt ölvunar í því sambandi	174
Sérfróðir menn láta uppi álit um galla á skipi í máli, er höfðað var til riftunar skipakaupum	188
Starfsmenn Skipaskoðunar ríkisins framkvæma skoðun á skipi í sama máli	241
Þrír sérfróðir menn meta verðmæti innanbúnaðar veitingahúss, hagsmuni af áframhaldandi notkun tiltekinna starfsheita og ágóða af viðskiptavild, tengdri starfsheitunum, í máli um skuldaskil aðila út af sölu á veitingastað	241
Læknir lætur í barnsfaðernismáli uppi álit um getnaðar tíma barns	278
Tveir sérfróðir menn dómkvaddir til að láta uppi álit á því, hvað kosta mundi að bæta úr tilteknum göllum á húseign	348
Sjómælingamaður markar á uppdrátt dýpi við bryggju í skaðabótamáli út af slysi um borð í skipi og gefur um-sögn um málið	360
Bifreiðaeftirlitsmenn skoða bifreið eftir slys	442
Tveir sérfróðir menn um húsbyggingar lýsa galla á fasteign og meta kostnað af úrbótum	449
Tryggingafræðingur reiknar út tjón vegna missis fyrirvinnu	612
Sérkunnáttumenn dómkvaddir til að meta, undir- og yfirmati, tekjumissi vegna dráttar á afhendingu skips	671
Dómkvaddir menn meta tjón á bifreið eftir árekstur	845
	873

Læknir gefur í vottorði upplýsingar um mann, sem sakaður var um rán og fleiri afbrot	897
Tveir menn dómkvaddir í máli út af fiskveiðabroti til að láta uppi álit um öryggi staðarmælinga með ratsjá. Skólastjóri Stýrimannaskólans í Reykjavík markar á sjúkort staði togara samkvæmt mælingum varðsups	1009
Læknir skoðar gæzlufanga og gefur vottorð af því tilefni Sérkunnáttumenn dómkvaddir til að meta, undir- og yfirmati, galla á íbúð og kostnað af úrbótum	1025
Sérkunnáttumenn dómkvaddir til að meta galla á múrverki	1149
Tveir lögfræðingar dómkvaddir til að meta hæfilega þóknun til dómara fyrir dómsrannsókn, sem hann var skipaður til að framkvæma samkvæmt sérstakri umboðsskrá	1163
Sérfróður maður dómkvaddur til athugana á nafnritunum Sérfróðir menn framkvæma matsgerðir í máli út af galla á húsbýggingum o. fl.	1201
	1361
	1394

Áverkar og heilsutjón:

Læknir lýsir líkamsáverkum og heilsutjóni	96, 180, 370, 449, 624, 728, 750, 873, 1025
---	---

Blóðrannsókn:

Bifreiðarstjórn	1, 14, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 412, 416, 897, 1302, 1330
Faðerni	348
Önnur tilvik	1025

Geðheilbrigðis- og sakhæfisrannsókn

Örorka:

Örorkumat framkvæmt af læknum	96, 449, 624, 728, 750, 873
-------------------------------	-----------------------------

Málflutningsmenn. Sjá málflutningur.

Málflutningur.

Málflutningur í opinberu máli hafður skriflegur að ósk saksóknara ríkisins, sbr. 131.—136. gr. laga nr. 82/1961	26
Máli, sem höfðað var til riftunar á skipakaupum, vísað frá héraðsdómi, þar sem gagnasöfnun og málflutningur voru eigi svo rækileg, að málið hefði komið á dómhæft stig ..	241
Máli vísað frá dómi vegna vanreifunar	267
Leyfi veitt til höfðunar barnsfaðernismáls samkvæmt 6. mgr. 211. gr. laga nr. 85/1936	348
Sú málsástæða, að krafa væri fyrnd, talin of seint fram komin, þar sem henni var fyrst hreyft við munnlegan flutning máls	360
Tilkynning um málshöfðun og áskorun til aðila um að ganga	

inn í málið í samræmi við 52. gr. laga nr. 85/1936 talin hafa þýðingu um fjárhæð endurkröfu á hendur greindum aðila	360
Máli vísað frá héraðsdómi, þar sem það átti undir sjó- og verzlunardóm, en var höfðað og rekið fyrir aukadömpingi og bæjarþingi	425
Þ sótti í einu máli á hendur A kröfur, sem áttu að rekja rót sína til framlaga hans sjálfs og tveggja aðila annarra. Hafði Þ fengið framsal tveggja síðastgreindra aðila fyrir kröfum þeirra. Þar sem ekki var talin ástæða til að ætla, að réttarfarsþyngsli hlytust af málsmeðferð þessari, var felldur úr gildi héraðsdómur, sem hafði vísað frá dómi kröfum þeim, sem framsalið tók til, og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og dómsálagningar	432
Ekki talin efni til að sinna kröfu umboðsmanns aðila um réttarfarssekt á hendur umboðsmanni gagnaðila vegna tiltekinna ummæla hans. Í sama máli dæmt, að ekki væru efni til að sinna kröfu umboðsmanns aðila um að tiltekin ummæli í kærðum úrskurði yrðu átalín	464
Áfrýjandi hafði uppi hærri fjárkröfu fyrir Hæstarétti en gerð var í héraði, án þess að efni væru til að leyfa þá hækkun samkvæmt 45. gr. laga nr. 57/1962	624
Mál höfðað sem áskorunarmál, en síðan rekið í samræmi við 9. gr. laga nr. 49/1968	708
Ekki talin efni til að sinna málsástæðu, þar sem hún var ekki studd neinum haldbærum rökum og auk þess ekki verið höfð uppi í máli milli sömu aðila, er áður hafði verið dæmt	780
Á og J höfðu uppi fjárkröfur á hendur B og JS, sem urðu til efni málaferla milli þeirra. Voru B og JS sýknaðir af greindum fjárkröfum með dómi héraðsdóms hinn 31. október 1967 og dómi Hæstaréttar hinn 15. maí 1968. Á og J höfðuð mál af nýju á grundvelli nýrrar málsástæðu. Þar sem Á og J gátu komið að málsástæðu þessari í fyrra málinu, og var þá jafnframt gefið sérstakt tilefni til þess af hálfu B og J, var málinu vísað ex officio frá dómi samkvæmt 2. mgr. 196. gr. laga nr. 85/1936	790
B áfrýjaði fjárnámsgerð til Hæstaréttar, en hann var ekki aðili máls þessa í héraði. Í stefnu og greinargerð fyrir Hæstarétti kvaðst B áfrýja málinu „sem meðalgöngumaður“, án þess að greina á hverju aðild hans að málinu byggðist. Þar sem B færði engin gögn fram fyrir því, að hann ætti aðild málsins, voru stefndu í málinu sýknaðir af kröfum hans ..	843
Tekið fram, að mál hafi lítt verið reifað af hálfu umboðsmanns áfrýjanda fyrir Hæstarétti	1104
Kæra máls vitt, þar sem hún var gersamlega að ófyrirsynju ..	1113
Sú málsástæða, að bótakrafa væri fyrnd, var fyrst höfð uppi	

- við munnlegan flutning máls og talin of seint fram komin 1163
- G höfðaði mál á hendur S og I til greiðslu skuldar eftir eignarhlutföllum S og I í tiltekinni húseign. Kröfur þessar samrýmdust ekki ákvæðum 88. gr. laga nr. 85/1936, og voru því kröfur G fyrir héraðsdómi ódómhæfar. Var héraðsdómur og meðferð málsins í héraði af þeim sökum ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi 1186
- Með dómi héraðsdóms, uppkveðnum 25. júlí 1968, var H gert að greiða R þóknun fyrir verk, sem R hafði unnið samkvæmt samningi fyrir H. Samkvæmt kröfu R var síðan gert fjárnám í eign H hinn 30. ágúst 1968. H áfrýjaði bæði héraðsdóminum og fjárnámsgerðinni til Hæstaréttar, en R gagnáfrýjaði af sinni hendi. Er málið var tekið til munnlegs málflutnings í Hæstarétti, var eigi sótt þing af hálfu H, og var mál hans, aðalsök, á hendur R þá fellt niður. Var héraðsdómur og fjárnámsgerðin staðfest, en R fyrirgerði áfrýjunarrétti til heimtu hærri fjárhæðar en héraðsdómur dæmdi, þar sem hann gerði ekki við fjárnamið fyrirvara um áfrýjun af sinni hálfu. H hafði áfrýjað málinu, áður en R tók út áfrýjunarstefnu sína, og var þá ástæða til, að R áfrýjaði málinu til staðfestingar héraðsdómi. Var því rétt, að H greiddi málskostnað fyrir Hæstarétti 1205
- Máli vísað frá héraðsdómi meðal annars vegna þess, að sóknaraðili gaf eigi aðillaskýrslu fyrir dómi 1233
- Löghald og fjárnám var gert í tiltekinni fasteign fyrir dóm-skuld H. Á, eiginkona H, áfrýjaði löghaldinu og fjárnáminu, þar sem fasteignin væri séreign hennar eða að minnsta kosti hjúskapareign. Af hálfu Á og H var ekki freistað að gera fullnægjandi grein fyrir þeim fjármunum, sem varið var til að reisa umrætt hús. Sjálf komu þau ekki fyrir dóm til að gefa glöggar skýrslur um það efni, eins og þeim bar, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936. Var málið því svo vanreifað af þeirra hálfu, að því var vísað frá Hæstarétti 1278, 1281
- Í innsetningarmáli var ágreiningur með aðilum um eignarrétt að hryssu. Gagnaöflun var mjög áfátt í málinu, þar sem aðilar höfðu hvorki komið fyrir dóm né vitni verið leidd um meginatriði málsins. Voru því ekki skilyrði til að beita innsetningargerð, og auk þess tekið fram, að réttara væri að reka slíkt mál sem þetta fyrir hinum almennu dómstólum 1307
- Með dómi sjó- og verzlunardóms var útgerðarmaðurinn H dæmdur til að greiða M skuld, er stafaði af starfi M sem háseta á skipi H. Fyrir Hæstarétti lagði H fram ýmis gögn, sem mótmælt var af hálfu M sem of seint fram komnum.

Gögnum þessum var ekki gaumur gefinn, þar sem H var í lófa lagið að færa þau fram í héraði, sbr. 110. gr., sbr. 111. gr. laga nr. 85/1936. Þar sem héraðsdómurinn var í samræmi við þau gögn, sem lögð voru fram í héraði, var hann staðfestur	1342
Frestur veittur til skila á greinargerð með hliðsjón af 2. mgr. 117. gr. laga nr. 85/1936, unz úrslit lægju fyrir í tilteknu hæstaréttarmáli	1469

Málshöfðun. Sjá ákæra, málflutningur.

Málskostnaður.

G var í héraðsdómi dæmdur til að greiða S, starfsmanni sínum, eftirstöðvar kaups og kaup vegna uppsagnarfrests. G áfrýjaði dóminum og fjárnámi, sem gert var samkvæmt honum, og gagnáfrýjaði S þá til staðfestingar. Aðalsök var felld niður vegna útivistar aðaláfrýjanda (G), sem var dæmdur til greiðslu málskostnaðar, þar sem málsskot hans veittu tilefni til áfrýjunar af hendi S	5
Á sínum tíma var dómur sakadóms í tilteknu refsímáli ómerktur í Hæstarétti, sem kvað svo á í dómi sínum, að kostnaður af áfrýjun málsins skyldi greiddur úr ríkissjóði. Er málið var dæmt öðru sinni í sakadómi, voru saksóknar- og málsvarnarlaun fyrir sakadómi ákveðin fyrir málið í heild	26
Máli gagnáfrýjað og krafizt hækkunar á tildæmdum málskostnaði í héraði, en staðfestingar héraðsdóms að öðru leyti ..	57
G og H höfðu staðfest, að þeir hefðu selt fyrir J s/f tiltekið magn af skreið, en ekki varð af sölu nokkurs hluta vegna mótmæla frá kaupendum í tilefni af því, sem þeir höfðu þegar fengið. J s/f höfðaði mál á hendur G og H til heimtu skaðabóta vegna vanefnda þeirra á sölu þeirrar skreiðar, sem eftir var, en þeir voru sýknaðir af þeim kröfum, þar sem J s/f lét ekki fara fram mat á þeirri skreið, þótt tilefni væri til. G og H kröfðust heldur ekki könnunar og mats á eftirstöðvunum, þá er tilefni gafst. Var málskostnaður felldur niður af þeim sökum, bæði fyrir héraðsdómi og Hæstarétti	65
Áfrýjandi vinnur mál fyrir Hæstarétti, en málskostnaður felldur niður, bæði í héraði og fyrir Hæstarétti, þar sem þingsókn féll niður af hans hendi fyrir héraðsdómi	131
Eigandi bifreiðar krafði annan bifreiðareiganda um skaðabætur vegna áreksturs milli bifreiða þeirra. Sýknað var af þeirri kröfu, og var stefnanda gert að greiða málskostnað fyrir héraðsdómi með tilvísun til 1. mgr. 177. gr. laga nr. 85/1936	169
Umboðsmaður þýzks fyrirtækis, er hafði fengið skrásett tiltekið vörumerki hér á landi, höfðaði mál á hendur umboðsmanni	

bandarískis fyrirtækis, er einnig hafði fengið skrásett hér ákveðið vörumerki, sem þýzka fyrirtækið taldi fara í bága við rétt sinn. Að kröfu umboðsmanns bandaríska fyrirtækisins var þýzka fyrirtækinu gert að setja tryggingu fyrir málskostnaði, sbr. 183. gr. laga nr. 85/1936	265
Héraðsdómur lætur undir höfuð leggjast að kveða á um greiðslu málskostnaðar í samræmi við ákvæði 174. gr. laga nr. 85/1936	442
H h/f, Hellu á Rangárvöllum, höfðaði mál á hendur E, sem var til heimilis að Háaleitisbraut 30 í Reykjavík. Af hálfu E var þess krafizt, að H h/f yrði gert að setja tryggingu fyrir greiðslu væntanlegs málskostnaðar. Þeirri kröfu var hafnað, þar sem ekki var sannað, að ákvæði 183. gr. laga nr. 85/1936, 12. gr. laga nr. 18/1949 eða laga um gjafsókn skylduðu H h/f til að setja þessa málskostnaðartryggingu	798
Með dómi héraðsdóms, uppkveðnum 25. júlí 1968, var H gert að greiða R þóknun fyrir verk, sem R hafði unnið samkvæmt samningi fyrir H. Að kröfu R var síðan gert fjárnám í eign H hinn 30. ágúst 1968. H áfrýjaði til Hæstaréttar, en R gagnáfrýjaði af sinni hendi. Er málið var tekið til munnlegs máflutnings í Hæstarétti, var eigi sótt þing af hálfu H, og var mál hans, aðalsök, á hendur R þá fellt niður. Var héraðsdómur og fjárnámsgerðin staðfest, en R fyrirgerði áfrýjunarrétti til heimtu hærri fjárhæðar en héraðsdómur dæmdi, þar sem hann gerði ekki við fjárnámið fyrirvara um áfrýjun af sinni hálfu. H hafði áfrýjað málinu, áður en R tók út áfrýjunarstefnu sína, og var þá ástæða til, að R áfrýjaði málinu til staðfestingar héraðsdómi. Var því rétt, að H greiddi málskostnað fyrir Hæstarétti	1205
Við þingfestingu máls út af lögmæti vörumerkis var þess krafizt af hálfu stefnda, sem var brezkt fyrirtæki, að stefnandi málsins, bandarískt fyrirtæki, setti málskostnaðartryggingu. Féllst sjó- og verzlunardómur á það í úrskurði, sem síðan var kærður til Hæstaréttar. Staðfesti Hæstiréttur niðurstöðu sjó- og verzlunardóms, þar sem ekki var í ljós leitt, að fullnægt væri skilyrðum 2. mgr. 183. gr. laga nr. 85/1936 fyrir því, að bandaríska fyrirtækið væri undanþegið ákvæði 1. mgr. sömu greinar um tryggingu vegna málskostnaðar	1338
Tekið fram, að samkvæmt 5. tl. 2. mgr. 175. gr. laga nr. 85/1936 bæri að telja kröfu um greiðslu matskostnaðar með málskostnaði	1394
Aðila, sem dæmdar voru skaðabætur úr ríkissjóði fyrir gæzluvarðhald að ósekju, tildæmdur málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti samkvæmt 154. gr. laga nr. 82/1961	1452

- I og F höfðu uppi kröfur á hendur E, en samkvæmt gögnum málsins var um að ræða hluta af kröfu M h/f. Ekki komu fram heimildir frá hlutafélaginu til handa I og F til fjárheimtunnar, og áttu I og F samkvæmt því eigi aðild að málinu. Var E þess vegna sýknuð, en þar sem E sótti eigi þing í héraði, var E dæmd til greiðslu málskostnaðar, bæði í héraði og fyrir Hæstarétti 1467
- Í skaðabótamáli var málatilbúnaður rangur á hendur tilteknum aðila, og var málinu frávísað að því er hann varðaði. Málskostnaður var hins vegar látinn niður falla, þar sem eigi voru hafðar uppi varnir á hinum ranga málatilbúnaði 1492

Miskabætur. Sjá skaðabætur.

Nauðungaruppböð.

- T h/f var gert að greiða stóreignaskatt samkvæmt lögum nr. 44/1957 að fjárhæð kr. 53.210.00. Hinn 2. maí 1961 framkvæmdi fógeti lögtak hjá T h/f í timburþurrkofni til tryggingar skattskuldinni ásamt vöxtum og kostnaði. Dómveð það, sem þannig skapaðist í nefndum þurrkofni, hélzt, hvað sem leið fyrningu skattkröfunnar almennt, sbr. 3. mgr. 1. gr. laga nr. 14/1905, sem kveður svo á, að veðréttur ónýtist ekki þótt krafa fyrnist, en undantekningarákvæði nefndrar málsgreinar og svo 4. málsgreinar sömu lagagreinar um fyrningu sjálfsvörsluveðréttar tekur ekki til dómveðs. Samkvæmt þessu var tollstjóranum í Reykjavík f. h. ríkissjóðs rétt að leita fullnustu skattkröfu sinnar ásamt vöxtum og kostnaði með sölu greinds þurrkofns á nauðungaruppböði 225
- Að kröfu tollstjórans í Reykjavík f. h. ríkissjóðs var hinn 2. maí 1961 í fógetadómi Reykjavíkur framkvæmt lögtak til tryggingar stóreignaskattsskuld P í íbúð hans á 1. hæð fjölbýlishúss nokkurs í Reykjavík. Með samkomulagi ríkissjóðs og J 17. janúar 1967 var veðréttur samkvæmt greindu lögtaki færður yfir á aðra íbúð J, sem var á 3. hæð í sama húsi. Í héraði krafðist tollstjórinn í Reykjavík f. h. ríkissjóðs uppböðs á íbúð J á 1. hæð umrædds fjölbýlishúss, en fyrir Hæstarétti á hinn bóginn uppböðs á fyrrnefndri íbúð á 3. hæð. Fjallaði uppböðsdómur því ekki um efni það, sem dómkrafa ríkissjóðs fyrir Hæstarétti tók til. Ljóst mátti vera, að lögtakskrafan, sem hvíldi á íbúð J á 3. hæð í fyrrgreindu fjölbýlishúsi, var sú hin sama skattkrafa, sem þinglýst hafði verið með dómveði í íbúð J á 1. hæð í sama húsi samkvæmt lögtakinu frá 2. maí 1961. Atvik að þessu voru ekki reifuð af hendi málsaðila, og bar uppböðshaldara því að krefjast um þau skýrslna, áður en hann lauk úrskurði á sakarefni. Þar sem uppböðshaldari lét þetta

undir höfuð leggjast, var úrskurður uppboðsdóms ómerktur
 Hinn 9. ágúst 1967 var tekið fyrir í uppboðsdómi að selja á
 nauðungaruppboði íbúð í eigu H til lúkningar opinberum
 gjöldum. Hinn 31. ágúst 1967 voru gerð boð í eignina, og
 hinn 21. nóvember sama árs gaf uppboðshaldari út upp-
 boðsafsal fyrir eigninni. H skaut málinu til Hæstaréttar
 með stefnu 9. október 1968, að fengnu áfrýjunarleyfi 24.
 september 1968. Samkvæmt 2. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949,
 sbr. 1. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962 er áfrýjunarfrestur
 uppboðsgerðar 4 vikur frá lokum gerðar, en dómsmála-
 ráðherra má þó leyfa áfrýjun næstu 3 mánuði frá sama
 tíma, ef sérstaklega stendur á. Áfrýjunarfrestur var því
 liðinn, er áfrýjunarstefna var gefin út, og lagaheimild brast
 til útgáfu áfrýjunarleyfis, þegar það var veitt. Var málinu
 af þessum sökum vísað frá Hæstarétti 345

**Með dómi bæjarþings Reykjavíkur, sem kveðinn var upp á ár-
 inu 1967, voru Ó og F dæmdir til að greiða þýzka fyrir-
 tækinu L in solidum 20.761.94 vestur-þýzk mörk ásamt
 vöxtum og kostnaði. Hinn 13. október 1967 gerði L fjárnám í
 flatningsvél í eigu Ó og J fyrir dómkröfunni ásamt kostnaði.
 Höfðaði L síðan mál með uppboðsauglýsingu, er fyrst var
 birt 21. febrúar 1968, og gerði kröfu um sölu flatningsvélar-
 innar á nauðungaruppboði til lúkningar eftirstöðvum dóm-
 skuldarinnar, en þeir Ó og J höfðu innt eftirtaldar greiðsl-
 ur af hendi: 1. Kr. 150.000.00, greiddar 24. október 1967.
 Fjárhæð þessi var yfirfærð hinn 23. desember 1967 með
 8.282.55 vestur-þýzkum mörkum, en áður hafði verið dregið
 frá málskostnaður, bankapóknun og leyfisgjald. 2. Peningar
 og ávisun á geymslufé, samtals kr. 47.500.00, sem afhent
 var í janúar 1968 og yfirfært hinn 16. febrúar 1968 með
 3.342.35 vestur-þýzkum mörkum. 3. Greiðsla á uppboðs-
 þingi 29. febrúar 1968, kr. 10.547.90 í reiðufé og afhending
 til uppboðsdómara á sparisjóðsbók með kr. 85.000.00 inn-
 stæðu, sem Ó og J þó mótmæltu að yrði afhent L. 4. Kr.
 1.720.00, sem greiddar voru á uppboðsþingi hinn 4. marz
 1968. 5. Kr. 1.583.00, sem greiddar voru á uppboðsþingi
 hinn 6. nóvember 1968. 6. Kr. 7.00, sem Ó og J greiddu
 hinn 14. maí 1969 upp í kröfur L og töldu þær þar með að
 fullu greiddar. Ágreiningur var með L og Ó og J um það
 í fyrsta lagi, á hvaða gengi bæri að reikna kr. 150.000.00
 greiðsluna, hvort lögmanni L hefði verið heimilt að taka
 málflutningsþóknun og annan kostnað af síðastnefndri
 greiðslu og hvort L hefði verið heimilt að láta greiðslur
 ganga upp í áfallna vexti. Þar sem málinu var ekki gagn-
 áfrýjað af hálfu Ó og J, var staðfest úrlausn uppboðs-
 dómara um þessi atriði, og þar samkvæmt því að miða**

við, að hinn 31. desember 1967 hefði verið ógreitt af dómkröfum L 11.084.59 vestur-pýzk mörk. Í öðru lagi var ágreiningur um greiðslur þær, sem fóru samkvæmt framansögðu fram hinn 29. febrúar 1968. L fékk ekki fé það, sem var í sparisjóðsbókinni. Jafngilti afhending hennar ekki greiðslu upp í uppboðskröfu L, sbr. ákvæði 41. gr. laga nr. 93/1933, og gat því fé það, sem þarna var um að ræða, ekki komið til frádráttar kröfum L. Af reiðufénu, kr. 10.547.90, var L heimilt að taka fyrst eftirstöðvar málskostnaðar, kr. 870.80, en kr. 9.727.10 skyldu renna til greiðslu höfuðstóls kröfu L miðað við sölugengi vestur-pýzkra marka í Reykjavík á greiðsludegi, en 100.00 vestur-pýzk mörk jafngiltu þá kr. 1.424.95. Í þriðja lagi var ágreiningur um leyfisgjald og bankapóknun vegna þeirrar fjárhæðar, sem yfirfærð var hinn 23. desember 1967, eins og að framan greinir. Var ekki ákveðið uppboð til lúkn-ingar fjárhæðum þessum, þar sem Ó og J var rétt að greiða skuld þá, sem málið fjallaði um, með krónum, miðað við sölugengi vestur-pýzkra marka á greiðsludögum. Fjárhæðir þær, sem Ó og J greiddu L 4. marz 1968, 6. nóvember 1968 og 14. maí 1969, bar að reikna sem greiðslu á kröfum L miðaða við sölugengi vestur-pýzkra marka á greiðsludögum. Ógreiddur höfuðstóll kröfu L nam því 7.233.57 vestur-pýzkum mörkum hinn 1. desember 1968 og ógreiddir vextir 468.50 vestur-pýzkum mörkum, en frá þeirri fjárhæð bar að draga 0.32 vestur-pýzk mörk, jafnvirði þeirra kr. 7.00, sem greiddar voru 14. maí 1969. Bar þess vegna að leyfa nauðungaruppboð á hinni fjárumdu eign til lúkn-ingar vestur-pýzkum mörkum 7.701.75 auk 1% vaxta á mánuði af vestur-pýzkum mörkum, 7.233.57 frá 1. desember 1968 til greiðsludags í íslenskum krónum eftir gengi í Reykjavík á greiðsludegi, svo og ógreiddum uppboðskostnaði

763

Hinn 31. maí 1968 var v/b H seldur á nauðungaruppboði í uppboðsdómi. Hæstbjóðandi varð F h/f, og var gefið út uppboðsafsal til félagsins hinn 23. september s. á. Áður en uppboðsafsal var gefið út fyrir bátnum, var þörf á að semja frumvarp að úthlutunargerð uppboðsandvirðis samkvæmt 34. gr. laga nr. 57/1949 um nauðungaruppboð og gefa uppboðsaðilum kost á að taka afstöðu til frumvarpsins. Þar sem uppboðsdómari lét það undir höfuð leggjast, var úthlutunargerðin og uppboðsafsalið úr gildi fellt. Húshluti var seldur á nauðungaruppboði ásamt lóðarréttindum, en eign þessi var sameign E og þriggja systra hans, G, M og S. E skaut uppboðsgerðinni til Hæstaréttar og krafðist þess, að hún yrði úr gildi felld. G, M og S voru

776

aðilar uppboðsmálsins í héraði, sbr. 2. tl. 8. gr. laga nr. 57/1949, og hefði efnisdómur í Hæstarétti og bundið þær. Þeim var hins vegar ekki stefnt fyrir Hæstarétt, og varð af þeim sökum að vísa málinu frá Hæstarétti	1189
M gerði kröfu um greiðslu af uppboðsandvirði m/s B, en hann hafði verið skipverji á skipinu. Uppboðsdómarinn hratt þessari kröfu M, en ákvað að greiða skyldi lögmanni hans tiltekna fjárhæð af uppboðsandvirði vegna starfa hans í þágu M, en lögmaðurinn var ekki aðili málsins. Þessi meðferð var löglaus, og var úrskurður uppboðsdóms samkvæmt því ómerktur og málinu vísað heim í hérað til úrskurðar af nýju	1345
G var eigandi húseignar. Hinn 30. marz 1968 gerði G kaupsamning um fasteign þessa við J, en afsal gaf G ekki út til J fyrr en 6. ágúst s. á. Hinn 9. júlí 1968 lét I gera fjárnám í fasteign þessari fyrir dómsskuld á hendur G, og lét I þinglýsa fjárnámi þessu hinn 10. sama mánaðar. Þar sem eignarrétti J var fyrst þinglýst hinn 22. október 1968, varð hann að víkja fyrir fjárnámsrétti I, sbr. 2. mgr. 46. gr. laga nr. 19/1887. Varð J af þeim sökum að hlíta því, að fasteignin yrði seld á uppboði til lúkningar fjárnámskröfu I	1414

Nytjastuldur.

Sýkna af ákæru um nytjastuld á bifreið	14
B tók ásamt M lögreglubifreið í heimildarleysi, sem M ók síðan um kauptún nokkurt og nágrenni þess. Brot B varðaði við 1. mgr. 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 1. gr. laga nr. 20/1956, og var honum dæmt varðhald sextíu daga	20
Aðfaranótt hins 3. janúar 1968 var H á ferli um götur Kaupmannahafnar, þar sem hann gerðist sekur um rán og tilraun til ráns. H tók reiðhjól að ófrjálsu og notaði það á ferð sinni. Ekki var sannað, að H hefði tekið reiðhjólið í þeim tilgangi að kasta eign sinni á það, en H skildi það eftir á stað, þar sem það var auðfundið. Atferli þetta varðaði við 2. mgr. 259. gr., sbr. 2. tl. 5. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, en eigi við 244. gr. sömu laga, eins og greindi í ákæru. Krafa um málshöfðun hafði hins vegar ekki komið fram af hálfu eiganda reiðhjólsins, og varð H því ekki refsað fyrir þetta brot sitt, sbr. 4. mgr. 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940	897
Hinn 29. maí 1968 tók G vörubifreið í heimildarleysi og ók henni, unz hann var stöðvaður af lögreglu. Atferli G varðaði við 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 1. gr. laga nr. 20/1956	1302

Opinber mál.

Framhaldsrannsókn fer fram eftir uppsögu héraðsdóms 10, 14,	
20, 23, 26, 88, 211, 215, 403, 416, 897, 1009, 1266, 1330, 1333	
Tveir lækisfróðir menn skipaðir samdómendur í sakadómi, er dæmir mál út af broti gegn áfengis- og umferðarlögum	1
E var ákærður fyrir nytjastuld á bifreið og ölvun við akstur hennar. Tvö vitni höfðu séð mann aka bifreiðinni. Prófun á því, hvort E væri maður sá, er vitnin höfðu séð, var hagað með þeim hætti, að fyrir þau voru lögð þrjú ökuskirteini með myndum af eigendum þeirra, þar á meðal af E. Þessi aðferð var brýnt brot á ákvæðum 2. mgr. 2. tl. 35. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961. En eftir nefndu ákvæði bar að haga prófuninni þannig, að hvoru vitninu um sig væri sýndur E í hópi manna, sem það þekkti ekki áður og allir væru líkt á sig komnir sem E. Samkvæmt skýrslum málsins virtust og myndirnar hafa verið lagðar fyrir vitnin saman og umsögn þeirra um myndirnar fengin í viðurvist hvors annars, en slík prófun vitna er andstæð upphafsákvæði 3. mgr. 102. gr. sömu laga	14
Dómur sakadóms í opinberu máli var ómerktur í Hæstarétti, sem kvað svo á í dómi sínum, að kostnaður af áfrýjun málsins skyldi greiddur úr ríkissjóði. Er málið var dæmt öðru sinni í sakadómi, voru saksóknar- og málsvarnarlaun ákveðin fyrir málið í heild	26
Að ósk saksóknara ríkisins var málflutningur í opinberu máli skriflegur samkvæmt 131.—136. gr. laga nr. 82/1961	26
Ósk borin fram um það í opinberu máli, með tilvísun til 89. gr. laga nr. 82/1961, að tiltekinn maður beri eigi vitni	26
Húsleit gerð samkvæmt dómsúrskurði í opinberu máli að bókhaldsgögnum í fyrirtæki og á heimili ákærða	26
Talið aðfinnsluvert, að lögreglumenn, sem handtöku mann, er grunaður var um akstur bifreiðar undir áfengisáhrifum, skyldu ekki við handtöku framkvæma leit eftir áfengi í bifreið hans	82
Athugasemd gerð við það, að í héraðsdómi var ákærða mælt sektarrefsing, enda þótt brot hans væri þar réttilega fært til 4. mgr. 25. gr. laga nr. 26/1958	88
Vittur óhæfilegur dráttur á rekstri refsímals	219, 416
Samkvæmt viðurkenningu G fyrir dómi þótti sannað, að hann hefði gerzt sekur um ölvun við bifreiðarakstur, þar sem afturhvarf G frá þeim framburði síðar gat ekki breytt sönnunarmati dómsins í því efni. Hins vegar hafði niðurstaða blóðrannsóknar, sem framkvæmd var tæpum sólarhring eftir akstur G og sýndi reducerandi efni, er samsvöruðu 1.60% af alkóhóli, ekki neina þýðingu við ákvörðun sektar eða sýknu G, enda stóð óhrakinn sá framburður	

G, að hann hefði neytt áfengis á þeim tíma	412
Staðfestir úrskurðir sakadóms um gæzluvarðhald 690, 692, 694, 697, 931, 1076, 1078, 1083, 1435	
Staðfestur úrskurður sakadóms um geðrannsókn	1078
Tekið fram, að opinbert mál til refsingar fyrir brot á skipu- lags- og byggingarlöggjöf með kröfu um brottflutning húss væri réttilega höfðað af hálfu ákærvaldsins með ákæruskjali	820
Akstur undir áfengisáhrifum nægilega sannaður með játningu ákærða fyrir lögregluvarðstjóra og niðurstöðu blóðrann- sóknar, þrátt fyrir neitun hans fyrir dómi	897
Í sama máli var ákærða ekki gerð refsing fyrir brot hans gegn 2. mgr. 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 2. tl. 5. gr. sömu laga, þar sem krafa var ekki komin fram um það frá réttum aðila, sbr. 4. mgr. 259. gr. sömu laga ..	897
Áfrýjun refsímáls tók aðeins til annars af tveimur mönnum, sem ákærðir voru og sakfelldir í héraðsdómi, þar sem hinn hafði látizt eftir að héraðsdómur gekk	935
Eftir uppsögu héraðsdóms í máli út af fiskveiðabroti voru dóm- kvaddir tveir sérkunnáttumenn til að láta uppi álit um ör- yggi staðarmælinga með ratsjá og skólastjóri Stýrmanna- skólans í Reykjavík fenginn til að marka á sjókort staði togarans samkvæmt mælingum varðskips. Skipstjórnar- menn varðskipsins koma og fyrir dóm eftir uppsögu hér- aðsdóms til frekari skýrslugjafar	1009
Þrír sakadómarar dæma refsímál í sakadómi Reykjavíkur	1025
Krafizt var upptöku ávinnings, sem H hafði haft af brotum sínun. Ekki var tilgreind fjárhæð, enda leiddi rannsókn ekki í ljós, hver ávinningur hefði orðið. Fullnægði ákæra að þessu leyti ekki ákvæðum 115. gr. laga nr. 82/1961, og var þessari kröfu vísað frá dómi	1312
Við leit tollvarða í skipinu V fundust þar tvær þvottavélar. Leitt var í ljós, að eigendur þeirra voru þeir S og SK. Ósannað var, að E, skipstjóri á V, hefði vitað eða haft nokkra aðstöðu til að vita um flutning þvottavélanna með skipinu. Var E samkvæmt því sýknaður af ákæru um brot gegn 42. gr., sbr. 22. gr. laga nr. 68/1956 og 34. gr. til 36. gr., sbr. 102. gr. reglugerðar nr. 41/1957. Þar sem ákæru- valdið gerði ekki kröfu um upptöku þvottavélanna á hendur eigendum þeirra, varð upptaka eigi dæmd í málinu, enda þótt heimil væri samkvæmt 38. gr. laga nr. 68/1956	1333
Bætur dæmdar fyrir gæzluvarðhald að ósekju. Sjá gæzluvarð- hald, skaðabætur	1452

Opinberir starfsmenn.

Bæjarfógeti í kaupstað nokkrum krafðist rannsóknar á ávirk-

ingum lögregluvarðstjórans I. Var I vikið úr starfi um stundarsakir, á meðan rannsóknin stóð yfir, eða frá 1. september 1965 til 31. marz 1966, en að henni lokinni var I leystur frá störfum. Höfðaði I þá skaðabótamál á hendur kaupstaðnum. Ljóst þótti af framburði vitna, að I hafði verið andvígur framkvæmd tiltekinnar löggæzlu á þann hátt, sem lagt var fyrir hann, en hins vegar kom ekki fram, að I hefði neitað að hlýða fyrirmælum yfirmanns síns um framkvæmd hennar. Bar og vitnum saman um, að eftir að lögreglustjóri gaf varðstjórnum skrifleg fyrirmæli um að framfylgja löggæzlu þessari stranglega, hefði I orðið við þeirri skipun. Ekki leiddi sakamálsrannsóknin í ljós gegn eindregnum mótmælum I, að hann hefði haldið uppi við undirmenn sína óhróðri og illmælum um yfirmann sinn. Þá var ósannað, að framkoma I við undirmenn sína hefði verið aðfinnsluverð. Hins vegar báru tvö vitni, að I hefði ekki brugðið skjótt við, er tilkynnt hafði verið um tiltekinn eldsvoða, og einnig var leitt í ljós, að I sýndi ekki sjálfsgöðan viðbragðsflýti í tilefni af hvarfi stúlku nokkurrar í kaupstaðnum. Þessar ávirðingar þóttu þó ekki slíkar, að það réttlætti fyrirvaralausa brottvikningu úr starfi, enda var I ekki gefin áminning og honum gefinn kostur á að bæta ráð sitt. Brottvikning I úr störfum var því ekki studd nægilegum rökum og því ólögmæt. Á hinn bóginn þótti ljóst, að I hefði ekki sýnt þá háttsemi í starfi, er ákjósanleg væri, þegar um væri að ræða lögregluvarðstjóra. Átti I þannig þátt í því að starfi hans sem lögregluvarðstjóra lauk fyrr en ella, og var til þess litið við ákvörðun fébóta til I, sem þóttu hæfilega ákveðnar kr. 98.000.00, m. a. með hliðsjón af fastakaupi því, sem I hafði haft, kr. 14.000.00 á mánuði, starfsaldri I og svo því, að I hafði notið hálfra launa á meðan fyrrgreind rannsókn í máli hans stóð

305

Bandalag starfsmanna ríkis og bæja (B) gerði þær dómkröfur á hendur fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs (R) fyrir Félagsdómi, að dæmd yrði ólögmæt ákvörðun R um greiðslu verðlagsuppbótar á laun fyrir marzmánuð 1969 og að R yrði dæmdur til að greiða þessa verðlagsuppbót miðað við vísitölu 1. febrúar 1969. R krafðist aðallega frávísunar málsins frá Félagsdómi, en til vara sýknu af kröfum B. Deila stóð um skyldur R og réttindi B samkvæmt dómi Kjaradóms frá 21. júní 1968 á tímabili því, er kynni að líða frá 1. marz 1969 og þar til Kjaradómur hefði afgreitt það kjaramál, sem til hans var skotið 4. marz 1969, en báðar dómkröfur B lutu að þessu efni. Samkvæmt 1. mgr. 25. gr. laga nr. 55/1962 dæmir Félagsdómur í málum, sem rísa

- milli samningsaðila út af brotum á nefndum lögum og ágreiningi um skilning á kjarasamningi og gildi hans, sbr. 3. mgr. 21. gr. sömu laga. Skipti ekki máli við úrlausn á frávísunarkröfu R, þótt skotið hefði verið til Kjaradóms kröfu R um það, að sá dómur tæki til endurskoðunar ákvæði dómsins frá 21. júní 1968 um verðlagsvísitölu á laun starfsmanna ríkisins. Samkvæmt þessu hratt Félagsdómur með úrskurði sínum frávísunarkröfu R. R kærði úrskurðinn, sem var staðfestur í Hæstarétti 570
- Haustið 1965** var vikið frá störfum M, aðalgjaldkera Landsmiðjunnar (L), og J, aðalbókara sama fyrirtækis, þar sem endurskoðun leiddi í ljós margs konar misfellur í bókhaldi stofnunarinnar. Reyndust M og J sekir um margvíslegt misferli í störfum. L var starfrækt af ríkissjóði samkvæmt lögum nr. 102/1936, og voru M og J, sem voru fastir starfsmenn L, því opinberir starfsmenn. Bar því að ákveða refsingu samkvæmt 138. gr. almennra hegningarlaga 935
- Dómsmálaráðherra** skipaði lögfræðinginn Á með sérstakri umboðsskrá til þess að framkvæma dómsrannsókn vegna kæru út af tilteknum prestskosningum. Í bréfi til Á, sem fylgdi umboðsskránni, var tekið fram, að þóknun fyrir starfið yrði greidd eftir reikningi úrskurðuðum af ráðuneytinu. Á setti upp kr. 80.000.00 fyrir starf sitt, en dóms- og kirkjumálaráðuneytið greiddi honum kr. 25.000.00, sem það taldi hæfilega þóknun. Höfðaði Á þá mál á hendur ríkissjóði til heimtu mismunarins. Á tók að sér án lagaskyldu að framkvæma umrædda dómsrannsókn, og lauk henni án nokkurs fyrirvara um þá ákvörðun dómsmálaráðuneytisins, er hann fékk vitneskju um samtímis skipunarbréfi sínu, að honum yrði greidd þóknun fyrir störf sín samkvæmt reikningi úrskurðuðum af ráðuneytinu. Samkvæmt meginreglum laga batt þó viðtaka skipunarbréfsins og athugasemdalaus vitneskja Á um greiðsluhátt dómsmálaráðuneytisins hann eigi til að hlíta ósanngjarnri greiðslu fyrir rannsóknarstörf sín. Með hliðsjón af umfangi rannsóknarinnar og fyrirhöfn Á var fjárhæð sú, sem dómsmálaráðuneytið greiddi Á, eigi talin neðan þess marks, sem Á yrði að hlíta. Samkvæmt því var ríkissjóður sýknadur af kröfum Á 1201

Ógildingardómar.

- P** var eigandi handhafaskuldabréfs, sem hann hafði falið **I** til geymslu. **H** fékk framsal og handhöfn skuldabréfsins úr hendi **I** grandlaus um, að **I** væri ekki bær að ráðstafa því. **H** heimti sjálfur afborganir og vexti af handhafaskuldabréfinu árin 1964 og 1965. Skuldabréfið, sem **P** taldi glatað,

var dæmt ógilt með héraðsdómi hinn 30. júní 1965. Að svo búnu heimti P grandlaus um traustnámsrétt H til bréfsins hinn 25. júní 1966 afborgun og vexti af því, samtals kr. 15.730.00. Voru ekki efni til að taka til greina kröfu H um, að P yrði gert að endurgreiða honum þessa fjárhæð. Síðar á árinu 1966 fengu H og lögmaður hans pata af því, í hvert efni var komið um handhafaðaskuldabréfið. Ritaði lögmaðurinn þess vegna P bréf hinn 5. september 1966 og tjáði honum, að H væri löglegur handhafi þess. P hafði þessa tilkynningu að engu og innheimti hinn 26. júní 1967 afborgun og vexti af handhafaðaskuldabréfinu, samtals kr. 14.820.00. H skaut því næst nefndum ógildingardómi til Hæstaréttar með stefnu 17. júlí 1967, og felldi Hæstiréttur hann úr gildi. Þrátt fyrir það, að P hafði hinn 26. júní 1967 hinn óáfrýjaða ógildingardóm í hendi, mátti hann ekki heimta afborgun þá og vexti af handhafaskuldabréfinu, þar sem honum var þá fullkunnugt um handhafa bréfsins, sem ætla mátti, að hefði unnið traustnámsrétt til bréfsins og slökkt réttindi P til þess. Að svo vöxnu máli var P dæmdur til að endurgreiða H nefnda fjárhæð kr. 14.820.00 385

Ómaksbætur.

Áfrýjanda, er ekki sótti þing, gert að greiða ómaksbætur 127, 128, 492, 493, 494, 576, 577, 578, 826, 827

Ómerking.

Nokkur hluti lóðar, sem S átti í Vestmannaeyjakaupstað, var tekinn undir götu. Gerði S meðal annars fébótakröfur á hendur Vestmannaeyjakaupstað (V) vegna verðryrnunar íbúðarhúss síns, sem á lóðinni var. Í sambandi við gatnagerðina voru reistar nýjar tröppur við húsið og girðing um lóðina. Samkvæmt kröfugerð S féllst V á að greiða kostnað við þessa tröppugerð og girðingu. Hins vegar hélt V því fram, að þessi mannvirki væru verðmætari þeim fyrri og enn fremur hefði malbikun götu og gangstéttarhellur aukið verðgildi hússins. Taldi V alla þessa mannvirkjagerð vega upp lóðarskerðinguna. Var lögð fram í málinu matsgerð dómkvaddra kunnáttumanna um rýrnun á verðmæti hússins. Þar sem svo var ástatt, var rétt, að héraðsdómari kveddi sérfróða menn til að dæma það með sér, sbr. 3. tölulið 200. gr. laga nr. 85/1936. Þá skorti ótvíræð gögn um stærð þess hluta lóðarinnar, sem tekinn var undir götu, en ágreiningur var um stærðina. Af þessum sökum var héraðsdómur ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og uppsögu dóms af nýju 135

Héraðsdómur ómerktur vegna vanhæfis dómara. Sjá nánar

dómarahæfi	141
Héraðsdómur og málsmeðferð í héraði ómerkt vegna ófullnægjandi stefnubirtingar. Sjá nánar stefnubirting	208
Úrskurður uppboðsdóms um nauðungaruppboð ómerktur, þar sem atvik að stofnun dómveðs með lögtaksgerð voru óljós. Sjá nánar lögtak, nauðungaruppboð	231
Í máli, sem höfðað var til riftunar á skipakaupum, voru kröfugerð, gagnasöfnun og málflutningur eigi svo rækileg, að málið hefði komizt á dómhæft stig. Var af þeim sökum ómerkt öll meðferð málsins fyrir héraðsdómi og svo héraðsdómurinn og málinu frávísað frá héraðsdómi	241
Skaðabótamál talið svo vanreifað, að héraðsdómur í málinu var ómerktur og málsmeðferð öll og málinu vísað frá héraðsdómi	267
Mál var höfðað fyrir aukadómpingi Gullbringu- og Kjósarsýslu og síðan rekið og dæmt á bæjarþingi Hafnarfjarðar, en samkvæmt ákvæðum 1. tl. 200. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 2. mgr. 59. gr. laga nr. 20/1954, átti að reka málið fyrir sjó- og verzlunardómi. Var héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi	425
Þ sótti í einu máli á hendur A kröfur, sem áttu að rekja rót sína til framlaga hans sjálfs og tveggja aðila annarra. Hafði Þ fengið framsal tveggja síðastgreindra aðila fyrir kröfum þeirra. Þar sem ekki var talin ástæða til að ætla, að réttarfarsþyngsli hlytust af málsmeðferð þessari, var felldur úr gildi héraðsdómur, sem hafði vísað frá dómi kröfum þeim, sem framsalið tók til, og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og dómsálagningar	432
Fjárnámssgerð staðfest í Hæstarétti fyrir dæmdum fjárhæðum, en að öðru leyti úr gildi felld	597
Áður en uppboðsafsal var gefið út fyrir báti, var þörf á að semja frumvarp að úthlutunargerð uppboðsandvirðis samkvæmt 34. gr. laga nr. 57/1949 um nauðungaruppboð og gefa uppboðsaðilum síðan kost á að taka afstöðu til frumvarpsins. Þar sem uppboðsdómari lét það undir höfuð leggjast, var úthlutunargerðin og uppboðsafsalið úr gildi fellt ..	776
Mál til heimtu skuldar út af samningi um kaup á sandi var svo vanreifað, að héraðsdómur var ómerktur og málsmeðferð öll í héraði, og var málinu vísað frá héraðsdómi	839
Samkvæmt verksamningi bar K að skila fiskibáti fullsmíðuðum fyrir 1. apríl 1963, en skilaði honum ekki fyrr en 15. júlí s. á. Í máli, þar sem eigandi bátsins hafði uppi kröfu af þessu tilefni, voru lagðar fram matsgerðir um tekjumissi vegna þess að báturinn var ekki gerður út tímabilið 1. marz 1963 til júliloka sama ár. Hins vegar lágu ekki fyrir gögn um tekjumissi, vegna þess að báturinn varð	

- ekki nýttur frá 31. marz til miðs júlímánaðar s. á. Var því um vanreifun að tefla um þetta sakarefni. Bar því að ómerkja ákvæði héraðsdóms um það og vísa nefndri kröfu frá héraðsdómi 845
- A og G höfðuðu mál á hendur S og höfðu uppi fjárkröfur á hendur honum með þeim rökum, að hann hefði farið fyrirvaralaust úr skiprúmi á nafngreindum báti og skuldaði því uppsagnarfrestinn og orlof. Í héraði var ekki gerð nánari grein fyrir málavöxtum og ekki voru lagðir fram þeir kjarasamningar, sem krafan var reist á. Var málið því í öndverðu svo vanreifað af hálfu A og G, að ómerkja bar héraðsdóminn og vísa málinu frá héraðsdómi. Einnig var felld úr gildi löghaldsgerð, sem fram hafði farið til tryggingar ofangreindum kröfum, enda héldu A og G ekki uppi vörnum í málinu í Hæstarétti 895
- K höfðaði mál fyrir sjó- og verzlunardómi til heimtu kaupkröfu, sem reist var á kjarasamningi ýmissa stéttarfélaga yfirmanna á fiskiskipum og Landssambands íslenzkra útvegsmanna frá 29. desember 1963 og viðbótarsamningi 25. febrúar 1965. Sjó- og verzlunardómur vísaði málinu hins vegar frá dómi, þar sem það bæri undir Félagsdóm. Telja varð almennum dómstólum rétt að meta öll atriði, er kaupkröfuna varðaði, og skýra að því leyti ákvæði greindra samninga, þar á meðal hvort breyting hefði orðið á þeim síðar. Var hinn kærði dómur af þeim sökum felldur úr gildi og málinu vísað til héraðsdóms til löglegrar meðferðar og efnisdóms 916
- Kaupandi landspildu höfðaði mál fyrir aukadómþingi á hendur seljanda hennar og krafðist þess, að hann yrði dæmdur til að láta í té vegarstæði frá spildunni. Mál þetta varðaði efni, sem fara bar með samkvæmt ákvæðum III. kafla laga nr. 41/1919, en þess var ekki gætt í héraði. Samkvæmt gögnum málsins var seljanda skylt að veita kaupanda aðstöðu til umferðar að landi sínu, en slíkt virtist ekki unnt, nema veita kaupanda umferðarrétt um lönd aðila, sem seljandi hafði leigt eða selt landspildur á svæðinu Rétthöfum þessara landspildna var þó ekki stefnt í málinu til að pola slíkan umferðarrétt eða gæta réttar síns. Varð því ekki lagður dómur á, hvort seljandi gæti fullnægt framngreindri skyldu eftir aðalefni sínu. Meðferð málsins var því ekki að lögum og málið vanreifað. Var héraðsdómur af þeim sökum ómerktur og málsmeðferð og málinu vísað frá héraðsdómi 1070
- Héraðsdómur vísaði víxilmáli frá dómi, þar sem efni víxilsins væri ekki lögmætt samkvæmt lögjöfnun frá 1. gr. laga nr. 71/1966 um verðtryggingu fjárskuldbindinga, en víxilfjár-

- hæðin var tilgreind í bandarískum dollurum. Frávísunardómur þessi var kærður til Hæstaréttar. Þar sem gervi víxilsins var í lagi, sbr. 1. og 80. gr. laga nr. 93/1933, bar að fella héraðsdóminn úr gildi og vísa málinu heim í hérað til efnismeðferðar og dóms 1097, 1099
- A árinu 1960 gerðist B aðili að byggingu fjölbýlishúss í Reykjavík. Slitlag á gólfum íbúðar B sprakk mjög, og höfðaði hann af því tilefni skaðabótamál á hendur arkitektunum GH og GK, sem teiknuðu húsið. Matsgerð sú, dags. 30. apríl 1965, sem S lét framkvæma og reisti kröfur sínar á, var framkvæmd löngu áður en GH og GK var stefnt inn í málið, og var þeim eigi veittur kostur á að gæta hagsmuna sinna við það mat. Þá fór heldur ekki fram neitt mat né könnun staðreynda, er hald var í og varðaði GH og GK sérstaklega, eftir að þeim var stefnt til greiðslu skaðabóta. Var þessi þáttur málsins í grundvallaratriðum óreif-
aður. Var málsmeðferð og dómur í héraði af þeim sökum ómerktur að því er til GH og GK tók, og málinu vísað að því leyti frá héraðsdómi 1163
- Kröfur fyrir héraðsdómi samrýmdust ekki ákvæðum 88. gr. laga nr. 85/1936 og voru því ódómhæfar. Var héraðsdómur og meðferð málsins í héraði af þeim sökum ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi. Sjá nánar frávísun 1186
- G krafði um bætur fyrir hús, sem K hafði rífið. Dæmt, að ekki hefðu verið viðhafðir af hendi G neinir tilburðir, sem hald væri í, til að leiða í ljós og sanna, að húsið hefði verið fémæt eign, þá er K lét rífa það. Var tilbúnaði málsins og reifun samkvæmt því svo áfátt, að ómerkja varð héraðsdóminn og alla málsmeðferð í héraði og vísa málinu frá héraðsdómi. Sjá nánar frávísun 1192
- Fyrir skiptadómi Reykjavíkur gerði J þær dómkröfur á hendur skiptaráðanda fyrir hönd þrotabús F, að honum yrðu greiddar utan skuldaraðar úr þrotabúinu kr. 117.938.38 af innstæðu tiltekins hlaupareiknings F í Útvegsbanka Íslands. Bankinn kvaðst fara með vörzlur fjárins á sjálfs sín vegum og sér sjálfum til ávinnings og hagræðis, en eigi fyrir hönd þrotabúsins. J átti því að réttu að búa málið á hendur Útvegsbanka Íslands og svo á hendur þrotabúi F til réttargæzlu og hagsmuna. Slíkt mál bar undir hinn almenna héraðsdómara, en ekki skiptaráðanda, sbr. 35. gr. og 90. gr. laga nr. 3/1878. Þar sem málalöngun var þannig eigi í lagi og málið dæmt af óbærum dómara, var úrskurður skiptadóms ómerktur 1272
- Ágreiningur var um skilning á samningi um ábyrgðartryggingu. Eigi gaf váttryggingartaki aðilaskýrslu fyrir dómi og ekki gaf heldur skýrslu fyrir dómi sá starfsmaður vá-

- tryggingarfélagssins, er annaðist tryggingarbeiðnina. Var meðferð málsins því svo áfátt, að héraðsdómur og málsmeðferð í héraði var ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi 1233
- M gerði kröfu um greiðslu af uppboðsandvirði m/s B, en hann hafði verið skipverji á skipinu. Uppboðsdómariinn hratt þessari kröfu M, en ákvað að greiða skyldi lögmanni hans tiltekna fjárhæð af uppboðsandvirðinu vegna starfa hans í þágu M, en lögmaðurinn var ekki aðili málsins. Þessi meðferð var löglaus, og var úrskurður uppboðsdóms samkvæmt því ómerktur og málinu vísað heim í hérað til úrskurðar af nýju 1345
- Við framkvæmd fjárnáms gætti fógeti eigi sem skyldi laga-reglna, er honum bar að fara eftir við framkvæmd fógetagerðarinnar. Umboðsmenn aðila hurfu af vettvangi, áður en bókun fjárnámsgerðarinnar var lesin upp, og þeir undirrituðu hana eigi, þótt hún fæli í sér samkomulag um, að hún færi fram annars staðar en á heimili gerðarþolanda. Þá ritaði aðeins einn vottur undir fjárnámsgerðina. Voru slíkir misbrestir á fjárnámsgerðinni, að hana bar að ógilda, sbr. 2. mgr. 2. gr., 2. mgr. 33. gr. og 4. mgr. 42. gr. laga nr. 19/1887 og 41. gr. og 2. mgr. 42. gr. laga nr. 85/1936 1380
- Án þess að fjárnámsgrundvöllur væri skjalfestur í fógetadómi, var fjárnám gert á heimili gerðarþola í handhafaveðskulda-bréfi, sem var á skrifstofu lögmannsins J eða í öðrum vörzlum hans. Eiginkona gerðarþola mætti fyrir hans hönd, en eigi leiðbeindi fógeti henni, sem eigi var vitað að væri lögfróð, að hún gæti borið fram eða reynt að bera fram varnir á þeim grundvelli, að um framhaldsfjárnám væri að tefla. Eigi benti fógeti henni heldur á, að ástæða væri fyrir hana að bera sig saman við eiginmann sinn um það, hvort hann væri eigandi nefnds handhafaveðskulda-bréfs, sbr. 114. gr. og 223. gr. laga nr. 85/1936. Þá grennslaðist fógeti eigi eftir þessum atriðum af sjálfsdáðum. Af þessum sökum var fjárnámsgerðinni svo áfátt, að fella varð hana niður 1419
- Byggingameistarinn J gerði tilboð í byggingu heimavistarbarnaskóla nokkurs. Tilboð þetta var samþykkt af hlutaðeigandi aðilum og síðan gerður verksamningur við J. J taldi sig eiga rétt til frekari greiðslna en tilboð hans sagði til um og höfðaði mál til heimtu þeirrar fjárhæðar á hendur byggingarnefnd skólans (B) og svo ríkissjóði. B var sótt í málinu sem slík, en eigi sem málsvari fyrir sveitarfélög þau, er hlut áttu að máli. B var aðeins starfsaðili, sem brast sjálfstætt málsaðildarhæfi í dómsmáli. Af þeim sökum varð

að ómerkja ákvæði héraðsdómsins um B og frávísa sök-
inni á hendur B frá héraðsdómi 1492

Ómerking ummæla.

Í héraðsdómi voru eftirfarandi ummæli um stefndan aðila í
dómsforsendum: „verður framkoma K ... í því ljósi með
afbrigðum óhreinlynd“. Að kröfu umboðsmanns aðilans
voru þessi ummæli átalín og ómerkt 652

Óréttmætir verzlunarhættir.

Hinn 23. október 1956 fékk þýzka fyrirtækið Volkswagenwerk
Aktiengesellschaft skrásett hér á landi tvö vörumerki.
Annað var orðið Volkswagen, en hinu var lýst þannig:
„Innan í hring er bókstafurinn W, en fyrir ofan hann bók-
stafurinn V“. Í tilkynningu í Stjórnartíðindum voru bæði
þessi vörumerki skrásett „fyrir farartæki á landi, í lofti
og á sjó, bifreiðar, varahluti til bifreiða, hluta í vagna,
varahluti til farartækja, og sjálfstæða bremsuhreyfla“. Hinn
4. febrúar 1966 fengu þeir Ö og S skráð í firmaskrá Kópa-
vogs firmað „Fólksvagn sf.“ fyrir bifreiðaverkstæði, sem
þeir ráku með ótakmarkaðri ábyrgð. Notuðu þeir Ö og
S mynd af Volkswagenbifreið á reikningum fyrirtækisins
og í dagblaði birtu þeir auglýsingu ásamt mynd af Volks-
wagen. Sagði m. a. svo í auglýsingu þessari: „V.W. eig-
endur, athugið, látið okkur annast viðhald og viðgerðir á
bifreið yðar. Sérþjálfaðir menn. Höfum varahluti á staðn-
um“. Dæmt var, að Ö og S væri óheimilt að nota firma-
nafnið „Fólksvagn sf.“ og að auglýsa firma sitt með fram-
angreindum hætti. Voru þeir samkvæmt því skyldaðir til
að láta afmá firmanafnið úr firmaskrá Kópavogs að við-
lögðum dagsektum. Var talið með vísun til vættis þriggja
bifreiðasala og viðurkenningar þeirra Ö og S, að orðið
fólksvagn væri notað manna meðal í íslenzku máli um
Volkswagen bifreiðar og þá tegund bifreiða eina, enda væri
um að ræða íslenzkaða alþýðlega orðmynd hins þýzka
orðs. Þar sem orðin fólksvagn og Volkswagen væru að
auki lík í framburði og rithætti, væri notkun orðsins fólks-
vagn í firmanafninu „Fólksvagn sf.“ til þess fallin að
vekja hjá almenningi þá trú, að um einhvers konar lög-
gildingu væri að ræða af hálfu V á starfsemi Ö og S og
að viðskiptasamband væri þeirra á milli. Þar sem Ö og S
höfðu ekki neina heimild frá V til að nota orðið fólksvagn
í sambandi við atvinnurekstur sinn, brutu þeir með fram-
angreindum hætti gegn 10. gr. laga nr. 42/1903 um verzlana-

skrár, firmu og prókúruumboð, 8. gr. Parísarsamþykktar um vernd eignarréttinda á sviði iðnaðar frá 20. marz 1883, sbr. lög nr. 102/1961 og auglýsingu nr. 5/1962, og svo 9. gr. laga nr. 84/1933 um varnir gegn óréttmætum verzlunarháttum. Þá var framangreind auglýsing Ö og S einnig ólögmæt gagnvart V, þar sem notkun bókstafanna „V.W.“ ásamt mynd af Volkswagenbifreið var til þess fallin, eins og auglýsingunni var háttað, að vekja hjá almenningi þá trú, að um viðskiptasamband milli greindra aðila væri að ræða eða einhvers konar löggildingu af hálfu V á starfsemi Ö og S

57

Ráðskonukaup. Sjá vinnulaun.

Rán.

Í nokkur skipti hafði H fé af mönnum eða gerði tilraun til að hafa fé af mönnum með því að beina að þeim loftbyssu. Varðaði þetta atferli H við 252. gr., sbr. 2. tl. 5. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 20. gr. sömu laga að því er tilraunabrotin varðaði

897

Refsingar.

1. Einstök refsiverð verk og refsíákvæði.

K ók bifreið sinni undir áhrifum áfengis út af vegi, svo að bifreiðin valt. Með akstri undir áfengisáhrifum gerðist K brotlegur við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Með gálausum akstri að öðru leyti braut K gegn 1. mgr. 26. gr. og 1. mgr. 37. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958. K var dæmd refsing varðhald 12 daga og svipting ökuleyfis í 1 ár

1

Með notkun innstæðulausra tékka, er B gaf út á ávísanareikning sinn, gerðist hann brotlegur við 248. og 261. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Með hliðsjón af ferli B og 77. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 var honum dæmt fangelsi 6 mánuði

10

B gerðist sekur um nytjastuld á bifreið og varð þannig brotlegur við 1. mgr. 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 1. gr. laga nr. 20/1956. Var honum dæmt varðhald 60 daga

20

K gerðist með akstri bifreiðar undir áhrifum áfengis brotlegur við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Refsing var ákveðin varðhald 15 daga og K sviptur

- ökuleyfi ævilangt. Skyldi áfrýjun ekki fresta framkvæmd
ökuleyfisviptingar 23
- Þ rak lakkrísgerð hér á landi. Á árunum 1961—1964 vantaldi
Þ í skýrslum sínum til skattfyrvalda þann lakkrísvarning,
sem hann framleiddi. Með því að segja þannig rangt til um
vörugerð sína braut Þ gegn ákvæðum 2. gr., 7. tl. 1. kafla
laga nr. 60/1939 um gjald af innlendum tollvörutegundum,
sbr. 1. gr. laga nr. 26/1947 og 6. gr. reglugerðar nr. 9/1935,
sbr. nú 9. gr. reglugerðar nr. 41/1968. Vann Þ til refs-
ingar samkvæmt 7. gr. laga nr. 60/1939. Þ var bókhalds-
skyldur samkvæmt 5. tl. 2. gr., sbr. 1. gr. laga nr. 62/1938.
Þ vanrækti hins vegar að halda bækur þær og reikninga,
sem boðið er í lögum nr. 62/1938, og færði því ekki þá tví-
hliða skráningu á viðskiptum sínum, sem boðið er í 1. mgr.
4. gr. laganna. Þá vanrækti Þ og að færa dagbækur um
framleiðslu, sölu og afhendingu vöru sinnar í samræmi við
5. gr. reglugerðar nr. 9/1935, sbr. nú reglugerð nr. 41/1968,
8. gr., sbr. 6. gr. laga nr. 60/1939. Samkvæmt þessu vann
Þ til refsingar samkvæmt 19. gr. laga nr. 62/1938, 8. gr.
reglugerðar nr. 9/1935, sbr. nú 11. gr. reglugerðar nr. 41/
1968, sbr. 7. gr. laga nr. 60/1939 og 262. gr. almennra heg-
ningarlaga nr. 19/1940. Refsing Þ var ákveðin kr. 20.000.00
sekt til ríkissjóðs og vararefsing varðhald 20 daga. Enn
fremur var Þ sviptur ævilangt leyfi til að reka vörugerð á
innlendum tollvörutegundum og iðjuleyfi samkvæmt 2. mgr.
68. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, 8. gr. reglu-
gerðar nr. 9/1935, sbr. nú 10. gr. reglugerðar nr. 41/1968,
sbr. 6. gr. laga nr. 60/1939 og 19. gr. laga nr. 62/1938 26
- O ók bifreið sinni tvívegis undir áhrifum áfengis. Varðaði þetta
atferli hans við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr.
umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr.
áfengislaga nr. 58/1954. Var honum dæmt varðhald 15
daga og ökuleyfisvipting ævilangt 82
- E ók bifreið um götur kaupstaðar nokkurs undir áhrifum
áfengis og án þess að hafa meðferðis ökuskrarteini sitt. Á
þessari ferð sinni ók hann utan í bifreið vegna gáleysislegs
aksturs miðað við aðstæður, er hann ók fram úr bifreið
á gatnamótum. Hélt E áfram án þess að sinna frekar um
óhappið, unz hann var stöðvaður af lögreglu. Þetta atferli
E varðaði við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., 1. mgr. 26. gr., 1.
mgr. 27. gr., 1. mgr. 37. gr., 1. og 2. mgr. 41. gr. og 49. gr.,
sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr.,
sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var refsing E ákveðin
varðhald 10 daga og hann sviptur ökuleyfi í 1 ár, að frá-
dreginni tveggja mánaða bráðabirgðasviptingu, sbr. 81. gr.
umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr.

58/1954	88
S ók bifreið sinni ölvaður. Varðaði þetta brot S við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var S dæmt varðhald 15 daga og svipting ökuleyfis í 1 ár samkvæmt 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954	211
Ö gangsetti bifreið sína, er hann var með áfengisáhrifum. Þetta atferli Ö varðaði við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Hinn 23. apríl 1963 hafði Ö með dómi sakadóms verið dæmdur í 10 daga varðhald og sviptur ökuréttindum 1 ár frá 25. júlí 1962. Með náðun var refsivist þessari hinn 18. júlí 1963 breytt í sekt, er Ö greiddi að fullu hinn 30. ágúst 1963. Samkvæmt 3. mgr. 71. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 4. mgr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, hafði dómur þessi ítrekunaráhrif á mat refsingar og ökuleyfissviptingar. Var refsing Ö ákveðin varðhald 15 daga, og samkvæmt 81. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 var Ö sviptur ökuleyfi ævilangt	215
G ók bifreið undir áhrifum áfengis og án ökuréttinda. Varðaði atferli G við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 27. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Refsing G var ákveðin varðhald 10 daga og samkvæmt 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 svipting ökuleyfis ævilangt	219
S ók bifreið undir áhrifum áfengis. Varðaði atferli S við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. sömu greinar laga nr. 40/1968 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var S dæmt varðhald 10 daga og svo ökuleyfissvipting ævilangt, sbr. 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954	403
G aflaði sér fjár með sviksamlegum hætti. Varðaði þetta atferli G refsingu samkvæmt 248. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, G hafði ellefu sinnum áður verið dæmdur í refsingu fyrir auðgunarbrot og var því vanaafbrotamaður. Var G dæmd refsing fangelsi 1 ár með hliðsjón af 72., 77., 78. og 255. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940	407
G var sekur um bifreiðarakstur undir áhrifum áfengis. Gerðist G með atferli sínu brotlegur við 2. mgr. 25. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954. G hafði hinn 1. marz 1968 undirgengizt dómssátt, kr. 4.000.00 sekt og sviptingu ökuréttinda í 6 mánuði, fyrir brot á áfengis- og umferðarlögum. Samkvæmt síðastnefndri	

- dómssátt og 78. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 var refsing G ákveðin sekt kr. 3.000.00 og vararefsing varðhald 7 daga. Hins vegar þótti mega ákveða, að G yrði ekki gerð ökuréttindasvipting 412
- B ók bifreið sinni undir áhrifum áfengis. Varðaði atferli B við 2. mgr., sbr. 3. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var B dæmd refsing varðhald 10 daga og hann enn fremur sviptur ökuleyfi ævilangt, sbr. 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 416
- Leigubifreiðarstjórinn B gerði ekki í skilningi 4., sbr. 3. mgr. 19. gr. áfengislaga nr. 58/1954 næga grein fyrir geneverflösku, sem fannst í bifreið hans og var eigi merkt Á. T. V. R. Var hún gerð upptæk til handa ríkissjóði, en brot B varðaði við 2. mgr. 42. gr. áfengislaga nr. 58/1954, 17. gr. sömu laga, og svo 2. mgr. 29. gr. laga nr. 68/1956 um tollheimtu og tolleftirlit. Var refsing B ákveðin kr. 5.000.00 sekt til Menningarsjóðs og vararefsing varðhald 5 daga .. 494
- Leigubifreiðarstjórinn S leiddi ekki sterkar líkur að því, að tvær áfengisflöskur, sem fundust við leit í bifreið hans, hefðu eigi verið ætlaðar til sölu. Voru því ekki skilyrði fyrir hendi samkvæmt 4. mgr. 19. gr. laga nr. 58/1954 til að sýkna S. Gerðist S brotlegur við 4. mgr., sbr. 3. mgr. 19. gr., sbr. 2. mgr. 42. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var S dæmd refsing kr. 4.075.00 sekt til Menningarsjóðs og vararefsing varðhald 4 daga. Þá var áfengið gert upptækt til handa ríkissjóði .. 499
- Á falsaði nafn útgefenda og framseljenda á tékka og notaði þá í viðskiptum. Varðaði þetta atferli Á við 1. mgr. 155. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Var Á dæmd refsing með hliðsjón af 77. gr. sömu laga fangelsi 3 mánuði 502
- Með tilteknum byggingarframkvæmdum gerðist S brotlegur við 4., 37. og 38. gr. byggingarsamþykktar fyrir Mosfellshrepp í Kjósarsýslu, sbr. auglýsingu nr. 125/1960, auglýsingu nr. 97/1948 um fyrirmynd að byggingarsamþykktum, lög nr. 19/1905 um byggingarsamþykktir og lög nr. 55/1921 um skipulag kauptúna og sjávarþorpa, sbr. nú skipulagslög nr. 19/1964, sbr. og auglýsingu nr. 120/1960 um skipulag í Mosfellshreppi, enn fremur við 5. gr., sbr. 6. gr. og 36. gr. skipulagslaga nr. 19/1964 og loks við 26. gr., sbr. 42. gr. lögreglusamþykktar fyrir Kjósarsýslu nr. 146/1941. Var S dæmd refsing kr. 10.000.00 sekt til ríkissjóðs (vararefsing varðhald 10 daga) og kveðið á um brottflutning hússins á kostnað S með niðurrifi, ef með þyrfti 829
- S ók vörubifreið með þyngra hlassi en heimilt var og vann þannig til refsingar samkvæmt 2. mgr. 17. gr. og 56. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. auglýsingu vegamálastjóra

29. júlí 1967. Refsing S, sem hafði hinn 30. ágúst 1967 sætt á greiðslu kr. 2.400.00 sektar fyrir sams konar brot, var samkvæmt 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 ákveðin kr. 6.000.00 sekt til ríkissjóðs og vararefsing varðhald 6 daga 836
- H gerðist sekur um rán og tilraun til ráns og braut þannig gegn 252. gr., sbr. 2. tl. 5. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. og 20. gr. sömu laga að því er tilraunaverknaðina varðaði. Enn fremur ók H bifreið undir áhrifum áfengis, sem varðaði við 2. mgr., sbr. 3. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var refsing H ákveðin með hliðsjón af 77. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 fangelsi 2 ár og 6 mánuðir, en til frádráttar skyldu koma 7 gæzluvarðhaldsdagar. Þá var H sviptur ökuleyfi ævilangt samkvæmt 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954 og 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 897
- Í starfi sínu sem aðalbókari Landssmiðjunnar (L) gerðist J sekur um skjalafals, fjárdrátt og annað misferli. Vörðuðu brot J við 155., 158. og 247. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Þar sem J var opinber starfsmaður, bar að ákveða refsingu samkvæmt 138. gr. almennra hegningarlaga 935
- Skipstjóri (R) á brezkum togara gerðist sekur um botnvörpuveiðar innan fiskveiðimarka. Samkvæmt vottorði Seðlabanka Íslands jafngiltu 100 gullkrónur kr. 3.992.93. Með hliðsjón af málavöxtum og greindu gullgengi, sbr. lög nr. 4/1924, þótti refsing R hæfilega ákveðin kr. 700.000.00 sekt til Landhelgisjódís Íslands og vararefsing varðhald 8 mánuðir. Þar sem á hinn bóginn var ekki sannað, að R hefði framið brot sitt af ásettu ráði, varð honum ekki auk sektar dæmt varðhald samkvæmt 6. gr. laga nr. 62/1967, enda þótt um ítrekun brots væri að tefla 1009
- G réði manni bana af ásetningi, og varðaði atferli hans við 211. gr. almennra hegningarlaga. Ekki voru skilyrði til að ákvarða refsingu G með hliðsjón af 4. tl. 74. gr. né 75. gr. sömu laga, og var refsing ákveðin fangelsi 16 ár. Gæzluvarðhaldsvist G skyldi koma til frádráttar refsingunni .. 1025
- Þ gerðist tvívegis sekur um að aka bifreið með meiri öxulþunga en leyfður var. Þ gerðist þannig brotlegur við 2. mgr. 17. gr., sbr. 3. mgr. 56. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. nú lög nr. 40/1968, svo og auglýsingar vegamálastjóra frá 15. september 1959 og 29. júlí 1967. Var refsing Þ ákveðin kr. 6.000.00 sekt til ríkissjóðs (vararefsing varðhald 6 daga) 1266
- G ók vörubifreið í heimildarleysi, ölvaður og ökuréttindalaus. Þá var einnig leitt í ljós, að G hafði tekið ófrjálsri hendi ýmsa muni í bátum í Vestmannaeyjum. Atferli G varðaði

við 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 1. gr. laga nr. 20/1956, 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 27. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, sbr. 1. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954, svo og 244. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. G var samkvæmt greindum ákvæðum og 77. gr. laga nr. 19/1940 ákveðin refsing fangelsi 6 mánuði, en til frádráttar refsingunni skyldi koma gæzluvarðhaldstími G. Þá var G sviptur ævilangt rétti til að öðlast ökuréttindi bifreiðarstjóra 1302

H hafði aðalatvinnu og atvinnutekjur af rekstri tveggja næturklúbba í Reykjavík. Til starfsemi þessarar hafði H ekki leyfi yfirvalda. Hann hélt ekki bókhald og greiddi enga skatta af rekstrinum. H braut því gegn 18. gr., sbr. 1. og 2. mgr. 39. gr. áfengislaga nr. 58/1954, sbr. 20. gr. og 43. gr. sömu laga, að því er snerti áfengissölu í atvinnuskyni, gegn 1. mgr. 3. gr., sbr. 27. gr. laga um veitingasölu og gististaðahald o. fl. nr. 53/1963, að því er snerti aðra veitingasölu, auglýsingum nr. 11 og 17/1948 um slit á skemmtunum og samkomum, sbr. 1. gr. laga nr. 120/1947 um heimild til að marka skemmtunum og samkomum tíma, að því er snerti lokunartíma skemmtistaðarins, og 7. gr., sbr. 3. gr., sbr. 8. gr. laga nr. 45/1926 um almannafrið á helgidögum þjóðkirkjunnar, sbr. einnig 2. mgr. 7. gr. reglugerðar um sölu og veitingar áfengis nr. 118/1954, að því er snerti það að hafa opið um páskahelgi og selja þá áfengi. Upptækir voru gerðir afgreiðslumiðar fyrir áfengi og öðrum veitingum, svo og rennslistappar og vínmælir, er sannað var að notaðir voru við áfengissöluna. Refsing H var ákveðin fangelsi 30 daga og kr. 60.000.00 sekt til ríkissjóðs, vararefsing í stað sektar fangelsi 60 daga 1312

G ók bifreið undir áhrifum áfengis. Varðaði brot G við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, sbr. nú sömu greinar laga nr. 40/1968, og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Um ítrekað brot var að ræða, og var G dæmd refsing varðhald 12 daga og svipting ökuleyfis ævilangt 1330

Ó stóð Gjaldheimtunni eigi skil á fé, er hann hafði kvittað fyrir móttöku á til lúkningar opinberum gjöldum starfsmanns fyrirtækis, sem Ó veitti forstöðu. Gerðist Ó með því brotlegur við 247. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Þá greiddi hann nokkrar skuldir með tékkum, sem eigi var bankainnstæða til fyrir. Varðaði sú háttsemi við 261. gr. sömu laga. Hinn 22. maí 1968 hafði Ó verið dæmdur í 4 mánaða skilorðsbundið fangelsi fyrir tékkasvik og aðra misnotkun innstæðulausra tékka. Enn fyrr, á árinu 1967, hafði Ó sætt á greiðslu sektar fyrir brot gegn 261. gr.

almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Umrædd brot gegn 261. gr. almennra hegningarlaga voru framin áður en hinn skilorðsbundni refsisdómur var upp kveðinn og einnig mikill hluti fjárdráttarbrotisins, en nokkur hluti þess þó eftir þann tíma. Hafði Ó því rofið skilorð dómsins, og var Ó ákveðin refsing í einu lagi fyrir brot þau, er í þeim dómi greindi, og fyrir ofangreind brot sín. Samkvæmt því og 60., 77. og 78. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 var Ó dæmd refsing fangelsi 5 mánuði 1437

2. Einstakar refsitgundir og önnur viðurlög.

a) Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing:

Fjárhæð sektar kr. 20.000.00. Varðhald 20 daga	26
Fjárhæð sektar kr. 3.000.00. Varðhald 7 daga	412
Fjárhæð sektar kr. 5.000.00. Varðhald 5 daga	494
Fjárhæð sektar kr. 4.075.00. Varðhald 4 daga	499
Fjárhæð sektar kr. 10.000.00. Varðhald 10 daga	829
Fjárhæð sektar kr. 6.000.00. Varðhald 6 daga	836
Fjárhæð sektar kr. 700.000.00. Varðhald 8 mánuði	1009
Fjárhæð sektar kr. 6.000.00. Varðhald 6 daga	1266
Fjárhæð sektar kr. 60.000.00. Fangelsi 60 daga	1312

b) Fangelsi dæmt .. 10, 407, 502, 897, 935, 1025, 1302, 1312, 1437

c) Varðhald dæmt .. 1, 20, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 416, 1330

d) Svípting ökuleyfis dæmd 1, 23, 82, 88, 211, 215, 219, 403, 416, 897, 1302, 1330

e) Dæmd svípting leyfis til að reka vörugerð á innlendum tollvörutegundum og svo iðjuleyfis 26

f) Eignarupptaka 494, 499, 1009, 1312

g) Brotflutningur húss 829

Réttarfar. Sjá aðilaskýrslur, aðild, áfrýjun, ákæra, dómur og úrskurðir, dómarahæfi, dómstólar, endurupptaka máls, félagsdómur, frávisun, gjafsókn, gjaldþrotaskipti, gæzluvarðhald, kyrrsetning, kærómál, lögbann, lögtak, mat og skoðun, málflutningur, málskostnaður, nauðungaruppboð, opinber mál, ómaksbætur, ómerking, réttarfarsvitur, sér- atkvæði, sjó- og verzlunardómur, skiptamál, stefnubirting, sönnun, útivist aðila, varnarþing, vettvangsmál, vitni, þingvottar.

Réttarfarsvitur.

Fundið að því, að í héraðsdómi var ákærða mælt sektarrefsing, enda þótt brot hans væri þar réttilega fært til 4. mgr. 25. gr. laga nr. 26/1958 88

Bæjarfógetafulltrúi, sem framkvæmdi afsagnargerð á víxli, kvaðst hafa afsagt víxilinn 3. maí 1968, en misritast hefði

í afsagnargerðinni, að hún hefði farið fram 3. apríl 1968. Þessi misritun var svo stórvægileg mistök, að nefnd réttarathöfn fulltrúans hafði ekki réttarverkanir lögmatrar afsagnargerðar	208
Vittur óhæfilegur dráttur á rekstri refsímáls	219, 416
Héraðsdómi láist að kveða á um greiðslu málskostnaðar í samræmi við 174. gr. laga nr. 85/1936	442
Ekki talin efni til að sinna kröfu umboðsmanns aðila um réttarfarssekt á hendur umboðsmanni gagnaðila vegna tiltekinna ummæla	464
Í sama máli var dæmt í Hæstarétti, að ekki væru efni til að taka til greina kröfu um að tiltekin ummæli í kærðum úrskurði yrðu átalín, en hins vegar var vittur óhæfilegur dráttur af hálfu setufógeta að senda Hæstarétti skjöl málsins	464
Vittur óhæfilegur dráttur af hálfu héraðsdómara að senda Hæstarétti skjöl kærúmáls	505
Í héraðsdómi voru eftirfarandi ummæli um stefndan aðila í dómstöfundum: „verður framkoma K ... í því ljósi með afbrigðum óhreinlynd“. Að kröfu umboðsmanns þessa aðila voru ummælin átalín og ómerkt	652
Kæra máls vitt, þar sem hún var gersamlega að ófyrirsynju ..	1113
Tekið fram, að rétt hefði verið af héraðsdómara að gefa aðila kost á að renna stoðum undir staðhæfingar sínar um ólæsi	1345

Ríftun.

E seldi R skip sitt með afsali 1. september 1964. R krafðist riftunar á kaupunum vegna galla, sem hann taldi skipið hafa verið haldið, en E var sýknaður af þeirri kröfu með dómi héraðsdóms, sem kveðinn var upp 30. september 1966, þótt þar væri talið, að einhver fúi hefði verið kominn í skipið fyrir kaupin. Matsgerð sérfræðinga, sem dómkvaddir voru hinn 23. apríl 1968, var á þá leið, að skipið hefði verið haldið maðkskemmdum, áður en ofangreind kaup áttu sér stað. Í málinu lágu eigi fyrir viðhlítandi gögn eða fullgilt mat um það, hvort eða að hvaða marki R væri fær um að skila hinum seldu hlutum, skipinu ásamt búnaði þess og veiðarfærum svo á sig komnum og förnum sem þeir voru, þá er R varð þess var, að nefnt skip var haldið leyndum löstum, og ef R var eigi megnugur að skila fjárhlutum þessum í áminnztu horfi, hversu mikilli fjárhæð næmi rýrnun þeirra í vörzlum hans á þessu tímabili, sbr. 57. og 58. gr. laga nr. 39/1922. Um þessi atriði brast matsgerð, sem sameina mátti nauðsynlegri skoðunargerð samkvæmt 2. gr. siglingalaga nr. 66/1963 um það, hvort skipið var, þá er ágallarnir komu í ljós, talið þess vert, að við það væri gert. Í slíkri mats-

gerð hefði átt að greina út af fyrir sig, hvað viðgerð á hinum leynda fúa og leyndu maðkskemmdum hefði kostað. Ef metið væri, að svarað hefði kostnaði að gera við skipið, þegar er hinir leyndu lestir fundust, þurfti matsgerð að liggja fyrir um, hvort skipið væri þess vert, að viðgerð á því borgaði sig fjárhagslega. En í þessu sambandi væri þess að geta, að matsgerð, sem fram fór í málinu, var eigi fullnægjandi bæði sökum þess, að E var eigi til hennar kvaddur og hún svaraði eigi spurningum um öll þau atriði, sem kanna þurfti. Kröfugerð R í málinu, þar sem eigi var boðin fram lögmæt skil hinna keyptu hluta, gagnasöfnun og málflutningur voru eigi svo rækileg, að málið hefði komizt á dómhæft stig. Varð því að ómerkja alla meðferð málsins fyrir héraðsdómi og svo héraðsdóminn og frávísa málinu frá héraðsdómi 241

Samningar. Sjá fasteignakaup, forkaupsréttur, lausafjárkaup, leigusamningar, skaðabætur, skuldamál, umboð, váttryggingar, vinnusamningar.

Sektir.

Þ var gert að greiða gjald í ríkissjóð samkvæmt 7. gr., sbr. 2. gr. laga nr. 60/1939. Þetta gjald varð hins vegar ekki talið sekt í skilningi almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og vararefsing samkvæmt V. kafla sömu laga því ekki dæmd 26

Sératkvæði.

Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um forsenduatriði í bótamáli út af tjóni, er hlaut af foki húspaks .. 117
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um bótaskyldu í skaðabótamáli út af slysi um borð í skipi 624
Tveir dómenda Hæstaréttar greiða sératkvæði um sök tjónþola í máli út af vinnuslysi 750
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um forsenduatriði og málskostnaðargreiðslu í lögtaksmáli 1125

Sjó- og verzlunardómur.

Sjó- og verzlunardómur dæmir ágreiningsmál út af firmanafni 57
Sjó- og verzlunardómur dæmir mál, er höfðað var til heimtu skaðabóta vegna vanefnda í fiskverzlun 65
Sjó- og verzlunardómur dæmir mál, er höfðað var á hendur póst- og símamálastjórninni vegna vanefnda á frímerkjakaupum 160
Sjó- og verzlunardómur dæmir í skuldamáli útgerðarmanna .. 267
Sjó- og verzlunardómur dæmir um skuldaskil aðila út af sölu á veitingastað 278

Sjó- og verzlunardómur dæmir mál út af fiskverzlun	393
Sjó- og verzlunardómur dæmir skaðabótamál út af slysi, er skipverji varð fyrir um borð í skipi	442, 624
Bátur í eigu T h/f var til viðgerðar hjá V h/f. Tjón varð á bát- um vegna bruna, en hann var brunatryggður hjá S. V h/f bætti T h/f tjónið að fullu, enda viðurkenndi V h/f, að starfsmenn félagsins hefðu valdið brunatjóninu af vangá. Höfðaði V h/f síðan mál á hendur S og reisti kröfur sínar á því, að T h/f hefði framselt sér bótakröfu á hendur S vegna brunans. Mál þetta var höfðað fyrir aukadómpingi Gullbringu- og Kjósarsýslu og síðan rekið og dæmt á bæjarþingi Hafnarfjarðar, en samkvæmt ákvæðum 1. tl. 200. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 2. mgr. 59. gr. laga nr. 20/ 1954, átti að reka málið fyrir sjó- og verzlunardómi. Var héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi	425
Sjó- og verzlunardómur dæmir kaupgjaldsmál milli skipverja og útgerðarmanns	579, 588, 597, 604, 1342, 1386
Sjó- og verzlunardómur dæmir mál, sem skipstjóri höfðar á hendur útgerðarmanni til heimtu skaðabóta vegna fyrir- varalausrar uppsagnar án saka	652
Sjó- og verzlunardómur dæmir mál milli tveggja hlutafélaga út af kaupsamningi um vél	699
Sjó- og verzlunardómur dæmir um geymsluábyrgð farmflytj- anda	820
Sjó- og verzlunardómur dæmir ágreiningsmál út af samningi um smíði fiskiskips	845
K höfðaði mál fyrir sjó- og verzlunardómi til heimtu kaup- kröfu, sem reist var á kjarasamningi ýmissa stéttarféлага yfirmanna á fiskiskipum og Landssambands íslenzkra út- vegsmanna frá 29. desember 1963 og viðbótarsamningi 26. febrúar 1965. Sjó- og verzlunardómur vísaði málinu hins vegar frá dómi, þar sem það bæri undir Félagsdóm. Telja varð almennum dómstólum rétt að meta öll atriði, er kaupkröfuna varðaði, og skýra að því leyti ákvæði greindra samninga, þar á meðal hvort breyting hefði orðið á þeim síðar. Var hinn kærði dómur af þeim sökum felldur úr gildi og málinu vísað til héraðsdóms til löglegrar meðferðar og efnisdóms	916
Sjó- og verzlunardómur dæmir um ágreining milli útgerðar- manns og vélstjóra um kaupuppgjör	1104
Sjó- og verzlunardómur kveður upp úrskurð um málskostnaðar- tryggingu í máli út af vörumerki	1338
Sjó- og verzlunardómur dæmir um ágreining út af fiskverði ..	1443
Sjó- og verzlunardómur dæmir um ágreining í skiptum aðila, sem verið höfðu hluthafar í sama hlutafélagi	1467

Sjómannalög.

Dæmt, að eigi væru efni til að taka til greina kröfu skipverja um ferðakostnað, sbr. 13. gr. sjómannalaga nr. 67/1963 .. 579

Sjóveðréttur

Sjóveðréttur dæmdur til tryggingar eftirstöðvum kauptryggingarfrjár ásamt orlofsfé og sjúkrasamlagsgjaldi og svo vöxtum og málskostnaði	579, 588,	604
Sjóveðréttur dæmdur til tryggingar eftirstöðvum aflahlutar og svo vöxtum og málskostnaði, sbr. 2. tl. 216. gr. laga nr. 66/1963		597
Sjóveðréttur dæmdur til tryggingar bótum til skipstjóra vegna fyrirvaralausrar uppsagnar án saka		652
Sjóveðréttur dæmdur til tryggingar dánarbótum samkvæmt 4. tl. 216. gr. laga nr. 66/1963		671
Sjóveðréttur dæmdur til tryggingar eftirstöðvum kaups vélstjóra á skipi		1104
Sjóveðréttur dæmdur í skipi til tryggingar skuld, er stafaði af störfum háseta á skipinu		1342
Sjóveðréttur dæmdur til tryggingar eftirstöðvum aflahlutar stýrimanns á fiskiskipi		1386

Skaðabætur.

G og H tóku að sér að selja skreið fyrir J s/f. Með bréfi til J s/f, dags. 24. júlí 1963, staðfestu G og H, að þeir hefðu selt 9—10.000 pakka af skreið til ítalskra kaupenda með nánar tilgreindum skilmálum. Þá er kaupendur á Ítalíu höfðu veitt nokkrum hluta skreiðarinnar viðtöku, höfðu þeir uppi mótmæli á þeim grundvelli, að skreiðin fullnægði eigi þeim kröfum, sem gerðar voru um þann gæðaflokk, er um var samið. Fór G þá til Ítalíu í því skyni að miðla málum, en það tókst ekki, enda kvaðst hann hafa gengið úr skugga um, að 250 pakkar af skreið, sem sendir voru til Ítalíu í tilraunaskyni í sambandi við för hans, hefðu reynzt gölluð vara. Varð ekki af frekari sendingum skreiðar til Ítalíu. J s/f höfðaði mál á hendur G og H til heimtu skaðabóta vegna þess, að þeir hefðu ekki efnt samninginn frá 24. júlí 1963 um sölu, að því er varðaði 1681 pakka skreiðar, sem J s/f hefði því orðið að selja lægra verði en í nefndum samningi greindi, svo og vegna aukakostnaðar af vanefndunum. Þar sem nokkrar líkur voru fyrir hendi um það, að hin umsamda skreið fullnægði ekki samningsgæðum, var J s/f, sem hafði eftirstöðvar skreiðarinnar í vörzlum sínum, nauðsyn að láta fara fram könnun og mat á henni, þá er J s/f vildi sækja G og H til skaðabóta, enda breytti samningsákvæði um að ríkismat væri endanlegt ekki þeirri

- niðurstöðu. Þar sem J s/f lét þetta undir höfuð leggjast, voru G og H sýknaðir af bótakröfunum 65
- Hinn 3. marz 1952 var H, þá sjö ára að aldri, á leið norður yfir Hringbraut í Reykjavík. Lenti H þá á vörubifreið í eigu B, sem ekið var austur nyrðri akbraut Hringbrautar og nálgast vegamót hennar og Hofsvallagötu. Stóðu bifreiðar á suðurjaðri nefndrar akbrautar, og hafði H hlaupið milli þeirra og inn á akbrautina. H féll í götuna og hlaut m. a. veruleg höfuðmeiðsl. Var H metin 25% varanleg örorka frá 16 ára aldri. Ökumanni bifreiðar B bar að gæta ýtrustu varkárni, er hann nálgast hinar kyrrstæðu bifreiðar, og huga að föngum að umferð af syðri akbraut Hringbrautar norður í milli bifreiðanna, enda jafnan hætta á vangæzlu vegfarenda við slíkar aðstæður, einkum ef í hlut eiga börn eða unglingar. Varð ekki ráðið af gögnum málsins, að hann hefði að þessu leyti sýnt fulla aðgæzlu, heldur benti það, sem rannsóknarlögregla skráði eftir honum, frekar í þá átt, að athygli hans hefði einvörðungu beint að veginum framundan. Samkvæmt því bar að fella ábyrgð á tjóni af slysinu að hluta á B, sbr. 1. mgr. 34. gr. laga nr. 23/1941, sem í gildi voru, er slysið varð. Á hinn bóginn var ferð H mjög gálausleg og var gert að bera tjón sitt að $\frac{3}{4}$ hlutum. Atvinnutjón H var metið kr. 100.000.00 og bætur fyrir þjáningar og röskun á stöðu og högum kr. 95.000.00. Kröfuliður að fjárhæð kr. 5.000.00, útlagður kostnaður, sætti ekki andmælum tölulega. Samkvæmt þessu nam tjón H kr. 200.000.00, og var B gert að bæta það tjón að $\frac{1}{4}$ hluta, eða með kr. 50.000.00 96
- Hinn 30. janúar 1966 gerði á Akureyri hvassviðri af norðaustri. Fauk þá þak af prentsmiðju O, og lenti hluti þess á bifreið E og olli spjöllum á henni. Gerð þaksins reyndist hafa verið annmörkum háð frá upphafi. Festingum þakviða hafði verið áfátt og ekki um viðhald eða umbætur að ræða. Þá voru þakviðir ekki í samræmi við byggingarsamþykkt. Varð við það að miða, að fok þaksins hefði verið að rekja til nefnds vanbúnaðar, sem braut í bága við 23. gr. byggingarsamþykktar fyrir Akureyri nr. 6/1928. Var því talið rétt, eins og gögnum málsins var að öðru leyti háttað, að O bætti E tjón hans. Dómkvaddir matsmenn töldu kostnað af viðgerð á bifreið E hæfilega ákveðinn kr. 31.139.00. Þar af hafði vátryggingarfélag greitt E kr. 17.000.00. Nam því óbætt tjón E kr. 14.139.00, og var O því gert að greiða E þá fjárhæð, sem krafizt var, kr. 14.132.00. Sératkvæði 117
- Sýknað af kröfu um skaðabætur vegna óheimillar uppsagnar á starfssamningi, þar sem uppsögn var ekki sönnuð 128
- Póst- og símamálastjórnin eigi talin skaðabótaskyld vegna

- skipta sinna við erlendan frímerkjakaupmann. Sjá nánar lausafjárkaup, tómlæti 160
- Um kl. 1300 hinn 16. desember 1965 varð í Reykjavík árekstur milli bifreiða S og M á mótum Þvervegjar og Shellvegjar. Skullu bifreiðarnar saman á gatnamótunum, en hálka var. S hélt sig ekki vinstra megin á götunni, eins og honum bar, og ekki hafði bifreið hans búnað til aksturs í hálku. Þá átti S að veita bifreið M athygli fyrr en raun bar vitni. Hins vegar varð ekki fallið á, að rangt hefði verið af S að stíga á hemla bifreiðar sinnar. Ekki var sannað, að M hefði brugðist þannig við aðstæðum, að saknæmt yrði kallað. Var ekki í ljós leitt, að M hefði ekið hraðar en rétt var, og vegna hinnar óvenjulegu stöðu bifreiðar S á götunni var ekki komið fram, að M yrði gefið að sök, að hann sveigði ekki til vinstri út af götunni. Leggja varð til grundvallar, að báðar bifreiðarnar hefðu verið á ferð, er áreksturinn varð, en akstur S var svo sérstæður, að það varð ekki metið M til sakar, að honum auðnaðist ekki að stöðva bifreið sína, áður en áreksturinn varð. Var S samkvæmt því talinn bera óskipta fébótaábyrgð á árekstrinum 169
- Er langferðabifreið N var ekið austur Strandgötu í Hafnarfirði, mætti hún á móts við verzlun M stórrí kranabifreið. Sveigði þá stjórnandi bifreiðar N alveg upp að gangstéttarbrún, en við það rakst yfirbygging bifreiðarinnar í klukkku, er fest var utan á hús nefndrar verzlunar, og eyðilagðist hún. Frambrún klukkunnar var í lóðréttri línu miðað við gangstéttarbrún, og hæð hennar yfir götuyfirborð var 2.90 m. Þessi staðsetning klukkunnar var óforsvaranleg, þegar þess var gætt, að vænta mátti, að um götuna færu ökutæki allt að 3.80 m á hæð, en bifreið N var 3.23 m. Samkvæmt þessu og þar sem ekki var í ljós leitt, að ökumaður bifreiðar N hefði sýnt af sér ógætni, var N sýknað af fébótakröfum M 174
- Að morgni hins 5. ágúst 1965 ók H bifreið sinni á brúarstólpa við Víkurá í Vik í Mýrdal. Ó, sem var farþegi í bifreiðinni, slasaðist og höfðaði fébótamál af því tilefni á hendur H. Orsakir slyssins var að rekja til gálauðs aksturs H, sem var undir áhrifum áfengis. Ó hafði tekið þátt í vín-drykkju með H nóttina fyrir slysið og mátti gera ráð fyrir, að H væri óhæfur til að aka bifreið árla morguninn eftir. Úr því að Ó allt að einu settist af frjálsum vilja upp í bifreið H við þessar aðstæður, gerði hann það á eigin áhættu og fyrirgerði þannig rétti til bóta. Breytti það ekki niðurstöðunni, þótt dómgreind Ó kynni að hafa verið skert sakir ölvunar í umrætt sinn 180
- Þæjarfógeti í kaupstað nokkrum krafðist rannsóknar á ávörð-ingum lögregluvarðstjórans I. Var I vikið úr starfi um

stundarsakir, á meðan rannsóknin stóð yfir, eða frá 1. september 1965 til 31. marz 1966, en að henni lokinni var í leystur frá störfum. Höfðaði I þá skaðabótamál á hendur kaupstaðnum. Ljóst þótti af framburði vitna, að I hafði verið andvígur framkvæmd tiltekinnar löggæzlu á þann hátt, sem lagt var fyrir hann, en hins vegar kom ekki fram, að I hefði neitað að hlýða fyrirmælum yfirmanns síns um framkvæmd hennar. Bar og vitnum saman um, að eftir að lögreglustjóri gaf varðstjórum skrifleg fyrirmæli um að framfylgja löggæzlu þessari stranglega, hefði I orðið við þeirri skipun. Ekki leiddi sakamálarannsóknin í ljós gegn eindregnum mótmælum I, að hann hefði haldið uppi við undirmenn sína óhróðri og illmælum um yfirmann sinn. Þá var ósannað, að framkoma I við undirmenn sína hefði verið aðfinnsluverð. Hins vegar báru tvö vitni, að I hefði ekki brugðið skjótt við, er tilkynnt hafði verið um tiltekinn eldsvoða, og einnig var leitt í ljós, að I sýndi ekki sjálfsagðan viðbragðsflýti í tilefni af hvarfi stúlku nokkurrar í kaupstaðnum. Þessar ávirðingar þóttu þó ekki slíkar, að það réttlætti fyrirvaralaus brottvikningu úr starfi, enda var I ekki gefin áminning og honum gefinn kostur á að bæta ráð sitt. Brottvikning I úr störfum var því ekki studd nægilegum rökum og því ólögmæt. Á hinn bóginn þótti ljóst, að I hefði ekki sýnt þá háttsemi í starfi, er ákjósanleg væri, þegar um væri að ræða lögregluvarðstjóra. Átti I þannig þátt í því að starfi hans sem lögregluvarðstjóra lauk fyrr en ella, og var til þess litið við ákvörðun fébóta til I, sem sem þóttu hæfilega ákveðnar kr. 98.000.00, m. a. með hliðsjón af fastakaupi því, sem I hafði haft, kr. 14.000.00 á mánuði, starfsaldri I og svo því, að I hafði notið hálfra launa á meðan fyrrgreind rannsókn í máli hans stóð 305

Með kaupsamningi, dags. 9. janúar 1961, keypti H efri hæð íbúðarhúss í Reykjavík, en íbúðin var þá í smíðum og komin nokkru lengra á veg en það, sem í daglegu tali kallast fohelt. Seljandi eignarhlutans var K, sem var einn af byggjendum hússins og jafnframt húsasmíðameistari við það. H seldi G íbúðina hinn 19. júní 1962. Í nóvember sama ár tók að bera á leka í gegnum þakeinangrun og niður með veggjum íbúðarinnar. Höfðaði G skaðabótamál á hendur H með stefnu, birtri 21. janúar 1964. Gekk dómur í málinu hinn 24. september 1965, og var H þar gert að greiða G kr. 26.500.00 í skaðabætur, auk vaxta og málskostnaðar. Greiddi H dómkröfuna, samtals kr. 44.305.27, hinn 17. nóvember 1965, en útlagður kostnaður H af málinu til lögmanns síns nam kr. 7.175.50. Höfðaði H síðan mál hinn 21. nóvember 1966 á hendur K til greiðslu á heild-

arkostnaði sínum af fyrrgreindu máli, kr. 51.480.77. Gallar þeir, sem fram komu á umræddu húsi, urðu á meðan K var húsasmíðameistari við húsið, og bar K því fébótaábyrgð á þeim. Ekki kom til álita sú málsástæða K, að bótakrafa H væri fyrnd, þar sem hún þótti of seint fram komin við munnlegan flutning málsins. H gerði K strax viðvart, er bótakrafa kom fram af hálfu G. Þá tilkynnti H og K málareksturinn og skoraði á hann að ganga inn í málið í samræmi við ákvæði 52. gr. laga nr. 85/1936. Að svo vöxnu þótti einnig rétt að taka til greina kröfu H, sem á engan hátt átti sök á göllunum, um greiðslu þess kostnaðar úr hendi K, sem H hafði haft af málssókn G. Var K í samræmi við það gert að greiða H ofangreindan kostnað hans, að frátöldum þó kr. 1.000.00, sem ekki var sýnt fram á, að hefði verið óhjákvæmilegur kostnaður, eða samtals kr. 50.480.77

360

Að morgni hins 11. október 1964 varð árekstur á mótum Réttarholtsvegur og Bústaðavegur í Reykjavík, milli bifreiðar Ö, sem var ekið austur Bústaðaveg, og bifreiðar Á, sem var ekið suður Réttarholtsveg. Ö var farþegi í bifreið sinni, og skarst hann í andliti við áreksturinn. Höfðaði hann af því tilefni mál á hendur Á og svo vegna tjóns, sem varð á bifreiðinni. Ljóst var, að ökumenn beggja bifreiðanna sýndu ekki næga aðgæzlu við aksturinn, en akstursskilyrði voru slæm, myrkur og rigning. Ökumaður bifreiðar Á gætti ekki aðalbrautarrettar Bústaðavegar gegnt Réttarholtsvegi, en ökumaður bifreiðar Ö ók með óhöflegum og ólögumætum hraða að mótum Bústaðavegar og Réttarholtsvegur, og var þessi hraði og óvarkári akstur hans meginorsök árekstrarins. Var Á í samræmi við það gert að bæta Ö tjón hans að % hlutum, þ. e. með kr. 23.677.60

370

Ú höfðaði mál á hendur G til heimtu eftirstöðva andvirðis þunnilda og fiskimjöls, sem G keypti af Ú vorið 1961, en þær námu kr. 85.579.97. G, sem viðurkenndi þessa kröfu Ú, höfðaði hins vegar gagnsök á hendur Ú til heimtu skaðabóta fyrir vanefndir af hálfu Ú á samningum um kaup á tilteknu magni af þorskmjöli, en Ú andmælti því að samningar hefðu tekizt. Ekki voru aðrir til frásagnar um viðræður um þessi kaup en tveir starfsmenn Ú og G, en þar stóð staðhæfing gegn staðhæfingu. G bar sönnunarbyrðina fyrir því, að kaupsamningar hefðu komizt á. Var leitt í ljós, að G hafði sent Ú skrif, er báru yfirskriftina „Samningur um þorskmjöl“, annað dagsett 28. febrúar 1961, en hitt 4. marz sama ár. Í skjölum þessum voru öll þau atriði, er vörðuðu kaup G á mjölinu, svo sem verð, afskipun,

- greiðslu o. fl. Skjöl þessi sendi G undirrituð sem kaupandi, en Ú endursendi aldrei þessi skjöl né undirritaði. Þá var leitt í ljós, að G hafði í marz 1961 sótt um útflutningsleyfi fyrir þorskmjölinu, og ekki var því mótmælt, að G hefði gert samninga við erlenda aðila um sölu þess. Þrátt fyrir þessar aðgerðir G og að G og Ú höfðu ekki áður átt viðskipti um þorskmjöl, var ekki nægilega sannað, að kaupsamningar hefðu komið á um þorskmjölið. Sala Ú á mjöli til G, sem afhent var um borð í nafngreint skip hinn 7. apríl 1961, gat heldur ekki skoðast sem efndir á samningi af hálfu Ú. Samkvæmt þessu var Ú sýknuð af gagnkröfu G og G því dæmt til að greiða Ú kr. 85.579.97 .. 393
- G, sem gerðist sekur um fjársvik, dæmdur til að greiða tilteknum aðilum skaðabætur 407
- Hinn 18. október 1961 var m/b S, eign K og E, að leggjast að bryggju í Vogum á Vatnsleysuströnd. Bjart var af degi, lágsjávað og hátt upp á bryggjuna. Nokkur alda var og lítils háttar súgur við bryggjuna. Sneri skipið bakborðshlið að bryggjuhausnum og var orðið fast að framan. Framendinn nam við bryggjuhausinn, en afturendinn var nokkuð frá bryggju. I, vélstjóri á skipinu, var aftur á bakborðsmegin og hafði kastaði festi í land. Var annar endinn orðinn fastur á bryggjunni, en I hélt í hinn endann og hugðist festa hann í „krusshald“. Hafði I fest eða tylt tauginni, er hún slóst í handlegg hans með þeim afleiðingum, að handleggurinn brotnaði, er hann lenti í járnrindverki á borðstokknum. Höfðaði I skaðabótamál á hendur K og E, sem voru sýknaðir af þeim kröfum, þar sem eigi var í ljós leitt, að slysið yrði rakið til vanbúnaðar skipsins, mistaka skipstjórans við stjórnþök þess eða annarra orsaka, er þeir bæru ábyrgð á 442
- Hinn 21. ágúst 1963 var R farþegi í bifreið á leið austan úr Þingeyjarsýslu til Akureyrar, en ökumaður bifreiðarinnar var S, eiginmaður R, og var hann eigandi bifreiðarinnar. Á beygju við brú á þjóðveginum missti S stjórn á bifreiðinni með þeim afleiðingum, að bifreiðin rakst á brúarstöpulinn. Við það opnaðist hurð bifreiðarinnar, og hrökk R út. Hlaut R slæmt kjálkabrot og veruleg lýti af þeim sökum. Var R metin 10% varanleg örorka. Höfðaði R skaðabótamál á hendur S og A h/f, en bifreiðin var tryggt ábyrgðartryggingu hjá því félagi. Ágreiningslaust var, að slysið var að rekja til ógætni ökumanns. Mátti R samkvæmt 2. mgr. 74. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 sækja kröfu sína beint á hendur A h/f, og haggði það ekki bótarétti R á hendur A h/f, að eigandi og ökumaður bifreiðarinnar var eiginmaður hennar. Var A h/f gert að greiða R bætur fyrir

- orkutjón, kr. 90.000.00, fyrir þjáningar og lýti, kr. 80.000.00, og kostnað, kr. 6.000.00, eða samtals kr. 176.000.00 449
- G, sem gerðist sekur um skjalafals, var í refsimáli gert að greiða tveimur aðilum skaðabætur, sem beðið höfðu tjón við brot hans 502
- Hinn 29. janúar 1967 um kl. 1600 varð árekstur í brekku á Krísvíkurvegi í Ölfusi milli bifreiðar K, sem hann ók austur veginn, og bifreiðar, sem G ók í vesturátt. Ökumenn beggja bifreiðanna voru báðir kunnugir staðháttum og mátti því báðum vera ljóst, að nauðsynlegt var að sýna sérstaka gát, þar sem blindhæð var þarna á veginum. Átti G sök á árekstrinum, þar sem hann ók allt of hratt og gálauslega fram af hæðarbrúnninni. K ók bifreið sinni af árekstrarstað, þótt honum mætti vera ljóst, að með því kynni hann að spilla sönnunargögnum. Varð K því að bera hallann af sönnunarskortum um staðsetningu bifreiðar sinnar eftir áreksturinn, enda mátti ætla, að K hefði verið unnt að marka staðsetningu bifreiðarinnar á veginum, áður en hann hreyfði hana, eða kynna mönnum á vettvangi staðsetningu hennar með öðrum hætti, svo að lögregla ætti þess kost að marka staðsetningu bifreiðarinnar réttilega á uppdrátt af vettvangi. Gögn málsins gáfu til kynna, að með því að aka of innarlega á veginum miðað við aðstæður, hefði K ekki heldur sýnt nægilega gát, en ástæða var til þess að sýna ýtrustu varkárni vegna þess, hve vegurinn var mjór við blindhæðina. Með hliðsjón af því og þeim sönnunarreglum, sem við áttu, var K talinn eiga nokkra sök á árekstrinum, en G þó meginorsökina vegna hins hóflausa ökuhraða. Var sök skipt þannig, að G var látinn bera $\frac{2}{3}$ hluta sakar, en K $\frac{1}{3}$ 555
- SK keypti hinn 21. júní 1958 af S og R íbúð í kjallara húss nokkurs í Reykjavík. Var íbúðin seld fohheld. Í kaupsamningi sagði, að kaupandi gengi „inn í sameiginlegan kostnað við miðstöðvarkerfi eftir reikningi“. Pípulagningameistarinn J annaðist allar pípulagnir í húsið samkvæmt samkomulagi við R og S. Ekki var ljóst, hvort þessi samningur lá fyrir, er SK keypti kjallaraíbúðina. SK galt S og R þá fjárhæð, sem í hlut kjallaraíbúðarinnar kom af kostnaðinum við pípulögnina. Varð ekki annað ráðið en að SK hefði samþykkt, að J leysti verkið af hendi. Báru R og S því ekki ábyrgð á þeim mistökum gagnvart SK, er J hafði orðið á við framkvæmd verksins, enda stöfuðu gallar þeir, sem fram komu, ekki af tilverknaði S og R. H keypti hinn 9. september 1958 1. hæð ofangreinds húss af þeim S og R. Samkvæmt kaupsamningnum var íbúðin seld tilbúin „undir tréverk og málningu, og skal öllu sameiginlegu múrverki

- vera lokið“. Sprunga reyndist á kaldavatnspípu, og varð tjón af. Stafaði sprungan af missemi við uppsetningu leiðslunnar. Átti H rétt til afsláttar á kaupverði því, er hann galt R og S fyrir íbúðina, vegna galla, sem raktir yrðu til þessa vanskæðis, en þessi þáttur málsins var svo vanreifaður, að ekki varð dómur á hann lagður, og var málinu að því leyti vísað frá héraðsdómi 612
- Um hádegisbil hinn 16. maí 1964 var v/b V, eign H, að koma úr róðri til Keflavíkur. S var stýrimaður á báti þessum. Skipverjar voru kvaddir til starfa til aðstoðar við að koma bátum að bryggju. Er bátum var beint með fram bryggjunni, hugðist S, er var á hvalbak bakborðs megin, koma fyrir „stuðpúða“ milli skipsins og bryggju. Hásjávað var, og vildi svo til, að vinstri handleggur S varð á milli hvalbaksbrúnar og staur, er stóð við bryggjuendann. Lemstraðist handleggurinn svo, að taka varð hann af um olnboga. S höfðaði skaðabótamál á hendur H, Landshöfn Keflavíkur-kaupstaðar og Njarðvíkurhrepps (L) og ríkissjóði (R). S gat sjálfur best metið afstöðu sína til staurins og hagað sér í samræmi við það. Var ekki nægilega í ljós leitt, að slysið hefði orðið vegna mistaka skipstjóra við stjórn bátsins eða af öðru gáleysi skipverja. Ekki þótti staðsetning staurins hafa verið óforsvaranleg og eigi varð á það fallið, að staurinn hefði haft í för með sér slíka hættueiginleika, að fella bæri hlutlæga ábyrgð á þá, sem ábyrgð bæru á rekstri hafnarinnar. Eigi varð það heldur metið fyrirsvarsmönnum hafnarinnar til sakar, þótt þeir létu eigi fjarlægja staurinn, eftir að fyrirkomulagi lýsingar við höfnina var breytt. Ekki varð atvikum málsins heldur jafnað til áreksturs skipa, þannig að beita bæri ákvæðum VII. kafla siglingalaga við úrlausn málsins. Samkvæmt þessu og með hliðsjón af því, hversu fjarlæg afleiðing af staðsetningu staurins slys S var, voru kröfur hans ekki teknar til greina 624
- Skipstjóra dæmdar skaðabætur vegna fyrirvaralausrar uppsagnar án saka 652
- Kaupandi bifreiðar sýknaður af skaðabótakröfu seljanda, sem seljandi hafði uppi í tilefni af veðskuldabréfi, sem kaupandi afhenti sem hluta kaupverðs, en ekki fékkst greitt 663
- K var skipstjóri á skipi G. Um miðnætti aðfaranótt 2. nóvember 1963 kom K á skipinu til Suðureyrar frá Ísafirði. Ætlaði K að róa til fiskjar síðar um nóttina eða snemma næsta morgun. Um nóttina varð eldur laus í hásetaklefanum. Bjargaðist hásetinn E, en K lézt af afleiðingum eldsvoðans. Höfðaði ekkja K, L, f. 27. júlí 1923, og fjögur börn þeirra, LI, f. 17. janúar 1951, EI, f. 29. janúar 1952, GI, f. 20. nóvember 1957, og KI, f. 20. október 1962, bótamál á hendur

G. Gögn málsins bentu til þess, að eldsupptökin mætti rekja til þess, að of mikil olía hefði runnið í eldhólf eldavélar. Að áliti sérfróðra meðdómenda í héraðsdómi gátu ástæður til þess hafa verið bilun í olíustillitæki, sem tengt var við eldavélina, eða að handstillir hefði verið of hátt stilltur. Gert var við eldavélina eftir brunann, en síðar var eldavél með miðstöðvarkerfi sett í skipið. Var eigi vitað um afdrif hinna eldri tækja, sem ekki voru rannsökuð af fagmönnum, en með slíkri skoðun á vettvangi strax eftir slysið mátti líklega ganga úr skugga um það, hvort olíurennslið í eldhólfíð hefði verið of mikið, og þá einnig, hver var orsök þess. Samkvæmt skýrslu skipverja, sem fór frá borði um tveimur klukkustundum áður en eldsins varð vart, var í hásetaklefanum hiti mikill, og sótti værð að mönnum. Tveir skipverja lágu á gólfinu, en K sat á bekk og lá fram á borð. K og E höfðu sofið þar einir um borð um nóttina. Virtist E hafa farið að sofa á undan skipstjóra. Þegar að var komið eftir brunann, fannst lík K skipstjóra alklætt á gólfinu í hásetaklefanum. Eldsupptökin gátu hafa orðið vegna of mikillar oliugjafar, en K bar að gæta þess, áður en lagzt var til svefns frá opnum eldi, að handstillirinn væri ekki of hátt stilltur. Samkvæmt framansögðu var óvíst um orsakir brunans og ekki var lögboðið að koma bræðiloka fyrir á eldavélinni, en það var eðlileg öryggisráðstöfun, sem kunni að hafa komið að haldi. Að svo vöxnu máli þótti rétt, að G, sem átti að hlutast til um rannsókn sérkunnáttumanna á tækjum strax eftir slysið og gæta þess, að þau færu ekki forgörðum, bætti L og börnum hennar og K tjón þeirra að hálfu. Var G í samræmi við það gert að greiða L kr. 225.000.00, LI kr. 23.000.00, EI kr. 25.000.00, GI kr. 37.000.00 og KI kr. 50.000.00

671

S var starfsmaður Síldarverksmiðja ríkisins (SR). Þegar S kom til vinnu sinnar að morgni hins 3. september 1966, var það meðal annars verkefni hans að fylgjast með því, að til væri formalín, sem notað var við síldarbræðsluna. Formalínið var geymt á tunnum, sem stóðu á göngubrú, er lá yfir síldarþrær verksmiðjunnar. Göngubrýrnar voru úr timbri og sömuleiðis handrið, sem komið var fyrir fram með brún þeirra, þar sem op síldarþrónna taka við. Handriðið var með aðeins einni þverslá í um það bil 90 cm hæð, en 150 cm voru milli staura í handriðinu. Umræddan morgun stóðu allmargar tunnur á göngubrúnni, ýmist fullar eða tómar. Er S sótti þangað tunnu, tók hann á tunnu, er stóð upp á endann, en mun hafa verið skorðuð að einhverju leyti undir stiga, sem var á göngubrúnni. Þegar S tók á tunnunni af því afli, sem hann taldi þurfa til að fella hana, losnaði hún

skyndilega með þeim afleiðingum, að S steypmist aftur á bak og féll viðstöðulaust undir þróarhandriðið og ofan í þróna. Reyndist tunnan hafa verið tóm. Hlaut S brot á lærlegg. Meginorsök slyssins var ógætni S, en eigi var af hálfu SR gætt þess öryggisútbúnaðar, sem kostur var. Var SR gert að bæta S tjón hans að $\frac{1}{2}$ hluta. Atvinnutjón S þótti hæfilega ákveðið kr. 550.000.00, miskabætur kr. 60.000.00 og fatakostnaður og annar kostnaður kr. 23.855.00, eða samtals kr. 633.855.00. Til frádráttar komu greiðslur til S frá Tryggingastofnun ríkisins, samtals kr. 184.229.40, og var SR gert að greiða S $\frac{1}{2}$ af fjárhæð þeirri, sem þá stóð eftir, að frádreginni kr. 12.353.70 greiðslu SR til S, eða kr. 137.521.50

728

Sumarið 1966 vann H að brúargerð sem starfsmaður Vegagerðar ríkisins. Hinn 3. september stjórnaði H steypuhræivél, er unnið var við steypu. Þurfti H öðru hvoru að klifra upp á steypuhræivélina til að breyta vatnsstillingu. Eitt sinn, er H klifraði upp á vélina í þessu skyni, missti hann fótanna. Greip hann þá hægri hendi um vír þann, sem lyfti skúffunni, en vírinn lá í hjólkopp, sem vírinn vafðist um, þegar skúffunni var lyft. Um leið og H missti fótanna, snerti hann stöng þá, er notuð var til að setja hjólkoppinn af stað, með þeim afleiðingum, að vírinn vafðist upp á hjólkoppinn. Lenti hægri hönd H milli vírs og hjólkopps. Hlautz af brot á hægri framhandlegg, og var H metin 20% varanleg örorka. H hafði stjórnað steypuhræivélinni frá því í maímánuði 1966 og var því verkinu vanur og þekkti vélina. Mátti H vera ljóst, að það verklag að klifra upp vélina, þar sem stjórnþæki skóflunnar voru, fól í sér mikla hættu. Varð slysið því að nokkru fyrir ógætni H, en hins vegar var öryggisútbúnaður eigi fullnægjandi. Var Vegagerð ríkisins gert að bæta H tjón hans að $\frac{2}{3}$ hlutum. Óbætt heildartjón H vegna örorku þótti hæfilega ákveðið kr. 560.000.00, og höfðu þá verið dregnar frá bætur frá Tryggingastofnun ríkisins, kr. 144.300.10. Tjón H vegna þjáninga og lýta var ákveðið kr. 60.000.00, og útlagt fé, kr. 5.000.00, var tekið til greina að fullu, enda sætti það eigi andmælum. Samkvæmt þessu nam óbætt heildartjón H kr. 625.000.00, og var Vegagerð ríkisins dæmd til að greiða H $\frac{2}{3}$ hluta þess, kr. 416.666.70. Sératkvæði

750

H/f EÍ annaðist flutning fjögurra vörusendinga fyrir h/f E sumarið 1967. Vörurnar voru fluttar með skipum H/f EÍ, og kom síðasta sendingin til landsins hinn 26. ágúst. Vörur þessar eyðilögðust í eldi, er geymsluskáli H/f EÍ brann hinn 30. ágúst 1967. Höfðaði E h/f mál á hendur H/f EÍ til heimtu skaðabóta fyrir vörurnar. Á H/f EÍ hvíldu skyld-

ur geymslumanns, þar sem félagið annaðist geymslu á vör-
um þeirra aðila, sem það flutti vörur fyrir til landsins, og
tók sérstakt gjald fyrir þá þjónustu. Voru engin tímamörk
sett af hálfu H/f Eí um þá geymslu. Eins og áður hafði
tíðkæpt í skiptum aðila, hafði E h/f fengið tilkynningu frá
H/f Eí um komu vörunnar, þar sem meðal annars var frá
því greint, að H/f Eí undanþægi sig ábyrgð á þeim vörum,
sem lögju í geymslum félagsins. Var undanþága þessi til-
greind á áberandi hátt, og varð að telja E h/f, sem rak all-
nokkur innflutningsviðskipti, við fyrirvarann bundið, enda
varð hann ekki talinn óeðlilegur. Voru ekki komin upp slík
mistök af hendi H/f Eí, sem berum orðum hafði undan-
þægið sig ábyrgð á bruna, að félaginu yrði dæmt áfall í
málinu. Í samræmi við það var H/f Eí sýknað af kröf-
um E h/f

820

Hinn 7. október 1966, um kl. 1500, óku J og Á bifreiðum sínum
suður Austurbrún í Reykjavík. Á mótum nefndrar götu og
Dragavegar sveigði J til hægri. Varð þá árekstur milli
bifreiðanna með þeim hætti, að hægri framhorn bifreiðar
J lenti aftarlega á vinstri hlið bifreiðar Á. Missti Á stjórn
á bifreið sinni, ók á konu, síðan á kyrrstæða bifreið og loks
inn í húsagarð. Hlaut Á meiðsli af þessum sökum, skurð
á höfði og sennilega heilahristing. Ekki var Á metin nein
varanleg örorka. Á höfðaði bótamál á hendur J. Ljóst þótti,
að hvorugur aðila hefði sýnt nægilega varúð í akstri. Var
talið rétt, að báðir aðilar bæru fébótaábyrgð að jöfnu á
tjóni því, sem af hlaut. Tjón á bifreið Á var talið nema
kr. 79.765.00 og tjón Á vegna afnotamissis hennar kr.
3.000.00. Atvinnutjón Á var ákveðið kr. 68.000.00 og tjón
hans vegna þjáninga og annars miska kr. 25.000.00. Heild-
artjón Á nam því kr. 175.765.00, og var J gert að greiða
Á helming þeirrar fjárhæðar, þ. e. kr. 87.882.50

873

J gerðist sekur um fjárdrátt og margs konar annað misferli
í starfi sínu sem aðalbókari Landssmiðjunnar (L). Í refs-
máli á hendur J hafði L uppi fébótakröfur á hendur J.
Skaðabótakröfu þessari var hins vegar vísað frá dómi, þar
sem ekki var í ljós leitt, að hve miklu leyti misferli J
hafði valdið L tjóni og að hve miklu leyti viðskiptamönn-
um L

935

Með kaupsamningi, dags. 20. desember 1965, keypti H af S h/f
íbúð á jarðhæð í fjölbýlishúsi í Hafnarfirði. Samkvæmt
samningnum var íbúðin seld tilbúin undir tréverk og
málningu. Gallar komu fram á múrverki, sem S h/f bar
ábyrgð á. Bauðst S h/f til að bæta úr göllunum, en eftir
að H hafði við henni tekið og flutt í hana. Varð ekki sam-
komulag um það með aðilum. S h/f átti rétt á að bæta úr

umræddum göllum, ef það ylli H ekki verulegum óþægindum eða kostnaði. Eins og á stóð, fyrirgerði H hins vegar ekki bótarétti sínum, þótt hann hafnaði tilboði S h/f um að brjóta upp gólfíð í íbúðinni. Var S h/f dæmt til að greiða H bætur vegna galla á múrverki, kr. 20.200.00, og vegna afnotamissis, kr. 8.000.00. Einnig átti H rétt til bóta fyrir það, að vanrækt var að setja einangrun undir gólf íbúðarinnar, sem var yfir óupphituðum kjallara. Voru þær bætur ákveðnar kr. 4.800.00. Var S h/f því gert að greiða samtals kr. 33.000.00 1149

Á árinu 1960 gerðist B aðili að byggingu fjölbýlishúss í Reykjavík, er byggt var á vegum byggingarsamvinnufélagsins F. Slitlag á gólfum íbúðar B sprakk, og höfðaði hann af því tilefni skaðabótamál á hendur arkitektunum GH og GK, sem teiknuðu húsið, S, er var múrarameistari við bygginguna, og B h/f, sem var verktaki að múrverkinu, en S var hluthafi í síðastgreindu félagi og framkvæmdastjóri þess. Ofangreindan galla var að rekja til mistaka við framkvæmd verksins. S hafði með höndum stjórn múrvinnunnar fyrir hönd B h/f og bar að sjá um, að framkvæmd verksins færi þannig úr hendi, að ekki hlytust skemmdir af. B h/f bar ábyrgð á vangæzlu við framkvæmd verksins og skipti þar ekki máli, þótt handlangarar við múrvinnuna væru félagsmenn F, þar sem múrarameistararnum bar að sjá um, að sá hluti verksins væri rétt framkvæmdur. Ekki var fallizt á, að takmarka bæri ábyrgð S og B h/f vegna þess eftirlits, sem trésmíðameistarinn P hafði með höndum á vegum F. Var einangrunaraðferð sú, sem um var að ræða, svo vandasöm, að P var tæpast unnt að gera sér grein fyrir því, hvernig bregðast skyldi við göllum þeim, sem fram komu á fyrstu gólfunum í greindu fjölbýlishúsi. Sú málsástæða, að krafa B væri niður fallin fyrir fyrningu, var eigi til greina tekin, þar sem hún var of seint fram komin við munnlegan flutning málsins. Ekki var heldur um vangeymslu að ræða af hálfu B, þar sem B kvartaði við S snemma á árinu 1962, og varð að telja, að sú kvörtun hefði einnig tekið til B h/f. Matsgerð sú, dags. 30. apríl 1965, sem B lét framkvæma og reisti kröfur sínar á, var framkvæmd löngu áður en GH og GK var stefnt inn í málið, og var þeim eigi veittur kostur á að gæta hagsmuna sinna við það mat. Þá fór heldur ekki fram neitt mat né könnun staðreynda, er hald var í og varðaði GH og GK sérstaklega, eftir að þeim var stefnt til greiðslu skaðabóta. Var þessi þáttur málsins í grundvallaratriðum óreifaður. Var málsmeðferð og dómur í héraði af þeim sökum ómerktur að því er til GH og GK tók, og málinu vísað að því leyti

- frá héraðsdómi. Úrslit málsins urðu því að efni til þau, að S og B h/f var gert að greiða B in solidum kr. 32.900.00 auk vaxta og málskostnaðar, enda var ekki hnekkkt framsölum af hálfu F til B á þeim rétti, sem F kynni að eiga í tilefni af göllunum 1163
- E h/f tók að sér gegn flutningsgjaldi að flytja búslóð G með bifreið frá Ísafirði til Reykjavíkur, en bifreiðin var tryggð ábyrgðartryggingu hjá S h/f. Skemmdir urðu á nokkrum munum í flutningi þessum. E h/f leiddi eigi sönnur að því, að spjöllin hefðu orðið, án þess að vanrækslu af þess hendi eða mistökum væri um að kenna. Bar E h/f því skaðabóta-ábyrgð á tjóni því, er á varningnum varð, bæði samkvæmt meginreglum í 99. gr. siglingalaga nr. 66/1963 og 114. gr. og 116. gr. loftferðalaga nr. 34/1964 og svo 1. og 2. mgr. 67. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, enda ósannað, að G hefði fengið í hendur fylgibréf, þar sem E h/f hafði undanþegið sig þessari ábyrgð. Þá var S h/f bótaskyld samkvæmt 2. mgr. 74. gr. síðastgreindra laga. Á hinn bóginn sýndi G af sér nokkurt andvaraleysi við umbúnað munanna undir flutning. Var G því gert að bera $\frac{1}{4}$ hluta tjóns síns sjálfur 1245
- Hinn 4. ágúst 1963 varð árekstur í nánd við Hraun í Holtshreppi milli vörubifreiðar B og fólksbifreiðar H. Var leitt í ljós, að afturhjól bifreiðar B hafði farið yfir stein nálægt vegarbrún, um leið og árekstur varð, en nánari atvik voru óljós. Var talið rétt, eins og gögnum málsins og atvikum væri háttað, að B bætti H tjón hans að $\frac{2}{3}$ hlutum. Óumdeilt var, að viðgerðarkostnaður á bifreið H nam kr. 18.375.35, og tjón H vegna afnotamissis bifreiðarinnar var ákveðið kr. 10.000.00. Samkvæmt því var B dæmdur til að greiða H kr. 19.156.60 1260
- Með samningi 31. maí 1963 tók trésmíðameistarinn S að sér smíði íbúðarhúsa, sem B hugðist reisa í Ólafsvík. S taldi, að um áramótin 1963 og 1964 hefðu húsin verið komin undir þak, en gler eigi í glugga, enda hefði það ekki verið fyrir hendi. Síðast virtist S hafa unnið við húsin hinn 5. febrúar 1964. Hinn 8. apríl 1964 sagði B upp samningi sínum við S og bar við samningsrofum af hans hendi. S höfðaði mál á hendur B til heimtu vangoldinna launa og álags og svo bóta fyrir tapaðan ávinning, atvinnutjón og álitshnekki. B höfðaði gagnsök á hendur S og krafði S um greiðslu efnis, endurgreiðslu á ofgreiddu álagi á vinnulaun og bætur vegna galla á húsinu, m. a. vegna þess, að eigi hefðu verið steyptar raufar fyrir hitalagnir í botnplötur húsanna og færa hefði þurft rafmagnsdósir. Ekki færði B sönnur á, að gerð botnplata og gólfa hefði verið óforsvaranleg eða á neinn hátt varðað S bótaskyldu, enda varð eigi séð,

að eftirlitsmaður B hefði hreyft athugasemdum við gerð þeirra. Þá var ósannað, að færa hefði þurft rafmagnsdósir. Hins vegar var sannað, að veggir í einu húsanna voru ekki réttir. Bar S fébótaábyrgð á þeim göllum, og var lagt til grundvallar mat héraðsdóms á þeim bótum, en samkvæmt því námu þær kr. 9.000.00. Var bótakrafa B þannig tekin til greina með kr. 9.000.00. Engin örugg gögn færði B fyrir því, að hann mætti endurkrefja ofgreidda þóknun úr hendi S, og var sá kröfuliður B því ekki tekinn til greina. Krafa B um greiðslu úttekins efnis var viðurkennd. Samkvæmt því var S dæmdur til að greiða B kr. 11.431.57. Krafa S um greiðslu vinnulauna að fjárhæð kr. 9.583.43 var viðurkennd, en sérstöku álagi var mótmælt. Færði S ekki fram nægileg rök fyrir þeim kröfulið. Ekki færði S heldur nægileg rök fyrir því, að uppsögn B á verksamningnum hefði valdið honum tjóni. Var B því dæmdur til að greiða S kr. 9.583.43 1394

Við umfangsmikla rannsókn út af morði á leigubifreiðarstjóra, sem framið var í Reykjavík aðfaranótt 18. janúar 1968, var N, bandarískur ríkisborgari, úrskurðaður í gæzluvarðhald hinn 20. janúar s. á. Sat N í gæzluvarðhaldinu til 24. s. m. Ekkert benti til þess, að N væri sekur um verknað þann, er varð tilefni gæzluvarðhalds hans. Átti N rétt til bóta úr ríkissjóði, sbr. 150. gr., 152. gr. og 155. gr. laga nr. 82/1961, enda var krafa N ekki fallin niður fyrir fyrningu, þar sem N var ekki tilkynnt, svo séð yrði, er hann var látinn laus úr gæzlu, né síðar, um niðurfall þeirrar rannsóknar, sem beint var gegn honum, og ósannað var, að hann hefði fengið vitneskju um það 6 mánuðum áður en hann hafði uppi bótakröfuna fyrir sakadómi, sbr. 157. gr. laga nr. 82/1961. Við ákvörðun bótafjárhæðar var meðal annars haft í huga, að N neitaði að nafngreina eiganda skammbyssu, sem hann hafði undir höndum í nóvembermánuði 1967, en skotvopnaleyfi hafði ekki verið veitt honum sjálfum. Krafa N um greiðslu í erlendri mynt hafði ekki við rök að styðjast, og skipti ríkisfang eða búseta N þar ekki máli. Bætur til N voru ákveðnar kr. 60.000.00, sem greiða bar úr ríkissjóði ásamt vöxtum og málskostnaði í héraði og Hæstarétti, sbr. 154. gr. laga nr. 82/1961 1452

Hinn 5. apríl 1962 gerði byggingameistarinn J tilboð í byggingu heimavistarbarnaskóla nokkurs samkvæmt teikningum, sem gerðar voru á teiknistofu húsameistara ríkisins, svo og útboðs- og vinnulýsingu, dags. 12. marz 1962, en samkvæmt sérteikningum Almenna byggingafélagsins. Tilboð þetta var samþykkt af hlutaðeigandi aðilum. Var síðan gerður verksamningur við J hinn 14. maí 1962. Á teikn-

ingu húsameistara ríkisins var rúmmál skólans talið 5.150 rúmmetrar, en stærð hans reyndist hins vegar samkvæmt síðar gerðum mælingum og reikningum vera 6.044 rúmmetrar, miðað við útlínur veggja. J taldi sig eiga rétt til frekari greiðslna en tilboð hans sagði til um og höfðaði mál til heimtu þeirrar fjárhæðar, kr. 444.988,50, á hendur byggingarnefnd skólans (B) og svo ríkissjóði (R). B var sótt í málinu sem slík, en eigi sem málsvari fyrir sveitarfélög þau, er hlut áttu að máli. B var aðeins starfsaðili, sem brast sjálfstætt málsaðildarhæfi í dómsmáli. Af þeim sökum varð að ómerkja ákvæði héraðsdómsins um B og frávísa sökinni á hendur B frá héraðsdómi. Þar sem B hafði á hinn bóginn eigi haft uppi varnir á hinum ranga málatalbúnaði, bar að láta málskostnað í máli J og B falla niður. Nægilega var í ljós leitt, að J fór villur vegar um hina réttu stærð hússins, þá er hann gerði tilboð um smíð þess. J beitti að vísu ekki fullkominni nákvæmni og aðgæzlu við undirbúning tilboðsins, en það leysti R ekki undan allri ábyrgð á villu J samkvæmt reglum um verkhera, en villu þessa var að rekja til hins ranga rúmmálstals skrifstofu húsameistara. Var R því dæmdur til að greiða J nokkrar uppbætur, sem voru ákveðnar kr. 225.000,00 1492

Skattar.

- Þ rak lakkrísgerð hér á landi. Á árunum 1961—1964 vantaldi Þ í skýrslum sínum til skattyfirvalda þann lakkrísvarning, sem hann framleiddi. Auk refsingar fyrir brot gegn ýmsum lagaákvæðum, var Þ gert að greiða gjald til ríkissjóðs samkvæmt 7. gr., sbr. 2. gr. laga nr. 60/1939, kr. 12.677.226,40. Þetta gjald varð hins vegar ekki talið sekt í skilningi almennra hegningarlag nr. 19/1940 og vararefsing samkvæmt V. kafla sömu laga því ekki dæmd. Af sömu sökum kom ekki til úrlausnar krafa um beitingu 81. gr. sömu laga. Einnig var Þ gert að greiða gjald samkvæmt 1. gr. laga nr. 25/1962 í Styrktarsjóð fatlaðra, kr. 237.636,00. Síðastgreind vangreiðsla var ekki refsiverð háttsemi af hálfu Þ, þar sem refsheimild er ekki í lögum nr. 25/1962 og þau lög algerlega sjálfstæð og óháð lögum nr. 60/1939. Við ákvörðun framangreindra fjárhæða var meðal annars litið til óvissu, sem ríkti um hlutfall milli magns hráefnis og framleiddrar vöru, rýrnun hráefnis og fullunninnar vöru og svo sölu Þ á hráefni
- T reisti ásamt öðrum manni iðnaðarhús, en hluta húss þessa seldu þeir hinn 15. júlí 1965 og höfðu þá eigi átt það í fimm ár. Nam söluhagnaður T vegna þessara viðskipta kr. 151.990,00. Færðu skattyfirvöld T hagnað þennan til tekna

og var honum gert að greiða af honum tekjuskatt, tekjuútsvar og kirkjugarðsgjald. Var krafizt lögtaks fyrir gjöldum þessum hjá T. T hafði keypt íbúð í fjölbýlishúsi með kaupsamningi 19. apríl 1966, sem hann kvaðst hafa tekið til notkunar 1. október 1966, en eigi fengið afsal fyrir henni fyrr en 20. apríl 1967. Samkvæmt ákvæðum 2. mgr. E-liðar 7. gr. laga nr. 90/1965, sbr. 1. tl. 1. mgr. 15. gr. reglugerðar nr. 245/1963, er hagnaður af sölu fasteignar, sem seljandi hefur eigi átt í fimm ár, ekki skattskyldur, ef hann innan árs kaupir aðra fasteign, sem er jöfn eða hærri að fasteignamati hins selda. Varð að telja, að regla þessi gilti einnig, þegar um væri að tefla hluta fasteignar. Var umræddur söluhagnaður T því eigi skattskyldur, enda var því eigi haldið fram í málinu, að viðskipti þessi gætu talizt atvinnurekstur T eða gerð í sérstöku hagnaðarskyni, og hin keypta íbúð var talin jöfn eða hærri að fasteignamati en hinn seldi húshluti 145

S átti íbúð, sem hann seldi hinn 17. maí 1963. Íbúð þessa virtist S hafa keypt á árinu 1961. Hann fékk 14. júlí 1964 loforð fyrir leigulóð hjá Reykjavíkurborg og hóf þar byggingarframkvæmdir á næsta ári. Á skattframtali sínu 1966 og 1967 taldi S fram eigin vinnu við bygginguna árin 1965 og 1966. Taldi S, að hér væri um skattfrjálsa eigin vinnu að ræða. Skattayfirvöld töldu hins vegar, að verðmæti eigin vinnu þessarar væri einungis skattfrjáls að því marki, sem íbúð sú, sem S byggði, væri stærri en íbúð sú, er hann átti áður. Væri því skattskyldur tiltekinn hluti af verðmæti eigin vinnu þeirrar, sem að framan er getið, og bæri að meta S það fé til tekna. Var krafizt lögtaks hjá S fyrir gjöldum, sem hann var krafinn um á þessum grundvelli. Reglur um skattfrelsi eignaauka, sem stafar af aukavinnu íbúðarbyggjanda, eru í E-lið 10. gr., sbr. niðurlagsákvæði E-liðar 7. gr. laga nr. 90/1965. Þar segir, að til tekna teljist ekki eignaauki, „sem stafar af aukavinnu, sem einstaklingar leggja fram utan reglulegs vinnutíma við byggingu íbúða til eigin nota“. Þá segir, að ívilnun þessi falli þó burt, „að því leyti sem vinnan kann að fást endurgreidd með söluhagnaði af íbúðinni skv. E-lið 7. gr.“. Í lagareglu þessari kemur ekki fram, að það skuli skerða ívilnun þessa, að skattþegn hefur áður átt íbúðarhúsnæði. Varð eigi talið, að fjármálaráðherra hefði með niðurlagsákvæðum E-liðar 10. gr. öðlazzt heimild til að bjóða með reglugerð skerðingu á ívilnun þessari. Samkvæmt þessu og atvikum málsins varð því verðmæti framangreindrar eigin vinnu S eigi talið skattskyldt, enda var því eigi mótmælt, að vinna þessi hefði að öðru leyti fullnægt skilyrðum laga til að

- njóta þessa hagræðis. Var því synjað um framgang lög-
taksins 153
- T h/f var gert að greiða stóreignaskatt samkvæmt lögum nr.
44/1957 að fjárhæð kr. 53.210.00. Hinn 2. maí 1961 fram-
kvæmdi fógeti lögtak hjá T h/f í timburþurrkofni til
tryggingar skattskuldinni ásamt vöxtum og kostnaði. Dóm-
veð það, sem þannig skapaðist í nefndum þurrkofni, hélzt,
hvað sem leið fyrningu skattkröfunnar almennt, sbr. 3.
mgr. 1. gr. laga nr. 14/1905, sem kveður svo á, að veðréttur
ónýtist ekki, þótt krafa fyrnist, en undantekningarákvæði
nefndrar málsgreinar og svo 4. málsgreinar sömu laga-
greinar um fyrningu sjálfsvörzlueðréttar tekur ekki til
dómveðs. Samkvæmt þessu var tollstjóranum í Reykjavík
f. h. ríkissjóðs rétt að leita fullnustu skattkröfu sinnar
ásamt vöxtum og kostnaði með sölu greinds þurrkofns á
nauðungaruppbóði 225
- Ágreiningur reis um skyldu Viðtækjaverzlunar ríkisins til að
greiða landsútsvar til Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga af einka-
söluleyfisgjöldum af sjónvarpstækjum og krafðist félags-
málaráðuneytið vegna Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga lögtaks
til tryggingar útsvarsskuldinni, kr. 1.982.518.00, ásamt drátt-
arvöxtum og kostnaði. Samkvæmt 3. og 4. gr. laga nr. 43/
1966 bar Viðtækjaverzlun ríkisins að greiða landsútsvar,
sem ákveðið væri með sama hætti og tekjuútsvar félaga,
sbr. 2. tl. 32. gr. laga nr. 51/1964 um tekjustofna sveitar-
félaga. Ofangreind gjöld af sjónvarpstækjum voru hluti
af tekjum Viðtækjaverzlunar ríkisins og því ekki undanþeg-
in álagningu landsútsvars, en ákvæði 2. gr. laga nr. 52/1962
breyttu þar engu um. Kröfu um dráttarvexti bar og að
taka til greina samkvæmt 62. gr. laga nr. 51/1964. Af
þessum sökum var dæmt, að framkvæma bæri fyrrgreint
lögtak. Sératkvæði 1125
- Á árinu 1966 var lagt aðstöðugjald á Vélbátaábyrgðarfélagið
Gróttu (V), sem starfar samkvæmt lögum nr. 61/1947 um
váttryggingarfélag fyrir fiskiskip. Við álagninguna var að-
stöðugjaldsstofni V skipt á milli tveggja gjaldskrárflokka, þ.
e. 0.5% og 1.0%, en í gjaldskrá Reykjavíkurborgar segir, að
á endurtryggingar skuli leggja 0.5%, en á aðrar váttrygging-
ar 1.0%. Eftir nánari athugun var álagningunni breytt þann-
ig, að reiknað var 1.0% af álagningarstofninum öllum.
Hækkaði aðstöðugjald og kirkjugarðsgjald V við það um kr.
37.251.00, og var V tilkynnt hækkun þessi með bréfi hinn 12.
janúar 1967. V vildi eigi fallast á að greiða þessa hækkun,
og var þá krafizt lögtaks hjá V fyrir greindri fjárhæð.
Ákvæði um aðstöðugjald eru í III. kafla laga nr. 69/1962
um tekjustofna sveitarfélaga, sbr. nú lög nr. 51/1964, og

í 10. gr. reglugerðar nr. 81/1962 er sveitarstjórnnum heimilað að ákveða fleiri gjaldflokka eftir tegundum atvinnurekstrar innan þeirra marka, er lög og reglugerð heimila. Fyrirgreind gjaldskrá var í samræmi við lög og reglur um aðstöðugjald. Féll starfsemi V undir aðrar váttryggingar, enda var V óheimil sala á endurtryggingum lögum samkvæmt. Var því heimilað, að lögtakið skyldi ná fram að ganga 1408

Skilorðsbundnir refsisdómar.

Ó stóð Gjaldheimtunni eigi skil á fé, er hann hafði kvittað fyrir móttöku á til lúkningar opinberum gjöldum starfsmanns fyrirtækis, sem hann veitti forstöðu. Gerðist Ó með því brotlegur við 247. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Þá greiddi hann nokkrar skuldir með tékkum, sem eigi var bankainnstæða til fyrir. Varðaði sú háttsemi við 261. gr. sömu laga. Hinn 22. maí 1968 hafði Ó verið dæmdur í 4 mánaða skilorðsbundið fangelsi fyrir tékkasvik og aðra misnotkun innstæðulausra tékka. Enn fyrr, á árinu 1967, hafði Ó sætt á greiðslu sektar fyrir brot gegn 261. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Umrædd brot gegn 261. gr. almennra hegningarlaga voru framin, áður en hinn skilorðsbundni refsisdómur var upp kveðinn og einnig mikill hluti fjárdráttarbrotsins, en nokkur hluti þess þó eftir þann tíma. Hafði Ó því rofið skilorð refsisdómsins. Var Ó ákveðin refsing í einu lagi fyrir brot þau, er í þeim dómi greindi, og ofangreind brot sín. Samkvæmt því og 60., 77. og 78. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 var Ó dæmd refsing fangelsi 5 mánuði 1437

Skipasala. Sjá lausafjárkaup.

Skipti. Sjá einnig erfðaskrár, gjaldþrotaskipti, vitni. Hinn 20. júlí 1957 andaðist H, en eiginkona hans, I, hafði látizt hinn 16. apríl 1929. Uppskrift á eignum dánar- og félagsbúsins fór fram 27. nóvember 1959. S, sonur nefndra hjóna, gerði þá kröfu á hendur búinu, að honum yrðu greiddar kr. 138.361.44 fyrir fæði og þjónustu, sem hann hefði látið H í té, en þeirri kröfu var mótmælt. Eftir öllum atvikum voru svo miklar líkur fyrir því, að H hefði fengið þjónustu og aðra fyrirgreiðslu á heimili S síðustu æviár sín, að rétt var að taka kröfu S til greina með kr. 30.000.00, enda var ekki talið, að um vangeymslu væri að ræða af hálfu S 110

Með úrskurði skiptadóms hinn 24. júlí 1967 og dómi Hæstaréttar hinn 5. apríl 1968 var M áskilinn réttur til að taka við til

ábúðar og hagnýtingar jörðina V í Kópavogi. Niðurstaða þessi var reist á ákvæðum erfðaskrár, sem deila stóð um milli M og MG, síðari konu föður M. Á skiptafundi hinn 7. maí 1968 lýsti skiptaráðandi yfir því, að hann afhenti M greinda jörð með tilteknum skilmálum. Þeirri ákvörðun skaut MG til Hæstaréttar og krafðist ómerkingar hennar og heimvísunar málsins til löglegrar meðferðar. Sú krafa var ekki tekin til greina, þar sem hún var ekki studd neinum haldbærum rökum, en einkum var haldið fram fölsun fyrrgreindrar erfðaskrár. Í máli sömu aðila, sem dæmt var samkvæmt framansögðu í Hæstarétti 5. apríl 1968, var því heldur ekki hreyft, að erfðaskráin væri fölsuð. Úttekt á jörðinni hafði farið fram hinn 16. maí 1969, og ekki gat MG reist rétt á ábúðarlögum, eins og málum var háttað ..	780
Útburður dæmdur til að framfylgja ofangreindri ákvörðun skiptaréttar	782
Tekin til greina krafa nokkurra erfingja um opinber skipti á dánar- og félagsbúi, enda viðurkennt, að ekki hafði verið gengið formlega frá skiptum né erfðafjárskattur greiddur, og hverjum erfingja rétt að krefjast opinberra skipta samkvæmt 4. gr. skiptalaga nr. 3/1878, þótt aðrir erfingjar séu á það sáttir að skipta sjálfir	1092

Skipulag.

Hinn 11. maí 1966 eignaðist S með kaupsamningi landspildu úr landi jarðar nokkurrar í Mosfellssveit. Í októbermánuði sama árs flutti S tilbúinn sumarbústað úr timbri á land sitt. Var húsið sem næst 5x10 metrar að flatarmáli og hvíldi á bifreiðargrind. Voru hjól undir, sem voru grafin ofan í svörðinn. Grindin var bundin með jarðföstum járnstöngum og undir útveggi voru settar sex stoðir. Upp úr sökklum við hlið hússins gengu járnboltar, sem ætlaðir voru til að festa botngrind hússins við sökklana. Á ofangreindan kaupsamning hafði sveitarstjóri Mosfellshrepps ritað áritun þess efnis, að hreppsnefnd hafnaði forkaupsrétti og að óheimilt væri að byggja á ofangreindu landi, nema samþykkt væri af því skipulag og leyfi byggingarnefndar fyrir Mosfellshrepp fengið. Sama áritun var einnig á afsali fyrir landspildunni, en því var þinglýst hinn 19. september 1966. Með framangreindum byggingarframkvæmdum gerðist S brotlegur við 4., 37. og 38. gr. byggingarsamþykktar fyrir Mosfellshrepp í Kjósarsýslu, sbr. auglýsingu nr. 125/1960, auglýsingu nr. 97/1948 um fyrirmynd að byggingarsamþykktum, lög nr. 19/1905 um byggingarsamþykktir og lög nr. 55/1921 um skipulag kauptúna og sjávarþorpa, sbr. nú skipulagslög nr. 19/1964, sbr. og auglýsingu nr. 120/1960

um skipulag í Mosfellshreppi, enn fremur við 5. gr., sbr. 6. gr. og 36. gr. skipulagslaga nr. 19/1964 og loks við 26. gr., sbr. 42. gr. lögreglusamþykktar fyrir Kjósarsýslu nr. 146/1941. Var S dæmd refsing, kr. 10.000.00 sekt til ríkis-sjóðs (vararefsing varðhald 10 daga) og kveðið á um brottflutning hússins á kostnað S með niðurrífi, ef með þyrfti 829

Skjalafals.

Á falsaði nafn útgefenda og framseljanda á tékka og notaði þá í viðskiptum. Varðaði þetta atferli Á við 1. mgr. 155. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Var Á dæmd refsing með hliðsjón af 77. gr. sömu laga fangelsi þrjá mánuði. Þá var Á gert að greiða tveimur aðilum fébætur, sem beðið höfðu tjón við brot hans 502

Haustið 1965 var vikið frá störfum M, aðalgjaldkera Lands-smiðjunnar (L), og J, aðalbókara sama fyrirtækis, þar sem endurskoðun leiddi í ljós margs konar misfellur í bókhaldi stofnunarinnar. Reyndust M og J sekir um margvíslegt misferli í störfum. Í fyrsta lagi höfðu þeir endurnotað gömul fylgiskjöl og dregið sér með þeim hætti fé úr sjóði L. Í öllum tilvikum var reikningur sá, sem endurnotaður var, færður í bókhald. Var þar því um að ræða rangar færslur í bók, sem lögskylt var að halda. Vörðuðu brot þessi við 158. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Í mörgum tilvikum breyttu þeir í blekkingarskyni innihaldi skjala og notuðu þau síðan sem sjóðsfylgiskjöl. Unnu þeir til refsingar samkvæmt 155. gr. almennra hegningarlaga, sem tæmir sök gagnvart 247. gr. sömu laga, sem varð því ekki einnig beitt. Í öðrum tilvikum var hins vegar refsað fyrir brot gegn 247. gr. Í öðru lagi höfðu samlagningarstrimlar verið rangfærðir með því að hafa of háa samlagningu á fylgiskjöllum fyrir útborgunum, sem síðan voru bókfærð í samræmi við hina röngu samlagningu. Drógu þeir M og J sér fé með þessum hætti og unnu þannig til refsingar samkvæmt 247. og 158. gr. almennra hegningarlaga. Í þriðja lagi fölsuðu þeir skjöl með þeim hætti, að þeir breyttu innihaldi þeirra í blekkingarskyni og notuðu þau síðan sem sjóðsfylgiskjöl. Vörðuðu þessi brot við 155. gr. almennra hegningarlaga, en eigi var 247. gr. sömu laga beitt jafnframt, þótt auðgun hefði leitt af brotunum. Samkvæmt hinum fölsuðu skjölum voru rangar tölur færðar í bókhald L, sem varðaði við 158. gr. almennra hegningarlaga. Í fjórða lagi voru skjöl ranglega notuð sem sjóðsfylgiskjöl með þeim hætti, að ranglega var tilgreint, að greiðslur hefðu farið til nafngreinds fyrirtækis. Voru skjöl þessi notuð þannig til að dylja tilsvareandi fjártökur úr sjóði

L, er runnu í eigin vasa M og J. Vörðuðu brot þessi við 247. og 158. gr. almennra hegningarlaga. Í fimmta lagi gerðust M og J brotlegir við 247. og 158. gr. almennra hegningarlaga með því að nota ranglega afrit af reikningi, ljósrít af sjóðsfylgiskjali og ókvittaðan reikning til að taka fé úr sjóði L. L var starfrækt af ríkissjóði samkvæmt lögum nr. 102/1936, og voru M og J, sem voru fastir starfsmenn L, því opinberir starfsmenn. Bar því að ákveða refsingu samkvæmt 138. gr. almennra hegningarlaga. M lézt eftir að héraðsdómur gekk, og tók áfrýjun málsins því einungis til J. J var ákveðin refsing fangelsi eitt ár. Skaðabóta-kröfu L var vísað frá dómi, þar sem ekki var leitt í ljós, að hve miklu leyti misferli J olli L tjóni og að hve miklu leyti viðskiptamönnum L

935

Skuldabréf.

P var eigandi handhafaskuldabréfs, sem hann hafði falið I til geymslu. H fékk framsal og handhöfn skuldabréfsins úr hendi I grandlaus um að I væri ekki bær um að ráðstafa því. H heimti sjálfur afborganir og vexti af handhafa-skuldabréfinu árin 1964 og 1965. Skuldabréfið, sem P taldi glatað, var dæmt ógilt með héraðsdómi hinn 30. júní 1965. Að svo búnu heimti P grandlaus um traustnámsrétt H til bréfsins hinn 25. júní 1966 afborgun og vexti af því, samtals kr. 15.730.00. Voru ekki efni til að taka til greina kröfu H um að P yrði gert að endurgreiða honum þessa fjárhæð. Síðar á árinu 1966 fengu H og lögmaður hans pata af því, í hvert efni var komið um handhafaveðskuldabréfið. Ritaði lögmaðurinn þess vegna P bréf hinn 5. september 1966 og tjáði honum, að H væri löglegur handhafi þess. P hafði þessa tilkynningu að engu og innheimti hinn 26. júní 1967 afborgun og vexti af handhafaveðskuldabréfinu, samtals kr. 14.820.00. H skaut því næst nefndum ógildingardómi til Hæstaréttar með stefnu 17. júlí 1967, og feildi Hæstiréttur hann úr gildi. Þrátt fyrir það, að P hefði hinn 26. júní 1967 hinn óáfrýjaða ógildingardóm í hendi, mátti hann ekki heimta afborgun þá og vexti af handhafaskuldabréfinu, þar sem honum var þá fullkunnugt um handhafa bréfsins, sem ætla mátti, að hefði unnið traustnámsrétt til bréfsins og slökkt réttindi P til þess. Að svo vöxnu máli var P dæmdur til að endurgreiða H nefnda fjárhæð, kr. 14.820.00

385

Skuldamál. Sjá fasteignakaup, lausafjárkaup, váttryggingar, vinnusamningar.

Skuldskeyting.

Samkvæmt verksamningi, dags. 3. janúar 1962, tókst skipasmíðastöð K á hendur að smíða fiskibát fyrir B. Hinn 1. maí 1963 stofnaði B ásamt fleiri aðilum H h/f. Gerðist B framkvæmdastjóri þessa hlutafélags, sem stofnað var til að gera skipið út. K höfðaði mál á hendur B og H h/f til greiðslu eftirstöðva kostnaðarverðs bátsins. Í afsali 10. júlí 1963, þinglýstu 12. sama mánaðar, lýsti K því, að skipasmíðastöð K hefði nýlokið smíði og afhent til eiganda, sem væri H h/f, fiskibát samkvæmt fyrrgreindum byggingarsamningi. Sagði síðan í afsalinu, að hinir nýju eigendur hefðu samið um og gengið frá greiðslum byggingarkostnaðar til skipasmíðastöðvarinnar og væru því löglegir eigendur bátsins. Samtímis tók K við yfirlýsingu um efndir verksamningsins, sem upphaflega var stíluð í nafni B persónulega, en B, þá er til kastanna kom, undirritaði einungis pr. pr. H h/f. Eins og undirskrift þessari var háttað og samkvæmt efni afsals K, varð við það að miða, að skuldskeyting hefði farið fram frá B til H h/f. Varð því að telja B lausan mála og hann sýknaður af kröfum K 845

Stefnubirting.

Héraðsdómsstefna í máli á hendur B persónulega og vegna H h/f var birt fyrir dóttur B í Reykjavík. Þar sem B átti hins vegar samkvæmt vottorði Hagstofu Íslands heima í Austur-Húnavatnssýslu og heimili H h/f var talið á sama stað, var nefnd stefnubirting ekki fullnægjandi að lögum, sbr. 95. og 96. gr. laga nr. 85/1936. Var héraðsdómur af þeim sökum ómerktur og málsmeðferð og málinu vísað frá héraðsdómi, að því er varðaði kröfur á hendur B f. h. sjálfs sín og H h/f 208

Stjórnarskráin.

Tekið fram, að gildi 4. gr. laga nr. 38/1954 takmarkist af ákvæðum 20. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944 305

Skilyrði fyrir hendi samkvæmt 65. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944 til að beita gæzluvarðhaldi 690, 692, 694, 697, 1076

Skipstjórnarnir S, H, G, P og M voru sóttir þeim sökum að hafa verið að botnvörpuveiðum á hafsvæði, þar sem botnvörpuveiðar voru bannaðar með auglýsingu sjávarútvegsráðherra 27. febrúar 1969 um sérstök veiðisvæði fyrir línu og net fyrir Suðvesturlandi, sem sett hafði verið samkvæmt lögum nr. 44 5. apríl 1948 um vísindalega verndun fiskimiða landgrunnsins og lögum nr. 62 18. maí 1967 um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu með síðari breytingum, sbr. reglugerð nr. 304 20. desember 1968 um leyfi til tog-

veiða í fiskveiðilandhelgi Íslands til þess að öðlazzt þegar gildi. S, H og G voru að veiðum hinn 20. marz 1969, M hinn 21. marz s. á. og P hinn 14. apríl s. á. Ofangreind auglýsing var birt í Lögbirtingablaði 4. marz 1969 og síðan í B-deild Stjórnartíðinda 30. apríl 1969. Samkvæmt 2. gr. laga nr. 64/1943 um birtingu laga og stjórnvaldaerinda bar að birta auglýsinguna í B-deild Stjórnartíðinda, og samkvæmt 7. gr. sömu laga mátti ekki beita ákvæðum hennar, fyrr en svo hafði verið gert. Voru ákærðu að svo vöxnu máli sýkn-aðir af kröfum ákæruvaldsins 1288, 1292, 1296, 1423, 1431

Stjórnsýsla.

- Ágreiningur um laun til dómara, sem framkvæmdi dómsrann-sókn samkvæmt sérstakri umboðsskrá. Sjá nánar opinberir starfsmenn 120
- Ágreiningur reis um skyldu Viðtækjaverzlunar ríkisins til að greiða landsútsvar til Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga af einka-söluleyfisgjöldum af sjónvarpstækjum, og krafðist félags-málaráðuneytið vegna Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga lögtaks til tryggingar útsvarsskuldinni, kr. 1.982.518.00, ásamt drátt-arvöxtum og kostnaði. Samkvæmt 3. og 4. gr. laga nr. 43/1966 bar Viðtækjaverzlun ríkisins að greiða landsútsvar, sem ákveðið væri með sama hætti og tekjuútsvar félaga, sbr. 2. tl. 32. gr. laga nr. 51/1964 um tekjustofna sveitar-félaga. Ofangreind gjöld af sjónvarpstækjum voru hluti af tekjum Viðtækjaverzlunar ríkisins og því ekki undan-þegin álagningu landsútsvars, en ákvæði 2. gr. laga nr. 52/1962 breyttu þar engu um. Kröfu um dráttarvexti bar og að taka til greina samkvæmt 62. gr. laga nr. 51/1964. Af þessum sökum var dæmt, að framkvæma bæri fyrrgreint lögtak. Sératkvæði 1125
- Skipstjórnarnir S, H, G, P og M voru sóttir þeir sökum að hafa verið að botnvörpuveiðum á hafsvæði, þar sem botnvörpu-veiðar voru bannaðar með auglýsingu sjávarútvegsráð-herra 27. febrúar 1969 um sérstök veiðisvæði fyrir línu og net fyrir Suðvesturlandi, sem sett hafði verið samkvæmt lögum nr. 44 5. apríl 1948 um vísindalega verndun fiski-miða landgrunnnsins og lögum nr. 62 18. maí 1967 um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu með síðari breyt-ingum, sbr. reglugerð nr. 304 20. desember 1968 um leyfi til togveiða í fiskveiðilandhelgi Íslands, til þess að öðlast þegar gildi. S, H og G voru að veiðum hinn 20. marz 1969, M hinn 21. marz s. á. og P hinn 14. apríl s. á. Ofangreind auglýsing var birt í Lögbirtingablaði 4. marz 1969 og síðan í B-deild Stjórnartíðinda 30. apríl 1969. Samkvæmt 2. gr. laga nr. 64/1943 um birtingu laga og stjórnvaldaerinda

bar að birta auglýsinguna í B-deild Stjórnartíðinda, og samkvæmt 7. gr. sömu laga mátti ekki beita ákvæðum hennar, fyrr en svo hafði verið gert. Voru ákærðu að svo vöxnu máli sýknaðir af kröfum ákærvaldsins 1288, 1292, 1296, 1423, 1431

Sönnun.

- Blóðrannsókn talin nægileg sönnun um akstur undir áfengis-
áhrifum, þótt vitni sæju ekki áfengisáhrif á ákærða 1
- E var ákærður fyrir nytjastuld á bifreið og ölvun við akstur
hennar. Tvö vitni höfðu séð mann aka bifreiðinni. Prófun
á því, hvort E væri maður sá, er vitnin höfðu séð, var hagað
þannig, að fyrir þau voru lögð þrjú ökuskírteini með mynd-
um af eigendum þeirra, þar á meðal af E. Hnigu skýrslur
vitnanna að því, að E hefði ekið bifreiðinni. Annað vitnið
fullyrti þó ekki, að umrædd mynd væri af ökumanni
bifreiðarinnar, en hitt vitnið taldi öruggt, að svo væri.
Framangreind aðferð við prófun á því, hvort E væri maður
sá, sem ók bifreiðinni, rýrði hins vegar vætti vitnanna,
enda var hún brýnt brot á ákvæðum 2. mgr. 2. tl. 35. gr.
laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961. Þá virtist
prófunin og hafa verið andstæð 3. mgr. 102. gr. sömu
laga. Þóttu ákæruatriði ekki nægilega sönnuð á hendur
E og honum samkvæmt því dæmd sýkna 14
- Ó gerði lögreglu í kaupstað nokkrum viðvart um gálausan
akstur O. Sýndist Ó, að O væri undir áhrifum áfengis. Er
tveir lögreglumenn komu á vettvang, sat O ölvaður undir
stýri bifreiðar sinnar. Samkvæmt vætti lögreglumannanna
játaði O fyrir þeim, að hann hefði neytt áfengis, áður en
hann ók bifreiðinni. Er O kom fyrir sakadóm um mánuði
síðar, kvaðst hann í fyrstu ekki minnst þess, að hann
hefði neytt áfengis, áður en hann hóf aksturinn, en hann
taldi sig hins vegar hafa drukkið um hálfflösku af sterku
víni í bifreiðinni, eftir að hafa stöðvað hana. Í lok þing-
haldsins staðhæfði O loks, að hann hefði ekki drukkið vín,
áður en aksturinn hófst, og kvaðst halda, að hann hefði að
lokinni drykkju kastað víNFLösku sinni í sjóinn. Lögreglu-
menn urðu áfengis eða flösku eigi varir í bifreið O eða
fórum hans. Ó kvaðst eigi hafa séð O neyta víns í bílnum,
á meðan hann sat í bílnum. Vitnið G, sem O kvaddi til við-
tals við sig í bifreiðinni og sat þar um stund, sá O ekki
hafa vín um hönd. Áfengismagn í blóði, er O var tekið
þegar eftir handtöku hans nefndan dag, reyndist 1.90%.
Talið var sannað, að O hefði við aksturinn verið með áhrif-
um áfengis í þeim mæli, að varðaði við ákvæði áfengis- og
umferðarlaga 82

- Samkvæmt viðurkenningu G fyrir dómi þótti sannað, að hann hefði gerzt sekur um bifreiðarakstur undir áhrifum áfengis, þar sem síðara afturhvarf G frá þeim framburði gat ekki breytt sönnunarmati dómsins í því efni. Hins vegar hafði niðurstaða blóðrannsóknar, sem fram fór tæpum sólarhring eftir akstur G og sýndi reducerandi efni, er samsvöruðu 1.60% af alkóhóli, ekki neina þýðingu við ákvörðun sektar eða sýknu G, en óhrakinn stóð sá framburður G, að hann hefði neytt áfengis á þeim tíma 412
- Að morgni laugardagsins 2. janúar 1965 stóð lögreglubifreið fyrir framan hús eitt í Hafnarfirði. Var lögreglumaður undir stýri bifreiðarinnar og beið starfsfélaga síns, er kominn var út á tröppur hússins. Lögregluþjónarnir veittu þá athygli bifreið, sem ekið var fram hjá í sama mund. Sneru lögregluþjónarnir lögreglubifreiðinni við og héldu á eftir umræddri bifreið. Misstu þeir sjónar af henni smástund, en komu síðan auga á hana aftur. Komu þeir að henni, þar sem hún stóð kyrrstæð við vegarbrún. Sat B, eigandi bifreiðarinnar, í framsæti við hlið öikumannssætis, en í aftursæti var H og virtist sofandi. H og B voru báðir færðir til blóðrannsóknar og reyndust reducerandi efni í blóði B samsvara 1.28% af alkóhóli, en 1.70% í blóði H. B varð margsaga um stjórnanda bifreiðarinnar í umræddri ökuferð. B skýrði m. a. svo frá, að H hefði í viðurvist tveggja manna viðurkennt að hafa stjórnað bifreiðinni, en báðir þessir menn lýstu því fyrir dómi, að þeir minntust þess ekki að hafa heyrt slíkt af vörum H, sem staðfastlega neitaði því að hafa verið við stjórn bifreiðarinnar. Með hliðsjón af því, hvernig H var á sig kominn, þótti og mjög ósennilegt, að hann hefði stýrt bifreiðinni. Framburður B um, að ókunnur þriðji maður hefði ekið bifreiðinni, var markleysa, sem enginn gaumur var gefandi. Þótti nægilega sannað, að B hefði ekið bifreiðinni undir áhrifum áfengis 416
- Hinn 10. marz 1968 veittu lögreglumenn leigubifreið B eftirför, en þeir grunuðu B um ólöglega áfengissölu. Virtist þeim hann eiga einhver viðskipti við farþega og stöðvuðu því brátt akstur leigubifreiðarinnar. Farþeginn, G, reyndist vera með í fórum sínum einn whiskyfleyg, og samkvæmt vætti G hafði hann keypt það af B. Við leit í bifreiðinni fannst ein flaska af Hulstkamp-genever, sem ekki var merkt Á. T. V. R. Við áfengiskönnun á heimili B fundust þrjár áfengisflöskur, sem merktar voru Á. T. V. R. Þar sem lögreglumenn sáu ekki vörzluskipti á áfengi fara fram og með hliðsjón af því, að G var undir áhrifum áfengis, þótti gegn neitun B ekki sannað, að hann hefði gerzt sekur

- um ólöglega áfengissölu greint sinn 494
- Aðfaranótt** laugardagsins 9. marz 1968 gerðu lögreglumenn leit í bifreið, er S ók sem leigubifreið. Fundust tvær flöskur af áfengi við leit þessa. Þar sem S leiddi ekki sterkar líkur að því, að áfengi þetta hefði eigi verið ætlað til sölu, voru ekki skilyrði fyrir hendi samkvæmt 4. mgr. 19. gr. laga nr. 58/1954 til að sýkna S 499
- Hinn 29. janúar 1967** um kl. 1600 varð árekstur í brekku á Krísuvíkurvegi í Ölfusi milli bifreiðar K, sem hann ók austur veginn, og bifreiðar, sem G ók í vesturátt. Ökumenn beggja bifreiðanna voru báðir kunnugir staðháttum og mátti því báðum vera ljóst, að nauðsynlegt var að sýna sérstaka gát, þar sem blindhæð var þarna á veginum. Átti G sök á árekstrinum, þar sem hann ók allt of hratt og gálauslega fram af hæðarbrúninni. K ók bifreið sinni af árekstrarstað, þótt honum mætti vera ljóst, að með því kynni hann að spilla sönnunargögnum. Varð K því að bera hallann af sönnunarskorti um staðsetningu bifreiðar sinnar eftir áreksturinn, enda mátti ætla, að K hefði verið unnt að marka staðsetningu bifreiðarinnar á veginum, áður en hann hreyfði hana, eða kynna mönnum á vettvangi staðsetningu hennar með öðrum hætti, svo að lögregla ætti þess kost að marka staðsetningu bifreiðarinnar réttilega á uppdrátt af vettvangi. Gögn málsins gáfu til kynna, að með því að aka of innarlega á veginum miðað við aðstæður, hefði K ekki heldur sýnt nægilega gát, en ástæða var til þess að sýna ýtrustu varkárni vegna þess, hve vegurinn var mjór við blindhæðina. Með hliðsjón af því og þeim sönnunarreglum, sem við áttu, var K talinn eiga nokkra sök á árekstrinum, en G þó meginsökina vegna hins hóflausa ökuhraða. Var sök skipt þannig, að G var látinn bera $\frac{2}{3}$ hluta sakar, en K $\frac{1}{3}$ 555
- K** galt R kr. 20.000.00 í peningum hinn 30. júlí 1959. Var því haldið fram af R, að þá hefði verið komið á samkomulag milli þeirra um tilteknar sameiginlegar byggingarframkvæmdir, og hefði það verið ætlun þeirra að þessari fjárhæð yrði varið til þeirra. K höfðaði mál á hendur R til heimtu þessa fjár með stefnu, sem var gefin út hinn 18. ágúst 1966. Var því fyrst haldið fram af hálfu K, að til mála hefði komið, þegar fjárhæðin var greidd, að R fengi að endurgreiða hana með lóð, er R hefði sagzt eiga von á að fá úthlutaða hjá Kópavogskaupstað. Síðar í rekstri málsins kvað K, að þetta atriði hefði fyrst borið á góma um tveim til þrem mánuðum eftir afhendingu peninganna. Ekki færði K sönnur á, að þessi greiðsla hefði verið peningalán til R 886

- Laugardaginn 13. ágúst 1966, kl. 0200, stöðvuðu lögreglumenn, er voru við umferðareftirlit, bifreið, sem H ók. Við yfirheyrslu hjá lögregluvarðstjóra játaði H áfengisneyzlu og við blóðrannsókn fundust reducerandi efni, er samsvöruðu 1.12% af alkóhóli. Þrátt fyrir það, að H neitaði því fyrir dómi að hafa verið undir áhrifum áfengis, var nægilega sannað, að H hefði gerzt sekur um ölvun við akstur 897
- Talið sannað, að Þ hefði tvívegis gerzt sekur um að aka bifreið með meiri öxulpunga en leyfður var, enda varð að byggja á því, að löggilt vog, sem bifreiðarnar voru vegnar á, hefði sýnt réttan þunga. Þá hafði löggiltur vigtunarmaður annazt vigtun þeirra í viðurvist lögreglumanns og vegaftirlitsmanns. 1266

Tékkar. Sjá einnig fjársvik.

- Ó greiddi nokkrar skuldir með tékkum, sem eigi var bankainnstæða fyrir. Varðaði sú háttsemi við 261. gr. almennra hegningarlaga 1437

Tolllagabrot.

- Leigubifreiðarstjórinn B gerði ekki í skilningi 4., sbr. 3. mgr. 19. gr. áfengislaga nr. 58/1954 næga grein fyrir geneverflösku, sem fannst í bifreið hans og var ekki merkt Á. T. V. R. Var hún gerð upptæk til handa ríkissjóði, en brot B varðaði við 2. mgr. 42. gr. áfengislaga nr. 58/1954, 17. gr. sömu laga, og svo 2. mgr. 29. gr. laga nr. 68/1956 um tollheimtu og tollaftirlit. Var refsing B ákveðin kr. 5.000.00 sekt til Menningarsjóðs og vararefsing varðhald 5 daga .. 494
- Við leit tollvarða í skipinu V fundust þar tvær þvottavélar. Leitt var í ljós, að eigendur þeirra voru S og SK. Ósannað var, að E, skipstjóri á V, hefði vitað eða haft nokkra aðstöðu til að vita um flutning þvottavéla með skipinu. Var E samkvæmt því sýknaður af ákæru um brot gegn 42. gr., sbr. 22. gr. laga nr. 68/1956 og 34.—36. gr., sbr. 102. gr. reglugerðar nr. 41/1957. Þar sem ákærvaldið gerði ekki kröfu um upptöku þvottavéla á hendur eigendum þeirra, varð upptaka eigi dæmd í málinu, enda þótt heimil væri samkvæmt 38. gr. laga nr. 68/1956 1333

Tómlæti.

- Hinn 20. júlí 1957 andaðist H, en eiginkona hans, I, hafði látizt hinn 16. apríl 1929. Uppskrift á eignum dánar- og félagsbúsins fór fram 27. nóvember 1959. S, sonur nefndra hjóna, gerði þá kröfu á hendur búinu, að honum yrðu greiddar kr. 138.361.44 fyrir fæði og þjónustu, sem hann hafði látið H í té, en þeirri kröfu var mótmælt. Eftir öllum atvikum

voru svo miklar líkur fyrir því, að H hefði fengið þjónustu og aðra fyrirgreiðslu á heimili S síðustu æviár sín, að rétt var að taka kröfu S til greina með kr. 30.000.00, enda var ekki talið að um vangeymslu væri að ræða af hálfu S 110

Hinn 12. júlí 1961 sendi Frímerkjasala Póst- og símamálastjórnarinnar (F) B umburðarbréf, þar sem frá því er skýrt, að hinn 18. september 1961 verði gefin út „Evrópufrímerki 1961“. Frímerkjunum var lýst, getið verðs þeirra og sagt, að pöntun á fyrsta dags umslögum skuli berast fjórtán dögum fyrir útgáfudag. B ritaði F bréf hinn 19. ágúst 1961, þar sem segir m. a., að hann þurfi af þessari útgáfu „á að halda mun meiri eintakafjölda en af öðrum útgáfum“ og að hann „geri ráð fyrir“ að hann „þurfi að nota milli 30.000 og 50.000 samstæður“. Jafnframt spurðist B fyrir, hvort hann gæti „fengið minni háttar afslátt, t. a. m. 5—10%, við kaup á ofangreindum eintakafjölda“. Þá fór B þess á leit í bréfinu, að F sendi frímerkin til Sendiráðs Íslands í Kaupmannahöfn, þannig að B „gæti vitjað merkjanna á sjálfum útgáfudeginum“. Loks bauðst B til að greiða merkin fyrirfram. Í svarbréfi F frá 25. ágúst 1961 sagði: „Vér höfum móttengið heiðrað bréf yðar, dags. 19. ágúst s.l., varðandi Evrópuútgáfu þessa árs. Vér höfum skráð pöntun yðar á henni, allt að 50.000 samstæður. Vér veitum engan afslátt. Vér getum ekki afgreitt merkin fyrir en á útgáfudeginum“. Leið nú og beið, unz B sendi F með bréfi 15. september 1961, sem henni barst að morgni þess 18. s. m., tvær ávísanir að fjárhæð kr. 576.000.00. F svaraði með símskeyti 18. september, þar sem segir m. a.: „Pöntun yðar á 50.000 samstæðum Evrópufrímerkja er ekki hægt að afgreiða. Frímerkjabirgðir búnar“. F endursendi B nefndar tvær ávísanir með bréfi sama dag. Í málaleitun B 19. ágúst 1961 var frímerkjamagn það, sem hann kvaðst þurfa, eigi fastákveðið, heldur var einungis greint lágmark og hámark þess. Í svarbréfi F frá 25. ágúst 1961 var sagt, að skráð hefði verið hámarksmagn það, sem greindi í málaleitun B, og hafnað er tilmælum hans um afslátt af kaupverði, afgreiðslustað og afgreiðslutíma. Þar sem slíkt ósamræmi var milli málaleitunar B frá 19. ágúst 1961 og svars F frá 25. ágúst 1961, var B nauðsynlegt, ef hann vildi skuldbinda F áfram samkvæmt bréfi F frá 25. ágúst 1961, að tilkynna F það, svo fljótt sem kostur var. Þetta gerði B ekki, heldur dró tilkynningu sína. Leiddi af þessum tilkynningardrætti B, að F varð laus mála í skiptum þeirra. Af þessum sökum var F sýknuð af bótakröfum þeim, sem B hafði uppi á hendur F 160

E seldi M bifreið hinn 21. júlí 1962. Kaupverðið var kr.

- 150.000.00, og var greitt í peningum kr. 50.000.00, með fasteignatryggðu veðskuldabréfi kr. 60.000.00 og víxlum samþykktum af M kr. 40.000.00. Nefnt veðskuldabréf var gefið út af S og tryggt með 3. veðrétti í húseign á Stokkseyri. Hafði M fengið bréfið fyrir bifreið, sem hann seldi. Er veðskuldabréfið féll í gjalddaga í fyrsta sinn, stóð S ekki í skilum með afborgunina. Var húsið selt á nauðungaruppboði og lagt 1. veðréttarhafa út sem ófullnægðum veðhafa. Þar sem veðtrygging veðskuldabréfsins var ekki lengur fyrir hendi, höfðaði E mál á hendur S. Var S dæmdur til að greiða höfuðstól bréfsins auk vaxta og málskostnaðar með dómi uppkveðnum 5. júlí 1965. E höfðaði skaðabótamál á hendur M, þar sem S hefði reynzt með öllu ógjaldfær. Samkvæmt gögnum málsins varð að telja, að í bifreiðarkaupunum hefði veðskuldabréfið verið tekið sem fullnaðargreiðsla á hluta andvirðis hinnar seldu bifreiðar. Ef E vildi síðar bera fyrir sig að þessari greiðslu væri áfátt, bar E að skýra M frá því án ástæðulausrar tafar, og því heldur, þar sem verðmæti veðsins hafði borið á góma við kaupin. Þau voru gerð hinn 21. júlí 1962, en af hálfu E kom umkvörtun ekki fram fyrr en 14. október 1963 663
- G**allar komu fram á húsbyggingu, og hafði íbúðareigandi af því tilefni uppi bótakröfur. Ekki varð fallizt á, að þær væru niður fallnar fyrir vangeymslu. Sjá nánar skaðabætur, verksamningar 1163
- H** og M byggðu hús saman. Í sameignarsamningi þeirra frá 23. október 1943 var hvorum þeirra um sig heitið forkaupsrétti að eignarhluta hins. Eignarhluti M gekk síðan nokkrum sinnum kaupum og sölum. Hinn 8. september 1960 seldi I, þáverandi eigandi, nefndan eignarhluta. H höfðaði mál á hendur G og I með stefnu, birtri 15. janúar 1968, til riftunar á kaupunum og viðurkenningar á rétti sínum til að ganga inn í þau. Gögn málsins veittu sterkar líkur fyrir því, að H hefði mátt vera ljóst eigi síðar en síðla árs 1965, að kaup hefðu gerzt með G og I um nefndan húshluta. H hafði ekki hirt um forkaupsrétt sinn við hinar fyrri sölur á honum. Var H af þeim sökum sérstaklega mikil nauðsyn að halda forkaupsréttinum til streitu, svo fljótt sem efni voru til. H lét það hins vegar dragast úr hömlu og varð að bera hallann af því. Samkvæmt því voru þeir I og G sýknaðir af kröfum H 1361
- K, Á** og Þ lögðu inn fisk hjá Fiskiðjusamlagi Húsavíkur h/f (F) á árinu 1964. F greiddi þeim samkvæmt verðákvæðum Verðlagsráðs sjávarútvegsins, sbr. 5. gr., 1. tl., og 10. gr. laga nr. 97/1961, en þeir töldu sig eiga rétt til hærra verðs og byggðu þá kröfu á 26. gr. félagssamþykktu F. K var

ekki hluthafi í F árið 1964. F hafði ekki lofað K hærra verði og ekki gat K reist rétt til hærra verðs á innri reglum F, þeim, er greindi í 26. gr. samþykktanna. Á og Þ voru hins vegar félagar í F 1964, en á aðalfundi 14. desember 1965 voru eigi af þeirra hálfu höfð uppi andmæli gegn ársreikningum F fyrir árið 1964 og arðráðstöfun fyrir það ár. Var þeim af þeim sökum fyrirbunað að vefengja téða ársreikninga og arðráðstöfun í málinu, sem eigi var höfðað fyrir en með stefnu 2. júní 1967. Samkvæmt því var F sýknað af kröfum K, Á og Þ 1443

Traustnám.

P var eigandi handhafaskuldabréfs, sem hann hafði falið I til geymslu. H fékk framsal og handhöfn skuldabréfsins úr hendi I grandlaus um að I væri ekki bær um að ráðstafa því. H heimti sjálfur afborganir og vexti af handhafaskuldabréfinu árin 1964 og 1965. Skuldabréfið, sem P taldi glatað, var dæmt ógilt með héraðsdómi hinn 30. júní 1965. Að svo búnu heimti P, grandlaus um traustnámsrétt H til bréfsins, hinn 25. júní 1966 afborgun og vexti af því, samtals kr. 15.730.00. Voru ekki efni til að taka til greina kröfu H um að P yrði gert að endurgreiða honum þessa fjárhæð. Síðar á árinu 1966 fengu H og lögmaður hans pata af því, í hvert efni var komið um handhafaveðskuldabréfið. Ritaði lögmaðurinn þess vegna P bréf hinn 5. september 1966 og tjáði honum, að H væri löglegur handhafi þess. P hafði þessa tilkynningu að engu og innheimti hinn 26. júní 1967 afborgun og vexti af handhafaveðskuldabréfinu, samtals kr. 14.820.00. H skaut því næst nefndum ógildingardómi til Hæstaréttar með stefnu 17. júlí 1967, og felldi Hæstiréttur hann úr gildi. Þrátt fyrir það, að P hefði hinn 26. júní 1967 hinn óáfrýjaða ógildingardóm í hendi, mátti hann ekki heimta afborgun þá og vexti af handhafaskuldabréfinu, þar sem honum var þá fullkunnugt um handhafa bréfsins, sem ætla mátti, að hefði unnið traustnámsrétt til bréfsins og slökkt réttindi P til þess. Að svo vöxnu máli var P dæmdur til að endurgreiða H nefnda fjárhæð, kr. 14.820.00 335

Að kröfu I var hinn 16. ágúst 1967 gert fjárnám í kjallaraíbúð í húsi einu í Reykjavík til tryggingar dómskuld að fjárhæð kr. 14.500.00, vöxtum og kostnaði. I var dómhafi, en dómþolandi GJ. Samkvæmt afsals- og veðmálabókum Reykjavíkurborgar var íbúð þessi þá þinglesin eign I, en hann hafði afsalað GJ íbúðinni hinn 16. nóvember 1966. Var því afsali þinglýst hinn 18. desember 1967. GJ afsalaði GV íbúðinni hinn 14. marz 1967, en því afsali var þinglýst

20. desember 1967. Það er meginregla, að réttindum yfir fasteign skuli þinglýsa, til þess að þau haldi gildi gegn skuldheimtumönnum eiganda. Eignarrétti GV hafði ekki verið þinglýst, er fjárnáminu var þinglýst, sbr. 2. mgr. 46. gr. laga nr. 19/1887, og varð GV því að vikja fyrir skuldheimtumanni GJ, en eigi skipti máli, hvort I var grandlaus um hinn óþinglýsta eignarrétt GV 1095
- G var eigandi húseignar. Hinn 30. marz 1968 gerði G kaupsamning um fasteign þessa við J, en afsal gaf G ekki út til J fyrr en 6. ágúst s. á. Hinn 9. júlí 1968 lét I gera fjárnám í fasteign þessari fyrir dómsskuld á hendur G, og lét I þinglýsa fjárnámi þessu hinn 10. sama mánaðar. Þar sem eignarrétti J var fyrst þinglýst hinn 22. október 1968, varð hann að vikja fyrir fjárnámsrétti I, sbr. 2. mgr. 46. gr. laga nr. 19/1887. Varð J af þeim sökum að hlíta því, að fasteignin yrði seld á uppboði til lúkningar fjárnámskröfu I 1414

Umboð.

- J tók út vöru í verzlun G h/f og lét skrifa hana hjá F. Þar sem ekki var í ljós leitt, að J hefði haft umboð F til að kaupa vöru þessa, var J með hliðsjón af ákvæðum 1. mgr. 25. gr. laga nr. 7/1936 dæmdur til að greiða G h/f andvirði vörunnar 490

Umboðssala.

- G og H tóku að sér að selja skreið fyrir J s/f. Með bréfi til J s/f, dags. 24. júlí 1963, staðfestu G og H, að þeir hefðu selt 9—10.000 pakka af skreið til Ítalískra kaupenda með nánar tilgreindum skilmálum. Þá er kaupendur á Ítalíu höfðu veitt nokkrum hluta skreiðarinnar viðtöku, höfðu þeir upp mótmæli á þeim grundvelli, að skreiðin fullnægði ekki þeim kröfum, sem gerðar voru um þann gæðaflokk, er um var samið. Fór G þá til Ítalíu í því skyni að miðla málum, en það tókst ekki, enda kvaðst hann hafa gengið úr skugga um, að 250 pakkar af skreið, sem sendir voru til Ítalíu í tilraunaskyni í sambandi við för hans, hefðu reynzt gölluð vara. Varð ekki af frekari sendingum skreiðar til Ítalíu. J s/f höfðaði mál á hendur G og H til heimtu skaðabóta vegna þess, að þeir hefðu ekki efnt samninginn frá 24. júlí 1963 um sölu, að því er varðaði 1681 pakka skreiðar, sem J s/f hefði því orðið að selja lægra verði en í nefndum samningi greindi, svo og vegna aukakostnaðar af vanefndunum. Þar sem nokkrar líkur voru fyrir hendi um það, að hin umsamda skreið fullnægði ekki samningsgæðum, var J s/f, sem hafði eftirstöðvar skreiðarinnar í vörzlum sínum, nauðsyn að láta fara fram könnun og mat á

henni, þá er J s/f vildi sækja G og H til skaðabóta, enda breytti samningsákvæði um að ríkismatið væri endanlegt ekki þeirri niðurstöðu. Þar sem J s/f lét þetta undir höfuð leggjast, voru G og H sýknaðir af bótakröfunum 65

Umferðarlög. Sjá áfengislög, bifreiðar.

Uppboð. Sjá nauðungaruppboð.

Upprekstrarréttur. Sjá eignarréttur að fasteign.

Upptaka eigna.

H hafði aðalatvinnu og atvinnutekjur af rekstri tveggja næturlúbbna í Reykjavík. Fór þar fram sala á áfengi, gosdrykkjum, smurðu brauði, tóbaki og kaffi til fjölmargra meðlima og gesta klúbbanna. Í öðrum klúbbnum fór aðallega fram spilamennska og áfengisneyzla, en í hinum dans og drykkja. Var um að ræða veitinga- og skemmtistarfsemi í svipuðu formi og í veitingahúsum borgarinnar. Til starfsemi þessarar hafði H ekki leyfi yfirvalda. Hann hélt ekki bókhald og greiddi enga skatta af rekstrinum. Var H því refsað fyrir brot á ýmsum lagaákvæðum um þessi efni. Lagaheimild brast til að gera upptækt áfengi, sem H hafði útvegað sér til áframhaldandi áfengissölu og hald var lagt á við húsleit. Sama máli gegndi um skjöl, reikninga og gögn varðandi starfsemi klúbbanna. Hins vegar voru gerðir upptækir afgreiðslumiðar fyrir áfengi og öðrum veitingum, svo og rennslistappar og vínmælir, sem sannað var að notaðir voru við áfengissöluna. Krafizt var upptöku ávinnings, sem H hefði haft af brotum sínum. Ekki var tilgreind fjárhæð, enda leiddi rannsókn málsins ekki í ljós, hver ávinningur hafði orðið. Fullnægði ákæra að þessu leyti ekki ákvæðum 115. gr. laga nr. 82/1961, og var þessari kröfu vísað frá dómi 1312

Í refsímáli voru fyrir hendi skilyrði til upptöku varnings samkvæmt 38. gr. laga nr. 68/1956, en varð eigi beitt, þar sem krafa um upptöku var ekki gerð á hendur eigendum varningsins 1333

Útburðargerðir.

Við útburðargerð fól fógæti börn gerðarþola í umsjá barnaverndarfulltrúa, sem fógæti kvaddi til, en gerðarþoli, móðir barnanna, hafði neitað að fjarlægja börnin af aðfararstað. Af þessu tilefni var gerð krafa um að fógæti viki sæti, en þeirri kröfu var hrundið, þar sem ráðstöfun fógæta var þáttur í útburðinum og gerð til að forða því að meira tjón

- yrði af gerðinni en þörf var á og til að fullnægja laga-
skyldu samkvæmt 3. mgr. 48. gr. og 1. mgr. 18. gr. laga
nr. 53/1966 um vernd barna og ungmenna 464
- Seint á árinu 1966 tóku B og I á leigu kjallara Þjóðleikhússins
til veitingastarfsemi. Leigutíminn var tvö ár, frá 1. janúar
1967 til 31. desember 1968, en að þeim tíma liðnum skyldi
samningurinn framlengjast um eitt ár í senn, væri honum
ekki sagt upp með þriggja mánaða fyrirvara. Leigumál-
anum var ekki sagt lausum af leigusala, Þjóðleikhúsinu (Þ),
fyrir 1. október 1968, þ. e. með þriggja mánaða fyrirvara,
en hinn 27. september það ár taldi Þ skuld B og I nema
kr. 189.860.08, og hinn 6. nóvember s. á., er Þ ritaði þeim
B og I og krafðist riftunar á leigusamningnum, taldi Þ
skuld þeirra nema kr. 214.860.04, en hinn 15. janúar 1969
krafðist Þ útburðar á starfsemi B og I. Frá því í október
1968 og fram að næstu áramótum tók Þ við greiðslum frá
B og I, og var ósannað gegn andmælum þeirra, að Þ hefði
gert nokkurn fyrirvara um útburð, er Þ veitti greiðslum
þessum viðtöku. Við greind áramót taldi Þ skuld B og I
nema kr. 61.031.06, sem Þ færði ekki sönnur á gegn and-
mælum B og I, að væru eftirstöðvar vangoldinnar húsa-
leigu. Voru ekki nægileg rök að því leidd, að B og I hefðu
um áramót 1968 og 1969 verið í slíkum vanskilum með
greiðslu húsaleigu, að útburði varðaði. Var heldur ekki
sannað, að B og I hefðu að öðru leyti brotið svo leigumál-
ann, að réttlætti útburð. Var því synjað um útburð, en
samkvæmt gögnum, sem lögð voru fram í Hæstarétti,
höfðu B og I staðið skil á húsaleigugreiðslum eftir ára-
mót 1968 og 1969 og komið greindri fjárhæð, kr. 61.031.06,
í greiðslugeymslu 643
- Útburður dæmdur til að framfylgja ákvörðun skiptaréttar. Sjá
nánar skipti 782
- Í útburðarmáli hafði gerðarþoli uppi kröfu um frávísun máls-
ins, sem fógetadómur hratt með sérstökum úrskurði. Fó-
geta bar hins vegar að kveða á um, hvort útburður skyldi
fara fram eða ekki, og átti eigi við sérstakur úrskurður
um frávísunarkröfu. Að svo vöxnu máli og þar sem laga-
heimild brast til að kæra synjun frávísunar, sbr. 21. gr., 1.
b, laga nr. 57/1962, var málinu vísað frá Hæstarétti 1090
- Fógetadómur hrindir með úrskurði kröfu um að útburðargerð
samkvæmt úrskurði skuli ekki ná fram að ganga. Fyrr-
nefndum úrskurði skotið til Hæstaréttar með kæru, en
málinu vísað frá Hæstarétti, þar sem það sætti ekki kæru,
sbr. 21. gr., 3. a, laga nr. 57/1962. Kæran vítt, þar sem
hún var gersamlega að ófyrirsynju 1113

Útivist aðila.

Áfrýjandi sótti ekki dómþing:

Útvistardómar 1, 5, 127, 128, 262, 263, 264, 492, 493, 494,
576, 577, 578, 826, 827, 828, 1112, 1113, 1243, 1244, 1278, 1281, 1360
Aðaláfrýjandi máls sótti ekki dómþing, og var aðalsök þess
vegna felld niður, sbr. 39. gr. laga nr. 57/1962 5, 1205
Útivist stefndu 776, 894, 1189

*Vangeymsla. Sjá tómlæti.**Varnarþing.*

P, sem var heimilisfastur í Kópavogi, var stefnt fyrir bæjarþing Reykjavíkur til greiðslu lífeyrissjóðsgjalds með stefnu birtri á heimili hans í Kópavogi. Engin heimild var til að stefna P fyrir bæjarþing Reykjavíkur, og var málinu samkvæmt því vísað frá héraðsdómi 1305

Vátryggingar.

G drukknaði, er hann var við veiðar í Ölfusá, og bentu líkur til þess, að hann hefði drukknað að kvöldi hins 24. júlí 1964, en þann dag hafði hann farið til veiða. Var lík G slætt upp úr ánni laust fyrir kl. 1800 hinn 26. júlí. Krufning var gerð á líkinu hinn 27. júlí og þá tekið blóð úr hjarta og sent til alkóhólmælingar, sem framkvæmd var hinn 28. júlí. Mældust 2.4% af alkóhóli í blóðinu. G var starfsmaður Sildarútvegsnefndar (S), sem hafði keypt slysatriggingu fyrir starfsmenn sína hjá Tryggingu h/f (T). Hafði S leitað boða í tryggingu þessa á árinu 1954 og tekið boði T, sem var hagstæðast. Hinn 10. marz 1964 gaf T út tryggingarskrirteini til endurnýjunar fyrra skirteini. Samkvæmt hinu nýja skirteini skyldi tryggingin gilda frá 25. marz 1964 til 24. marz 1965. Var tryggingin tekin fyrir nefndarmenn og starfsmenn S, sem nafngreindir voru, þar á meðal G. Var heildartryggingarfjárhæðin samkvæmt skirteininu ákveðin kr. 20.000.000.00 og þar af fyrir dauðaslys kr. 1.000.000.00 fyrir hvern mann. Í meginmáli skirteinisins var þess getið, að tryggingin næmi allt að kr. 1.000.000.00 fyrir hvert dauðaslys. Samkvæmt sérstökum ákvæðum skirteinisins skyldi tryggingin gilda sem persónuleg trygging fyrir sérhvern þeirra manna, sem þar voru skráðir, hvort heldur þeir yrðu fyrir slysi við störf í þágu S eða við aðrar aðstæður, og reiknast allt að kr. 500.000.00. Í almennum skilmálum skirteinisins voru ákvæði um áhættur þær, sem T hafði undanskilið ábyrgð sinni, meðal annars á þá leið, að T greiddi ekki bætur fyrir slys, sem stöfuðu af „sjálfsmorði, tilraun til sjálfsmorðs, eða ef tryggðri viljandi veldur

sjálfum sér slysi eða áverka“. Hafði sams konar fyrirvari verið í tryggingarskírteinum þeim, sem gefin höfðu verið út um þessa tryggingu S og giltu til 24. marz 1962. Hinn 12. marz 1963 hafði T á hinn bóginn gefið út tryggingarskírteini um tryggingu þessa, og skyldi það gilda frá 25. marz 1963 til 24. marz 1964. Var í því skírteini tekið fram, að T greiddi ekki bætur fyrir slys, sem stafaði af „sjálfs-morði, tilraun til sjálfsmorðs, eða valdi tryggði sjálfum sér af ásettu ráði eða stórkostlegu gáleysi dauða eða áverka“. S fyrir hönd ekkju G krafði T um kr. 1.000.000.00 í bætur, en T mótmælti greiðsluskyldu sinni. Skilmálar þeir, sem giltu um trygginguna og m. a. fylgdu skírteinu frá 10. marz 1964, voru viðtækari en skilmálar annarra tryggingarféлага. Mátti ætla, að það hefði m. a. átt þátt í því, að S í upphafi tók tilboði T. Ákvörðun stjórnar T hinn 28. júlí 1961 um breytingar á tryggingarskilmálunum var ekki kynnt fyrirvarsmönnum S með sérstakri tilkynningu, en það bar fyrirvarsmönnum T að gera, þar sem ætlunin var að breyta þætti í tryggingarsamningi T og S. Kom ekki fram, að fyrirvarsmenn S hefðu haft ástæðu til að kynna sér sérstaklega tryggingarskilmála þá, sem fylgdu tryggingarskírteinum þeim, sem út voru gefin eftir hinn 28. júlí 1961, enda máttu þeir ætla, að skilmálarnir væru óbreyttir frá því, sem áður var. Fram kom, að fleiri tryggingarskírteini höfðu verið gefin út af T eftir umrædda samþykkt aðalfundarins hinn 28. júlí 1961, sem höfðu að geyma sömu skilmála og þá, er fylgdu skírteini því, sem gefið var út til S hinn 10. marz 1964, m. a. annað skírteini til S, útgefið hinn 13. marz 1964. Samkvæmt því varð 1. mgr. 31. gr. laga nr. 7/1936 ekki beitt um útgáfu tryggingarskírteinisins til S hinn 10. marz 1964. Var T í váttryggingarsamningi sínum við S bundið við áðurnefnda skilmála í síðastnefndu skírteini. Skipti þar ekki máli ósamræmi, sem varð á skráningu tryggingarfjárhæðarinnar fyrir hvert dauðaslys í meginmáli skírteinisins og hinum sérstöku ákvæðum þess, enda var því út af fyrir sig ekki andmælt, að heildartryggingarfjárhæðin hefði verið kr. 20.000.000.00 fyrir 20 nefndarmenn og starfsmenn S, þar af fyrir hvert dauðaslys kr. 1.000.000.00. Framangreind niðurstaða mælingar á alkóhóli í blóði úr hjarta G var ekki unnt að nota sem mælikvarða á hugsanlega áfengisneyzlu hans og ölvun kvöldið, sem hann drukknaði. Varð að teljast ósannað, að G hefði neytt áfengis, þótt líkur bentu til þess. Varð engin ályktun dregin af vínflösku, sem fannst á árbakkanum á þeim slóðum, sem G var að veiðum, um hugsanlega vinnueyzlu G. Varð engum getum leitt

- að hugsanlegum áhrifum áfengisneyzlu G. Samkvæmt þessu var lagt til grundvallar, að andlát G hefði orðið með þeim hætti, að það félli undir tryggingarsvið tryggingar þeirrar, sem S keypti fyrir starfsmenn sína hjá T. Var ekki í ljós leitt, að þau atvik hefðu verið fyrir hendi við lát G, sem leystu T undan greiðsluskyldu samkvæmt þeim tryggingarskilmálum, sem í gildi voru, er váttryggingaratburðurinn varð, eða samkvæmt ákvæði 124. gr. laga nr. 20/1954. Var T því gert að greiða S hina umstefndu fjárhæð, kr. 1.000.000.00 188
- Bátur í eigu T h/f var til viðgerðar hjá V h/f. Tjón varð á bátnum vegna bruna, en hann var brunatryggður hjá S. V h/f bætti T h/f tjónið að fullu, enda viðurkenndi V h/f, að starfsmenn félagsins hefðu valdið brunatjóninu af vangá. Höfðaði V h/f síðan mál á hendur S og reisti kröfur sínar á því, að T h/f hefði framselt V h/f bótakröfu á hendur S vegna brunans, þrátt fyrir það, að krafa tjónþola á hendur váttryggjanda um brunabætur væri niður fallin. Mál þetta var höfðað fyrir aukadómþingi Gullbringu- og Kjósarsýslu og síðan rekið og dæmt á bæjarþingi Hafnarfjarðar, en samkvæmt ákvæðum 1. tl. 200. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 2. mgr. 59. gr. laga nr. 20/1954, átti að reka málið fyrir sjó- og verzlunardómi. Var héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 425
- Hinn 21. ágúst 1963 var R farþegi í bifreið á leið austan úr Þingeyjarsýslu til Akureyrar, en ökumaður bifreiðarinnar var S, eiginmaður R, og var hann eigandi bifreiðarinnar. Höfðaði R skaðabótamál á hendur S og A h/f, en bifreiðin var tryggð ábyrgðartryggingu hjá því félagi. Ágreiningslaust var, að slysið var að rekja til ógætni ökumanns. R mátti samkvæmt 2. mgr. 74. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 sækja kröfu sína beint á hendur A h/f, og haggðaði það ekki bótarétti R á hendur A h/f, að eigandi og ökumaður bifreiðarinnar var eiginmaður hennar 449
- Váttryggingarfélagið S greiddi váttryggingarfé bifreiðar, sem lent hafði í árekstri og var húftryggð hjá félaginu. S höfðaði að svo búnu skaðabótamál á hendur eiganda hinnar bifreiðarinnar og váttryggingarfélagi því, sem hún var tryggð skylduábyrgðartryggingu hjá 555

Veðbandslausn.

- H keypti af S hlutabréf í E h/f. Við kaupin skuldbatt H sig til að leysa S undan tilteknum víxilskuldbindingum. Í samræmi við þann samning var H dæmdur til að greiða S fjárhæð eins af víxlum þeim, sem þarna var um að ræða og S hafði orðið að leysa til sín. Hins vegar var H sýknaður

af kröfu S um greiðslu víxils, sem ekki var getið meðal þeirra víxilskuldbindinga, er H hafði skuldbundið sig til að leysa S frá. Enn fremur var H dæmdur til þess samkvæmt loforði sínu að leysa veð af eignarhluta S í tiltekinni fasteign í Reykjavík. Kröfu S um þessa veðbandslausn varð að jafna til kröfu um peningagreiðslu, og urðu dagsektir því ekki dæmdar, sbr. 2. mgr. 193. gr. laga nr. 85/1936 .. 1213

Veitingasala.

H hafði aðalatvinnu og atvinnutekjur af rekstri tveggja næturklúbba í Reykjavík. Fór þar fram sala á áfengi, gosdrykkjum, smurðu brauði, tóbaki og kaffi til fjölmargra meðlima og gesta klúbbanna. Í öðrum klúbbanna fór aðallega fram spilamennska og áfengisneyzla, en í hinum dans og drykkja. Var um að ræða veitinga- og skemmtistarfsemi í svipuðu formi og í veitingahúsum borgarinnar. Til starfsemi þessarar hafði H ekki leyfi yfirvalda. Hann hélt ekki bókhald og greiddi enga skatta af rekstrinum. H braut því gegn 18. gr., sbr. 1. og 2. mgr. 39. gr. áfengislaga nr. 58/1954, sbr. 20. gr. og 43. gr. sömu laga, að því er snerti áfengissölu í atvinnuskyni, gegn 1. mgr. 3. gr., sbr. 27. gr. laga um veitingasölu og gististaðahald o. fl. nr. 53/1963, að því er snerti aðra veitingasölu, auglýsingum nr. 11 og 17/1948 um slit á skemmtunum og samkomum, sbr. 1. gr. laga nr. 120/1947 um heimild til að marka skemmtunum og samkomum tíma, að því er snerti lokunartíma skemmtistaðarins, og 7. gr., sbr. 3. gr., sbr. 8. gr. laga nr. 45/1926 um almannafrið á helgidögum þjóðkirkjunnar, sbr. einnig 2. mgr. 7. gr. reglugerðar um sölu og veitingar áfengis nr. 118/1954, að því er snerti það, að hafa opið um páskahelgi og selja þá áfengi. Lagaheimild brast til að gera upptækt áfengi, sem H hafði útvegað sér til áframhaldandi áfengissölu og hald var lagt á við hútleit. Sama máli gegndi um skjöl, reikninga og gögn varðandi starfsemi klúbbanna. Hins vegar voru gerðir upptækir afgreiðslumiðar fyrir áfengi og öðrum veitingum, svo og rennslistappar og vínmælir, sem sannað var að notaðir voru við áfengissöluna. Krafizt var upptöku ávinnings, sem H hefði haft af brotum sínum. Ekki var tilgreind fjárhæð, enda leiddi rannsókn málsins ekki í ljós, hver ávinningur hafði orðið. Fullnægði ákæra að þessu leyti ekki ákvæðum 115. gr. laga nr. 82/1961, og var þessari kröfu vísað frá dómi. Refsing H var ákveðin fangelsi 30 daga og kr. 60.000.00 sekt til ríkissjóðs, vararefsing í stað sektar fangelsi 60 daga 1312

Verðtrygging.

Með samningi við H h/f hinn 17. júlí 1967 skuldbatt A sig til að kaupa tilteknar bækur, sem bandaríska fyrirtækið R flutti til landsins, en fékk H h/f til sölumeðferðar í umsýslu, þannig að eignarréttur R til þeirra héldist, unz þær væru greiddar, enda þótt umsýsluaðillinn kæmi fram sem seljandi gagnvart kaupanda. A skuldbatt sig til að kaupa bækurnar fyrir 240 bandaríkjadollara auk 18 dollara söluskatts. A greiddi 24 bandaríkjadollara við undirritun samningsins, en eftirstöðvarnar, 234 dollara, átti hann að greiða með jöfnum mánaðarlegum afborgunum, hverri að fjárhæð 18 dollara, þar til upphæðin væri að fullu greidd. Gjald-dagi fyrstu afborgunarinnar skyldi vera 1. október 1967, en hinn síðasti 1. október 1968. A greiddi af kaupverðinu í íslenskum krónum jafnvirði 78 bandaríkjadollara miðað við gengi á greiðsludegi. Höfðaði R síðan mál á hendur A til heimtu eftirstöðvanna, 180 bandaríkjadollara, með stefnu útgefni 30. janúar 1969. Eins og málið var lagt fyrir, varð að miða við, að ofangreindir 78 bandaríkjadollarar hefðu farið til greiðslu á söluskatti og afgangurinn til R. Sölukostnaður bókanna hér á landi nam samkvæmt gögn-um málsins og málflutningi 60 bandaríkjadollurum. Þessi fjárhæð var í eðli sínu greiðsla frá kaupanda, vistföstum á Íslandi, til aðila, sem einnig voru vistfastir hér á landi, en afgangurinn, 120 bandaríkjadollarar, voru í raun rétttri greiðsla frá aðilum, vistföstum hér á landi, til aðila vistfastra erlendis, jafnvel þótt hérlendir umsýsluaðili kæmi fram gagnvart A sem seljandi. Að málavöxtum athuguðum og samkvæmt grunnreglum 1. mgr. og 3. mgr. 1. gr. laga nr. 71/1966 var A því dæmdur til að greiða R 60 bandaríkja-dollarar í íslenskum krónum eftir gengi í Reykjavík hinn 17. júlí 1967 og 120 bandaríkjadollara í íslenskum krónum eftir gengi í Reykjavík á greiðsludegi 708

Héraðsdómur vísaði víxilmáli frá dómi, þar sem efni víxilsins væri ekki lögmætt samkvæmt lögjöfnun frá 1. gr. laga nr. 71/1966 um verðtryggingu fjárskuldbindinga, en víxilfjárhæðin var tilgreind í erlendri mynt. Frávísunardómur þessi var kærður til Hæstaréttar. Þar sem gervi víxilsins var í lagi, sbr. 1. og 80. gr. laga nr. 93/1933, bar að fella héraðsdóminn úr gildi og vísa málinu heim í hérað til efnismeðferðar og dóms 1097, 1099

Verksamningar.

S tók að sér með samningi við H h/f að vinna tiltekið verk í ákvæðisvinnu, en S fékk síðan J til þess að vinna verkið með sér. H h/f átti að greiða kr. 50.000.00 fyrir framkvæmd

verksins, en S og J skyldu fá greidd vikulega laun samkvæmt vinnulistum, er þeir skiluðu fyrir verkið og önnur störf utan þess, sem þeir framkvæmdu á sama tímabili, en þeir voru báðir starfsmenn H h/f. Að lokinni framkvæmd verksins átti S síðan að fá það greitt, sem á vanti aði að það, sem greitt hefði verið fyrir verkið samkvæmt vinnulistum, næði samningsfjárhæðinni, kr. 50.000.00. Þá átti S að fá sérstaklega kr. 5.000.00 fyrir að standa fyrir framkvæmd verksins. Færði S ekki nægileg rök fyrir þeirri staðhæfingu sinni, að honum bæri ákvæðisvinnulaunin óskert auk vikulegra greiðslna samkvæmt vinnulistum, þótt hann væri fastur starfsmaður H h/f. Hins vegar urðu svo verulegar breytingar á framkvæmd verksins, að brostnar voru forsendur fyrir verklaunum þeim, sem um var samið. Átti S rétt til hlutfallslegrar hækkunar þeirra, eða kr. 35.400.00. Leggja varð til grundvallar uppgjör H h/f á vinnustundum S og J og greiðslum til þeirra. Hafði S samkvæmt því fengið greiddar vikulega upp í verklaunin kr. 17.945.54 og J kr. 17.085.22. H h/f taldi sér ekki skylt að greiða meira fyrir verkið en upphaflega var samið um, kr. 50.000.00, og hafði greitt J kr. 4.822.22 til viðbótar hinn 13. júlí 1959 gegn kvittun hans, en kr. 10.146.71 lagði H h/f sem geymslufé á nafn S á reikning í Landsbanka Íslands hinn 14. júlí 1960. Greiðslur þær, sem J tók við, og kvittun hans fyrir síðustu greiðslunni, gátu ekki firrt S rétti til að hafa uppi frekari kröfur á hendur H h/f í málinu. Var H h/f því dæmt til að greiða S fyrrgreinda hækkun, kr. 35.400.00, enda varð sú krafa ekki talin ósanngjörn, sbr. grunnrök 5. gr. laga nr. 39/1922. Átti S rétt til vaxta af þeirri fjárhæð frá 24. marz 1959, þar á meðal af þeim kr. 10.146.71, sem H h/f lagði inn í Landsbankann á nafn S, þar sem ekki var leitt í ljós, að síðastgreind fjárhæð hefði verið boðin fram á fullnægjandi hátt og H h/f gat þá þegar komið fjárhæðinni í löggeymslu í Landsbanka Íslands

335

Samkvæmt verksamningi, dags. 3. janúar 1962, tókst skipasmíðastöð K á hendur að smíða fiskibát fyrir B. Hinn 1. maí 1963 stofnaði B ásamt fleiri aðilum H h/f. Gerðist B framkvæmdastjóri hlutafélagsins, en það var stofnað til að gera bátinn út. K höfðaði mál á hendur B og H h/f til greiðslu eftirstöðva kostnaðarverðs bátsins, sem K taldi nema kr. 2.703.873.43. Eftir ákvæðum verksamningsins skyldi smíð bátsins lokið „febrúar/marz 1963“, en ákvæði þetta bar að skilja svo, að K hefði fullnægt samningnum að þessu leyti, ef K hefði lokið verkinu fyrir 1. apríl 1963. Smíð bátsins hófst í marzmánuði 1962, en lauk ekki fyrir

en 15. júlí 1963, er hann var afhentur. Í afsali 10. júlí 1963, þinglýstu 12. sama mánaðar, lýsti K því, að skipasmíðastöð K hefði nýlokið smíði og afhent til eiganda, sem væri H h/f, fiskibát samkvæmt fyrrgreindum byggingarsamningi. Sagði síðan í afsalinu, að hinir nýju eigendur hefðu samið um og gengið frá greiðslum byggingarkostnaðar til skipasmíðastöðvarinnar og væru því löglegir eigendur bátsins. Samtímis tók K við yfirlýsingu um efndir verksamningsins, sem upphaflega var stíluð í nafni B persónulega, en B, þá er til kastanna kom, undirritaði einungis pr. pr. H h/f. Eins og undirskrift þessari var háttað og samkvæmt efni afsals K, varð við það að miða, að skuldskeyting hefði farið fram frá B til H h/f. Varð því að telja B lausan mála og hann sýknaður af kröfum K. Mat tveggja dómkvaddra sérkunnáttumanna á því, hvert væri eðlilegt kostnaðarverð bátsins, var þannig úr garði gert, að það varð ekki lagt til grundvallar um smíðaverð bátsins. Upphaflega var keypt til bátsins aflúrtak, er kostaði kr. 20.404.55, en það nýttist ekki. Var þá keypt annað aflúrtak, sem notað var. H h/f var samkvæmt gögnum málsins ekki skylt að greiða andvirði hins ónotaða tækis, og átti stefnukrafan því að lækka um greinda fjárhæð. Einnig bar að draga frá stefnukröfunni verðmæti efnisleifa, sem þótti hæfilega ákveðið kr. 50.000.00. Enn fremur þótti rétt samkvæmt gögnum málsins og eins og það var lagt í dóm, að gera frádrátt vegna næturvinnuálags, kr. 190.000.00. Samkvæmt reikningi löggilts endurskoðanda var rétt að vaxtakrafa sú, sem K gerði í stefnukröfunni, lækkaði um kr. 42.947.37. Loks bar að draga frá söluskatt, sem K reiknaði sér í stefnukröfunni og nam kr. 107.396.00. Stafaði það af því, að Fjármálaráðuneytið hafði ákveðið að innheimta ekki viðskiptasöluskatt af vinnu við nýsmíði fiskiskipa. Átti smíð umrædds báts að njóta góðs af þessu ákvæði. Varð ekki séð, að K hefði hagnýtt sér það og varð að bera halla af því. Ekki var gerður frekari frádráttur frá stefnukröfunni, þar sem krafa um lækkun vegna tekjumissis, er stafaði af afhendingardrætti af hálfu K, var svo vanreifuð, að henni var vísað frá dómi. Fjárhæðir þær, sem koma áttu til frádráttar stefnukröfunni, námu því samtals kr. 410.747.92, en þar sem K hafði í stefnukröfunni reiknað sér 9½% vexti af þessari fjárhæð, áttu þeir einnig að dragast frá, en þeir námu samtals kr. 17.884.66. Varð niðurstaða málsins því sú, að H h/f var dæmt til að greiða K kr. 2.275.240.85

V h/f tók að sér með samningi við ÞK og ÞÞ að framkvæma jarðvegsskipti í grunni byggingar, sem þeir stóðu fyrir.

Forráðamenn V h/f fengu í hendur útboðs- og vinnulýsingu, áður en þeir gerðu tilboð til ÞÞ og ÞK um að vinna ofangreint verk. Fyrirsvarsmenn V h/f töldu ekki ljóst, hvernig skilja bæri tiltekin ákvæði í útboðslýsingunni, og ræddu það mál við ÞK, sem mátti samkvæmt eigin skýrslu vera ljóst, að fyrirsvarsmenn V h/f töldu, að miða bæri verðákvörðun við samanlagt magn þess efnis, sem burt væri grafið úr grunninum, og þess efnis, sem hann væri síðan fylltur með. Virtist ÞK ekki hafa haft við þetta að athuga og ekki hreyft andmælum, þótt þessi skilningur fyrirsvarsmanna V h/f væri ekki í samræmi við orðalag útboðsins og vinnulýsingarinnar. Ekki hirti ÞK heldur um að fá skriflega umsögn byggingardeildar borgarverkfræðings um þetta atriði, þótt ráð væri fyrir því gert í útboðs- og vinnulýsingunni. Mátti því ætla, að fyrirsvarsmenn V h/f hefðu miðað verðtilboð sitt við þennan skilning. Þegar til þess var litið, hve laust var frá málum þessum gengið af hendi aðila, var eðlilegast að miða við það, að í raun hefði ekki orðið fullnaðarsamkomulag um ákveðið verð fyrir verkið. Bar því samkvæmt grunnrökum 5. gr. laga nr. 39/1922 að leggja til grundvallar það verð, sem V h/f reiknaði sér fyrir verkið, enda leiddu ÞK og ÞÞ ekki rök að því, að það væri bersýnilega ósanngjarnt 1135

Á árinu 1960 gerðist B aðili að byggingu fjölbýlishúss í Reykjavík, er byggt var á vegum byggingarsamvinnufélagsins F. Slitlag á gólfum íbúðar B sprakk mjög, og höfðaði hann af því tilefni skaðabótamál á hendur arkitektunum GH og GK, sem teiknuðu húsið, S, er var múrarameistari við bygginguna, og B h/f, sem var verktaki að múrverkinu, en S var hluthafi í síðastgreindu félagi og framkvæmdastjóri þess. Ofangreindan galla var að rekja til mistaka við framkvæmd verksins. S hafði með höndum stjórn múrvinnumnar fyrir hönd B h/f og bar að sjá um, að framkvæmd verksins færi þannig úr hendi, að ekki hlytust skemmdir af. B h/f bar ábyrgð á vangæzlu við framkvæmd verksins og skipti þar ekki máli, þótt handlangarar við múrvinnumna væru félagsmenn F, þar sem múrarameistararnum bar að sjá um, að sá hluti verksins væri rétt framkvæmdur. Ekki var fallið á, að takmarka bæri ábyrgð S og B h/f vegna þess eftirlits, sem trésmiðameistarinn P hafði með höndum á vegum F. Var einangrunaraðferð sú, sem um var að ræða, svo vandasöm, að P var tæpast unnt að gera sér grein fyrir því, hvernig bregðast skyldi við göllum þeim, sem fram komu á fyrstu gólfunum í greindu fjölbýlishúsi. Sú málsástæða, að krafa B væri niður fallin fyrir fyrningu, var eigi til greina tekin, þar sem hún var of

seint fram komin við munnlegan flutning málsins. Ekki var heldur um vangeymslu að ræða af hálfu B, þar sem B kvartaði við S snemma á árinu 1962, og varð að telja, að sú kvörtun hefði einnig tekið til B h/f. Matsgerð sú, dags. 30. apríl 1965, sem B lét framkvæma og reisti kröfur sínar á, var framkvæmd löngu áður en GH og GK var stefnt inn í málið, og var þeim eigi veittur kostur á að gæta hagsmuna sinna við það mat. Þá fór heldur ekki fram neitt mat né könnun staðreynda, er hald var í og varðaði GH og GK sérstaklega, eftir að þeim var stefnt til greiðslu skaðabóta. Var þessi þáttur málsins í grundvallaratriðum óreifaður. Var málsmeðferð og dómur í héraði af þeim sökum ómerktur að því er til GH og GK tók, og málinu vísað að því leyti frá héraðsdómi. Úrslit málsins urðu því að efni til þau, að S og B h/f var gert að greiða B in solidum kr. 32.900.00 auk vaxta og málskostnaðar, enda var ekki hnekkkt framsölum af hálfu F til B á þeim rétti, sem F kynni að eiga í tilefni af göllunum 1163

Með dómi héraðsdóms, uppkveðnum 25. júlí 1968, var H gert að greiða R þóknun fyrir verk, sem R hafði unnið samkvæmt samningi fyrir H. Samkvæmt kröfu R var síðan gert fjárnám í eign H hinn 30. ágúst 1968. H áfrýjaði bæði héraðsdóminum og fjárnámsgerðinni til Hæstaréttar, en R gagnáfrýjaði af sinni hendi. Er málið var tekið til munnlegs málflutnings í Hæstarétti, var eigi sótt þing af hálfu H, og var mál hans, aðalsök, á hendur R þá fellt niður. Var héraðsdómur og fjárnámsgerðin staðfest, en R fyrirgerði áfrýjunarrétti til heimtu hærri fjárhæðar en héraðsdómur dæmdi, þar sem hann gerði ekki við fjárnamið fyrirvara um áfrýjun af sinni hálfu. H hafði áfrýjað málinu, áður en R tók út áfrýjunarstefnu sína, og var þá ástæða til, að R áfrýjaði málinu til staðfestingar héraðsdómi. Var því rétt, að H greiddi málskostnað fyrir Hæstarétti 1205

Með samningi 31. maí 1963 tók trésmiðameistarin S að sér smíði íbúðarhúsa, sem B hugðist reisa í Ólafsvík. S taldi, að um áramótin 1963 og 1964 hefðu húsin verið komin undir þak, en gler eigi í glugga, enda hefði það ekki verið fyrir hendi. Síðast virtist S hafa unnið við húsin hinn 5. febrúar 1964. Hinn 8. apríl 1964 sagði B upp samningi sínum við S og bar við samningsrofum af hans hendi. S höfðaði mál á hendur B til heimtu vangoldinna launa og álags og svo bóta fyrir tapaðan ávinning, atvinnutjón og álitshnekki. B höfðaði gagnsök á hendur S og krafði S um greiðslu efnis, endurgreiðslu á ofgreiddu álagi á vinnulaun og bætur vegna galla á húsinu, m. a. vegna þess, að eigi hefðu verið

steyptar raufar fyrir hitalagnir í botnplötur húsanna og færa hefði þurft rafmagnsdósir. Ekki færði B sönnur á, að gerð botnplata og gólfa hefði verið óforsvaranleg eða á neinn hátt varðað S bótaskyldu, enda varð ekki séð, að eftirlitsmaður B hefði hreyft athugasemdum við gerð þeirra. Þá var ósannað, að færa hefði þurft rafmagnsdósir. Hins vegar var sannað, að veggir í einu húsanna voru ekki réttir. Bar S fébótaábyrgð á þeim göllum, og var lagt til grundvallar mat héraðsdóms á þeim bótum, en samkvæmt því námu þær kr. 9.000.00. Var bótakrafa B þannig tekin til greina með kr. 9.000.00. Engin örugg gögn færði B fyrir því, að hann mætti endurkrefja ofgreidda þóknun úr hendi S, og var sá kröfuliður B því ekki tekinn til greina. Krafa B um greiðslu úttekins efnis var viðurkennd. Samkvæmt því var S dæmdur til að greiða B kr. 11.431.57. Krafa S um greiðslu vinulauna að fjárhæð kr. 9.583.43 var viðurkennd, en sérstöku álagi var mótmælt. Færði S ekki fram nægileg rök fyrir þeim kröfulið. Ekki færði S heldur nægileg rök fyrir því, að uppsögn B á verk-samningnum hefði valdið honum tjóni. Var B því dæmdur til að greiða S kr. 9.583.43 1394

Hinn 5. apríl 1962 gerði byggingameistarinn J tilboð í byggingu heimavistarbarnaskóla nokkurs samkvæmt teikningum, sem gerðar voru á teiknistofu húsameistara ríkisins, svo og útboðs- og vinnulýsingu, dags. 12. marz 1962, en samkvæmt sérteikningum Almenna byggingafélagsins. Tilboð þetta var samþykkt af hlutaðeigandi aðilum. Var síðan gerður verksamningur við J hinn 14. maí 1962. Á teikningu húsameistara ríkisins var rúmmál skólans talið 5.150 rúmmetrar, en stærð hans reyndist hins vegar samkvæmt síðar gerðum mælingum og reikningum vera 6.044 rúmmetrar, miðað við útlinur veggja. J taldi sig eiga rétt til frekari greiðslna en tilboð hans sagði til um og höfðaði mál til heimtu þeirrar fjárhæðar, kr. 444.988.50, á hendur byggingarnefnd skólans (B) og svo ríkissjóði (R). B var sótt í málinu sem slík, en eigi sem málsvari fyrir sveitarfélög þau, er hlut áttu að máli. B var aðeins starfsaðili, sem brast sjálfstætt málsaðildarhæfi í dómsmáli. Af þeim sökum varð að ómerkja ákvæði héraðsdómsins um B og frávísa sökinni á hendur B frá héraðsdómi. Þar sem B hafði á hinn bóginn eigi haft uppi varnir á hinum ranga málalíbúnaði, bar að láta málskostnað í máli J og B falla niður. Nægilega var í ljós leitt, að J fór villur vegar um hina réttu stærð hússins, þá er hann gerði tilboð um smíð þess. J beitti að vísu ekki fullkominni nákvæmni og aðgæzlu við undirbúning tilboðsins, en það leysti R ekki

undan allri ábyrgð á villu J samkvæmt reglum verkhera, en villu þessa var að rekja til hins ranga rúmmálstals skrifstofu húsameistara. Var R því dæmdur til að greiða J nokkrar uppbætur, sem voru ákveðnar kr. 225.000.00 1492

Vernd barna og unglinga.

Við útburðargerð fól fógæti börn gerðarþola í umsjá barna-verndarfulltrúa, sem fógæti kvaddi til, en gerðarþoli, móðir barnanna, hafði neitað að fjarlægja börnin af aðfararstað. Af þessu tilefni var gerð krafa um að fógæti viki sæti, en þeirri kröfu var hrundið, þar sem ráðstöfun fógæta var þáttur í útburðinum og gerð til að forða því að meira tjón yrði af gerðinni en þörf var á og til að fullnægja lagaskyldu samkvæmt 3. mgr. 48. gr. og 1. mgr. 18. gr. laga nr. 53/1966 um vernd barna og ungmenna 464

Vettvangsmál.

Kaupandi landspildu höfðaði mál fyrir aukadómþingi á hendur seljanda hennar og krafðist þess, að hann yrði dæmdur til að láta í té vegarstæði frá spildunni. Mál þetta varðaði efni, sem fara þar með samkvæmt ákvæðum III. kafla laga nr. 41/1919, en þess var ekki gætt í héraði. Samkvæmt gögnum málsins var seljanda skylt að veita kaupanda aðstöðu til umferðar að landi hans, en slíkt virtist ekki unnt, nema veita kaupanda umferðarrétt um lönd aðila, sem seljandi hafði leigt eða selt landspildur á svæðinu. Rétthöfum þessara landspildna var þó ekki stefnt í málinu til að þola slíkan umferðarrétt eða gæta réttar síns. Varð því ekki lagður dómur á, hvort seljandi gæti fullnægt framangreindri skyldu sinni eftir aðalefni hennar. Meðferð málsins var því ekki að lögum og málið vanreifað. Var héraðsdómur af þeim sökum ómerktur og málsmeðferð og málinu vísað frá héraðsdómi 1070

Vextir

Vextir af váttryggingarfé dæmdir með hliðsjón af 3. mgr. 24. gr. laga nr. 20/1954 188

H h/f skuldaði S laun fyrir ákvæðisvinnu, er S hafði samið um við H h/f og lokið hinn 24. marz 1959. Var H h/f gert að greiða S vexti af skuldinni frá nefndum degi, enda var ekki í ljós leitt, að fjárhæðin eða hluti hennar hefði verið boðin fram á fullnægjandi hátt, enda var H h/f í lófa lagið að koma fénu þá þegar í löggeymslu í Landsbanka Íslands 335

Tekið fram, að aðilar séu sammála um vaxtafót 579, 588, 597, 604

Dráttarvextir dæmdir samkvæmt 62. gr. laga nr. 51/1964 1125

Vinnusamningar.

Í júnímánuði 1965 réðst S til verkstjórastarfa í frystihúsi G. Í lok júlímánaðar 1966 nam inneign S kr. 27.555.62. Lítið var um vinnu í frystihúsinu í ágúst 1966, en þrátt fyrir það hafði S réttmæta ástæðu til að ætla, að hann væri í starfi hjá G. Bar S því laun fyrir þann mánuð, kr. 14.475.41. Þá átti S kröfu til kaups vegna uppsagnarfrests samkvæmt 14. gr. samnings milli Vinnuveitendasambands Íslands og Verkstjórasambands Íslands, samtals í þrjá mánuði frá 1. september 1966 að telja, eða kr. 43.426.23. Samkvæmt því var G dæmdur til að greiða S kr. 85.457.26

5

S var ráðskona á heimili P tímabilið frá 1. nóvember 1960 til 10. janúar 1966. S eignaðist tvö börn með P, fædd 10. júlí 1962 og 23. nóvember 1963. Ól P önn fyrir börnunum að sínum hluta, á meðan S dvaldist á heimili hans, eða til 10. janúar 1966, en eftir það greiddi P meðalmeðlag með börnunum. S bar, að hún hefði á sambýlistímanum fengið fé frá P til persónulegra þarfa, en gat ekki greint, hversu háar fjárhæðir þar var um að ræða. Vangoldin laun til S úr hendi P þóttu hæfilega ákveðin kr. 120.000.00

92

M var starfsmaður F. M taldi framkvæmdastjóra F hafa vikið sér frá störfum án saka og höfðaði mál til heimtu bóta vegna óheimillar uppsagnar, auk vangoldinna launa og orlofsfjár. Eigi hafði M uppi rökstudd andmæli gegn útreikningi F á orlofsfé M né þeim gögnum, sem F lagði til grundvallar útreikningi á launum M. Samkvæmt því var aðeins tekin til greina sú fjárhæð, er F viðurkenndi að væri vangoldin laun og orlofsfé M, kr. 16.242.90. Gegn andmælum af hálfu F var ósannað, að M hefði verið vísað úr starfi, og voru kröfur M að því leyti ekki teknar til greina

128

S, H og J voru í skiprúmi á skipi Ú h/f, m/s M, er skipið var tekið til viðgerðar hinn 24. janúar 1966. Höfðu þeir verið skipverjar á m/s M fyrir áramót, en hafið aftur störf hinn 7. janúar 1966. Að lokinni viðgerð hélt m/s M veiðum áfram hinn 9. marz 1966. Ósönnuð var sú staðhæfing Ú h/f, að þeir S, H og J hefðu fallizt á að fara í orlof, á meðan viðgerðin færi fram, og skipshöfnin var ekki afskráð. Þar sem skipsrúmssamningi var ekki sagt upp, gilti áfram um lögskipti aðila kjarasamningur frá 2. febrúar 1965. Samkvæmt 8. gr. hans var tryggingartímabil það, sem máli skipti, frá 1. janúar til 15. maí 1966. Verðmæti aflahluta þeirra S, H og J frá 7. janúar til 15. maí 1966 varð lægra en umsamið kauptryggingarfé, og varð kaupábyrgð Ú h/f því virk. Var Ú h/f gert að greiða þeim S, H og J kauptryggingarféð ásamt orlofsfé og sjúkrasam-

- lagsgjaldi, að frádreginni tiltekinni fjárhæð, sem deila stóð ekki um, eða S kr. 34.736.23, H kr. 23.639.74 og J kr. 26.374.74. Áttu þeir sjóveðrétt í m/s M til tryggingar þessum fjárhæðum ásamt vöxtum og málskostnaði 579, 588, 604
- Dæmt, að eigi væru efni til að taka til greina kröfu skipverja um ferðakostnað, sbr. 13. gr. sjómannalaga nr. 67/1963 .. 579
- B var stýrimaður á skipi Ú h/f, m/s M, á árinu 1965. Hinn 18. desember 1965 kom skipið til Reykjavíkur, og taldi Ú h/f, að þá hefði verið ráð fyrir því gert, að skipið færi til viðgerðar. Af því varð þó ekki, og var m/s M haldið á veiðar 7. janúar 1966. Hinn 24. janúar 1966 kom skipið af veiðum og var til viðgerðar í höfn til 9. marz s. á., en þann dag var því aftur haldið á veiðar. B var stýrimaður á skipinu til 2. ágúst 1966, er hann hætti störfum þar með samkomulagi. Í kjarasamningi þeim, sem gildi um skipti aðila, sagði, að tryggingartímabil skyldu vera þrjú, frá 1. marz til 31. maí, frá 1. júní til 30. september og frá 1. október til febrúarloka. Ósannað var, að B hefði verið löglega skráður úr skiprúmi eftir 1. október 1965 og þar til hann hætti störfum á skipinu 2. ágúst 1966. Bar því að miða uppgjör á launum B við þrjú tímabil, frá 1. október 1965 til 28. febrúar 1966, frá 1. marz 1966 til 31. maí s. á. og frá 1. júní 1966 til 2. ágúst 1966, er B fór úr skiprúmi. Verðmæti aflahlutar B á hverju þessara þriggja tryggingartímabila nam mun hærri fjárhæð en kauptrygging hefði numið. Bar því að leggja verðmæti aflahlutar B til grundvallar uppgjóri B og Ú h/f. Nam inneign B þannig reiknuð kr. 36.376.01, og var þá ekki litið til þess, að B hafði starfað hjá öðrum aðila dagana 26. febrúar til 3. marz 1966. Ú h/f hafði hins vegar gert þá kröfu, að skuld þess við B yrði talin nema kr. 38.285.05. Var Ú h/f gert að greiða B síðarnefnda fjárhæð ásamt vöxtum og málskostnaði í héraði. Samkvæmt 2. tl. 216. gr. laga nr. 66/1963 átti B sjóveðrétt í m/s M til tryggingar hinum dæmdu fjárhæðum .. 597
- G var hinn 22. október 1966 ráðinn skipstjóri á skip tveggja útgerðarmanna í Vestmannaeyjum, K og W, og var ráðningartíminn óákveðinn. Var G síðan skipstjóri á skipinu fram í miðjan desember 1966. Hinn 15. eða 16. desember 1966 virtist G hafa beðið K um leyfi til þess að fara til Reykjavíkur og dveljast þar fram yfir hátíðar. Eigi var ljóst, hvernig orðaskipti féllu, en ætla varð samkvæmt málflutningi, að svör K hefðu verið slík, að G hefði mátt treysta því, að leyfi þetta væri veitt. Fór G síðan til Reykjavíkur, en kom aftur til Vestmannaeyja milli jóla og nýjárs. Tók G eigi við skipstjórn hjá K og W eftir það, enda seldu þeir skipið um þessar mundir. Samkvæmt

- ákvæðum kjarasamnings þess, sem gildi um skipti aðila, var uppsagnarfrestur skipstjóra þrír mánuðir. Gegn andmælum G var ósannað, að hann hefði sjálfur sagt lausum starfa sínum, og ekki voru heldur sannaðar þær ávirðingar G, er hefðu heimilað W og K að víkja honum úr skiprúmi án uppsagnar. Þar sem G var vikið úr skiprúmi án uppsagnar, átti hann rétt á bótum vegna þess úr hendi K og W. Var G dæmdur sjóveðréttur til tryggingar bótum þessum ásamt vöxtum og málskostnaði 652
- K var vélstjóri hjá varnarliðinu við rafstöð Keflavíkurflugvallar. Samkvæmt samkomulagi frá 4. nóvember 1966 milli Vélstjórafélags Íslands og Starfsmannahalds varnarliðsins var vélstjórum í rafstöð varnarliðsins greidd sérstök þóknun fyrir að vinna vaktavinnu án sérstakra kaffitíma eða matarhléa. Skyldi samkomulag þetta vera uppsegjanlegt af hvorum aðila með 30 daga fyrirvara. Í júní 1967 hóf varnarliðið greiðslu til vélstjóra í samræmi við kjarasamning Vélstjórafélags Íslands við Landsvirkjun. Var þá felld niður greiðsla ofangreindrar þóknunar og dregið frá kaupí vélstjóra fjárhæð, sem henni nam, frá 1. október 1966 til júnímánaðar 1967. Höfðaði K mál á hendur ríkissjóði til heimtu þeirrar fjárhæðar. Var ríkissjóði dæmt að greiða K fjárhæð þessa, sem ekki var vefengd tölulega og nam kr. 25.292.27, þar sem ekki varð séð, að fyrrgreindu samkomulagi hefði verið sagt upp, fyrr en hætt var að greiða þóknunina 721
- Ó var vélstjóri á skipi J h/f. Varð ágreiningur um uppgjör milli þeirra, sem ráðið var til lykta með dómi sjó- og verzlunardóms á þá leið, að J h/f bæri að greiða Ó kr. 86.239.06 ásamt vöxtum og málskostnaði. Var Ó dæmdur sjóveðréttur í skipi J h/f til tryggingar kröfum þessum. J h/f skaut dómi þessum til Hæstaréttar, en af hálfu umboðsmanns J h/f var málið lítt reifað þar. Staðfesti Hæstiréttur héraðsdóminn að niðurstöðu til 1104
- Dómsmálaráðherra skipaði lögfræðinginn Á með sérstakri umboðsskrá til þess að framkvæma dómsrannsókn vegna kæru út af tilteknum prestkosningum. Í bréfi til Á, sem fylgdi umboðsskránni, var tekið fram, að þóknun fyrir starfið yrði greidd eftir reikningi úrskurðuðum af ráðuneytinu. Á setti upp kr. 80.000.00 fyrir starf sitt, en dóms- og kirkjumálaráðuneytið greiddi honum kr. 25.000.00, sem það taldi hæfilega þóknun. Höfðaði Á þá mál á hendur ríkissjóði til heimtu mismunarins. Á tók að sér án laga-skyldu að framkvæma umrædda dómsrannsókn, og lauk henni án nokkurs fyrirvara um þá ákvörðun dómsmálaráðuneytisins, er hann fékk vitneskju um samtímis skip-

- unarbréfi sínu, að honum yrði greidd þóknun fyrir störf sín samkvæmt reikningi úrskurðuðum af ráðuneytinu. Samkvæmt meginreglum laga batt þó viðtaka skipunarbréfsins og athugasemdaleaus vitneskja Á um greiðsluhátt dómsmálaráðuneytisins hann eigi til að hlíta ósanngjarnri greiðslu fyrir rannsóknarstörf sín. Með hliðsjón af umfangi rannsóknarinnar og fyrirhöfn Á var fjárhæð sú, sem dómsmálaráðuneytið greiddi Á, eigi talin neðan þess marks, sem Á yrði að hlíta. Samkvæmt því var ríkissjóður sýknaður af kröfum Á 1201
- S** gerði kröfu í dánarbú H um greiðslu ráðskonukaups og húsaleigu, þar sem hún hefði um áráð haldið heimili fyrir H. Leitt var í ljós, að H hafði stundum borðað og gist hjá S um helgar og meðan stóð á viðgerðum á skipi því, þar sem hann var skipverji, en eigi varð fallizt á, að við það hefði skapast sambýli, sem veitti S rétt til ráðskonukaups eða húsaleigu úr hendi dánarbús H, enda hreyfði S engum slíkum kröfum fyrr en eftir andlát H. Upplýst var, að H hafði tekið þátt í fæðiskostnaði S 1224
- Með** dómi sjó- og verzlunardóms var útgerðarmaðurinn H dæmdur til að greiða M skuld, er stafaði af starfi M sem háseta á skipi H. Fyrir Hæstarétti lagði H fram ýmis gögn, sem mótmælt var af hálfu M sem of seint fram komnum. Gögnum þessum var ekki gaumur gefinn, þar sem M var í lófa lagið að færa þau fram í héraði, sbr. 110. gr., sbr. 111. gr. laga nr. 85/1936. Þar sem héraðsdómurinn var í samræmi við þau gögn, sem lögð voru fram í héraði, var hann staðfestur 1342
- B** krafði bæjarsjóð Akraness (A) um ógreidd vinnulaun vegna starfa að kaffihitun í barnaskóla Akraness á tímabilinu frá október 1967 til maí 1968. Aðilar voru sammála um, að lögskipti þeirra væru háð ákvæðum 7. gr. laga nr. 80/1938. Eigi varð krafa B reist á þeim ákvæðum 5. gr. samnings Verkalýðsfélags Akraness og Vinnuveitendafélags Akraness frá 29. nóvember 1965, sem fjölluðu um hálf daglaun „Fyrir hvern byrjaðan vinnudag“. Eftir öllum atvikum bar að leggja til grundvallar, að B hefði verið viðbundin vegna starfsins þrjár klukkustundir hvern virkan kennsludag. Var ekki vefengt, að miðað við það næmi tímakaup B og orlofsfé samkvæmt kjarasamningum samtals kr. 27.994,12. Upp í þessa fjárhæð hafði A greitt kr. 16.000,00 og var samkvæmt því gert að greiða B mismuninn, kr. 11.994,12 1349
- Stýrimanni** dæmdar eftirstöðvar kaups í samræmi við kjarasamning, sbr. 7. gr. laga nr. 80/1938, og sjómannalög nr. 67/1963 1336

Vinnuslys. Sjá skaðabætur.

Vitni.

- Ósk borin fram um að bera eigi vitni í opinberu máli með tilvísun til 89. gr. laga nr. 82/1961 26
- Við opinbera skiptameðferð á búi hjóna neitaði maðurinn að gefa upplýsingar um tiltekin verðmæti og mótmælti því, að vitnaleiðsla færi fram um það atriði. Þar eð um verðmæti gat verið að ræða, er tilheyrði hjúskapareign þeirra hjóna, enda ekki færðar sönnur á, að fjárhagur þeirra hjóna hefði verið algerlega aðskilinn, hratt skiptadómur í úrskurði þeirri kröfu, að synja bæri um greinda vitnaleiðslu. Úrskurði þessum var skotið til Hæstaréttar, sem staðfesti hann 1481

Vaxlar.

- Á, útgefandi víxils, sem gefinn var út 20. ágúst 1964 og samþykktur af T til greiðslu 20. desember s. á., höfðaði mál á hendur T til greiðslu víxilfjárhæðarinnar, en áður hafði Á látið gera löghald hjá T til tryggingar greiðslu víxilfjárhæðarinnar. Var löghaldsmálið tekið fyrir í fógetarétti hinn 14. desember 1967. Réttarstefna í málinu, sem gefin var út 16. desember 1967, var birt 6. janúar 1968. Var víxilkrafan þá fyrnd samkvæmt skýlausum ákvæðum 70. og 71. gr. víxillaga nr. 93/1933, en nefnd 71. gr. er um riftun fyrningar í samræmi við aðalreglu 11. og 12. gr. laga nr. 14/1905 um fyrningu skulda og annarra kröfurettinda 131
- H h/f var útgefandi víxils, sem samþykktur var til greiðslu hinn 30. apríl 1968, en auk útgefanda voru B og H ábekingar á víxlinum. Víxilhafi krafði framangreinda aðila um greiðslu víxilfjárhæðarinnar, en samkvæmt afsagnargerð var víxillinn afsagður vegna greiðslufalls „ár 1968 þann 3/4“, eins og í afsagnargerðinni sagði. Héraðsdómsstefna í málinu á hendur B vegna sjálfs sín og H h/f var birt fyrir dóttur B í Reykjavík. Þar sem B átti hins vegar samkvæmt vottorði Hagstofu Íslands heima í Austur-Húnavatnssýslu og heimili H h/f var talið á sama stað, var nefnd stefnubirting ekki fullnægjandi að lögum, sbr. 95. og 96. gr. laga nr. 85/1936. Var héraðsdómur af þeim sökum ómerktur og málsmeðferð og málinu vísað frá héraðsdómi, að því er varðaði kröfur á hendur B f. h. sjálfs sín og H h/f. Í Hæstarétti var lagt fram bréf, dags. 23. september 1968, frá bæjarfógetafulltrúa þeim, sem framkvæmdi afsagnargerðina. Kvaðst hann hafa afsagt víxilinn hinn 3. maí 1968, en misritazt hefði í afsagnargerðinni, að hún hefði

farið fram 3. apríl 1968. Þessi misritun var svo stórvægi-
leg mistök, að nefnd réttarathöfn fulltrúans hafði ekki
réttarverkanir lögmætrar afsagnargerðar. Leiddi af þessu,
að víxilhafi glataði rétti sínum á hendur útgefanda og
ábekingum nefnds víxils, sbr. 53. gr. víxillaga nr. 93/1933.
Var H þess vegna sýknaður af kröfum víxilhafa í málinu 208
Héraðsdómur vísaði víxilmáli frá dómi, þar sem efni víxilsins
væri ekki lögmætt samkvæmt lögjöfnun frá 1. gr. laga nr.
71/1966 um verðtryggingu fjárskuldbindinga, en víxilfjár-
hæðin var tilgreind í erlendri mynt. Frávísunardómur
þessi var kærður til Hæstaréttar. Þar sem gervi víxilsins
var í lagi, sbr. 1. og 80. gr. laga nr. 93/1933, bar að fella
héraðsdóminn úr gildi og vísa málinu heim í hérað til
efnismeðferðar og dóms 1097, 1099

Vörumerki.

Hinn 23. október 1956 fékk þýzka fyrirtækið Volkswagenwerk
Aktiengesellschaft (V) skrásett hér á landi tvö vörumerki.
Annað var orðið Volkswagen, en hinu var lýst þannig:
„Innan í hring er bókstafurinn W, en fyrir ofan hann bók-
stafurinn V“. Í tilkynningu í Stjórnartíðindum voru bæði
þessi vörumerki skrásett „fyrir farartæki á landi, í lofti
og á sjó, bifreiðar, varahluti til bifreiða, hluta í vagna,
varahluti til farartækja og sjálfstæða bremsuhreyfla“. Hinn
4. febrúar 1966 fengu þeir Ö og S skráð í firmaskrá Kópa-
vogs firmað „Fólksvagn sf.“ fyrir bifreiðaverkstæði, sem
þeir ráku með ótakmarkaðri ábyrgð. Notuðu þeir Ö og S
mynd af Volkswagenbifreið á reikningum fyrirtækisins og
í dagblaði birtu þeir auglýsingu ásamt mynd af Volks-
wagen. Sagði m. a. svo í auglýsingu þessari: „VW. eig-
endur, athugið, látið okkur annast viðhald og viðgerðir á
bifreið yðar. Sérþjálfaðir menn. Höfum varahluti á staðn-
um“. Dæmt var, að Ö og S væri óheimilt að nota firma-
nafnið „Fólksvagn sf.“ og að auglýsa firma sitt með fram-
angreindum hætti. Voru þeir samkvæmt því skyldaðir til
að láta afmá firmanafnið úr firmaskrá Kópavogs að við-
lögðum dagsektum. Var talið með vísun til vættis þriggja
bifreiðasala og viðurkenningar þeirra Ö og S, að orðið
fólksvagn væri notað manna meðal í íslenzku máli um
Volkswagenbifreiðar og þá tegund bifreiða eina, enda
væri um að ræða íslenzkaða alþýðlega orðmynd hins
þýzka orðs. Þar sem orðin fólksvagn og Volkswagen væru
að auki lík í framburði og rithætti, væri notkun orðsins
fólksvagn í firmanafninu „Fólksvagn sf.“ til þess fallin
að vekja hjá almenningi þá trú, að um einhvers konar
löggildingu væri að ræða af hálfu V á starfsemi Ö og S

og að viðskiptasamband væri þeirra á milli. Þar sem Ö og S höfðu ekki neina heimild frá V til að nota orðið fólksvagn í sambandi við atvinnurekstur sinn, brutu þeir með framangreindum hætti gegn 10. gr. laga nr. 42/1903 um verðlanaskrár, firmu og prókúruumboð, 8. gr. Parísarsamþykktar um vernd eignarréttinda á sviði iðnaðar frá 20. marz 1883, sbr. lög nr. 102/1961 og auglýsingu nr. 5/1962, og svo 9. gr. laga nr. 84/1933 um varnir gegn óréttmætum verzlunarháttum. Þá var framangreind auglýsing Ö og S einnig ólögmet gagnvart V, þar sem notkun bókstafanna „V.W.“ ásamt mynd af Volkswagenbifreið var til þess fallin, eins og auglýsingunni var háttað, að vekja hjá almenningi þá trú, að um viðskiptasamband milli greindra aðila væri að ræða eða einhvers konar löggilding af hálfu V á starfsemi Ö og S

57

Þinglýsingar.

- Að** kröfu I var hinn 16. ágúst 1967 gert fjárnám í kjallaraíbúð í húsi einu í Reykjavík til tryggingar dómskuld að fjárhæð kr. 14.500.00, vöxtum og kostnaði. I var dómhafi, en dómþolandi GJ. Samkvæmt afsals- og veðmálabókum Reykjavíkurborgar var íbúð þessi þá þinglesin eign I, en hann hafði afsalað GJ íbúðinni hinn 16. nóvember 1966. Var því afsali þinglýst hinn 18. desember 1967. GJ afsalaði GV íbúðinni hinn 14. marz 1967, en því afsali var þinglýst 20. desember 1967. Það er meginregla, að réttindum yfir fasteign skuli þinglýsa, til þess að þau haldi gildi gegn skuldheimtumönnum eiganda. Eignarrétti GV hafði ekki verið þinglýst, er fjárnáminu var þinglýst, sbr. 2. mgr. 46. gr. laga nr. 19/1887, og varð GV því að vika fyrir skuldheimtumanni GJ, en eigi skipti máli, hvort I var grandlaus um hinn óþinglýsta eignarrétt GV 1095
- G** var eigandi húseignar. Hinn 30. marz 1968 gerði G kaupsamning um fasteign þessa við J, en afsal gaf G ekki til J fyrir en 6. ágúst s. á. Hinn 9. júlí 1968 lét I gera fjárnám í fasteign þessari fyrir dómsskuld á hendur G, og lét I þinglýsa fjárnámi þessu hinn 10. sama mánaðar. Þar sem eignarrétti J var fyrst þinglýst hinn 22. október 1968, varð hann að vika fyrir fjárnámsrétti I, sbr. 2. mgr. 46. gr. laga nr. 19/1887. Varð J af þeim sökum að hlíta því, að fasteignin yrði seld á uppboði til lúkningar fjárnámskröfu I 1414

Þingvottar.

Við framkvæmd fjárnáms gætti fógæti eigi sem skyldi laga-reglna, er honum bar að fara eftir við framkvæmd fógæta-

gerðarinnar. Umboðsmenn aðila hurfu af vettvangi, áður en bókun fjárnámsgerðarinnar var lesin upp, og þeir undirrituðu hana eigi, þótt hún fæli í sér samkomulag um, að hún færi fram annars staðar en á heimili gerðarþolanda. Þá ritaði aðeins einn vottur undir fjárnámsgerðina. Voru slíkir misbrestir á fjárnámsgerðinni, að hana bar að ógilda, sbr. 2. mgr. 2. gr., 2. mgr. 33. gr. og 4. mgr. 42. gr. laga nr. 19/1887 og 41. gr. og 2. mgr. 42. gr. laga nr. 85/1936 1380

Þjófnaður.

Aðfaranótt hins 3. janúar 1968 var H á ferli um götur Kaupmannahafnar, þar sem hann gerðist sekur um rán og tilraun til ráns. H tók reiðhjól að ófrjálsu og notaði það á ferð sinni. Ekki var sannað, að H hefði tekið reiðhjólið í þeim tilgangi að kasta eign sinni á það, en H skildi það eftir á stað, þar sem það var auðfundið. Atferli þetta varðaði við 2. mgr. 259. gr., sbr. 2. tl. 5. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, en eigi við 244. gr. sömu laga, eins og greindi í ákæru. Krafa um málshöfðun hafði hins vegar ekki komið fram af hálfu eiganda reiðhjólsins, og varð H því ekki refsað fyrir þetta brot sitt, sbr. 4. mgr. 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 897

G varð uppvís að ýmsum afbrotum, m. a. að hafa tekið ófrjálsri hendi ýmsa muni í bátum í Vestmannaeyjahöfn. Þetta atferli G varðaði við 244. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 1302

Örorka.

Örorkumat framkvæmt af læknum 96, 449, 624, 728, 750

